

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

των Λεκανών Απορροής Ποταμών
του Υδατικού Διαμερίσματος Αττικής

ΤΕΥΧΟΣ 13

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
(ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 13 Α Φάσης)

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2013

ΕΙΔΙΚΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΥΔΑΤΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΔΑΤΩΝ

**ΕΡΓΟ: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΩΝ
ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ
ΤΙΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2000/60/ΕΚ, ΚΑΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ Ν. 3199/2003 ΚΑΙ
ΤΟΥ ΠΔ 51/2007**

ΣΥΜΠΡΑΞΗ:

ΝΑΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ & ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ ΑΕ - ΓΑΜΜΑ4 ΕΠΕ - ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΙΔΕΡΗΣ -
SPEED ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΕ - ΦΩΤΙΟΣ ΠΕΡΓΑΝΤΗΣ - ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΤΑΣΚΑΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΓΙΑΝΝΕΛΗΣ - ΧΡΗΣΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ - ΑΝΝΑ ΜΠΙΤΣΑΚΑΚΗ-ΤΣΟΥΚΙΑ - ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΧΑΤΖΗΚΩΣΤΑΣ

**ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ
ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (GR06)**

**Α ΦΑΣΗ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ 13: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ**

Ημερομηνία πρώτης Δημοσίευσης: 13/01/2012

ΦΕΚ Έγκρισης Σχεδίου Διαχείρισης: 1004 Β' /24.04.2013

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

Τεύχη και Σχέδια που συνοδεύουν την παρούσα

A/A	Τίτλος	Κλίμακα	Αριθμός Τεύχους/ Σχεδίου
	ΤΕΥΧΗ		
1	Τεχνική Έκθεση		A Π13-Τ.1

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α: ΓΕΝΙΚΑ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	8
1. ΟΔΗΓΙΑ 2000/60/ΕΚ.....	9
2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	12
3. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΥΜΒΑΣΗΣ.....	13
4. ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ.....	15
ΜΕΡΟΣ Β: ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	18
5. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	19
6. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	22
ΜΕΡΟΣ Γ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΡΩΝ	24
7. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΡΩΝ.....	25
8. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2000/60/ΕΚ.....	27
8.1 Βασικά μέτρα.....	27
8.1.1 Οδηγία για τα ύδατα κολύμβησης (76/160/ΕΟΚ και 2006/7/ΕΚ)	29
8.1.2 Οδηγία για τα πτηνά (79/409/ΕΟΚ)	31
8.1.3 Οδηγίες για το πόσιμο νερό (80/778/ΕΟΚ, 98/83/ΕΚ):.....	33
8.1.4 Οδηγία για τα μεγάλα ατυχήματα (Seveso) (96/82/ΕΚ).....	36
8.1.5 Οδηγία για την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (85/337/ΕΟΚ), όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 97/11/ΕΚ:	38
8.1.6 Οδηγία για την ιλύ σταθμών καθαρισμού (86/278/ΕΟΚ)	41
8.1.7 Οδηγία για την επεξεργασία αστικών λυμάτων (91/271/ΕΟΚ).....	43
8.1.8 Οδηγία για τα προϊόντα φυτοπροστασίας (91/414/ΕΟΚ)	46
8.1.9 Οδηγία για την προστασία από τη νιτρορύπανση (91/676/ΕΟΚ)	48
8.1.10 Οδηγία για τα οικοσυστήματα (92/43/ΕΟΚ)	51
8.1.11 Οδηγία για την πρόληψη και τον έλεγχο ρύπανσης (96/61/ΕΚ)	53
8.1.12 Προγραμματιζόμενες και υλοποιούμενες δράσεις σε εφαρμογή των κοινοτικών οδηγιών.....	58
8.2 Άλλα βασικά μέτρα.....	67

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

8.2.1	Οδηγία για την προστασία των υπογείων υδάτων (2006/118/ΕΚ):.....	68
8.2.2	Οδηγία για τις ουσίες προτεραιότητας (2008/105/ΕΚ).....	69
8.2.3	Οδηγία για τη ρύπανση από επικίνδυνες ουσίες (2006/11/ΕΚ)	70
8.2.4	Μέτρα για την εφαρμογή της αρχής ανάκτησης κόστους, κατάλληλα για τους σκοπούς του Άρθρου 9 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.	72
8.2.5	Μέτρα για την προώθηση αποδοτικής και αειφόρου χρήσης του νερού ώστε να αποφευχθεί η μη ικανοποίηση των περιβαλλοντικών στόχων του Άρθρου 4 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.	75
8.2.6	Μέτρα για ικανοποίηση του Άρθρου 7 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, περιλαμβανομένων μέτρων για διασφάλιση της ποιότητας του νερού ώστε να μειωθεί το επίπεδο καθαρισμού του για την παραγωγή πόσιμου νερού.	76
8.2.7	Μέτρα ελέγχου απόληψης επιφανειακού και υπόγειου νερού και αποθήκευσης επιφανειακού νερού.....	78
8.2.8	Μέτρα για τον έλεγχο τεχνητού εμπλουτισμού των υπόγειων υδροφορέων, συμπεριλαμβανομένης και της σχετικής αδειοδότησης.	82
8.2.9	Μέτρα για τις σημειακές πηγές απορρίψεων που ενδέχεται να προκαλέσουν ρύπανση	86
8.2.10	Μέτρα για την πρόληψη ή τον έλεγχο της διοχέτευσης ρύπων από διάχυτες πηγές απορρίψεων, που είναι ικανές να προκαλέσουν ρύπανση.....	88
8.2.11	Μέτρα για την αντιμετώπιση αρνητικών επιπτώσεων στην κατάσταση ύδατος	91
8.2.12	Μέτρα για αποτροπή της απόρριψης ρύπων απευθείας στα υπόγεια ύδατα αλλά και προσδιορισμός των περιπτώσεων όπου επιτρέπεται κατευθείαν απόρριψη (άρθρο 11, παράγραφος 3(ι) της Οδηγίας, Άρθρο 12, παράγραφος 4(ι-ιζ) του Π.Δ.51/2007).	92
8.2.13	Ειδικά μέτρα κατ' εφαρμογή του άρθρου 13 του Π.Δ. 51/2007.....	93
8.2.14	Μέτρα για την πρόληψη της σημαντικής διαρροής ρύπων από τεχνικές εγκαταστάσεις και για πρόληψη ή/ και μείωση των επιπτώσεων των επεισοδίων ρύπανσης από ατύχημα ή ακραία φυσικά φαινόμενα.....	94
9.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2000/60/ΕΚ	95
9.1	Νομοθετικά Μέτρα	97
9.2	Διοικητικά Μέτρα.....	97
9.3	Οικονομικά ή Φορολογικά μέτρα	97
9.4	Περιβαλλοντικές συμφωνίες μετά από διαπραγμάτευση	97
9.5	Έλεγχοι εκπομπής.....	98

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

9.6	Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής.....	99
9.7	Ανασύσταση και αποκατάσταση περιοχών υγροβιοτόπων	100
9.8	Έλεγχος απολήψεων.....	101
9.9	Μέτρα Διαχείρισης της ζήτησης.....	103
9.10	Μέτρα αποτελεσματικότητας και επαναχρησιμοποίησης	104
9.11	Έργα δομικών κατασκευών	104
9.12	Εγκαταστάσεις Αφαλάτωσης	105
9.13	Έργα αποκατάστασης υφιστάμενων υποδομών	105
9.14	Τεχνητός εμπλουτισμός υδροφορέων	105
9.15	Εκπαιδευτικά μέτρα	105
9.16	Έργα έρευνας, ανάπτυξης και επίδειξης (βέλτιστων πρακτικών)	107
9.17	Ιζήματα.....	107
9.18	Λοιπά σχετικά μέτρα.....	108
10.	Αναλυτική παρουσίαση ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΡΩΝ.....	109
	ΜΕΡΟΣ Δ: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	196

Πίνακες

Πίνακας 5-1: Οικολογική και χημική κατάσταση επιφανειακών υδατικών συστημάτων ΥΔ Αττικής.....	20
Πίνακας 6-1: Ποσοτική και χημική κατάσταση υπογείων υδατικών συστημάτων ΥΔ Αττικής	22
Πίνακας 7-1: Βασικά Μέτρα.....	27
Πίνακας 8-2: Προγραμματιζόμενες/ υλοποιούμενες δράσεις σε εφαρμογή των Κοινοτικών Οδηγιών.....	59
Πίνακας 8-3: Άλλα Βασικά Μέτρα.....	67
Πίνακας 8-4: Προτεινόμενα μέτρα για την εφαρμογή Άρθρου 9 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ	74
Πίνακας 8-5: Προτεινόμενα μέτρα για να αποφευχθεί η μη ικανοποίηση των περιβαλλοντικών στόχων του Άρθρου 4 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ	75
Πίνακας 8-6: Προτεινόμενα μέτρα για την εφαρμογή Άρθρου 7 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ	76
Πίνακας 8-7: Προτεινόμενα μέτρα για τον έλεγχο απόληψης επιφανειακού και υπόγειου νερού και αποθήκευσης επιφανειακού νερού.....	81
Πίνακας 8-8: Προτεινόμενα μέτρα για τον έλεγχο τεχνητού εμπλουτισμού των υπόγειων υδροφορέων.....	85
Πίνακας 8-9: Προτεινόμενα μέτρα για τις σημειακές πηγές απορρίψεων που ενδέχεται να προκαλέσουν ρύπανση.....	87
Πίνακας 8-10: Προτεινόμενα μέτρα για την πρόληψη ή τον έλεγχο της διοχέτευσης ρύπων από διάχυτες πηγές απορρίψεων, που είναι ικανές να προκαλέσουν ρύπανση,	90
Πίνακας 8-11: Προτεινόμενα μέτρα για την αντιμετώπιση αρνητικών επιπτώσεων στην κατάσταση ύδατος	91
Πίνακας 8-12: Προτεινόμενα μέτρα για την πρόληψη διαρροής ρύπων από τεχνικές εγκαταστάσεις και επεισοδίων ρύπανσης από ατύχηματα	94
Πίνακας 9-1: Συμπληρωματικά Μέτρα.....	95
Πίνακας 9-2: Προτεινόμενα μέτρα σχετικά με τις περιβαλλοντικές συμφωνίες μετά από διαπραγμάτευση	98
Πίνακας 9-3: Προτεινόμενα μέτρα σχετικά με ελέγχους εκπομπής ρύπων	99
Πίνακας 9-4: Προτεινόμενα μέτρα σχετικά με τους Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής..	100
Πίνακας 9-5: Προτεινόμενα μέτρα σχετικά με την ανασύσταση και αποκατάσταση περιοχών υγροβιοτόπων.....	101
Πίνακας 9-6: Προτεινόμενα μέτρα σχετικά με τον έλεγχο απολήψεων.....	102
Πίνακας 9-7: Προτεινόμενα μέτρα διαχείρισης της ζήτησης.....	104

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

Πίνακας 9-8: Προτεινόμενα μέτρα αποτελεσματικότητας και επαναχρησιμοποίησης.....	104
Πίνακας 9-9: Προτεινόμενα μέτρα σχετικά με έργα δομικών κατασκευών.....	104
Πίνακας 9-10: Προτεινόμενα μέτρα σχετικά τον τεχνητό εμπλουτισμό υδροφορέων	105
Πίνακας 9-11: Προτεινόμενα εκπαιδευτικά μέτρα	107
Πίνακας 9-12: Προτεινόμενα λοιπά μέτρα	108
Πίνακας 10-1: Παρουσίαση μέτρων.....	109
Πίνακας 10-2: Υποστηρικτικές του Σχεδίου Διαχείρισης ενέργειες.....	110

ΜΕΡΟΣ Α: ΓΕΝΙΚΑ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. ΟΔΗΓΙΑ 2000/60/ΕΚ

Η Οδηγία 2000/60/ΕΚ για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων ή αλλιώς Οδηγία-Πλαίσιο για τα Νερά, μετά από μια μακρόχρονη περίοδο συζητήσεων και διαπραγματεύσεων μεταξύ των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τέθηκε σε ισχύ στις 22 Δεκεμβρίου 2000.

Αποτελεί μια συνολική και καινοτόμο προσπάθεια προστασίας και διαχείρισης των υδατικών πόρων και αποτελεί το πιο βασικό θεσμικό εργαλείο που εισάγεται στον τομέα του νερού σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), με παρόμοια εργαλεία να υιοθετούνται και σε διεθνές επίπεδο εδώ και πολλά χρόνια, αντικατοπτρίζοντας την τάση προς ολοκληρωμένο περιβαλλοντικό σχεδιασμό και αειφορική διαχείριση, με στόχο τη μακροπρόθεσμη προστασία όλων των υδάτων (επιφανειακών και υπόγειων) και των οικοσυστημάτων και δημιουργεί ένα πλαίσιο το οποίο:

- αποτρέπει την περαιτέρω υποβάθμιση και προστατεύει και βελτιώνει την κατάσταση όλων των υδατικών πόρων.
- προωθεί τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων, μέσω της μακροπρόθεσμης προστασίας των διαθέσιμων υδατικών πόρων.
- ενισχύει την προστασία του υδατικού περιβάλλοντος με την εφαρμογή μέτρων για τη μείωση της απόρριψης ρυπαντικών ουσιών και την εξάλειψη της απόρριψης ορισμένων επικίνδυνων ρυπαντών που προσδιορίζονται και επικαιροποιούνται σε ειδικούς καταλόγους ουσιών προτεραιότητας.
- διασφαλίζει την προοδευτική μείωση της ρύπανσης των υπόγειων υδάτων και την σταδιακή αποκατάσταση της ποιότητάς τους.
- συμβάλλει στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων ακραίων φαινομένων, πλημμύρων και ξηρασίας.

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού θεσπίζεται μια σειρά ρυθμίσεων, που επιχειρούν:

- να επιτύχουν τη διατήρηση ή την αποκατάσταση της καλής κατάστασης των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων μέχρι το 2015.
- να ενοποιήσουν και να συμπληρώσουν την προηγούμενη αποσπασματική ευρωπαϊκή νομοθεσία για τα νερά.
- να προσεγγίσουν τη διαχείριση των υδατικών πόρων σε επίπεδο υδατικής περιφέρειας (περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού), η οποία νοείται αποτελούμενη από μία ή περισσότερες γειτονικές λεκάνες απορροής μαζί με τα συναφή υπόγεια και παράκτια ύδατα, ορίζοντας για την άσκησή της την αρμόδια αρχή.
- να ασκήσουν τη διαχείριση των υδατικών πόρων βάσει προγραμμάτων – σχεδίων διαχείρισης υδατικής περιφέρειας.

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

- να εξασφαλίσουν την κοινωνική συναίνεση μέσω προώθησης συμμετοχικών διαδικασιών.
- να προωθήσουν ορθολογικές αναλύσεις κόστους

Ειδικότερα, επιμέρους δράσεις που απαιτούνται σε εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ και του ΠΔ 51/2007, περιλαμβάνουν:

- Προσδιορισμό των υδατικών διαμερισμάτων και καθορισμό και ένταξη υδατίνων σωμάτων σε αυτές (Άρθρο 3 ΠΔ 51/2007).
- Προσδιορισμό περιβαλλοντικών στόχων (Άρθρο 4 ΠΔ 51/2007).
- Εκτίμηση πιέσεων και ανάλυση επιπτώσεων (Άρθρο 5 ΠΔ 51/2007).
- Οικονομική ανάλυση (Άρθρο 8 ΠΔ 51/2007).
- Σύνταξη μητρώου προστατευόμενων περιοχών (Άρθρα 6, 7 ΠΔ 51/2007).
- Σύνταξη και εφαρμογή Προγραμμάτων Παρακολούθησης (Άρθρο 11 ΠΔ 51/2007).
- Σύνταξη Προγραμμάτων Μέτρων (Άρθρο 12 ΠΔ 51/2007).
- Σχέδια Διαχείρισης Υδατικών Διαμερισμάτων (Άρθρο 10 ΠΔ 51/2007).
- Δημοσιοποίηση των Σχεδίων Διαχείρισης και διαδικασίες διαβούλευσης (Άρθρο 15 ΠΔ 51/2007).
- Εκπλήρωση υποχρεώσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Άρθρο 16 ΠΔ 51/2007).

Η Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά 2000/60/ΕΚ απαιτεί την εφαρμογή όλων των προαναφερθέντων μέτρων και προγραμμάτων δράσεων σε συγκεκριμένους χρόνους με βάση ένα καθορισμένο χρονοδιάγραμμα 15ετούς διάρκειας (ολοκλήρωση 1ου κύκλου) έως την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων που θέτει. Η πορεία της εφαρμογής της Οδηγίας στην Ελλάδα από τη δημοσίευσή της μέχρι σήμερα φανερώνει μια χρονική υστέρηση και επιτάσσει την ανάγκη επίσπευσης των σχετικών διαδικασιών, ειδικότερα για να επιτευχθούν οι ποιοτικοί στόχοι της Οδηγίας για καλή κατάσταση των υδατίνων σωμάτων μέχρι το 2015.

Τα Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμού συντάσσονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 10 του ΠΔ 51/2007 και τα περιεχόμενά τους θα πρέπει να καλύπτουν τις ελάχιστες απαιτήσεις του Παραρτήματος VII του ΠΔ 51/2007, συμπεριλαμβανομένου του Προγράμματος Μέτρων (Άρθρο 12, ΠΔ 51/2007) και του Προγράμματος Παρακολούθησης (Άρθρο 11, ΠΔ 51/2007) των υδάτων, ενώ απαραίτητη διαδικασία αποτελεί η δημοσιοποίηση των ΣΔΛΑΠ και η έκθεσή τους σε δημόσια διαβούλευση (Άρθρο 15, ΠΔ 51/2007). Είναι προφανές ότι στα ΣΔΛΑΠ περιγράφονται και αποτυπώνονται τα προγενέστερα στάδια εφαρμογής της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, τα οποία ενδεχόμενα επικαιροποιούνται κατά τη φάση σύνταξης των ΣΔΛΑΠ.

Το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού αποτελεί το βασικό εργαλείο προγραμματισμού και τον κεντρικό μηχανισμό αναφοράς της Αρμόδιας Αρχής προς την ΕΕ.

Οι στόχοι της Οδηγίας θα εκπληρωθούν μέσω των Σχεδίων Διαχείρισης, στα οποία θα καθοριστούν τα ρεαλιστικά μέτρα που πρόκειται να εφαρμοστούν προκειμένου να επιτευχθούν οι περιβαλλοντικοί στόχοι, αιτιολογώντας παράλληλα οποιαδήποτε παρέκκλιση. Οι επιπτώσεις από την εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης στην Ελλάδα δεν μπορεί παρά να είναι θετικές, σε μια κλιματικά μεταβαλλόμενη εποχή κατά την οποία οι υδατικοί πόροι της χώρας αντιμετωπίζουν αυξανόμενες πιέσεις. Ωστόσο η επιτυχής εφαρμογή τους προϋποθέτει τη δημιουργία της απαραίτητης υποδομής, επίπονη εργασία εκ μέρους όλων, μακροπρόθεσμο προγραμματισμό, εκτενείς συμμετοχικές διαδικασίες, αλλαγή νοοτροπίας, ενώ θα χρειαστεί και πολιτική βούληση. Η εφαρμογή τους θα προσφέρει τις βάσεις για την στήριξη μιας σταθερής πολιτικής διαχείρισης υδάτων, που θα οδηγήσει στην αποτελεσματική προστασία και στην ορθολογική χρήση των πολύτιμων υδατικών μας πόρων.

Η Οδηγία 2000/60/ΕΚ, ενσωματώνει διάφορες Κοινοτικές Οδηγίες που σχετίζονται με τη διαχείριση του περιβάλλοντος και την προστασία των υδάτων σε διάφορα επίπεδα και που στην πλειονότητά τους αποτελούν θυγατρικές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, Οδηγίες (91/271/ΕΟΚ, 91/676/ΕΟΚ, 96/61/ΕΚ, 98/83/ΕΚ κλπ.) καθώς και νέες Οδηγίες μεταγενέστερες της 2000/60/ΕΚ (2006/7/ΕΚ, 2006/118/ΕΚ, 2008/105/ΕΚ, 2009/90/ΕΚ), που έχουν κατά κύριο λόγο συμπληρωματικό χαρακτήρα.

Το **θεσμικό πλαίσιο της χώρας** έχει εναρμονισθεί με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ, με τις ακόλουθες νομοθετικές διατάξεις:

- Το Νόμο 3199/9-12-2003 (ΦΕΚ 280 Α) για την “προστασία και διαχείριση των υδάτων – εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000”, όπως αυτός τροποποιήθηκε με τους νόμους Ν. 3481/2006, Ν. 3587/2007, Ν. 3621/2007 και Ν. 3734/2009.
- Το Προεδρικό Διάταγμα υπ’ αριθμ. 51/2007 (ΦΕΚ 54Α/8-3-2007) “Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ «για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000”, κατ’ εξουσιοδότηση των διατάξεων του Άρθρου 15, παράγρ. 1 του Νόμου 3199/2003.
- Κατ’ εξουσιοδότηση των διατάξεων του Νόμου 3199/2003, έχουν εκδοθεί 3 Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις με θέματα: α) την “Οργάνωση της Κεντρικής Υπηρεσίας Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων” (ΚΥΑ 49139/24-11-2005, ΦΕΚ 1695Β’/2-12-2005), β) την “Διάρθρωση της Διεύθυνσης Υδάτων της Περιφέρειας” (ΚΥΑ 47630/16-11-2005, ΦΕΚ 1688Β/1-12-2005), με την οποία συγκροτήθηκαν οι Διευθύνσεις Υδάτων των 13 Περιφερειών της χώρας και γ) τις “Κατηγορίες αδειών χρήσης υδάτων και εκτέλεσης έργων αξιοποίησής τους, διαδικασία έκδοσης, περιεχόμενο και διάρκεια ισχύος αυτών” (ΚΥΑ 43504/5-12-2005, ΦΕΚ 1784Β’/20-12-2005), καθώς επίσης και 2 Αποφάσεις Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. (με αριθ.

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

26798/22-6-2005 & 34685/6-12-2005, ΦΕΚ 1736 Β΄/9-12-2005) για τη συγκρότηση και λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου Υδάτων.

- Κοινή Υπουργική Απόφαση 39626/2208/Ε130 (ΦΕΚ 2075Β/25-09-2009), σχετικά με τον καθορισμό μέτρων για την προστασία των υπόγειων νερών από την ρύπανση και την υποβάθμιση, με την οποία ενσωματώθηκε η Θυγατρική Οδηγία 2006/118/ΕΚ σχετικά με “την προστασία των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υποβάθμιση”, κατ’ εφαρμογή των διατάξεων του Άρθρου 17 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.
- Απόφαση Αριθμ. Οικ. 706/2010 (ΦΕΚ 1383Β/2-9-2010) της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων, σχετικά με τον Καθορισμό των Λεκανών Απορροής Ποταμών της χώρας και ορισμού των αρμόδιων Περιφερειών για τη διαχείριση και προστασία τους.
- Κοινή Υπουργική Απόφαση 51354/2641/Ε103/2010 (ΦΕΚ 1909Β/8-12-2010), σχετικά με τον Καθορισμό Προτύπων Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ) για τις συγκεντρώσεις ορισμένων ρύπων και ουσιών προτεραιότητας στα επιφανειακά ύδατα, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/105/ ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 “σχετικά με Πρότυπα Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ) στον τομέα της πολιτικής των υδάτων και σχετικά με την τροποποίηση και μετέπειτα κατάργηση των Οδηγιών του Συμβουλίου 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/156/ΕΟΚ, 84/491/ ΕΟΚ και 86/280/ΕΟΚ και την τροποποίηση της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου”, καθώς και για τις συγκεντρώσεις ειδικών ρύπων στα εσωτερικά επιφανειακά ύδατα και άλλες διατάξεις.
- Κοινή Υπουργική Απόφαση 140384/2011 (ΦΕΚ 2017Β/9-9-2011), σχετικά με τον Ορισμό Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της ποιότητας και της ποσότητας των υδάτων με καθορισμό των θέσεων (σταθμών) μετρήσεων και των φορέων που υποχρεούνται στην λειτουργία τους, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 4 του Ν. 3199/2003.

2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Με την από **13/04/2011** Σύμβαση, ανατέθηκε η εκπόνηση της παρούσας μελέτης του θέματος στη Σύμπραξη: «**ΝΑΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ & ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ ΑΕ, ΓΑΜΜΑ4 ΕΠΕ, ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΙΔΕΡΗΣ, SPEED ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΕ, ΦΩΤΙΟΣ ΠΕΡΓΑΝΤΗΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΤΑΣΚΑΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΙΑΝΝΕΛΗΣ, ΧΡΗΣΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ΑΝΝΑ ΜΠΙΤΣΑΚΑΚΗ-ΤΣΟΥΚΙΑ, ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΧΑΤΖΗΚΩΣΤΑΣ**». Η σύμβαση χρηματοδοτείται κατά 80% από το ΕΠΠΕΡΑΑ και κατά 20% από τους Εθνικούς πόρους.

Με την από 20/04/2011 απόφαση της Διεύθυνσης Προστασίας της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΚΑ (αρ. πρωτ.: οικ. 145304), ορίστηκαν οι επιβλέποντες της μελέτης “Κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Αττικής και Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ’ εφαρμογή του Ν. 3199/2003 και του ΠΔ 51/2007”.

Η ομάδα των επιβλεπόντων αποτελείται από τους εξής:

1. Γεώργιο Κόκκινο, ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών με Α΄ βαθμό στην ΕΓΥ.
2. Θεόδωρο Πλιάκα ΠΕ Χ.Β.Φ.Φ με Α΄ βαθμό στην Ε.Γ.Υ.
3. Χρυσούλα Νικολάρου, ΠΕ Γεωπόνων με Γ΄ βαθμό στην Ε.Γ.Υ.
4. Μαρία Χρυσή, ΠΕ Γεωλόγων με Γ΄ βαθμό στην Ε.Γ.Υ.
5. Σπύρο Τασόγλου, ΠΕ Γεωλόγων με Σ.Α.Χ. στην Ε.Γ.Υ.

Συντονιστής της ως άνω ομάδας επιβλεπόντων ορίζεται ο κ. Σπ. Τασόγλου.

3. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Τα αντικείμενα της μελέτης “Κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Αττικής και Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ’ εφαρμογή του Ν. 3199/2003 και του ΠΔ 51/2007”, είναι:

1. Η κατάρτιση των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Αττικής και Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, τα οποία θα περιέχουν όλες τις πληροφορίες που καθορίζονται στο Άρθρο 13 και στο Παράρτημα VII της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ (Άρθρο 10 και Παράρτημα VII του ΠΔ 51/2007).
2. Η διαμόρφωση Προγραμμάτων Μέτρων, βασικών και συμπληρωματικών, όπως προβλέπεται στο Άρθρο 11 και στο Παράρτημα VI της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ (Άρθρο 12 και Παράρτημα VIII του ΠΔ 51/2007) για την προστασία και την αποκατάσταση των υδατικών πόρων της περιοχής μελέτης, προκειμένου να επιτευχθούν οι περιβαλλοντικοί στόχοι, όπως αυτοί καθορίζονται στο Άρθρο 4 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ και στο Άρθρο 4 του ΠΔ 51/2007.
3. Η εκπόνηση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) για τον εντοπισμό, περιγραφή και αξιολόγηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή των προαναφερθέντων Προγραμμάτων Μέτρων και των Σχεδίων Διαχείρισης και τη διερεύνηση εναλλακτικών δυνατοτήτων, λαμβανομένων υπόψη των στόχων των Σχεδίων Διαχείρισης.
4. Η πληροφόρηση του κοινού και η δημόσια διαβούλευση των προκαταρκτικών Σχεδίων Διαχείρισης (Προσχεδίων Διαχείρισης) έξι μήνες πριν την ολοκλήρωσή τους, σύμφωνα με το Άρθρο 14 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ και το Άρθρο 15 του ΠΔ 51/2007.
5. Ο έλεγχος και επικαιροποίηση των εκθέσεων εφαρμογής των Άρθρων 3, 5, 6 & 8 και των Παραρτημάτων I-V της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ στα Υδατικά Διαμερίσματα της περιοχής μελέτης, οι οποίες έχουν υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση και περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αναγνώριση των υδατικών συστημάτων και τον χαρακτηρισμό τους σε τύπους, την ανάλυση των ανθρωπογενών πιέσεων και την

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

εκτίμηση των επιπτώσεών τους, την οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος, το μητρώο προστατευόμενων περιοχών, τη διαμόρφωση των προγραμμάτων παρακολούθησης κλπ.

6. Ο οριστικός προσδιορισμός των ιδιαιτέρως τροποποιημένων και τεχνητών υδατικών συστημάτων της περιοχής μελέτης, καθώς επίσης και των τυχόν “εξαιρέσεων” από την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων του Άρθρου 4 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ και του Άρθρου 4 του ΠΔ 51/2007.
7. Η πλήρης κάλυψη των υποχρεώσεων, σε σχέση με την υποβολή εκθέσεων και λοιπών στοιχείων στην ΕΕ σχετικά με τα Σχέδια Διαχείρισης, μέσω και του ηλεκτρονικού συστήματος WISE (Water Information System for Europe), σύμφωνα με τις προδιαγραφές που έχουν καθορισθεί από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος.
8. Η διαμόρφωση σχεδίου για την αντιμετώπιση φαινομένων λειψυδρίας και ξηρασίας, για κάθε Υδατικό Διαμέρισμα της περιοχής μελέτης, με βάση τις αρχές κυρίως του προληπτικού σχεδιασμού.

Η μελέτη διαρθρώνεται σε **τρεις φάσεις**, ως ακολούθως.

- **Φάση 1:** Διαμόρφωση προκαταρκτικών Προγραμμάτων Μέτρων για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Οδηγίας, με βάση τα επικαιροποιημένα στοιχεία από τις εθνικές εκθέσεις που έχουν ήδη υποβληθεί στην ΕΕ, στο πλαίσιο της εφαρμογής των Άρθρων 3, 5 & 6 και των Παραρτημάτων Ι έως ΙV της Οδηγίας.

Στη Φάση αυτή θα προταθούν τα βασικά και συμπληρωματικά μέτρα για την προστασία και αποκατάσταση των υδατικών πόρων της περιοχής μελέτης και την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων του Άρθρου 4 της Οδηγίας, μετά από έλεγχο και επικαιροποίηση όλων των στοιχείων που περιλαμβάνονται στις εκθέσεις εφαρμογής των Άρθρων 3, 5 & 6 και των Παραρτημάτων Ι - ΙV της Οδηγίας, οι οποίες έχουν υποβληθεί στην ΕΕ.

- **Φάση 2:** Διαμόρφωση των Προσχεδίων Διαχείρισης, με την οριστικοποίηση των Προγραμμάτων Μέτρων, διαμόρφωση σχεδίων αντιμετώπισης φαινομένων λειψυδρίας και ξηρασίας και εκπόνηση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Στο πλαίσιο της Φάσης αυτής, θα καταρτιστούν:

- Σχέδια για την αντιμετώπιση φαινομένων λειψυδρίας και ξηρασίας, για κάθε Υδατικό Διαμέρισμα της περιοχής μελέτης, με βάση τις αρχές κυρίως του προληπτικού σχεδιασμού.
- Τα Προσχέδια Διαχείρισης, με βάση τα αποτελέσματα από τις δράσεις που περιλαμβάνονται στην 1η Φάση και μετά την αξιολόγηση και οριστικοποίηση των προτεινόμενων Προγραμμάτων Μέτρων και τον επανασχεδιασμό των προγραμμάτων παρακολούθησης της ποιοτικής και ποσοτικής κατάστασης των

επιφανειακών και υπογείων υδάτων που έχουν υποβληθεί στην ΕΕ (στο πλαίσιο της εφαρμογής του Άρθρου 8 και του Παραρτήματος V της Οδηγίας), για την αποτελεσματική επίβλεψη της αποτελεσματικότητάς των μέτρων που θα καθορισθούν.

- Στρατηγικές Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) σε κάθε Υδατικό Διαμέρισμα της περιοχής μελέτης, για τον εντοπισμό, περιγραφή και αξιολόγηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή των Προγραμμάτων Μέτρων και των Σχεδίων Διαχείρισης και τη διερεύνηση εναλλακτικών δυνατοτήτων, λαμβανομένων υπόψη των στόχων των Σχεδίων Διαχείρισης.
- **Φάση 3:** Διαβούλευση με το κοινό και οριστικοποίηση των Σχεδίων Διαχείρισης, σύμφωνα με το Άρθρο 13 και το Παράρτημα VII της Οδηγίας.

Τα Σχέδια Διαχείρισης θα οριστικοποιηθούν και θα εγκριθούν μετά από την δημοσιοποίηση των Προσχεδίων Διαχείρισης και των Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) που θα έχουν συνταχθεί, μετά από διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους και το κοινό και στη συνέχεια αξιολόγηση και ενσωμάτωση των παρατηρήσεων που θα υποβληθούν.

Οι εργασίες της **1ης Φάσης**, θα έχουν διάρκεια **9 μήνες**, οι εργασίες της **2ης Φάσης**, θα έχουν διάρκεια **6 μήνες** και οι εργασίες της **3ης Φάσης**, θα έχουν διάρκεια **6 μήνες**.

Το παρόν τεύχος αποτελεί παραδοτέο της 1ης Φάσης και περιλαμβάνει το Πρόγραμμα Μέτρων για το Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής, λαμβάνοντας υπόψη την ανάλυση των ανθρωπογενών πιέσεων και των επιπτώσεών τους στα επιφανειακά και στα υπόγεια υδατικά συστήματα (Παραδοτέο 8) και την ταξινόμηση της κατάστασης των επιφανειακών και υπογείων υδατικών συστημάτων (Παραδοτέα 9 και 10).

4. ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η Ομάδα Μελέτης αποτελείται από τους:

1. Μιχαήλ Καλούδη, Πολιτικό Μηχανικό
2. Γεώργιο Κάζο, Πολιτικό Μηχανικό
3. Ιωάννη Βαζίμα, Γεωλόγο MSc, DIC
4. Κωνσταντίνο Λαζαράκη, Πολιτικό Μηχανικό
5. Νικόλαο Κάρτσωνα, Πολιτικό Μηχανικό MSc
6. Παναγιώτη Πεδιαδίτη, Πολιτικό Μηχανικό
7. Ανδρονίκη Ερμίδου, Πολιτικό Μηχανικό
8. Δήμητρα Δημητρακοπούλου, Πολιτικό Μηχανικό MSc
9. Μάρθα-Λητώ Στεργιούλη, Πολιτικό Μηχανικό MSc

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

10. Συμεών Τσιμπίδη, Πολιτικό Μηχανικό
11. Ισμήνη-Μαρία Κυριαζοπούλου, Πολιτικό Μηχανικό MSc
12. Δημήτριο Καρπούζο, Δρ. Πολιτικό Μηχανικό, Λέκτορας ΑΠΘ
13. Ιριάννα Ρούση, Πολιτικό Μηχανικό MSc
14. Παναγιώτη Αυγερόπουλο, Γεωλόγο MSc
15. Γεράσιμο Γιαννάτο, Δρ. Υδρογεωλόγο
16. Νικόλαο Σιδέρη, Γεωλόγο
17. Ιουστίνα Λιακοπούλου, Γεωλόγο MSc
18. Χρήστο Τριχιά, Γεωλόγο
19. Δημήτρη Βάσιο, Γεωλόγο
20. Εύα Παπαδοπούλου, Γεωλόγο
21. Μαγδαληνή Κοσσίδα, Γεωλόγο MSc
22. Νικόλαο Διακουλάκη, Χημικό Μηχανικό MBA
23. Δανάη Διακουλάκη, Δρ. Χημικό Μηχανικό, Καθηγήτρια ΕΜΠ
24. Ευγενία – Ελένη Βογιατζιδάκη, Χημικό Μηχανικό, MSc
25. Γεωργία Σοφία Καμπυλαυκά, Πολιτικό Μηχανικό MSc
26. Κυριακή Μιχελάκου, Χημικό Μηχανικό, MSc
27. Γεώργιο Γιαννέλη, Οικονομολόγο
28. Αναστάσιο Σιδηρόπουλο, Οικονομολόγο
29. Γεωργία Μανωλοπούλου, Οικονομολόγο MSc
30. Μαρία Νάουμ, Οικονομολόγο
31. Κωνσταντίνο Μπούσουλα, Στατιστικό MSc, MPhil
32. Αθανάσιο Ντάσκα, Γεωπόνο–Πολιτικό Μηχανικό
33. Γεώργιο Παπανικολάου, Δρ. Γεωπόνο
34. Ευθύμιο Ιακωβάκη, Γεωπόνο
35. Φώτη Περγαντή, Βιολόγο MSc Οικολογίας
36. Γεώργιο Σοϊλεμέζογλου, Αγρονόμο-Τοπογράφο Μηχανικός
37. Βασιλική Κουτσικάκη, Οικολόγο
38. Νικόλαο Χρήστου, Αγρονόμο-Τοπογράφο Μηχανικό, MScE, PhD
39. Μιχαήλ Σαλαχώρη Αγρονόμο-Τοπογράφο Μηχανικό, MSc

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

40. Ερμή Πυρλή, Γεωλόγο MSc
41. Άννα Μπιτσακάκη-Τσουκιά, Αρχιτέκτων Μηχανικό - Χωροτάκτη – Πολεοδομο
42. Αρετή Καραμπούκαλου, Χωροτάκτη Πολεοδομο Μηχανικό
43. Ευσέβιο Χατζηκώστα, Χημικό
44. Μιχάλη Κουππάρη, Δρ. Χημικό, Καθηγητή Χημείας Πανεπιστημίου Αθηνών
45. Γιώργο Χατζηνικολάου, Δρ. Βιολόγο, Ποταμολόγο
46. Prof Ćedo Maksimovic, Δρ. Πολιτικό Μηχανικό-Υδραυλικό
47. Ian Roderick Davey, Γεωλόγο MSc
48. Prof Prvoslan Marjanović, Δρ. Περιβαλλοντολόγο–Οικολόγο
49. Prof Slobodan Petković, Δρ. Πολιτικό Μηχανικό-Υδραυλικό
50. Dr Petar Milanović, Δρ. Υδρογεωλόγο
51. Prof Sava Petković, Δρ. Πολιτικό Μηχανικό- Υδραυλικό

ΜΕΡΟΣ Β: ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

5. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Τα επιφανειακά υδατικά συστήματα του Υδατικού Διαμερίσματος Αττικής, παρουσιάζονται στο Παράρτημα Ι του παρόντος τεύχους.

Η κατάσταση ενός επιφανειακού υδατικού συστήματος, εκτιμάται συνυπολογίζοντας την οικολογική και τη χημική κατάστασή του.

Η **οικολογική κατάσταση** αφορά κατά κύριο λόγο σε βιολογικούς ποιοτικούς δείκτες ανάλογα με την κατηγορία υδάτινου σώματος, ενώ υποστηρικτικά λαμβάνονται υπόψη και μετρήσεις φυσικοχημικών ή άλλων παραμέτρων (ειδικοί ρύποι). Ο τελικός χαρακτηρισμός προκύπτει από πενταβάθμια κλίμακα σύμφωνα με τους ακόλουθους χαρακτηρισμούς:

- **Υψηλή (high):** Έλλειψη, ή ήσσονος μόνον σημασίας ανθρωπογενείς μεταβολές των τιμών των φυσικοχημικών και των υδρομορφολογικών ποιοτικών στοιχείων σε σχέση με τις αδιατάρακτες συνθήκες. Οι τιμές των βιολογικών ποιοτικών στοιχείων του συστήματος επιφανειακών υδάτων αντικατοπτρίζουν εκείνες που χαρακτηρίζουν φυσιολογικά το υδάτινο σώμα υπό αδιατάρακτες συνθήκες.
- **Καλή (good):** Οι τιμές των βιολογικών ποιοτικών στοιχείων του συστήματος επιφανειακών υδάτων εμφανίζουν χαμηλού επιπέδου αλλοιώσεις λόγω ανθρωπογενών δραστηριοτήτων αλλά παραλλάσσουν μόνον ελαφρώς τις τιμές που χαρακτηρίζουν φυσιολογικά το τυπικό σύστημα επιφανειακών υδάτων υπό μη διαταραγμένες συνθήκες.
- **Μέτρια (moderate):** Οι τιμές των βιολογικών ποιοτικών στοιχείων του συστήματος επιφανειακών υδάτων παραλλάσσουν μετρίως τις τιμές που χαρακτηρίζουν φυσιολογικά το τυπικό σύστημα επιφανειακών υδάτων υπό μη διαταραγμένες συνθήκες. Οι τιμές εμφανίζουν μέτριες αλλοιώσεις λόγω ανθρωπογενών δραστηριοτήτων και είναι σημαντικά πιο διαταραγμένες από ό,τι υπό τις συνθήκες καλής κατάστασης.
- **Ελλιπής (poor):** Τα ύδατα τα οποία εμφανίζουν ενδείξεις σημαντικών αλλοιώσεων των τιμών των βιολογικών ποιοτικών στοιχείων του τυπικού συστήματος επιφανειακών υδάτων και στα οποία οι σχετικές βιολογικές κοινότητες διαφέρουν ουσιαστικά από εκείνες που χαρακτηρίζουν φυσιολογικά το τυπικό σύστημα επιφανειακών υδάτων υπό μη διαταραγμένες συνθήκες, ταξινομούνται ως ελλειπούς κατάστασης.
- **Κακή (bad):** Τα ύδατα τα οποία εμφανίζουν ενδείξεις σοβαρών αλλοιώσεων των τιμών των βιολογικών ποιοτικών στοιχείων του τυπικού συστήματος επιφανειακών υδάτων και από τα οποία απουσιάζει μεγάλο μέρος των σχετικών βιολογικών κοινότητων, που χαρακτηρίζουν φυσιολογικά το τυπικό σύστημα επιφανειακών υδάτων υπό μη διαταραγμένες συνθήκες, ταξινομούνται ως κακής κατάστασης.

Η **χημική κατάσταση** αφορά στις ουσίες προτεραιότητας και λαμβάνει δύο χαρακτηρισμούς:

Α΄ ΦΑΣΗ

Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

- **καλή**, όταν όλες οι παράμετροι πληρούν τα πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος που ορίζονται στο Παράρτημα Ι Μέρος Α της ΚΥΑ Η.Π. 51354/2641/Ε103/2010.
- **κατώτερη της καλής**, όταν έστω και μία παράμετρος δεν τηρεί τα πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος που ορίζονται στο Παράρτημα Ι Μέρος Α της ΚΥΑ Η.Π. 51354/2641/Ε103/2010.

Η ταξινόμηση των επιφανειακών υδατικών συστημάτων πραγματοποιήθηκε με βάση τις μέχρι σήμερα διαθέσιμες μετρήσεις, οι οποίες δίνουν μία εικόνα για την οικολογική ποιότητα των υδάτων, η οποία ωστόσο χαρακτηρίζεται από μέσο βαθμό αξιοπιστίας. Όσον αφορά την χημική κατάσταση, παρατηρείται σημαντική έλλειψη δεδομένων που να σχετίζονται με την παρακολούθηση ουσιών προτεραιότητας στα υδατικά συστήματα της περιοχής και ως αποτέλεσμα τα περισσότερα από αυτά χαρακτηρίζονται από άγνωστη χημική κατάσταση.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει την ταξινόμηση για την οικολογική και χημική κατάσταση των υδατικών συστημάτων στο Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής.

Πίνακας 5-1: Οικολογική και χημική κατάσταση επιφανειακών υδατικών συστημάτων ΥΔ Αττικής

Κωδικός Λεκάνης απορροής	Κατηγορία ΥΣ	Κωδικός ΥΣ	Όνομα ΥΣ	Οικολογική κατάσταση	Χημική κατάσταση	Συνολική κατάσταση
GR26	CW	GR0626C0001N	Νότιος Ευβοϊκός - Μαρκόπουλο	καλή	άγνωστη	άγνωστη
GR26	CW	GR0626C0002N	Ακτές κόλπου Πεταλιών -Ραφήνα	καλή	άγνωστη	άγνωστη
GR26	CW	GR0626C0003N	Θάλασσα Λαυρίου - Μακρονήσου	υψηλή	άγνωστη	άγνωστη
GR26	CW	GR0626C0004H	Λιμάνι Λαυρίου	άγνωστη	άγνωστη	άγνωστη
GR26	CW	GR0626C0005N	Κόλπος Αλκυονίδων	καλή	άγνωστη	άγνωστη
GR26	CW	GR0626C0006N	Δυτικός Κόλπος Ελευσίνας	ελλιπής	άγνωστη	ελλιπής
GR26	CW	GR0626C0007N	Ανατολικός Κόλπος Ελευσίνας	ελλιπής	άγνωστη	ελλιπής
GR26	CW	GR0626C0008H	Ακτές Περάματος – Πειραική	ελλιπής	άγνωστη	ελλιπής
GR26	CW	GR0626C0009N	Κόλπος Φανερωμένης	μέτρια	άγνωστη	μέτρια
GR26	CW	GR0626C0010N	Δυτικός Σαρωνικός Κόλπος	μέτρια	άγνωστη	μέτρια
GR26	CW	GR0626C0011N	Έσω (Κεντρικός) Σαρωνικός - Ψυτάλλεια	ελλιπής	άγνωστη	ελλιπής
GR26	CW	GR0626C0012N	Έσω (Κεντρικός) Σαρωνικός	μέτρια	άγνωστη	μέτρια
GR26	CW	GR0626C0013N	Έξω Σαρωνικός Κόλπος	καλή	άγνωστη	άγνωστη
GR26	CW	GR0626C0014N	Νησίδα 1	υψηλή	άγνωστη	άγνωστη
GR26	LW	GR0626L000000001H	ΤΕΧΝΗΤΗ ΛΙΜΝΗ ΜΑΡΑΘΩΝΑ	μέτρια	καλή	μέτρια

Α΄ ΦΑΣΗ

Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Κωδικός Λεκάνης απορροής	Κατηγορία ΥΣ	Κωδικός ΥΣ	Όνομα ΥΣ	Οικολογική κατάσταση	Χημική κατάσταση	Συνολική κατάσταση
GR26	RW	GR0626R000000008N	Ρ. ΛΑΚΑ	μέτρια	καλή	μέτρια
GR26	RW	GR0626R000002009N	Ρ. ΠΑΛΙΟΜΙΑΟΥΛΗ	μέτρια	καλή	μέτρια
GR26	RW	GR0626R000100010N	Ρ. ΡΑΦΗΝΑΣ 1	ελλιπής	άγνωστη	ελλιπής
GR26	RW	GR0626R000100011N	Ρ. ΡΑΦΗΝΑΣ 3	άγνωστη	άγνωστη	άγνωστη
GR26	RW	GR0626R000100012N	Ρ. ΡΑΦΗΝΑΣ 2	μέτρια	άγνωστη	μέτρια
GR26	RW	GR0626R000200001H	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 1	ελλιπής	άγνωστη	ελλιπής
GR26	RW	GR0626R000200002N	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 2	κακή	καλή	κακή
GR26	RW	GR0626R000202003N	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 3	καλή	καλή	καλή
GR26	RW	GR0626R000204004N	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 4	καλή	καλή	καλή
GR26	RW	GR0626R000206005N	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 5	άγνωστη	άγνωστη	άγνωστη
GR26	RW	GR0626R000208006N	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 6	άγνωστη	άγνωστη	άγνωστη
GR26	RW	GR0626R000210007N	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 7	άγνωστη	άγνωστη	άγνωστη
GR26	RW	GR0626R000300013N	Ρ. ΠΙΚΡΟΔΑΦΝΗΣ	υψηλή	άγνωστη	άγνωστη
GR26	RW	GR0626R000300013N	ΕΡΑΣΙΝΟΣ Ρ.	μέτρια	άγνωστη	μέτρια

CW (Coastal Water) – Παράκτιο Υδάτινο Σώμα, LW (Lake Water) – Λιμναίο Υδάτινο Σώμα, RW (Lake Water) – Ποτάμιο Υδάτινο Σώμα, TW (Transitional Water) – Μεταβατικό Υδάτινο Σώμα

6. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Τα υπόγεια υδατικά συστήματα του Υδατικού Διαμερίσματος Αττικής, παρουσιάζονται στο Παράρτημα Ι του παρόντος τεύχους.

Η Οδηγία 2000/60/ΕΚ ορίζει ως κατάσταση των υπογείων υδατικών συστημάτων την «κατάσταση που καθορίζεται από τις χαμηλότερες τιμές της ποσοτικής και χημικής τους κατάστασης» και η οποία δύναται να λάβει δύο χαρακτηρισμούς (καλή ή κακή).

Η **καλή ποσοτική κατάσταση** ορίζεται αξιολογώντας το ισοζύγιο εισροών και εκροών, το οποίο πρέπει να είναι τέτοιο ώστε να εξασφαλίζει ότι ο διαθέσιμος πόρος υπογείων υδάτων δεν εξαντλείται από το μακροπρόθεσμο ετήσιο μέσο όρο άντλησης, ενώ παράλληλα εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη συμβολή του υπόγειου στα συσχετιζόμενα χερσαία υδατικά συστήματα. Τυχόν προσωρινές ή χωρικά περιορισμένες μεταβολές της στάθμης δεν επηρεάζουν την κατάσταση, αν δεν αποτελούν μόνιμη και σαφώς διαπιστωμένη ένδειξη τάσεων ευρέων μεταβολών - εισροών κλπ, οφειλόμενων σε ανθρωπογενή αίτια.

Η **καλή χημική κατάσταση** ορίζεται αξιολογώντας την χημική σύνθεση των υπογείων υδάτων η οποία δεν υπερβαίνει τα Ποιοτικά Πρότυπα της Οδηγίας για τα Υπόγεια Ύδατα (2006/118/ΕΚ), να μην οδηγεί σε σημαντική επιδείνωση της οικολογικής ή χημικής ποιότητας των υπογείων αλλά και των συσχετιζόμενων χερσαίων υδατικών συστημάτων και να μην εμφανίζει επιπτώσεις εισροής αλμυρού νερού ή άλλων υλών. Παράλληλα οι μεταβολές της αγωγιμότητας να μην υποδηλώνουν εισροή αλμυρού νερού ή άλλες εισροές στο σύστημα των υπογείων υδάτων.

Η ταξινόμηση της ποσοτικής και χημικής κατάστασης των υπογείων υδατικών συστημάτων πραγματοποιήθηκε με βάση τις μέχρι σήμερα διαθέσιμες μετρήσεις.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει την ταξινόμηση της ποσοτικής και χημικής κατάστασης των υπογείων υδατικών συστημάτων στο Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής.

Πίνακας 6-1: Ποσοτική και χημική κατάσταση υπογείων υδατικών συστημάτων ΥΔ Αττικής

Κωδικός ΥΣ	Όνομα ΥΣ	Ποσοτική Κατάσταση	Χημική Κατάσταση
GR0600010	Λουτρακίου	Καλή	Καλή
GR0600020	Δυτικών Γερανείων	Καλή	Καλή
GR0600030	Κεντρικών Γερανείων -Καλαμακίου	Καλή	Καλή
GR0600040	Ανατολικών Γερανείων -Μαυροβουνίου	Κακή	Καλή

Α΄ ΦΑΣΗ

Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Κωδικός ΥΣ	Όνομα ΥΣ	Ποσοτική Κατάσταση	Χημική Κατάσταση
GR0600050	Μεγάρων Αλεποχωρίου	Κακή	Κακή
GR0600060	Πατέρα	Καλή	Καλή
GR0600070	Οινόης	Καλή	Καλή
GR0600080	ΒΑ/κής Πάρνηθας	Καλή	Καλή
GR0600090	Θριασίου Πεδίου	Κακή	Κακή
GR0600100	Καπανδριτίου	Καλή	Καλή
GR0600110	Λεκάνης Κηφισού (Λεκανοπεδίου Αθήνας)	Καλή	Κακή
GR0600120	Μαραθώνα (α)	Καλή	Καλή
GR0600130	Μαραθώνα (β)	Κακή	Κακή
GR0600140	Πεντέλης	Καλή	Καλή
GR0600150	Μεσογαίας	Καλή	Κακή
GR0600160	Υμηπού	Καλή	Καλή
GR0600170	Λαυρεωτικής	Καλή	Καλή
GR0600180	Αναβύσσου	Καλή	Καλή
GR0600190	Σαλαμίνας (α)	Κακή	Κακή
GR0600200	Σαλαμίνας (β)	Κακή	Κακή
GR0600210	Σαλαμίνας (γ)	Κακή	Κακή
GR0600220	Αίγινας (α)	Κακή	Κακή
GR0600230	Αίγινας (β)	Κακή	Κακή
GR0600240	Αίγινας (γ)	Καλή	Κακή

ΜΕΡΟΣ Γ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΡΩΝ

7. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΡΩΝ

Σκοπός της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ είναι η θέσπιση ενός πλαισίου για την προστασία των εσωτερικών επιφανειακών, των μεταβατικών, των παράκτιων και των υπόγειων υδάτων το οποίο στοχεύει:

- στην πρόληψη της επιδείνωσης, τη βελτίωση και την αποκατάσταση των υδατικών συστημάτων των επιφανειακών υδάτων, την επίτευξη του στόχου της καλής οικολογικής και χημικής κατάστασης αυτών, και τη μείωση της ρύπανσης λόγω απορρίψεων και εκπομπών επικίνδυνων ουσιών·
- στην προστασία, τη βελτίωση και την αποκατάσταση της κατάστασης των υπόγειων υδάτων, στην πρόληψη της ρύπανσής τους και της επιδείνωσης της κατάστασής τους με στόχο την ισορροπία μεταξύ άντλησης και ανανέωσης·
- στη διατήρηση των προστατευόμενων περιοχών.

Το Πρόγραμμα Μέτρων περιλαμβάνει τον καθορισμό:

- των κανονιστικών διατάξεων ή των βασικών μέτρων που θα πρέπει να εφαρμοστούν προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που καθορίζονται για το 2015 σύμφωνα με την κοινοτική ή/και εθνική νομοθεσία καθώς και
- των συμπληρωματικών μέτρων, όπου τα βασικά μέτρα δεν επαρκούν για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων.

Κατά την διαμόρφωση του Προγράμματος Μέτρων λαμβάνονται υπόψη οι Ευρωπαϊκές απαιτήσεις υποβολής της πληροφορίας στο WISE, το Κατευθυντήριο Κείμενο 21 (Guidance Document for Reporting under the Water Framework Directive), καθώς και η εμπειρία άλλων Κρατών Μελών, ώστε να ενσωματωθούν όλες οι απαραίτητες πληροφορίες.

Κάθε κράτος μέλος μεριμνά για την θέσπιση μέτρων για κάθε περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού ή για το τμήμα διεθνούς περιοχής λεκάνης απορροής ποταμού που βρίσκεται εντός της επικράτειας του προγράμματος μέτρων, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των αναλύσεων που απαιτούνται δυνάμει του άρθρου 5, προκειμένου να επιτευχθούν οι περιβαλλοντικοί στόχοι που καθορίζονται δυνάμει του άρθρου 4 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.

Η μεθοδολογική προσέγγιση περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα

- **Εκτίμηση της Εφαρμογής της Κοινοτικής και Εθνικής νομοθεσίας για την προστασία των Υδάτων.** Η πορεία υλοποίησης των οδηγιών που σχετίζονται με τα υπόγεια ύδατα, τις ουσίες προτεραιότητας και επικίνδυνες ουσίες, τα ύδατα κολύμβησης, το πόσιμο νερό και ποιότητα νερού, την πρόληψη διαρροής ρύπων από τεχνικές εγκαταστάσεις, τον έλεγχο απόληψης από επιφανειακά και υπόγεια ύδατα, τις σημειακές και διάχυτες πηγές απορρίψεων σε επιφανειακά και υπόγεια ύδατα, έχει μελετηθεί με στόχο την ανάδειξη περιβαλλοντικών ζητημάτων που ενδεχόμενα έχουν

ανακύψει από την μη αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται στις σχετικές οδηγίες.

- **Εναρμόνιση Κοινοτικής νομοθεσίας** σε περιπτώσεις ευρωπαϊκών νομοθετημάτων που δεν έχουν ενταχθεί στο εθνικό δίκτυο
- **Αναγνώριση Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων.** Ακολουθεί η αναγνώριση και γενική περιγραφή των τοπικών και ευρύτερων, βασικών και συμπληρωματικών μέτρων που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των αναγνωρισμένων πιέσεων
- **Κωδικοποίηση των προτεινόμενων μέτρων**
- **Κατάρτιση Πίνακα Δράσεων.** Για κάθε υδατικό σύστημα το οποίο κατατάσσεται σε κατώτερη της καλής κατάσταση και εκτιμάται ότι δεν θα πετύχει τους περιβαλλοντικούς στόχους της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, καταρτίζεται πίνακας με προτεινόμενες δράσεις, η εφαρμογή των οποίων οδηγεί σε μελλοντική επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων. Τα μέτρα στοχεύουν στις σημαντικές πιέσεις που ασκούνται σε υδάτινα σώματα καθώς και σε ουσίες ή ρύπους που σχετίζονται με την αποτυχία επίτευξης των στόχων.

Οι στόχοι της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ αποτυπώνονται στα Σχέδια Διαχείρισης και επιτυγχάνονται με την εφαρμογή του Προγράμματος Μέτρων, που αποτελεί το βασικό κορμό του Διαχειριστικού Σχεδίου, προσδιορίζοντας τις δράσεις και τις ενέργειες που απαιτούνται για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων. Τα μέτρα διαχωρίζονται σε **βασικά** και **συμπληρωματικά** όπως παρουσιάζονται στα κεφάλαια που ακολουθούν.

8. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2000/60/ΕΚ**8.1 Βασικά μέτρα**

Βασικά Μέτρα ονομάζονται τα μέτρα εκείνα που απορρέουν από την εφαρμογή της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας για την προστασία των υδάτων συμπεριλαμβανομένης της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ καθώς και της εν γένει ακολουθούμενης περιβαλλοντικής πολιτικής και συγχρόνως αυτά τα οποία θα πρέπει κατ' ελάχιστον να περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Μέτρων. Συγκεκριμένα, τα βασικά μέτρα αφορούν σε μέτρα για την εφαρμογή της Κοινοτικής και Εθνικής νομοθεσίας τα οποία προσδιορίζονται ή/ και επιβάλλονται ως απόρροια της εφαρμογής των Ευρωπαϊκών Οδηγιών, που σχετίζονται με την περιβαλλοντική πολιτική για τα νερά.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι κατηγορίες βασικών μέτρων, σε αντιστοιχία με τα χαρακτηριστικά- αναγνωριστικά τους στοιχεία, που εξειδικεύονται περαιτέρω με ειδικότερες αναφορές στα στοιχεία εναρμόνιση τους στο Εθνικό Δίκαιο, στον τρόπο εφαρμογής της Οδηγίας, καθώς και τα μέτρα που προτείνονται για την εφαρμογή της κάθε Οδηγίας.

Οι προγραμματιζόμενες και υλοποιούμενες δράσεις σε εφαρμογή των εν λόγω κοινοτικών οδηγιών, οι οποίες στοχεύουν στην κάλυψη των υποχρεώσεων της χώρας παρουσιάζονται στο τέλος της παρούσας ενότητας.

Πίνακας 8-1: Βασικά Μέτρα

Κατηγορία μέτρου	Αναγνωριστικό
Οδηγίες για τα Ύδατα κολύμβησης (76/160/ΕΟΚ και 2006/7).	BM01
Οδηγία για τα πτηνά (79/409/ΕΟΚ).	BM02
Οδηγίες για το πόσιμο νερό (80/778/ΕΟΚ, 98/83/ΕΚ).	BM03
Οδηγία για την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (85/337/ΕΟΚ).	BM04
Οδηγία για τα οικοσυστήματα (92/43/ΕΟΚ).	BM05
Οδηγία για την πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης (96/61/ΕΚ).	BM06
Οδηγία για την προστασία από τη νιτρορύπανση (91/676/ΕΟΚ).	BM07

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

Κατηγορία μέτρου	Αναγνωριστικό
Οδηγία για τα προϊόντα φυτοπροστασίας (91/414/ΕΟΚ).	BM08
Οδηγία για τα μεγάλα ατυχήματα (Seveso, 96/82/ΕΚ).	BM09
Οδηγία για την ιλύ σταθμών καθαρισμού (86/278/ΕΟΚ).	BM10
Οδηγία για την επεξεργασία αστικών λυμάτων (91/271/ΕΟΚ).	BM11

8.1.1 Οδηγία για τα ύδατα κολύμβησης (76/160/ΕΟΚ και 2006/7/ΕΚ)

Η ποιότητα των νερών κολύμβησης στις ακτές της Ελλάδας παρακολουθείται συστηματικά από το 1988, σύμφωνα με την Οδηγία 76/160/ΕΟΚ «περί της ποιότητας υδάτων κολύμβησης», στο πλαίσιο του «Προγράμματος παρακολούθησης ποιότητας νερών κολύμβησης στις ακτές της Ελλάδας». Το πρόγραμμα παρακολούθησης των υδάτων κολύμβησης επαναλαμβάνεται κάθε έτος κατά τη διάρκεια της κολυμβητικής περιόδου, από τον Μάιο έως τον Οκτώβρη και τα αποτελέσματά του καθώς και η ετήσια έκθεση παρακολούθησης κοινοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Οδηγία 76/160/ΕΟΚ ενσωματώθηκε στο Εθνικό Δίκαιο με την ΚΥΑ 46399/1352/1986 και καταργείται με την Οδηγία 2006/7/ΕΚ, η οποία εναρμονίστηκε με την ΚΥΑ 8600/416/Ε103/2009. Βασικοί άξονες της Οδηγίας 2006/7/ΕΚ αποτελούν:

- ❖ Η διασφάλιση της συνοχής με το έκτο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον, με τη στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη και με την οδηγία 2000/60/ΕΚ.
- ❖ Η απλοποίηση των διαδικασιών ενόψει των επιστημονικών εξελίξεων και τη βελτίωση των διαδικασιών συμμετοχής των ενδιαφερόμενων φορέων και την ενημέρωση του κοινού.

Η οδηγία 2006/7/ΕΚ για τα νερά κολύμβησης συντάχθηκε στο πνεύμα της οδηγίας 2000/60/ΕΚ, ακολουθεί ολιστική προσέγγιση και περιλαμβάνει καινοτομίες που αφορούν αφενός στις παραμέτρους παρακολούθησης και τον τρόπο στατιστικής επεξεργασίας των αποτελεσμάτων παρακολούθησης, αφετέρου δε στην πλήρη κατανόηση όλων των διεργασιών που συμμετέχουν στον προσδιορισμό της ποιότητας και της μεταβλητότητας των υδάτων, όπως αυτές αποτυπώνονται στα μητρώα ταυτοτήτων των ακτών.

Οι πρόσθετες απαιτήσεις που θέτει η Οδηγία 2006/71/ΕΚ η ΚΥΑ 8600/416/Ε103/2009 και οι οποίες έχουν ολοκληρωθεί ή υλοποιούνται από το ΥΠΕΚΑ είναι οι ακόλουθες:

- ❖ Μητρώο Ταυτοτήτων των ακτών κολύμβησης (άρθρο 6 Οδηγίας 2006/7/ΕΚ) , που ως στόχο έχει την περιγραφή και παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών των ακτών, την αναγνώριση των πηγών ρύπανσης που ενδέχεται να επηρεάσουν την ποιότητα των νερών και την αξιολόγηση του μεγέθους των επιπτώσεων. Η δράση ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2011 και από τον Απρίλιο του 2012 λειτουργεί ο διαδραστικός ιστότοπος ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού «Ακτές με ταυτότητα», στην ιστοθέση www.bathingwaterprofiles.gr.
- ❖ Έχει οριστεί με την ΥΑ 100076/2012 η διάρκεια της κολυμβητικής περιόδου για το έτος 2012.
- ❖ Το πρόγραμμα παρακολούθησης ποιότητας νερών κολύμβησης στις ακτές της Ελλάδας έχει ανατεθεί για όλη την Ελλάδα για τη διετία 2011-2012 και η έναρξη της υλοποίησής του για το έτος 2012 είναι το μήνα Μάιο του 2012.

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

Η ποιότητα των υδάτων κολύμβησης στην περιοχή μελέτης είναι τουλάχιστον καλή σε όλες τις παρακολουθούμενες θέσεις ως η επίτευξη τουλάχιστον επαρκούς ποιότητας για όλα τα ύδατα κολύμβησης έως το τέλος της κολυμβητικής περιόδου το 2015.

8.1.2 Οδηγία για τα πτηνά (79/409/ΕΟΚ)

Η οδηγία, υιοθετήθηκε τον Απρίλιο του 1979, τέθηκε σε ισχύ τον Απρίλιο του 1981 και απαιτεί από τα κράτη - μέλη να διατηρήσουν όχι μόνο τους πληθυσμούς αγρίων πουλιών που ζουν εκ φύσεως σε άγρια κατάσταση, αλλά και επαρκή έκταση και ποικιλία βιοτόπων για να επιτευχθεί η προστασία τους (άρθρο 4 της Οδηγίας). Σύμφωνα με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ:

- ❖ Επιβάλλονται αυστηρές νομικές υποχρεώσεις στα κράτη - μέλη και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την συνεχή επίβλεψη της εφαρμογής τους. Η Επιτροπή μπορεί να φέρει μία υπόθεση στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, αν θεωρήσει ότι ένα κράτος - μέλος παρέβη τους όρους της οδηγίας.
- ❖ προσδιορίζονται 181 είδη και υποείδη που κινδυνεύουν, για τα οποία απαιτείται ειδική φροντίδα. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για τον ορισμό των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και ιδίως για τη διατήρηση των αποδημητικών πτηνών, που αποτελούν σημαντικά στοιχεία της φυσικής κληρονομιάς όλων των Ευρωπαϊκών κρατών.

Ως αποτέλεσμα της εφαρμογής της, έως σήμερα έχουν ήδη χαρακτηριστεί 3.000 ΖΕΠ, που καλύπτουν περίπου 8% του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ξηρά καθώς και επιπλέον σημαντικές θαλάσσιες εκτάσεις που υπερβαίνουν τα 2,7 εκατ. εκτάρια, μολονότι, μόνο τέσσερις χώρες (Βέλγιο, Δανία, Λουξεμβούργο και Ολλανδία) έχουν σχεδόν ολοκληρώσει τη συμβολή τους στο δίκτυο των ΖΕΠ. Συνέπεια τούτου, έχει αρχίσει η πληθυσμιακή ανάκαμψη πολλών απειλούμενων ειδών πτηνών.

Η Οδηγία 79/409/ΕΟΚ εφαρμόστηκε στην Ελλάδα με την ΚΥΑ 414985/757B/18.12.1985. (η οποία τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 37338 (ΦΕΚ 1807/2010) στο πλαίσιο των οποίων έχουν ορίσει μέχρι σήμερα 151 Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) ενώ σε πρόσφατο πρόγραμμα του ΥΠΕΚΑ αναθεωρήθηκαν 69 από αυτές (Πρόγραμμα επαναξιολόγησης 69 Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας).

Η Οδηγία 2009/147/ΕΚ αντικατέστησε την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ και αφορά στη διατήρηση όλων των ειδών πτηνών που ζουν εκ φύσεως σε άγρια κατάσταση στο Ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών. Έχει αντικείμενο την προστασία, τη διαχείριση και τη ρύθμιση των ιδών αυτών και κανονίζει την εκμετάλλευσή τους. Η οδηγία εφαρμόζεται στα πτηνά, τα αυγά τις φωλιές και τους οικότοπους τους. Σύμφωνα με την οδηγία, τα κράτη μέλη οφείλουν να υιοθετούν όλα τα αναγκαία μέτρα με σκοπό να διατηρηθεί ή να προσαρμοσθεί ο πληθυσμός όλων των ειδών των πτηνών αυτών σε επίπεδο που να ανταποκρίνεται μεταξύ άλλων στις οικολογικές, επιστημονικές και μορφωτικές απαιτήσεις, λαμβάνοντας, ωστόσο, υπόψη τις οικονομικές και ψυχαγωγικές απαιτήσεις. Για να διαφυλαχθεί, διατηρηθεί ή αποκατασταθεί για αυτά τα είδη πτηνών επαρκής ποικιλία και επιφάνεια λαμβάνονται τα ακόλουθα μέτρα:

- ❖ δημιουργία ζωνών προστασίας

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

- ❖ συντήρηση και διευθέτηση σύμφωνα με τις οικολογικές απαιτήσεις των οικοτόπων
- ❖ που βρίσκονται στο εσωτερικό και στο εξωτερικό των ζωνών προστασίας·
- ❖ αποκατάσταση των κατεστραμμένων βιοτόπων·
- ❖ δημιουργία βιοτόπων.

Για ορισμένα είδη, τα οποία αναφέρονται στο Παράρτημα Ι της οδηγίας, προβλέπονται μέτρα ειδικής διατηρήσεως, που αφορούν τον οικότοπό τους, για να εξασφαλισθεί η επιβίωση και η αναπαραγωγή των ειδών αυτών στη ζώνη εξαπλώσεώς τους.

Δύο ακόμη σημαντικά νομοθετήματα που σχετίζονται με τους στόχους της Οδηγίας αυτής είναι τα εξής:

α) η Η.Π. 8353/276/Ε103/ΦΕΚ 415/23-2-2012 «Τροποποίηση και συμπλήρωση της υπ' αριθ. 37338/1807/2010 κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ...» (Β' 1495), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 4 της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των άγριων πτηνών» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ. το οποίο έχει ως στόχο τη διατήρηση οικολογικής ισορροπίας των ενδιαιτημάτων φωλεοποίησης, τροφοληψίας και καταφυγίου της ορνιθοπανίδας καθώς και των σημαντικών τόπων για τη μετανάστευση των πτηνών, που έχουν χαρακτηριστεί ως ΖΕΠ, την αποφυγή των οχλήσεων που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στα είδη για τα οποία οι ζώνες αυτές έχουν οριστεί και την διασφάλιση της συμβατότητας των αναπτυξιακών έργων και δραστηριοτήτων, καθώς και παραγωγικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων με τη προστασία και διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και

β) ο Νόμος 3937/ ΦΕΚ 60Α/ 31-3-2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», που έχει ως στόχους: την αποτελεσματική εφαρμογή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του διεθνούς δικαίου για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, την ενσωμάτωση στόχων διατήρησης της βιοποικιλότητας σε όλα τα επίπεδα σχεδιασμού και στις τομεακές και αναπτυξιακές πολιτικές της χώρας, την απόκτηση επαρκούς γνώσης για την κατάσταση των ειδών και οικοσυστημάτων, ως κύριο εργαλείο για την αποτελεσματική διατήρηση και διαχείριση της βιοποικιλότητας, την αποτελεσματική διατήρηση και διαχείριση των σημαντικών περιοχών για τη βιοποικιλότητα, μέσα από τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών, την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης της βιοποικιλότητας, στην οποία περιλαμβάνονται οι οικότοποι και τα είδη χλωρίδας και πανίδας και άλλων ομάδων οργανισμών, ιδίως εκείνα που χαρακτηρίζονται ως σημαντικά, σπάνια ή απειλούμενα, αποτελεσματικούς μηχανισμούς επιτήρησης, ώστε να διασφαλίζεται η εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, την προώθηση της σημασίας της διατήρησης της βιοποικιλότητας και των προστατευόμενων περιοχών γενικότερα στην κοινωνία.

8.1.3 Οδηγίες για το πόσιμο νερό (80/778/ΕΟΚ, 98/83/ΕΚ):

Η Οδηγία 80/778/ΕΟΚ «περί της ποιότητας του πόσιμου νερού» καθόριζε τις απαιτήσεις στις οποίες πρέπει να ανταποκρίνεται η ποιότητα του πόσιμου νερού. Προκειμένου να ληφθούν υπόψη η εμπειρία που αποκτήθηκε από την εφαρμογή της Οδηγίας 80/778/ΕΟΚ αλλά και η επιστημονική και τεχνολογική πρόοδος, τόσο όσον αφορά στη γνώση για τις επιδράσεις στην ανθρώπινη υγεία των διαφόρων δυνητικών επιμολυντών, όσο και στην ικανότητα ανίχνευσης και απομάκρυνσής τους, κρίθηκε αναγκαία η αναθεώρηση της εν λόγω Οδηγίας και η αντικατάστασή της από την Οδηγία 98/83/ΕΚ σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης.

Η Οδηγία 98/83/ΕΚ που αφορά στην ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης θέτει τους όρους για την προστασία της ανθρώπινης υγείας από τις δυσμενείς επιπτώσεις που οφείλονται στη μόλυνση του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης μέσω της εξασφάλισης ότι είναι υγιεινό και καθαρό.

Σύμφωνα με την Οδηγία 98/83/ΕΚ τα ΚΜ μεριμνούν ώστε το νερό ανθρώπινης κατανάλωσης:

- ❖ να μην περιέχει μικροοργανισμούς, παράσιτα ή κάθε άλλη ουσία σε συγκέντρωση
- ❖ τέτοια που μπορεί να δημιουργήσει κίνδυνο για την υγεία των ανθρώπων. να τηρεί τις ελάχιστες απαιτήσεις (μικροβιολογικές, χημικές και ραδιενεργές παράμετροι) του Παραρτήματος Ι μέρη Α και Β. (Στο παράρτημα Ι της Οδηγίας 98/83/ΕΚ καθορίζονται οι παράμετροι και οι παραμετρικές τους τιμές ομαδοποιημένες).

Η Οδηγία 98/83/ΕΚ δίνει τη δυνατότητα στα Κ.Μ.:

- ❖ να ορίζουν τιμές για επιπρόσθετες εθνικές παραμέτρους ή αυστηρότερα πρότυπα όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο λόγω τοπικών συνθηκών, με σκοπό την προστασία της ανθρώπινης Υγείας. Ωστόσο, τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να καθορίζουν χαμηλότερα πρότυπα, καθώς το επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης υγείας πρέπει να είναι το ίδιο στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- ❖ να ελέγχουν τακτικά την ποιότητα των νερών που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση, ακολουθώντας τις προσδιοριζόμενες σε αυτήν αναλυτικές μεθόδους, ή άλλες ισοδύναμες μεθόδους. Για το λόγο αυτό, προσδιορίζουν τα σημεία δειγματοληψίας και καθορίζουν προγράμματα ελέγχων.
- ❖ να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίζεται ότι κάθε ουσία ή κάθε υλικό νέων εγκαταστάσεων που χρησιμοποιείται για την παρασκευή ή τη διανομή νερού ανθρώπινης κατανάλωσης και οι προσμείξεις που προέρχονται από αυτές τις ουσίες ή υλικά νέων εγκαταστάσεων δεν παραμένουν στο νερό ανθρώπινης κατανάλωσης σε συγκεντρώσεις μεγαλύτερες από εκείνες που απαιτούνται για τους σκοπούς της χρήσης τους και δεν υποβαθμίζουν, άμεσα ή έμμεσα, την προστασία της ανθρώπινης υγείας.

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

Το νερό που δίδεται στην κατανάλωση χρήζει ιδιαίτερης αντιμετώπισης στην Οδηγία 2000/60/ΕΚ, καθώς οι πηγές προέλευσης του νερού ύδρευσης αποτελούν προστατευόμενες περιοχές δυνάμει του Άρθρου 7 και του παραρτήματος IV της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. Από το 1993 έως και το 2004 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δημοσιεύσει τέσσερεις συνθετικές εκθέσεις αναφοράς σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης στα Κράτη Μέλη, με στόχο την ενημέρωση των καταναλωτών. Στις εκθέσεις (http://circa.europa.eu/Public/irc/env/drinking_water_rev/library?l=/&vm=detailed&sb=Title), αυτές αποτυπώνεται και η εφαρμογή της Οδηγίας στα κράτη μέλη.

Η σύνδεση των απαιτήσεων της Οδηγίας 98/83/ΕΚ με την Οδηγία 2006/118/ΕΚ και την Οδηγία 2000/60/ΕΚ γίνεται μέσω του άρθρου 7 της τελευταίας, στο οποία ως ύδατα που προορίζονται για άντληση πόσιμου ύδατος θεωρούνται όλα τα υδατικά συστήματα που χρησιμοποιούνται για υδροληψία με σκοπό την ανθρώπινη κατανάλωση και παρέχουν κατά μέσο όρο άνω των 10 m³ ημερησίως ή εξυπηρετούν περισσότερα από 50 άτομα, είτε τα υδατικά συστήματα που προορίζονται για τέτοια χρήση μελλοντικά.

Η Οδηγία 98/83/ΕΚ ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με την Κ.Υ.Α Υ2/2600/2001 «Ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης, σε συμμόρφωση προς την οδηγία 98/83/ΕΚ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 3ης Νοεμβρίου 1998, όπως διορθώθηκε από την Υ2/ 3423 πράξη (ΦΕΚ 1082/Β/14.8.2001) και τροποποιήθηκε εν συνεχεία από την Υ.Α. ΔΥΓ2/Γ.Π. οικ 38295/07, (630/Β/26.4.07) «Τροποποίηση της Υγειονομικής Διάταξης κοινής υπουργικής απόφασης Υ2/2600/2001 «Ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης», σε συμμόρφωση προς την οδηγία 98/83/ΕΚ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 3ης Νοεμβρίου 1998».

Πέραν των ανωτέρω και σχετικά με την ποιότητα νερού ανθρώπινης κατανάλωσης, το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο περιλαμβάνει τις ακόλουθες διατάξεις:

- ❖ Την Γ3α/761/68 Υγ. Διάταξη, όπως έχει τροποποιηθεί (ΦΕΚ 189/68 Β, 988/74 Β) που περιλαμβάνει συμπληρωματικές διατάξεις για τους υπεύθυνους ύδρευσης του νερού, καθώς και τις υποχρεώσεις τους.
- ❖ Την ΥΜ/5673/57 (ΦΕΚ 5/58 Β) Υγ. Διάταξη, που αναφέρεται στις μεθόδους απολύμανσης του νερού ύδρευσης.
- ❖ Την Ε1β/221/65 (ΦΕΚ 138/τ.β/24- 2- 65) Υγ. Διάταξη, στην οποία προβλέπονται αποστάσεις ασφαλείας των πηγών υδροληψίας και των σωλήνων υδραγωγείου από χώρους διάθεσης λυμάτων.
- ❖ Επίσης, έχει εκδοθεί η ΔΥΓ2/οικ.94097/19-7-2007 Εγκύκλιος του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης περί «παρακολούθησης της ποιότητας πόσιμου νερού, λειτουργίας συστημάτων ύδρευσης και λήψης μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας».
- ❖ την Α5/2280/85 (ΦΕΚ 720/τ.β./13- 12- 83) Υγ. Διάταξη, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, ρυθμίζονται θέματα προστασίας των πηγών υδροληψίας της ευρύτερης

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

περιοχής της Πρωτεύουσας (λίμνες και υδραγωγεία Μαραθώνα, Υλίκης, Μόρνου), από υπέρμετρη ρύπανση και θεσπίζονται διάφοροι περιορισμοί και ζώνες προστασίας.

Η προστασία που απαιτείται για τα εν λόγω υδατικά συστήματα αναφέρεται και στο άρθρο 11 της ΚΥΑ Υ2/2600/2001, περί καθορισμού ζωνών προστασίας των πηγών υδροληψίας για την παραγωγή του πόσιμου νερού σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Τα μέτρα για την πρόληψη ή τον περιορισμό της εισαγωγής ρύπων σε ύδατα που χρησιμοποιούνται για την άντληση πόσιμου ύδατος για την ανθρώπινη κατανάλωση περιλαμβάνουν μέτρα, τα οποία απαιτούνται προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι, υπό το εφαρμοζόμενο καθεστώς επεξεργασίας του ύδατος και σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία το ύδωρ που προκύπτει, πληροί τις απαιτήσεις ποιότητας της οδηγίας 98/83/ΕΚ.

8.1.4 Οδηγία για τα μεγάλα ατυχήματα (Seveso) (96/82/EK)

Η Οδηγία 96/82/EK (Seveso II), που τροποποιήθηκε το 2003 από την Οδηγία 2003/105/EK, στοχεύει στην πρόληψη μεγάλων ατυχημάτων σχετιζομένων με επικίνδυνες ουσίες και στον περιορισμό των συνεπειών τους στον άνθρωπο και το περιβάλλον, προκειμένου να εξασφαλισθεί κατά συνεκτικό και αποτελεσματικό τρόπο υψηλή διακοινοτική προστασία. Στα πλαίσια της Οδηγίας 2003/105/EK, περιλαμβάνονται πλέον και οι διαδικασίες επεξεργασίας και αποθήκευσης των εξορυσσόμενων μεταλλευμάτων, εφόσον ανάλογες δραστηριότητες συνεπάγονται την παρουσία επικίνδυνων ουσιών.

Η Οδηγία 96/82/EK απαιτεί από τις μονάδες που αποθηκεύουν συγκεκριμένες ποσότητες επικίνδυνων ουσιών να διατηρούν έγγραφα που να καταδεικνύουν ότι οι ασκώντας την εκμετάλλευση των μονάδων έχουν λάβει υπόψη όλους τους κινδύνους που σχετίζονται με τη χρήση των ουσιών αυτών και ότι τηρούν όλα τα μέτρα για την πρόληψη και αντιμετώπιση τυχών μεγάλων ατυχημάτων που είναι δυνατόν να προκληθούν από τις χημικές αυτές ουσίες στον άνθρωπο και το περιβάλλον.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 της παρούσης οδηγίας, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η αρμόδια αρχή, βασισμένη στις πληροφορίες που παρέχει ο ασκών την εκμετάλλευση σύμφωνα με το άρθρο 6 και 9 της ίδιας οδηγίας, να καθορίζει τις μονάδες ή ομάδες μονάδων όπου η πιθανότητα ή η δυνατότητα ή οι συνέπειες μεγάλου ατυχήματος μπορεί να αυξάνονται λόγω της θέσης και της εγγύτητας αυτών των μονάδων και των ειδών και ποσοτήτων επικίνδυνων ουσιών που διαθέτουν (πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα).

Τα Κράτη μέλη μεριμνούν ώστε ο ασκών την εκμετάλλευση να υποβάλει έκθεση ασφαλείας και να καταρτίζει εσωτερικά σχέδια έκτακτης ανάγκης. Η έκθεση ασφαλείας περιέχει τουλάχιστον τα στοιχεία και τις πληροφορίες όπως αυτά απαριθμούνται στο Παράρτημα II της παρούσας Οδηγίας.

Τα σχέδια έκτακτης ανάγκης περιέχουν τις πληροφορίες που παρατίθενται στο Παράρτημα IV της Οδηγίας.

Ο ασκών την εκμετάλλευση πρέπει επίσης να παρέχει στις αρμόδιες αρχές τις αναγκαίες πληροφορίες ώστε να μπορούν να καταρτίσουν το εξωτερικό σχέδιο έκτακτης ανάγκης, στις προθεσμίες όπως περιγράφονται στο άρθρο 11 παρ.1.

Η ΚΥΑ 12044/613/2007 εναρμονίζεται πλήρως με τις απαιτήσεις της Οδηγίας 96/82/ΕΟΚ και της Οδηγίας 2003/105/EK που την τροποποιεί, και καλύπτει τις κατευθύνσεις που περιγράφονται σε αυτές μέσω των επιμέρους άρθρων της. Από τη μέχρι τώρα εφαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας δεν προκύπτουν παραλήψεις σε σχέση με τα προβλεπόμενα στις Οδηγίες. Σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία (Άρθρο 14, 15), σε περίπτωση ατυχήματος ο ασκών την δραστηριότητα ενημερώνει άμεσα τις αρμόδιες υπηρεσίες για τις λεπτομέρειες του ατυχήματος. Μετά τη συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών, η αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΚΑ ενημερώνει αντίστοιχα, το συντομότερο δυνατό, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος) και στο Major Accident

Hazards Bureau για τα αποτελέσματα της ανάλυσής τους και διατυπώνει συστάσεις, χρησιμοποιώντας το ειδικό έντυπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Επιπλέον αποστέλλεται στην Επιτροπή και ετήσια συγκεντρωτική αναφορά με τα ατυχήματα που έχουν συμβεί στη χώρα και πληρούν τα κριτήρια του παραρτήματος IV της ΚΥΑ.

Η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (ΓΓΠΠ) συντάσσει κάθε χρόνο έκθεση με τον απολογισμό των ατυχημάτων που διαχειρίστηκε το Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (ΚΕΠΠ) όλη την προηγούμενη χρονιά. Σύμφωνα με την έκθεση για το έτος 2011, καταγράφησαν 130 τεχνολογικά ατυχήματα. Συγκεκριμένα, 47 από αυτά αφορούν σε επικίνδυνη ρύπανση, όπου σε μεγάλο ποσοστό αφορούν σε λάδια στο οδόστρωμα και διαρροή πετρελαίου από οχήματα. Επιπλέον, 82 αφορούν σε ατυχήματα σε εγκαταστάσεις με επικίνδυνες ουσίες και σε χωματερές και 1 ατύχημα σε μονάδα ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Σε όλες τις περιπτώσεις έγιναν οι απαιτούμενες ενέργειες για την αντιμετώπιση των περιστατικών.

Στο Άρθρο 9 προβλέπεται η σύνταξη Εξωτερικών Σχεδίων Αντιμετώπισης Τεχνολογικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης (ΣΑΤΑΜΕ). Η ΓΓΠΠ για το λόγο αυτό έχει εκδώσει:

- ❖ Γενικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Τεχνολογικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης (Γενικό ΣΑΤΑΜΕ) (Ιούνιος 2009), το οποίο πρόκειται να αναθεωρηθεί το επόμενο διάστημα.
- ❖ Σύνταξη Σχεδίων έκτακτης ανάγκης ανά καταστροφή της Περιφέρειας και Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στα πλαίσια του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη "Ξενοκράτης" (Αριθμ.Πρωτ. 7753/5-11-2009)
- ❖ Εγχειρίδιο σύνταξης και εναρμόνισης Σχεδίων έκτακτης ανάγκης ανά καταστροφή της Περιφέρειας και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης σε εφαρμογή της Υ.Α 1299/2003 «Ξενοκράτης» (Νοέμβριος 2009)

Η έκδοση των ΣΑΤΑΜΕ των Περιφερειών και των Περιφερειακών Ενοτήτων δεν έχει προχωρήσει ικανοποιητικά μέχρι σήμερα. Στην Αττική έχει υποβληθεί το ΣΑΤΑΜΕ της Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής το οποίο όμως δεν έχει εγκριθεί και άρα δεν είναι διαθέσιμο, ενώ στις άλλες Περιφέρειες και Περιφερειακές Ενότητες δεν έχουν συνταχθεί τα Σχέδια που προβλέπονται. Στην καθυστέρηση σύνταξης των Σχεδίων έχει συμβάλει και η εφαρμογή του Ν.3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) καθώς πραγματοποιήθηκαν αλλαγές στις αρμοδιότητες και τη λειτουργία των υπηρεσιών του κράτους.

8.1.5 Οδηγία για την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (85/337/ΕΟΚ), όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 97/11/ΕΚ:

Με την Οδηγία 85/337/ΕΟΚ (ΕΠΕ), εισήχθη η εκ των προτέρων (πριν από τη χορήγηση της άδειας υλοποίησης) εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Η Οδηγία 85/337/ΕΟΚ ενισχύθηκε με την τροποποίηση που πραγματοποιήθηκε το 1997 με την Οδηγία 97/11/ΕΚ, ενώ το 2003 εγκρίθηκε περαιτέρω τροποποίηση, Οδηγία 2003/35/ΕΚ.

Στην οδηγία 85/337/ΕΟΚ γίνεται αναφορά στην εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων από δημόσια και ιδιωτικά έργα, στις προδιαγραφές σύνταξης ΠΠΕ και ΜΠΕ καθώς και στις υποχρεώσεις των κρατών μελών για την εφαρμογή αυτής. Τα έργα που εμπίπτουν στο πλαίσιο της Οδηγίας 85/337/ΕΟΚ διακρίνονται σε 2 κατηγορίες (Παραρτήματα Ι και ΙΙ). Τα έργα του Παραρτήματος Ι, υποβάλλονται σε εκτίμηση. Για τα έργα του Παραρτήματος ΙΙ, τα κράτη μέλη αποφασίζουν α) κατά περίπτωση εξέτασης ή/και β) βάσει κατώτατων ορίων ή κριτηρίων που έχει ορίσει το κράτος μέλος αν θα υποβληθούν σε εκτίμηση (Άρθρο 4 όπως έχει τροποποιηθεί).

Συγκεκριμένα, καθορίζονται:

- ❖ το εύρος των έργων και δραστηριοτήτων, που περιλαμβάνει από βιομηχανικές και
- ❖ άλλες παραγωγικές δραστηριότητες έως έργα υποδομής, όπως δρόμοι, φράγματα, λιμάνια που συνήθως είναι δημόσιες επενδύσεις,
- ❖ η απαίτηση για αποκλειστικά εκ των προτέρων (ex ante) εκτίμηση των επιπτώσεων, ώστε η περιβαλλοντική διάσταση να ενσωματώνεται ολοκληρωμένα στο σχεδιασμό,
- ❖ την υλοποίηση και τη λειτουργία του έργου, το άνοιγμα της διαδικασίας στο κοινό το οποίο καλείται να ενημερωθεί και να συμμετάσχει στη λήψη των αποφάσεων,
- ❖ και τέλος, η απαίτηση για αναλυτική και ολοκληρωμένη πληροφόρηση σχετικά με τις επιπτώσεις στο περιβάλλον, δηλαδή μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της 85/337/ΕΟΚ, όπως έχει τροποποιηθεί από την Οδηγία 97/11/ΕΚ, η εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων εντοπίζει, περιγράφει και αξιολογεί δεόντως, κατά περίπτωση και σύμφωνα με τα άρθρα 4 έως 11 της παρούσης, τις άμεσες και έμμεσες συνέπειες ενός έργου.

Στο Άρθρο 5 προβλέπεται ότι, στην περίπτωση των έργων που πρέπει να υποβάλλονται σε εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων τα κράτη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε ο κύριος του έργου να παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες, όπως περιγράφονται αναλυτικά στο Παράρτημα ΙV της Οδηγίας 97/11/ΕΚ.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας 2003/35/ΕΚ, το κοινό ενημερώνεται έγκαιρα, με ανακοινώσεις ή άλλα πρόσφορα μέσα, και έχει την δυνατότητα να συμμετάσχει στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σχετικά με το περιβάλλον και να διατυπώνει παρατηρήσεις και γνώμες πριν τη λήψη της απόφασης για τη συναίνεση ανάπτυξης. Τα αποτελέσματα των

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

διαβουλεύσεων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης άδειας.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι κάθε μέλος του ενδιαφερόμενου κοινού έχει πρόσβαση σε μία διαδικασία εξέτασης ενώπιον δικαστηρίου ή άλλου ανεξάρτητου και αμερόληπτου οργάνου συσταθέντος νομοθετικώς, προκειμένου να αμφισβητήσει την ουσιαστική ή τη διαδικαστική νομιμότητα αποφάσεων, πράξεων ή παραλείψεων που εμπίπτουν στις διατάξεις της παρούσας οδηγίας περί συμμετοχής του κοινού.

Η Οδηγία ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με την ΚΥΑ 11014/703/2003 (ΦΕΚ 332/Β/20.3.2003) «Διαδικασία Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (Π.Π.Ε.Α) και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Ε.Π.Ο) σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 1650/86 (160/Α) όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του ν.3010/02 «εναρμόνιση του ν.1650/86 με τις οδηγίες 97/11/ΕΕ και 96/61/ΕΕ και άλλες διατάξεις (91/Α)». Στη συνέχεια εκδόθηκε και σχετική Εγκύκλιος οικ. 117266/03 «Εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 12 παρ 3 της Κ.Υ.Α. Η.Π. 11014/703/Φ104/03 (ΦΕΚ 332/Β/2003) όσον αφορά την υποχρέωση ενημέρωσης των αρμοδίων αρχών για τις απορρίψεις ρύπανσης (εκπομπών και αποβλήτων) από τις δραστηριότητες του παραρτήματος ΙΙ του άρθρου 5 της υπ αριθμ. ΗΠ 15393/2332/2002 ΚΥΑ (1022/Β)».

Το Σεπτέμβριο του 2011 εκδόθηκε ο Ν.4014/2011 για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων (ΦΕΚ 209/Α/21.09.2011) που αφορά στην «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος». Η κατάταξη των δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του Ν.4014/2011 καθορίζονται από την Απόφαση Αριθμ. 1958/2012 (ΦΕΚ 21/Β/13.01.2012). Με την έκδοση της τελευταίας καταργείται η ΚΥΑ 15393/2332/2002, με την εξαίρεση του Παραρτήματος ΙΙ, που παραμένει σε ισχύ, «Κατηγορίες έργων και δραστηριοτήτων που υπόκεινται σε ολοκληρωμένη πρόληψη και συνολική εκτίμηση των επιπτώσεων τους στο περιβάλλον». Επιπλέον, στο Άρθρο 31 «Τροποποιητικές διατάξεις» του Ν.4014/2011 περιγράφεται η αντικατάσταση των άρθρων του Ν.1650/1986.

Τα περιεχόμενα του φακέλου της ΜΠΕ ανά υποκατηγορία έργου ή δραστηριότητας, τυχόν απαιτούμενες γνωμοδοτήσεις φορέων, το περιεχόμενο της ΜΠΕ και τα λοιπά συνοδευτικά στοιχεία καθορίζονται με απόφαση του ΥΠΕΚΑ, ανάλογα με το είδος του έργου ή της δραστηριότητας. Τα ελάχιστα απαραίτητα στοιχεία που εμπεριέχονται στη μελέτη αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ του Ν.4014/2011. Τα έργα και οι δραστηριότητες κατηγορίας Β δεν ακολουθούν τη διαδικασία εκπόνησης ΜΠΕ αλλά υπόκεινται σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ).

Επιμέρους θέματα του νόμου αναμένεται να διευκρινιστούν μέσω εγκυκλίων. Ειδικότερα αναμένεται να καθοριστεί περαιτέρω η διαδικασία γνωμοδοτήσεων και ο τρόπος ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού στη δημόσια διαβούλευση. Επίσης πρόκειται να εξειδικευτούν οι

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

διαδικασίες και τα ειδικότερα κριτήρια περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων των άρθρων 3,4,5,6 και 7 του νόμου καθώς και οι προβλεπόμενες Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) για την εφαρμογή του άρθρου 8. Με Προεδρικό Διάταγμα θα εξειδικευτούν επίσης οι λεπτομέρειες για την οργάνωση, υλοποίηση και λειτουργία του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ).

Το ΥΠΕΚΑ διαθέτει μία ηλεκτρονική βάση δεδομένων, το Εθνικό Δίκτυο Πληροφοριών Περιβάλλοντος ή Ηλεκτρονικό Περιβάλλον (e-ΠΕΡ), το οποίο είναι ένα ολοκληρωμένο διαδικτυακό πληροφοριακό σύστημα που περιλαμβάνει διαδικασίες και εργαλεία για τη συγκέντρωση, διαχείριση και διάθεση στοιχείων καθώς και για την ανταλλαγή πληροφοριών για το περιβάλλον.

8.1.6 Οδηγία για την ιλύ σταθμών καθαρισμού (86/278/ΕΟΚ)

Η Οδηγία 86/278/ΕΚ αφορά στη διάθεση της ιλύος των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων και βρίσκεται σε άμεση συσχέτιση με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ περί επεξεργασίας αστικών υγρών αποβλήτων, καθώς η προώθηση των έργων επεξεργασίας λυμάτων οδηγεί στην ολοένα αυξανόμενη ποσότητα της προς διάθεση ή/και αξιοποίηση ιλύος.

Η οδηγία για την ιλύ καθαρισμού εκδόθηκε πριν από περισσότερο 25 χρόνια με στόχο την ορθή χρήση της ιλύος καθαρισμού λυμάτων στη γεωργία και την αποφυγή των επιβλαβών επιπτώσεων της στο έδαφος, τη βλάστηση, τα ζώα και τον άνθρωπο θέτοντας τα απαιτούμενα ποιοτικά χαρακτηριστικά της προς διάθεση ιλύος και των εδαφών μετά τη διάθεση. Μετά την μακρά περίοδο εφαρμογής της Οδηγίας υπάρχουν ενδείξεις ότι το πεδίο εφαρμογής της είναι περιορισμένο και ότι η οδηγία στερείται φιλοδοξίας. Στο διάστημα που μεσολάβησε από την έκδοσή της, πολλά κράτη μέλη θέσπισαν και εφάρμοσαν αυστηρότερες οριακές τιμές για τα βαρέα μέταλλα και καθόρισαν απαιτήσεις για άλλες προσμίξεις.

Στην Ελλάδα η εν λόγω Οδηγία μεταφέρθηκε στην εθνική νομοθεσία (χωρίς μεταβολές) με την ΚΥΑ 80568/4225/1991 (ΦΕΚ 6641/Β/7.8.1991): «Για τη χρήση της ιλύος αποβλήτων στη γεωργία». έχει αμφίβολη ή περιορισμένη εφαρμογή, καθώς η έως τώρα επικρατούσα πρακτική περιορίζεται στην πράξη στη συνδιάθεση της αφυδατωμένης ιλύος σε ΧΥΤΑ. Με δεδομένα ότι:

- ❖ αποτελεί προτεραιότητα η προστασία της δημόσιας υγείας και ποιότητας εδαφικών συστημάτων και υπόγειων υδροφορέων.
- ❖ η βιώσιμη διαχείριση της ιλύος συμβάλει ουσιαστικά στην επίτευξη των εθνικών στόχων για διαχείριση βιοαποδομήσιμου κλάσματος αστικών στερεών αποβλήτων και ανακύκλωσης,
- ❖ η αξιοποίηση της ιλύος στη γεωργία σήμερα είναι ιδιαιτέρως περιορισμένη,
- ❖ σε ποσοστό της τάξης του 50% η διάθεση της ιλύος σε εθνικό επίπεδο γίνεται σε ΧΥΤΑ και
- ❖ αποτελεί επιθυμητό στόχο η μείωση του ποσοστού αυτού κατά 50%,

το ΥΠΕΚΑ προχώρησε στις ακόλουθες δράσεις:

- ❖ Σύνταξη Σχεδίου ΚΥΑ με τίτλο «Μέτρα, όροι και διαδικασίες για τη χρησιμοποίηση της ιλύος που προέρχεται από επεξεργασία οικιακών και αστικών λυμάτων καθώς και ορισμένων υγρών αποβλήτων, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 86/278/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων», με το οποίο διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής της ΚΥΑ 80568/4225/91 αυξάνοντας τις δυνατότητες χρήσης της ιλύος ως εδαφοβελτιωτικό στη γεωργία, τη δασοπονία, το αστικό και περιαστικό πράσινο και τις αναπλάσεις χώρων θέτοντας αυστηρότερα όρια ποιοτικών παραμέτρων και ελάχιστες απαιτήσεις επεξεργασίας της ιλύος. Τον Ιανουάριο του 2012

ολοκληρώθηκε η δημόσια διαβούλευση για το εν λόγω Σχέδιο ΚΥΑ, το οποίο βρίσκεται στο στάδιο συλλογής των απαιτούμενων υπογραφών.

- ❖ Δημοσίευση ανοιχτής πρόσκλησης προς Φορείς Δημοσίου, ευρύτερου Δημοσίου και Τοπικής αυτοδιοίκησης που έχουν την σχετική αρμοδιότητα, στον άξονα προτεραιότητας 4 «Προστασία εδαφικών συστημάτων και διαχείριση στερεών αποβλήτων» (κωδικός πρόσκλησης 4.8), προϋπολογισμού 30 εκατ. ευρώ, για υποβολή προτάσεων που σχετίζονται με δράσεις αξιοποίησης της επεξεργασμένης ιλύος. Βασικό στόχος της πρόσκλησης αποτελεί η υλοποίηση έργων βιώσιμης διαχείρισης τις ιλύος, που πρέπει να ολοκληρωθούν έως το 2015.

8.1.7 Οδηγία για την επεξεργασία αστικών λυμάτων (91/271/ΕΟΚ)

Η οδηγία 91/271/ΕΟΚ «για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων» θεσμοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1991 και αφορά στην προστασία του περιβάλλοντος από τις αρνητικές επιπτώσεις που προκαλεί η διάθεση ανεπεξέργαστων ή ανεπαρκώς επεξεργασμένων αστικών λυμάτων και των παραπροϊόντων τους (ιλύς), καθώς και η απόρριψη υγρών αποβλήτων στο δίκτυο αποχέτευσης από ορισμένους βιομηχανικούς κλάδους. Με την οδηγία καθορίζονται τα εξής:

- ❖ η ελάχιστη αναγκαία τεχνική υποδομή σε δίκτυα αποχέτευσης και εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων που πρέπει να διαθέτουν οι οικισμοί ανάλογα με τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό (εκφραζόμενο σε Μονάδες Ισοδύναμου Πληθυσμού – ΜΙΠ κατά την οδηγία) και τον χαρακτηρισμό του αποδέκτη των επεξεργασμένων λυμάτων.
- ❖ τα ανώτατα επιτρεπτά όρια των ποιοτικών χαρακτηριστικών των επεξεργασμένων λυμάτων που πρέπει να επιτυγχάνονται στις εκροές των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων και παράλληλα προβλέπονται συγκεκριμένα χρονικά όρια μέσα στα οποία οι οικισμοί, που εμπίπτουν στις διατάξεις της, οφείλουν να ολοκληρώσουν την απαιτούμενη σε κάθε περίπτωση υποδομή συλλογής, επεξεργασίας και διάθεσης των αστικών λυμάτων.
- ❖ Ανάλογα με τον χαρακτηρισμό των περιοχών και σε συνδυασμό με τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό, η οδηγία καθορίζει τον απαιτούμενο βαθμό επεξεργασίας, δηλαδή πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια επεξεργασία.

Η οδηγία 91/271/ΕΟΚ προνοεί και για την επεξεργασία και διάθεση των υγρών αποβλήτων συγκεκριμένων κλάδων της βιομηχανίας τροφίμων, τα απόβλητα των οποίων προσομοιάζουν με τα αστικά. Οι βιομηχανίες με παραγόμενο συνολικό οργανικό φορτίο ίσο ή μεγαλύτερο από 4.000 ισοδύναμο πληθυσμό, θα πρέπει να επεξεργάζονται το φορτίο αυτό πριν την απόρριψή του στο υδάτινο περιβάλλοντος, ώστε να πληρούνται οι όροι που έχουν θεσπιστεί στο πλαίσιο ειδικών αδειών από τις αρμόδιες αρχές.

Η Οδηγία 91/271/ΕΟΚ ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με την ΚΥΑ 5673/400/1997 (ΦΕΚ 192/Β/14-3-1997) «Μέτρα και όροι για την επεξεργασία αστικών λυμάτων» και το 1999 συντάχθηκε ο πρώτος κατάλογος ευαίσθητων περιοχών με την ΚΥΑ 19661/1982/2-8-99 (ΦΕΚ 1811/Β/29-9-1999), ο οποίος συμπληρώθηκε με την ΚΥΑ 48392/939/2002 (ΦΕΚ 405/Β/3-4-2002). Η εφαρμογή της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ βρίσκεται σε σχετικά προχωρημένο στάδιο, κυρίως ως προς τις απαιτήσεις έργων συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων των μεγάλων οικισμών, ενώ υπολείπεται στην υλοποίηση των σχετικών έργων για τους μικρότερους οικισμούς, όπως αποτυπώνεται και στις σχετικές εκθέσεις αναφοράς που έχει υποβάλλει η Ελλάδα. Οι σχετιζόμενες δράσεις που έχουν ολοκληρωθεί ή υλοποιούνται από το ΥΠΕΚΑ είναι οι ακόλουθες:

- ❖ Στο πλαίσιο συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις της Οδηγίας, έχουν υποβληθεί όλες οι απαιτούμενες διετείς εκθέσεις αναφοράς προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε

εφαρμογή του άρθρου 16 της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ, που αποτυπώνουν την πορεία υλοποίησης των απαιτούμενων έργων και την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας των μονάδων επεξεργασίας.

- ❖ Βρίσκεται υπό αναθεώρηση/συμπλήρωση ο κατάλογος των ευαίσθητων αποδεκτών με νέες περιοχές, η θετική αξιολόγηση της οποίας ενδεχόμενα να οδηγήσει σε αναγκαιότητα αναβάθμισης των υφιστάμενων έργων ως προς την απομάκρυνση των σχετικών θρεπτικών συστατικών έως το 2019.
- ❖ Η δυνατότητα επίτευξης των στόχων της Οδηγίας, που αφορά στην υλοποίηση των υπολειπόμενων έργων συλλογής και επεξεργασίας των λυμάτων σε οικισμούς με μονάδες ισοδύναμου πληθυσμού >2000, ενισχύεται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις του ΕΠΠΕΡΑΑ του άξονα προτεραιότητας 2 του ΕΠΠΕΡΑΑ «Προστασία και Διαχείριση Υδατικών Πόρων», όπου εντάσσονται και οι ακόλουθες προσκλήσεις:
 - 2.1 για έργα κατασκευής εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων και δικτύων αποχέτευσης σε οικισμούς Β' και Γ' Προτεραιότητας κατά την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ, προϋπολογισμού 300 εκατομμύρια ευρώ και με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης των έργων το 2015,
 - 2.9 για έργα κατασκευής εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων και δικτύων αποχέτευσης σε 250 οικισμούς Γ' Προτεραιότητας κατά την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ, και προϋπολογισμού 1500 εκατομμύρια ευρώ και με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης των έργων το 2015 και
 - 2.11 για την αναβάθμιση, επέκταση και κατασκευή νέων εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων που σχετίζονται με προστατευόμενες περιοχές, προϋπολογισμού 500 εκατομμύρια ευρώ και με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης των έργων το 2015.
- ❖ Η διαχείριση των αστικών λυμάτων σε οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμό μικρότερο από 2000 κατοίκους, δεν εμπίπτει στις διατάξεις της ΚΥΑ 5673/400/1997 (εκτός αν διαθέτουν κατασκευασμένο δίκτυο αποχέτευσης). Ωστόσο, στο πλαίσιο εκπόνησης ενός ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης των αστικών λυμάτων για τους οικισμούς με ΜΙΠ<2000 η απουσία νομικής δέσμευσης για την κατασκευή έργων αποχέτευσης δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε περιβαλλοντική υποβάθμιση των αποδεκτών. Περιβαλλοντικά προβλήματα μπορεί να παρατηρηθούν και παρατηρούνται λόγω ανεξέλεγκτης ή μέσω μεθόδων ανεπαρκούς αποτελεσματικότητας (πχ υποδιαστασιοποιημένοι ή χωρίς σωστές προδιαγραφές απορροφητικοί βόθροι) διάθεσης των λυμάτων με αποτέλεσμα να γίνεται πιο επιτακτική η ανάγκη σύγχρονων, απλών και αποτελεσματικών συστημάτων επεξεργασίας που θα συνδράμουν στην προστασία του περιβάλλοντος. Προς την κατεύθυνση της ορθολογικής διαχείρισης των λυμάτων σε οικισμούς που δεν εξυπηρετούνται από εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, η Ειδική Γραμματεία Υδάτων εξέδωσε σχετικό Κείμενο Κατευθυντήριων Γραμμών με αντικείμενο τη διαχείριση των λυμάτων σε

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

μικρούς οικισμούς συμβάλλοντας στη μείωση της ρύπανσης των υπογείων συστημάτων (<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=251&language=el-GR>).

Στην περιοχή μελέτης υπολείπονται σημαντικά έργα που σχετίζονται με την επεξεργασία της διάθεσης αστικών λυμάτων, τα οποία πρέπει άμεσα να υλοποιηθούν.

8.1.8 Οδηγία για τα προϊόντα φυτοπροστασίας (91/414/ΕΟΚ)

Πρωταρχικός στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η βιώσιμη ανάπτυξη στη γεωργία και η προστασία του περιβάλλοντος. Δηλαδή, η βελτίωση της αποτελεσματικότητας στην άσκηση της γεωργίας χωρίς δυσμενείς επιδράσεις στις φυσικές πηγές του πλανήτη μας (έδαφος και νερό). Κατά συνέπεια απαιτείται ανάπτυξη αποτελεσματικότερης αλλά και ασφαλέστερης φυτοπροστασίας για τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Στο πλαίσιο αυτό της βιώσιμης ανάπτυξης η Χημική Καταπολέμηση, ως βασικός πυλώνας της προσπάθειας του ανθρώπου για την ικανοποίηση των διατροφικών του αναγκών και τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής του, δεν πρέπει να παρέχει μόνο καλή αποτελεσματικότητα έναντι των φυτοπαρασίτων, αλλά πρέπει να είναι ασφαλής για τον χρήστη και τον καταναλωτή και να μην έχει δυσμενείς επιδράσεις στο περιβάλλον. Για την ικανοποίηση του διπλού αυτού στόχου, δηλαδή, της αποτελεσματικής και ασφαλούς φυτοπροστασίας, η ανάπτυξη και έγκριση κυκλοφορίας των Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων (Φ.Π.) στην ενωμένη Ευρώπη γίνεται τα τελευταία 15 περίπου χρόνια με βάση την Οδηγία 91/414/ΕΟΚ.

Στη συνέχεια σε επίπεδο κοινοτικής νομοθεσίας ψηφίστηκαν:

- ❖ Ο κανονισμός (ΕΚ) 396/2005 για τα ανώτατα όρια υπολειμμάτων ΦΠΠ μέσα η πάνω στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές φυτικής και ζωικής προέλευσης που τροποποιούσε την οδηγία 91/414/ΕΟΚ.
- ❖ Η οδηγία 2009/128/ΕΚ για τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των ΦΠΠ, των εφαρμοστικών μέτρων αυτής και τη λήψη εθνικών μέτρων συμμόρφωσης
- ❖ Ο κανονισμός (ΕΚ) 1107/2009 για τη διάθεση ΦΠΠ στην αγορά που καταργεί τις οδηγίες 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ.

Τις διατάξεις των ανωτέρω, ενσωματώνει στην Ελληνική Νομοθεσία ο Ν. 4036/2012, για τη διάθεση των γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, την ορθολογική χρήση τους και κάποιες συναφείς διατάξεις. Ο συγκεκριμένος νόμος θεσπίζει:

- ❖ αρμόδιες αρχές, αλλά και αρχή συντονισμού των αρμοδίων αρχών
- ❖ ελέγχους και όργανα ελέγχων
- ❖ διοικητικές και ποινικές κυρώσεις για τις παραβάσεις
- ❖ ελέγχους υπολειμμάτων ΦΠΠ και σχετικές κυρώσεις
- ❖ δημιουργία εθνικών σχεδίων δράσης που καθορίζουν μέτρα και στόχους για τη μείωση κινδύνων από τη χρήση ΦΠΠ
- ❖ κανόνες για την κατάρτιση, για τις πωλήσεις σε ότι αφορά τους άμεσα εμπλεκόμενους, αλλά και ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στο ευρύ κοινό.
- ❖ κανόνες για την επιθεώρηση του χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού εφαρμογής ΦΠΠ

- ❖ ειδικές πρακτικές για αεροψεκασμούς, ειδικές περιοχές, αποθήκευση.

Η ουσιαστική διαφοροποίηση στο νέο πλαίσιο (ν.4036/2012) είναι ότι η αξιολόγηση βασίζεται περισσότερο στην επικινδυνότητα μιας ουσίας και λιγότερο στην αξιολόγηση του κινδύνου. Έτσι εισάγεται η λογική ότι από το 2015 και μετά θα αναπτυχθούν Ευρωπαϊκά Κριτήρια τα οποία θα απορρίπτουν χωρίς αξιολόγηση του κινδύνου όσες ουσίες έχουν ενδογενώς πιθανότητα εμφάνισης ενδοκρινικών διαταραχών για τον άνθρωπο ή τους οργανισμούς μη στόχους στο Περιβάλλον.

Συμπεριλαμβάνονται επίσης κάποιες κανονιστικές διατάξεις καθώς και διοικητικές και ποινικές κυρώσεις για τους παραβάτες. Επίσης περιλαμβάνει πολλά θέματα για την εμπορία των φυτοπροστατευτικών Προϊόντων (φυτοφαρμάκων) τα οποία θα ρυθμιστούν με ΠΔ.. Επίσης προβλέπεται έκδοση Απόφασης Υπουργών από Α.Α & Τ, ΠΕ.Κ.Α και Υ.Κ.Α, η οποία θα καθορίζει τα μέτρα για την προστασία του υδάτινου Περιβάλλοντος και του Πόσιμου Νερού.

Με το νέο θεσμικό πλαίσιο καλύπτεται σε σημαντικό μέρος που αφορά στην ορθολογική χρήση προϊόντων φυτοπροστασίας, το οποίο πρέπει άμεσα να προωθηθεί.

8.1.9 Οδηγία για την προστασία από τη νιτρορύπανση (91/676/ΕΟΚ)

Η Οδηγία 91/676/ΕΟΚ αφορά στην προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης και έχει ως στόχο τη μείωση της ρύπανσης των υδάτων που προκαλείται άμεσα ή έμμεσα από νιτρικά ιόντα γεωργικής προελεύσεως και στην πρόληψη της περαιτέρω ρύπανσης αυτού του είδους.

Για την επίτευξη του σκοπού της Οδηγίας 91/676/ΕΟΚ τα Κράτη Μέλη:

- ❖ Υποχρεούνται στον καθορισμό των υδάτων που υφίστανται νιτρορύπανση καθώς και εκείνων που ενδέχεται να την υποστούν αν δεν ληφθούν κατάλληλα προληπτικά μέτρα. Τα κριτήρια για τον καθορισμό των ευπρόσβλητων ζωνών επιφανειακών και υπόγειων υδάτων είναι η περιεκτικότητά τους σε νιτρικά ιόντα (>50 mg/l) και η ύπαρξη/κίνδυνος ευτροφισμού σε λίμνες, εκβολές ποταμών, παράκτια και θαλάσσια ύδατα.
- ❖ Καθορίζουν και χαρακτηρίζουν ως Ευπρόσβλητες Ζώνες, όλες τις περιοχές ξηράς που βρίσκονται στο έδαφός τους, των οποίων τα ύδατα απορρέουν στα ύδατα που έχουν καθοριστεί ως νερά που υφίστανται ή ενδέχεται να υποστούν νιτρορύπανση και οι οποίες περιοχές συμβάλλουν στη ρύπανση. Ο κατάλογος ευπρόσβλητων ζωνών αναθεωρείται, τουλάχιστον κάθε τετραετία εφόσον είναι αναγκαίο.
- ❖ Με σκοπό τη μείωση της νιτρορύπανσης, τα ΚΜ θεσπίζουν ένα ή περισσότερους Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής, που θα εφαρμόζονται προαιρετικά από τους γεωργούς και καταρτίζουν, όπου απαιτείται, πρόγραμμα προώθησης της εφαρμογής τους, το οποίο εμπεριέχει και πρόβλεψη για την επιμόρφωση και ενημέρωση των γεωργών.
- ❖ Εκπονούν Πρόγραμμα Δράσης όσον αφορά τις χαρακτηρισμένες ευπρόσβλητες περιοχές με σκοπό την μείωση και την πρόληψη της νιτρορύπανσης.

Η Οδηγία 91/676/ΕΟΚ ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με την ΚΥΑ 16190/1335/1997 (ΦΕΚ 519/Β/25-6-1997) και ακολούθησε η αναγνώριση ευπρόσβλητων ζωνών, για τις οποίες υλοποιούνται προγράμματα δράσης για τη μείωση της νιτρορύπανσης. Οι αναγνωρισμένες ευπρόσβλητες ζώνες αποτελούν προστατευόμενες περιοχές δυνάμει του άρθρου 6 και του παραρτήματος ΙV της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.

Στην ΚΥΑ 19652/1906/1575 Β'/1999 προσδιορίζονται τα νερά που υφίστανται ή ενδέχεται να υποστούν νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης. Συγκεκριμένα, αυτά είναι :

- Τα νερά του Πηνειού ποταμού στο Θεσσαλικό Πεδίο
- Τα υπόγεια νερά των περιοχών:
- Θεσσαλικού Πεδίου
- Κωπαϊδικού Πεδίου
- Αργολικού πεδίου

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

- Λεκάνης Πηνειού Ηλείας
- Τα νερά του Παγασητικού Κόλπου

και χαρακτηρίζονται ως ευπρόσβλητες ζώνες οι ακόλουθες χερσαίες περιοχές των οποίων τα νερά απορρέουν στα νερά που έχουν προσδιορισθεί σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο :

- Η περιοχή της Δυτικής και Ανατολικής Θεσσαλίας
- Η περιοχή του Κωπαϊδικού πεδίου
- Η περιοχή του Αργολικού πεδίου
- Η Λεκάνη του Πηνειού Ηλείας

Στις ως άνω περιοχές εφαρμόζονται προγράμματα παρακολούθησης τα οποία επαναλαμβάνονται τουλάχιστον ανά τετραετία ενώ παράλληλα επανεξετάζεται και η κατάσταση των νερών από πλευράς ευτροφισμού σύμφωνα με το άρθρο 4 [παραγ.3 εδ.(β) και (γ)] της υπ' αριθ. 16190/1335/1997 ΚΥΑ.

Με το ΦΕΚ 1843 Β/24-11-2010 γίνεται συμπλήρωση στον κατάλογο των ευπρόσβλητων ζωνών που καθορίστηκαν με την ΚΥΑ 19652/1906/1999 και προστίθενται τα επιφανειακά και υπόγεια νερά της λεκάνης απορροής του ποταμού Ασωπού Βοιωτίας.

Από το 2001 αρχίζουν να θεσμοθετούνται με ΚΥΑ τα Προγράμματα Δράσης για τις ευπρόσβλητες ζώνες της Οδηγίας 91/676/ΕΟΚ, με επιπρόσθετες υποχρεώσεις για τους παραγωγούς.

- ΚΥΑ 25638/2905/2001 για Θεσσαλικό Πεδίο
- ΚΥΑ 20417/2520/2001 για Κωπαϊδικό Πεδίο
- ΚΥΑ 20416/2519/2001 για Αργολικό Πεδίο
- ΚΥΑ 20418/2521/2001 για τη Λεκάνη του Πηνειού
- ΚΥΑ 16175/824/2006 για νομούς Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Πέλλας και Ημαθίας
- ΚΥΑ 50981/2308/2006 για Πεδιάδα Άρτας και Πρέβεζας
- ΚΥΑ 50982/2309/2006 για Λεκάνη του Στρυμόνα στις Σέρρες

Τα Προγράμματα Μείωσης Νιτρορύπανσης Γεωργικής Προέλευσης δεν πρέπει να συγχέονται με τα Προγράμματα Δράσης των ΕΖΝ. Πρόκειται για μέτρα που στηρίζονται στην αντιστάθμιση της Απώλειας Εισοδήματος των αγροτών από την υιοθέτηση φιλικότερων πρακτικών (λιγότερη λίπανση Ν, περιβαλλοντικά φιλικότερα λιπάσματα, αμειψισπορά λιγότερο απαιτητικών σε Ν και νερό καλλιεργειών κλπ).

Προγράμματα Μείωσης Νιτρορύπανσης Γεωργικής Προέλευσης (ΠΜΝΓΠ), στα πλαίσια των Αγροπεριβαλλοντικών ενισχύσεων της ΚΑΠ εφαρμόζονται στην Ελλάδα από το 1994 στα πλαίσια του καν.(ΕΟΚ) 2078/92.

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

Το πρώτο ΠΜΝΓΠ εφαρμόστηκε στο Θεσσαλικό Κάμπο και συμμετείχαν περισσότεροι από 3500 αγρότες. Ιστορικά είναι προγενέστερο τόσο της Βιολογικής Γεωργίας όσο και της Βιολογικής Κτηνοτροφίας.

Το ΠΜΝΓΠ συνεχίστηκε και εντάχθηκε και στον προγραμματική περίοδο 2000 -06 μέσω του καν. (ΕΚ) 1257/1999, στον άξονα 3 των αγροπεριβαλλοντικών ενισχύσεων του ΕΠΑΑ. Ήταν πάντοτε εθελοντικού χαρακτήρα, όπως όλες οι αγροπεριβαλλοντικές ενισχύσεις.

Στο πλαίσιο του έργου προτείνεται η ένταξη νέων περιοχών στον κατάλογο των ευπρόσβλητων ζωνών και στη σύνταξη των αντίστοιχων προγραμμάτων νιτρορύπανσης. Η πρόταση έγινε αποδεκτή από το ΥΠΕΚΑ και η σχετική ΚΥΑ ένταξης νέων περιοχών έχει ολοκληρωθεί και βρίσκεται στο στάδιο υπογραφών από τους συναρμόδιους Υπουργούς.

8.1.10 Οδηγία για τα οικοσυστήματα (92/43/ΕΟΚ)

Η οδηγία αυτή αποσκοπεί στην προστασία των ειδών της άγριας ζωής και των φυσικών ενδιαιτημάτων τους. Τα κράτη μέλη καλούνται να ορίσουν Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ) και να διαμορφώσουν προγράμματα διαχείρισης που να συνδυάζουν τη μακροπρόθεσμη προστασία των περιοχών αυτών με κοινωνικοοικονομικές δραστηριότητες των κατοίκων, ώστε να εφαρμοστεί σ' αυτές τις ζώνες μία στρατηγική αειφόρου ανάπτυξης. Επίσης θεσπίζουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε στις ειδικές ζώνες διατήρησης να αποφεύγεται η υποβάθμιση των φυσικών οικοτόπων και των οικοτόπων ειδών, καθώς και οι ενοχλήσεις που έχουν επιπτώσεις στα είδη για τα οποία οι ζώνες έχουν ορισθεί, εφόσον οι ενοχλήσεις αυτές θα μπορούσαν να έχουν επιπτώσεις σημαντικές όσον αφορά τους στόχους της παρούσας οδηγίας.

Τα αναγκαία μέτρα στις ειδικές ζώνες διατήρησης ενδεχομένως συνεπάγονται ειδικά ενδεδειγμένα σχέδια διαχείρισης τα οποία ανταποκρίνονται στις οικολογικές απαιτήσεις των τύπων φυσικών οικοτόπων (παράρτημα I και II), τα οποία απαντώνται στους τόπους. Κάθε σχέδιο, μη άμεσα συνδεδεμένο ή αναγκαίο για τη διαχείριση του τόπου, εκτιμάται ως προς τις επιπτώσεις του στον τόπο και εφαρμόζεται εφόσον βεβαιώνεται ότι δεν θα παραβλάψει την ακεραιότητα του τόπου και, ενδεχομένως, αφού εκφρασθεί πρώτα η δημόσια γνώμη.

Η οδηγία χαρακτηρίζει 200 τύπους φυσικών ενδιαιτημάτων, 200 ζωικά και περισσότερο από 500 φυτικά είδη ως κοινοτικού ενδιαφέροντος και χρήζοντα ιδιαίτερης προστασίας (παράρτημα I και II). Προσδιορίζει επίσης φυσικά ενδιαιτήματα και είδη που αντιμετωπίζουν άμεσο κίνδυνο εξαφάνισης και χρειάζονται επείγουσα δράση. Από κοινού οι Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ) και οι Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) αποτελούν το δίκτυο NATURA 2000, που είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία της φύσης.

Τα κράτη μέλη προτείνουν, ενδεχομένως, προσαρμογή του καταλόγου της οδηγίας (παράρτημα I και II) βάσει των αποτελεσμάτων της εποπτείας που αναφέρεται στο άρθρο 11. Ο κατάλογος διαβιβάζεται στην Επιτροπή μέσα σε μια τριετία από τη γνωστοποίηση της παρούσας οδηγίας ταυτόχρονα με τις πληροφορίες για κάθε τόπο.

Η Οδηγία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 33318/3028/1998, η οποία τροποποιήθηκε με την Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. Η.Π. 14849/853/Ε103, ΦΕΚ Β' 645 11.4.2008. Προκειμένου να ανταποκριθεί η χώρα μας στις υποχρεώσεις της που προέκυψαν από την Οδηγία των Οικοτόπων (92/43/ΕΟΚ) ανατέθηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων στο Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας – Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων Υγροτόπων (ΕΚΒΥ), η αναγνώριση, χαρτογράφηση και εκτίμηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας των παραρτημάτων I και II της Οδηγίας. Σήμερα έχουν πλέον απογραφεί και χαρτογραφηθεί γύρω στις 262 περιοχές στη χώρα μας που πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστούν περιοχές NATURA.

Στην Ελλάδα διαπιστώθηκε η ύπαρξη 110 τύπων οικοτόπων του παραρτήματος I της οδηγίας, 39 ειδών φυτών και 76 ειδών ζώων του παραρτήματος II. Με βάση την κατανομή αυτών των οικοτόπων και ειδών στον ελληνικό χώρο καταγράφηκαν 262 περιοχές, οι οποίες καλύπτουν το 22% της επιφάνειας της χώρας μας, εντός των οποίων υπάρχουν κάποιοι από τους οικοτόπους αυτούς και κάποια από τα είδη αυτά. Σημειώνεται ότι 240 από αυτές τις περιοχές έχουν ήδη δηλωθεί από τη χώρα μας ως Τόποι Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ), ονομασία που χρησιμοποιήθηκε αρχικά για τις περιοχές εκείνες που πληρούν πρωταρχικά τα κριτήρια για να αποτελέσουν τις τελικές Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ). Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι πολλές από αυτές τις περιοχές αλληλεπικαλύπτονται (άλλες σε μικρό και σε άλλες σε μεγάλο ποσοστό) με Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) για τα πουλιά.

Για να εφαρμοστούν τα παραπάνω, θεωρήθηκε αναγκαίο να ιδρυθούν Φορείς Διαχείρισης τουλάχιστον για τις μεγαλύτερες και σημαντικότερες προστατευόμενες περιοχές της Ελλάδας, στις οποίες καταγράφεται μία εξέχουσα βιοποικιλότητα αλλά και ποικίλες ανθρώπινες δραστηριότητες που απαιτούν προσοχή και κατάλληλο συντονισμό προκειμένου να διατηρηθεί ο βιολογικός πλούτος και λεπτές οικολογικές διεργασίες εντός αυτών των περιοχών. Για 28 από τις προστατευόμενες περιοχές του δικτύου NATURA 2000 στην Ελλάδα έχουν ιδρυθεί αντίστοιχοι φορείς διαχείρισης σύμφωνα με τον νόμο 3044/02 και λειτουργούν στη βάση συμβάσεων διαχείρισης (ν 2742/99). Με βάση τους νόμους 1650/1986 και 2742/1999 συντάχθηκαν για αυτές τις περιοχές κανονισμοί διοίκησης και λειτουργίας στους οποίους καθορίζονται τα αναγκαία μέτρα οργάνωσης και λειτουργίας των προστατευόμενων αντικειμένων και εξειδικεύονται οι γενικοί όροι και περιορισμοί άσκησης δραστηριοτήτων και εκτέλεσης έργων που καθορίζονται με το νομοθέτημα κήρυξης των περιοχών. Με Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις (ΚΥΑ) συγκροτήθηκαν τα Διοικητικά Συμβούλια των αντίστοιχων ΦΔ τα οποία στελεχώθηκαν στη συνέχεια με Υπουργικές Αποφάσεις.

Τα προτεινόμενα μέτρα αποσκοπούν στην επίτευξη ενός ισόρροπου και αποτελεσματικού πλαισίου συνεργασίας με τους φορείς διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών, στην εξασφάλιση και διατήρηση κατάλληλων «τιμών» και συνθηκών για συγκεκριμένες παραμέτρους από τις οποίες εξαρτάται σημαντικά η διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων (οικότοποι, πανίδα – χλωρίδα). Τα μέτρα αυτά θα προσδιοριστούν τόσο σε συνολικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο επιμέρους προστατευόμενων περιοχών, στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών για τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων.

8.1.11 Οδηγία για την πρόληψη και τον έλεγχο ρύπανσης (96/61/ΕΚ)

Η συγκεκριμένη Οδηγία (γνωστή και ως IPPC) έχει επανειλημμένα τροποποιηθεί και για λόγους σαφήνειας και ορθολογισμού απαιτήθηκε η κωδικοποίησή της μέσω της Οδηγίας 2008/1/ΕΚ, η οποία και ισχύει σήμερα.

Στόχος της οδηγίας είναι η ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης που προκαλούν συγκεκριμένες δραστηριότητες (βιομηχανικές ή γεωργικές) υψηλού δυναμικού ρύπανσης, οι οποίες ωστόσο δεν χρησιμοποιούνται για την έρευνα, την ανάπτυξη και την πειραματική δοκιμή νέων προϊόντων και βιομηχανικών μεθόδων.

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως: «ουσίες»: τα χημικά στοιχεία και οι ενώσεις τους, πλην των κατά την έννοια της οδηγίας 96/29/Ευροτομ ραδιενεργών ουσιών καθώς και των γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών κατά την έννοια της οδηγίας 90/219/ΕΟΚ και της οδηγίας 2001/18/ΕΟΚ.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, περιγράφονται οι βασικές αρχές των θεμελιωδών υποχρεώσεων του φορέα

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές να ελέγχουν ότι η εγκατάσταση θα λειτουργήσει κατά τρόπον ώστε:

- α) να λαμβάνονται όλα τα κατάλληλα προληπτικά αντιρρυπαντικά μέτρα, ιδίως με χρήση των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών
- β) να μην προκαλείται καμία σημαντική ρύπανση
- γ) να αποφεύγεται η παραγωγή αποβλήτων σύμφωνα με την οδηγία 2006/12/ΕΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2006, περί των στερεών αποβλήτων ή, εάν αυτό δεν είναι δυνατόν, να αξιοποιούνται ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο περιβάλλον
- δ) η ενέργεια να χρησιμοποιείται αποτελεσματικά
- ε) να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για να προλαμβάνονται τα ατυχήματα και να περιορίζονται οι συνέπειές τους
- στ) να λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα κατά την οριστική παύση των δραστηριοτήτων ώστε να αποφεύγεται κάθε κίνδυνος ρύπανσης και ο χώρος της εκμετάλλευσης να επανευρίσκει ικανοποιητική μορφή.

Για να συμμορφωθούν προς το άρθρο αυτό, αρκεί τα κράτη μέλη να διαβεβαιώνονται ότι οι αρμόδιες αρχές συνεκτιμούν τις ανωτέρω γενικές αρχές, όταν θέτουν τους όρους χορήγησης αδειών.

Η οδηγία προβλέπει μέτρα αποφυγής και, όταν αυτό δεν είναι δυνατόν, μείωσης των εκπομπών από τις σχετικές δραστηριότητες στην ατμόσφαιρα, το νερό και το έδαφος, και μέτρα για τα απόβλητα, ώστε να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος στο σύνολό του. Τα προτεινόμενα μέτρα αφορούν σε IPPC βιομηχανίες στην περιοχή

μελέτης κυρίως ως προς τη συμμόρφωσή τους σε θέματα που σχετίζονται με την αδειοδότηση των βιομηχανιών σύμφωνα με τις αρχές και διατάξεις της οδηγίας 2008/1/ΕΚ (άρθρα 4, 5 και 9), τον τρόπο ενσωμάτωσης και εφαρμογής των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών στην παραγωγική διαδικασία, τον καθορισμό των ποιοτικών προτύπων περιβάλλοντος, τις ενδεχόμενες επιπτώσεις από τις απορρίψεις υγρών αποβλήτων στους υδάτινους αποδέκτες λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των προγραμμάτων παρακολούθησης.

Εκτός των αναγκαίων μέτρων που προβλέπει η οδηγία, τα Κράτη Μέλη οφείλουν:

- να διασφαλίσουν ότι παρέχεται έγκαιρα και πραγματικά στο ενδιαφερόμενο κοινό, η δυνατότητα συμμετοχής στη διαδικασία της αδειοδότησης (Άρθρο 15) καθώς και η πρόσβαση στη δικαιοσύνη (Άρθρο 16) και,
- έχουν την υποχρέωση να διαβιβάζουν έκθεση στην Επιτροπή με πληροφορίες για την εφαρμογή της Οδηγίας κάθε τρία χρόνια. Η έκθεση καταρτίζεται βάση ερωτηματολογίου ή σχεδιαγράμματος το οποίο καταρτίζει η Επιτροπή (Άρθρο 17).

Στη βάση των αποτελεσμάτων για την αποτίμηση της εφαρμογής της οδηγίας σε επίπεδο κρατών-μελών, που αφορά και στη χώρα μας, η Επιτροπή εξέδωσε τα παρακάτω πορίσματα-προτάσεις :

- ❖ Το χαμηλό ποσοστό των αδειών που απηχούν την εφαρμογή των ΒΔΤ απαιτεί βελτίωση και αποσαφήνιση της έννοιας των ΒΔΤ προκειμένου να εξασφαλιστεί συνεπέστερη εφαρμογή της ισχύουσας οδηγίας και μέσω της απαίτησης να αιτιολογούνται και να τεκμηριώνονται οι αποφάσεις που καθορίζουν όρους αδειοδότησης εκτός ΒΔΤ.
- ❖ Ενίσχυση της παρακολούθησης και των ελέγχων συμμόρφωσης που αφορούν την εφαρμογή της οδηγίας.
- ❖ Βελτίωση της συλλογής στοιχείων για την αναθεώρηση των εγγράφων αναφοράς ΒΔΤ (BAT Reference Documents ή BREF) και δημιουργία ισχυρότερων δεσμών με το πρόγραμμα-πλαίσιο έρευνας.
- ❖ Υποστήριξη για τη μείωση του περιττού διοικητικού φόρτου μέσω της θέσπισης ειδικών προγραμμάτων δράσης για τον περιορισμό του περιττού διοικητικού φόρτου των χωρών αναφορικά με την αδειοδότηση και τον έλεγχο εγκαταστάσεων IPPC.

Ο Κανονισμός (ΕΚ) αρ.166/2006, θέτει σε εφαρμογή ένα ευρωπαϊκό μητρώο έκλυσης και μεταφοράς ρύπων (MEMP) και εναρμονίζει τους κανόνες σχετικά με την τακτική κοινοποίησης πληροφοριών σχετικά με τους ρύπους από τα κράτη μέλη προς την Επιτροπή.

Το Ευρωπαϊκό Μητρώο Έκλυσης και Μεταφοράς Ρύπων (E-PRTR) περιέχει δεδομένα που αναφέρονται ετησίως σε 28.000 βιομηχανικές εγκαταστάσεις. Για κάθε εγκατάσταση, παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τα ποσά των ρύπων που εκλύονται στον αέρα, το νερό

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

και το έδαφος, καθώς και εκτός του χώρου των εγκαταστάσεων. Ο κατάλογος του μητρώου καλύπτει 91 ρύπους.

Πρόγονος του Ευρωπαϊκού Μητρώου Έκλυσης και Μεταφοράς Ρύπων υπήρξε το Ευρωπαϊκό Μητρώο Ρυπογόνων Εκπομπών (EPER).

Η ψήφιση του νόμου 3010/2002 (ΦΕΚ 91Α) εναρμονίζεται τόσο με την Οδηγία 96/61/ΕΚ όσο και με την Οδηγία 97/11/ΕΚ (που αφορά τα περιεχόμενα των μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την ταξινόμηση της βιομηχανίας σε ομάδες ανάλογα με το μέγεθος των αναμενόμενων περιβαλλοντικών επιπτώσεων). Ο νόμος 3010/2002 περιλαμβάνει την ταξινόμηση των βιομηχανικών δραστηριοτήτων σε τέσσερις κατηγορίες ανάλογα με την εκτιμώμενη βαρύτητα των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων.

Για την εφαρμογή του νόμου απαιτήθηκε να εκδοθούν δύο βασικές κοινές υπουργικές αποφάσεις.

- ❖ Η ΚΥΑ 15393/2332/2002 (ΦΕΚ 1022Β) περιελάμβανε τον αναλυτικό κατάλογο με την ταξινόμηση όλων των έργων και δραστηριοτήτων. Η ΚΥΑ αυτή τροποποιήθηκε αρκετές φορές στη συνέχεια, κυρίως με την προσθήκη νέων δραστηριοτήτων που δεν είχαν προβλεφθεί στην αρχική της μορφή. Όλα τα έργα και οι δραστηριότητες κατατάσσονται σε δέκα βασικές (10) ομάδες. Σε ένα δεύτερο Παράρτημα της ΚΥΑ 15393 αναπαράγεται το Παράρτημα που ορίζει το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 96/61/ΕΚ και οι σχετικές βιομηχανίες αδειοδοτούνται αποκλειστικά από το ΥΠΕΚΑ και από τις Περιφέρειες (σημερινές Αποκεντρωμένες Διοικήσεις).
- ❖ Με την ΚΥΑ 11014/2003 (άρθρα 4, 7, 12 και 14) ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στην περιβαλλοντική αδειοδότηση των εγκαταστάσεων που περιλαμβάνουν δραστηριότητες του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας (εφεξής καλούμενες «εγκαταστάσεις IPPC») και συγκεκριμένα:
 - i. θέματα που αφορούν στο περιεχόμενο των Προμελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΠΠΕ) και των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) των εν λόγω εγκαταστάσεων.
 - ii. θέματα που αφορούν στο περιεχόμενο των Περιβαλλοντικών Αδειών (Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων / ΑΕΠΟ).
 - iii. θέματα που αφορούν σε μεταβατικές διατάξεις για την προσαρμογή των υφιστάμενων εγκαταστάσεων προς τις απαιτήσεις της Οδηγίας.

Με την ΑΕΠΟ επιβάλλονται προϋποθέσεις, όροι, περιορισμοί και διαφοροποιήσεις για την πραγματοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας, ιδίως ως προς τη θέση, το μέγεθος, το είδος, την εφαρμοζόμενη τεχνολογία και τα τεχνικά χαρακτηριστικά. Επίσης επιβάλλονται τυχόν αναγκαία επανορθωτικά ή προληπτικά μέτρα και δράσεις παρακολούθησης των περιβαλλοντικών μέσων και παραμέτρων ή και αντισταθμιστικά μέτρα.

Αρμόδια περιβαλλοντική αρχή για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων και δραστηριοτήτων της υποκατηγορίας Α1 του άρθρου 1 είναι το ΥΠΕΚΑ και η έγκριση των Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται με απόφαση του ΥΠΕΚΑ (άρθρο 3 παρ.1). Αρμόδια περιβαλλοντική αρχή για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων και δραστηριοτήτων της υποκατηγορίας Α2 του άρθρου 1 είναι η οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση και η έγκριση των Περιβαλλοντικών Όρων γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της (άρθρο 4 παρ.1).

Τα περιεχόμενα του φακέλου της ΜΠΕ ανά υποκατηγορία έργου ή δραστηριότητας, τυχόν απαιτούμενες γνωμοδοτήσεις φορέων, το περιεχόμενο της ΜΠΕ και τα λοιπά συνοδευτικά στοιχεία καθορίζονται με απόφαση του ΥΠΕΚΑ, ανάλογα με το είδος του έργου ή της δραστηριότητας.

Τα έργα και οι δραστηριότητες κατηγορίας Β δεν ακολουθούν τη διαδικασία εκπόνησης ΜΠΕ αλλά υπόκεινται σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ).

Στο ΥΠΕΚΑ συνίσταται Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙΠΑ), υπαγόμενη στη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος και είναι αρμόδια για την έγκριση περιβαλλοντικών μελετών (έργων κατηγορίας Α1).

Στο τέλος του 2010 δημοσιοποιήθηκε η Οδηγία 2010/75/ΕΕ, γνωστή και ως Οδηγία περί βιομηχανικών εκπομπών (industrial emissions directive – IED), η οποία σταδιακά θα αντικαταστήσει την 96/61/ΕΚ από το 2014 και μετά.

Το Σεπτέμβριο του 2011 τέθηκε σε ισχύ ο Νόμος 4014/2011 (ΦΕΚ 209 Α/21.09.2011) με τον οποίο επαναρρυθμίζονται τα θέματα περιβαλλοντικής αδειοδότησης των δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που υπάγονται στις διατάξεις της οδηγίας IPPC.

Ο Νόμος 4014/2011 εναρμονίζεται πλήρως με τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2008/1/ΕΚ και καλύπτει τις κατευθύνσεις που περιγράφονται σε αυτή μέσω των επιμέρους άρθρων του. Ο Ν.4014 δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως αρχές του δευτέρου εξαμήνου του 2011 (21/09/2011) και αναμένονται στο επόμενο διάστημα να εκδοθούν Εγκύκλιοι προκειμένου να διευκρινιστούν περαιτέρω επιμέρους θέματα του παρόντος νόμου. Αναμένεται να καθοριστούν προδιαγραφές για το περιεχόμενο της ΑΕΠΟ ανάλογα με το είδος του έργου ή της δραστηριότητας. Επίσης πρόκειται να εξειδικευτούν οι διαδικασίες και τα ειδικότερα κριτήρια περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και δραστηριοτήτων των άρθρων 3,4,5,6 και 7 του νόμου καθώς και οι προβλεπόμενες Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) για την εφαρμογή του άρθρου 8. Με Προεδρικό Διάταγμα θα εξειδικευτεί επίσης το οργανόγραμμα, οι αρμοδιότητες και άλλα συναφή θέματα της λειτουργίας της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙΠΑ) και τέλος, οι λεπτομέρειες για την οργάνωση, υλοποίηση και λειτουργία του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ). Μέχρι όμως την έκδοση των σχετικών αποφάσεων ισχύουν οι προϋπάρχουσες διατάξεις.

Επιπλέον με το άρθρο 20 εναρμονίζεται με τις διατάξεις του άρθρου 23 της νέας Οδηγίας 2010/1975 περί Βιομηχανικών Εκπομπών σε ότι αφορά τις ρυθμίσεις για μια βελτιωμένη

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

προσέγγιση σε ότι αφορά τις Περιβαλλοντικές Επιθεωρήσεις. Αναμένονται βραχυπρόθεσμα οι απαραίτητες αποφάσεις και διατάγματα για την έναρξη της εφαρμογής του Νόμου. Στις αρχές του 2012 τέθηκε σε ισχύ και η ΚΥΑ 1958/ 2002 (ΦΕΚ 21 Β/13-01-2012), η οποία καταργεί την ΚΥΑ Η.Π. 15393/2332/2002 (ΦΕΚ 1022 Β/5-08-2002) και τροποποιεί την κατάταξη των έργων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες (Α1, Α2 και Β) σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του Ν. 4014/2011 (βλ. ενότητα 2.1.6).

8.1.12 Προγραμματιζόμενες και υλοποιούμενες δράσεις σε εφαρμογή των κοινοτικών οδηγιών

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι ανωτέρω Κοινοτικές Οδηγίες που σχετίζονται με την προστασία των υδατικών συστημάτων και του περιβάλλοντος, τα νομοθετήματα με τα οποία έχουν ενσωματωθεί στην Εθνική νομοθεσία και η συνοπτική περιγραφή τους. Επιπλέον παρουσιάζονται οι προγραμματιζόμενες/ υπολειπόμενες δράσεις για την εφαρμογή των Οδηγιών αυτών.

Στο Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής, εντάσσονται **έντεκα (11) δράσεις** που σχετίζονται με την εφαρμογή των ανωτέρω κοινοτικών οδηγιών οι οποίες στοχεύουν στην κάλυψη των υποχρεώσεων της χώρας. Μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν:

Α΄ ΦΑΣΗ

Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Πίνακας 8-2: Προγραμματιζόμενες/ υλοποιούμενες δράσεις σε εφαρμογή των Κοινοτικών Οδηγιών

Οδηγία	Ενσωμάτωση στην Εθνική Νομοθεσία	Προγραμματιζόμενες/ Υπολειπόμενες Δράσεις
<p>Υδατα Κολύμβησης (Οδηγίες 76/160/ΕΟΚ, 2006/7/ΕΚ)</p>	<p>Κ.Υ.Α. 46399/1352/1986, 8600/416/Ε103/2009</p>	<p>Συνέχιση Παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης σύμφωνα με την Οδηγία 2006/7/ΕΚ.</p> <p>Στο ΥΔ06 παρακολουθούνται 224 σημεία, τα οποία έχουν ομαδοποιηθεί σε 125 ταυτότητες υδάτων κολύμβησης. Αναμένεται η προκήρυξη των νέων 3ετών προγραμμάτων παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης περιόδου 2013-2015.</p> <p>Κατάρτιση και επικαιροποίηση του Μητρώου Ακτών Κολύμβησης.</p> <p>Η Ειδική Γραμματεία Υδάτων έχει ολοκληρώσει την κατάρτιση του προβλεπόμενου στο άρθρο 7 της ΚΥΑ 8600/416/Ε103/2009 «Μητρώου Ταυτοτήτων των Ακτών Κολύμβησης». Στόχος του μητρώου των ταυτοτήτων ακτών κολύμβησης είναι η περιγραφή και παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών των ακτών, η αναγνώριση των πηγών ρύπανσης που ενδέχεται να επηρεάσουν την ποιότητα των νερών και η αξιολόγηση του μεγέθους των επιπτώσεων. Το μητρώο ταυτοτήτων αποτελεί οδηγό για την επιλογή των κατάλληλων μέτρων αντιμετώπισης των επιπτώσεων της μόλυνσης στα νερά κολύμβησης και επιτρέπει την αποτελεσματικότερη διαχείριση των αντίστοιχων πόρων. Ταυτόχρονα, μέσω του μητρώου επιτυγχάνεται ενημέρωση των πολιτών σε σχέση με την ποιότητα των νερών και των διαχειριστικών μέτρων που λαμβάνονται κατά περίπτωση.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Οδηγία	Ενσωμάτωση στην Εθνική Νομοθεσία	Προγραμματιζόμενες/ Υπολειπόμενες Δράσεις
<p>Προστασία των άγριων πτηνών (Οδηγίες 79/409/ΕΟΚ-2009/147/ΕΚ) και Περιοχές Natura 2000 (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ)</p>	<p>Κ.Υ.Α. 414985/1985 (ΦΕΚ 757/Β), 37338/1807/Ε.103/2010 (ΦΕΚ 1495/Β), ΗΠ 8353/276/Ε106/2012 (ΦΕΚ415Β), 366599/1996 (ΦΕΚ 1188/Β), 294283/1998 (ΦΕΚ 68/Β), 33318/3028/11-12-98 (ΦΕΚ 1289/Β), 14849/853/Ε103/4-4-2008 (ΦΕΚ 645/Β)</p>	<p>Κατάρτιση/ θεσμοθέτηση Σχεδίων Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000 που εξαρτώνται άμεσα από το νερό, με ειδική αναφορά σε θέματα διαχείρισης νερών.</p> <p>Τα Σχέδια Διαχείρισης προβλέπονται από το άρθρο 16 του Ν.2742/99 για τις περιοχές που χαρακτηρίζονται προστατευόμενες βάσει των άρθρων 18 και 19 του Ν. 1650/86, τα οποία εγκρίνονται ανά πενταετία με κοινές αποφάσεις του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ και των κατά περίπτωση αρμοδίων Υπουργών. Με βάση αυτά προσδιορίζονται οι κατευθύνσεις και οι προτεραιότητες για την εφαρμογή των έργων, δράσεων και μέτρων που απαιτούνται για την αποτελεσματική προστασία και διαχείριση των κατά περίπτωση προστατευόμενων αντικειμένων. Τα Σχέδια Διαχείρισης συνοδεύονται από προγράμματα δράσης στα οποία εξειδικεύονται τα αναγκαία μέτρα, δράσεις έργα και προγράμματα, οι φάσεις, το κόστος, οι πηγές και οι φορείς χρηματοδότησής τους, καθώς και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσής τους και οι φορείς εφαρμογής τους. Η κατάρτιση και η ευθύνη της εφαρμογής των διαχειριστικών σχεδίων υπάγεται στην αρμοδιότητα των ΦΔ των προστατευόμενων περιοχών, βάσει του άρθρου 15, παρ.2 του Ν.2742/99. Στο ΥΔ06 για τις προστατευόμενες περιοχές του Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας και του Εθνικού Πάρκου Σχοινιά - Μαραθώνα έχουν καταρτιστεί τα προβλεπόμενα Σχέδια Διαχείρισης.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

Οδηγία	Ενσωμάτωση στην Εθνική Νομοθεσία	Προγραμματιζόμενες/ Υπολειπόμενες Δράσεις
		<p>Παρακολούθηση/αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των εξαρτώμενων από το νερό οικοτόπων και ειδών στις περιοχές του δικτύου Natura 2000.</p> <p>Η ανωτέρω δράση ήδη προωθείται στο πλαίσιο της ικανοποίησης του άρθρου 11 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Η προώθηση της, μέχρι στιγμής έχει γίνει με τις προκήρυξεις των μελετών «Εποπτεία και Αξιολόγηση της Κατάστασης Διατήρησης Ειδών και Τύπων Οικοτόπων Κοινοτικού Ενδιαφέροντος στην Ελλάδα» και «Οριζόντιος τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός των μελετών εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων στην Ελλάδα και συνθετική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων». Η ανάθεση των μελετών αυτών βρίσκεται ήδη στο στάδιο επιλογής αναδόχου. Για τις περιοχές NATURA που βρίσκονται στη δικαιοδοσία Φορέων Διαχείρισης σχετικές δράσεις έχουν προωθηθεί με ανάλογες και πιο ειδικές προκηρύξεις από τους ΦΔ.</p>
<p>Πόσιμο Νερό (Οδηγίες 80/778/ΕΟΚ, 98/83/ΕΚ)</p>	<p>Κ.Υ.Α. Υ2/2600/2001 (ΦΕΚ 892/Β), τροποποίηση με υγειονομική διάταξη ΔΥΓ2/Γ.Π. οικ 38295/2007 (ΦΕΚ 630/Β)</p>	<p>-</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

Οδηγία	Ενσωμάτωση στην Εθνική Νομοθεσία	Προγραμματιζόμενες/ Υπολειπόμενες Δράσεις
<p>Πρόληψη - Έλεγχος ρύπανσης (Οδηγίες 96/61/ΕΚ, 2008/1/ΕΚ, 2010/75/ΕΕ)</p>	<p>N. 3010/2002 (ΦΕΚ 91/Α), Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ 209/Α), Κ.Υ.Α. 1958/2012 (ΦΕΚ 21/Β)</p>	<p>Επικαιροποίηση του Παραρτήματος II της ΚΥΑ 15393/2332/2002.</p> <p>Επικαιροποίηση του Παραρτήματος II της ΚΥΑ 15393/2332/2002 που εξακολουθεί να ισχύει, ώστε να εναρμονίζεται με το Παράρτημα II της Οδηγίας 2008/1/ΕΚ (συγκεκριμένα στην κατηγορία βιομηχανικών δραστηριοτήτων που αφορούν στη διαχείριση αποβλήτων) και να ληφθεί υπόψη η Οδηγία 2010/75/ΕΕ η οποία θα τεθεί σε ισχύ το 2014. Στην Οδηγία 2010/75/ΕΕ περιλαμβάνονται και κάποιες νέες κατηγορίες δραστηριοτήτων που θα εντάσσονται σε αυτή τη νομοθεσία (IPPC) σε σχέση με την Οδηγία 2008/1/ΕΚ (Κεφάλαια I-VI).</p> <p>Εναρμόνιση της Εθνικής Νομοθεσίας με την Οδηγία 2010/75/ΕΚ.</p> <p>Εναρμόνιση της Εθνικής Νομοθεσίας με την Οδηγία 2010/75/ΕΚ περί βιομηχανικών εκπομπών (αερίων θερμοκηπίων, όξινων ουσιών, εκπομπές λυμάτων και αποβλήτων) έχει θεσπιστεί με σκοπό την υιοθέτηση μιας ευρωπαϊκής πολιτικής αποτελούν μία σημαντική πηγή ρύπανσης στην Ευρώπη. Έχει τεθεί σε εφαρμογή από τις 6 Ιανουαρίου 2011 και θα πρέπει να συμπεριληφθεί στην εθνική νομοθεσία έως τις 7 Ιανουαρίου 2014.</p>
<p>Προστασία από Νιτρορρύπανση (Οδηγία 91/676/ΕΟΚ)</p>	<p>Κ.Υ.Α. 16190/1335/1997 (ΦΕΚ 519/Β)</p>	<p>Οριοθέτηση νέων ευπρόσβλητων περιοχών με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της χημικής κατάστασης των ΥΥΣ και κατάρτιση Προγραμμάτων Δράσης ανάλογα με το είδος καλλιέργειας.</p> <p>Στο Σχέδιο Διαχείρισης προτείνεται η συμπλήρωση του καταλόγου των ευπρόσβλητων περιοχών με τις περιοχές Μαραθώνα, Μεσογαίας και Μεγάρων-Αλεποχωρίου. Για τις περιοχές αυτές θα απαιτηθεί η κατάρτιση Προγράμματος Δράσης και θα λαμβάνεται οποιοδήποτε επιπλέον συμπληρωματικό μέτρο η ενισχυμένη δράση, σύμφωνα με το άρθρο 5 της ΚΥΑ 16190/1335/1997.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Οδηγία	Ενσωμάτωση στην Εθνική Νομοθεσία	Προγραμματιζόμενες/ Υπολειπόμενες Δράσεις
		<p>Αγροπεριβαλλοντικά μέτρα.</p> <p>Προκήρυξη αγροπεριβαλλοντικών μέτρων, τα οποία αποτελούν νομική συνέχεια των προγραμμάτων δράσης που πρέπει να εκπονηθούν για περιοχές όταν θεσμοθετηθούν ως Ευπρόσβλητες Ζώνες από τη Νιτρορρύπανση Γεωργικής Προέλευσης. Με το μέτρο αυτό δίνεται η δυνατότητα στους παραγωγούς που το επιθυμούν αν εφαρμόσουν αυστηρότερους όρους μείωσης νιτρικών και να αποζημιωθούν για τις απώλειες εισοδημάτων που θα υποστούν.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Οδηγία	Ενσωμάτωση στην Εθνική Νομοθεσία	Προγραμματιζόμενες/ Υπολειπόμενες Δράσεις
<p>Προϊόντα Φυτοπροστασίας (Οδηγίες 91/414/ΕΟΚ-Κανονισμός (ΕΚ) 1107/2009, 2009/128/ΕΚ)</p>	<p>Π.Δ. 115/1997 (ΦΕΚ 104/Α), Ν. 4036/2012 (ΦΕΚ 8/Α)</p>	<p>Υλοποίηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την ορθολογική χρήση των ΦΠΠ.</p> <p>Στο πλαίσιο της Εθνικής Υποχρέωσης για την υλοποίηση της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ που μεταφέρθηκε στα καθ' ημάς με το ν. 4036/2012 πρέπει να εκπονηθεί το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την ορθολογική χρήση των ΦΠΠ και να υποβληθεί στην ΕΕ εντός του 2012. Ένας από τους άξονες του ΕΣΔ αφορά και την προστασία των υδάτων. Μέτρα που θα πρέπει να συμπεριληφθούν είναι:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ο καθορισμός ζωνών απαγόρευσης ψεकाσμών (απόσταση σε μέτρα από υδάτινα σώματα κατά περίπτωση) ή εναλλακτικά σε περίπτωση αδυναμίας η υποχρεωτική χρήση ειδικών ακροφυσίων χαμηλής διασποράς που θα καθοριστούν με ΥΑ 2. Ο επαναπροσδιορισμός της δόσης εφαρμογής, αριθμού εφαρμογών, χρόνου και συνθηκών εφαρμογής. 3. Εφαρμογή ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας. Η σωστή διάρθρωση της Επιτροπής σύνταξης του ΕΣΔ αποτελεί minimum προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων. 4. Εκπαίδευση εμπλεκόμενων στα ΦΠΠ που θα περιλαμβάνει βέλτιστες πρακτικές για Μεταφορά, Αποθήκευση, Διαχείριση πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τον ψεκασμό, διαχείριση καταλοίπων φυτοπροστατευτικών προϊόντων καθώς και ειδικά προγράμματα για την προστασία των υδάτων για όλους τους εμπλεκόμενους.

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

Οδηγία	Ενσωμάτωση στην Εθνική Νομοθεσία	Προγραμματιζόμενες/ Υπολειπόμενες Δράσεις
<p>Αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζόμενων με επικίνδυνες ουσίες - SEVESO (Οδηγίες 96/82/ΕΚ, 2003/105/ΕΚ)</p>	<p>Κ.Υ.Α. 5697/590/2000 (ΦΕΚ 405/Β), 12044/613/2007 (ΦΕΚ 376/Β)</p>	<p>Ολοκλήρωση των Εξωτερικών Σχεδίων Αντιμετώπισης Τεχνολογικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης (ΣΑΤΑΜΕ).</p> <p>Ολοκλήρωση των Εξωτερικών Σχεδίων Αντιμετώπισης Τεχνολογικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης (ΣΑΤΑΜΕ) από τις Περιφέρειες και τις Περιφερειακές Ενότητες. Στα εξωτερικά σχέδια έκτακτης ανάγκης (ΣΑΤΑΜΕ) καθορίζονται τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται έξω από τη μονάδα στην οποία αποθηκεύονται ή διατηρούνται επικίνδυνες ουσίες. Τα εξωτερικά σχέδια έκτακτης ανάγκης επανεξετάζονται, δοκιμάζονται, αναθεωρούνται και εκσυγχρονίζονται κάθε τρία χρόνια και σε κάθε περίπτωση όποτε συμβεί σημαντική αλλαγή στην λειτουργία της εγκατάστασης ή όπως ορίζουν οι σχετικές οδηγίες της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας. Αρμόδιες για την σύνταξη των ΣΑΤΑΜΕ είναι οι Περιφέρειες, οι οποίες καταρτίζουν ένα ενιαίο Σχέδιο για κάθε Περιφέρεια και αντίστοιχα ένα Σχέδιο καταρτίζεται στη συνέχεια και για κάθε Περιφερειακή Ενότητα. Γενικές κατευθύνσεις και οδηγίες για την σύνταξη και εφαρμογή των ΣΑΤΑΜΕ υπάρχουν από το Γενικό ΣΑΤΑΜΕ που έχει συνταχθεί με ευθύνη της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (Υ.Α. 1299/2003 «Ξενοκράτης»).</p>
<p>Ιλύς σταθμών καθαρισμού (Οδηγία 86/278/ΕΟΚ)</p>	<p>Κ.Υ.Α. 80568/4225/91 (ΦΕΚ 641/Β)</p>	<p>-</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

Οδηγία	Ενσωμάτωση στην Εθνική Νομοθεσία	Προγραμματιζόμενες/ Υπολειπόμενες Δράσεις
<p>Επεξεργασία Αστικών Λυμάτων (Οδηγία 91/271/ΕΟΚ)</p>	<p>Κ.Υ.Α. 5673/400/1997 (ΦΕΚ 192/Β), Κ.Υ.Α. 19661/1982/99 (ΦΕΚ 1811/Β), Κ.Υ.Α. 48392/939/2002 (ΦΕΚ 405/Β/3-4-2002)</p>	<p>Ολοκλήρωση έργων υποδομής εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων και δικτύων αποχέτευσης σε οικισμούς που εμπίπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ.</p> <p>Η δυνατότητα επίτευξης των στόχων της Οδηγίας, ενισχύεται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις του ΕΠΠΕΡΑΑ του άξονα προτεραιότητας 2 του ΕΠΠΕΡΑΑ «Προστασία και Διαχείριση Υδατικών Πόρων», όπου εντάσσονται και οι προσκλήσεις 2.1, 2.9 και 2.11 συνολικού προϋπολογισμού 2300 εκατομμύρια ευρώ και με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης των έργων το 2015.</p> <p>Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στο ΥΔ06 έχουν στο πλαίσιο των ανωτέρω προσκλήσεων έχουν ενταχθεί 19 έργα. Στο ΥΔ06 καταγράφονται ελλείψεις έργων οικισμών Β προτεραιότητας (Ραφήνα, Αρτέμιδα, Νέα Μάκρη, Κορωπι και Μαρκόπουλου) και Γ προτεραιότητας. Για τους περισσότερους από αυτούς έχουν δρομολογηθεί οι διαδικασίες συμμόρφωσης με την Οδηγία. Η ΕΕΛ Θριασίου λειτουργεί από 27/7/2012 χωρίς να είναι συνδεδεμένο το σύνολο του πληθυσμού των οικισμών που εξυπηρετεί στο δίκτυο αποχέτευσης.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

8.2 Άλλα βασικά μέτρα

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι κατηγορίες των άλλων βασικών μέτρων όπως αυτές βρίσκονται σε αντιστοιχία με τα χαρακτηριστικά- αναγνωριστικά τους στοιχεία.

Πίνακας 8-3: Άλλα Βασικά Μέτρα

Κατηγορία μέτρου	Αναγνωριστικό
Οδηγία για τις ουσίες προτεραιότητας (2008/105/EK).	OM01
Οδηγία για την προστασία υπογείων υδάτων (2006/118/EK).	OM02
Οδηγία 2006/11/EK για τη ρύπανση που προκαλείται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες.	OM03
Μέτρα για την εφαρμογή της αρχής ανάκτησης κόστους, κατάλληλα για τους σκοπούς του Άρθρου 9 της Οδηγίας 2000/60/ EK.	OM04
Μέτρα για την προώθηση αποδοτικής και αειφόρου χρήσης του νερού ώστε να αποφευχθεί η μη ικανοποίηση των περιβαλλοντικών στόχων Άρθρου 4 της Οδηγίας 2000/60/EK.	OM05
Μέτρα για την ικανοποίηση του Άρθρου 7 της Οδηγίας 2000/60/EK, περιλαμβανομένων μέτρων για διασφάλιση της ποιότητας του νερού ώστε να μειωθεί το επίπεδο καθαρισμού του για την παραγωγή πόσιμου νερού.	OM06
Μέτρα ελέγχου απόληξης επιφανειακού και υπόγειου νερού και αποθήκευσης επιφανειακού νερού.	OM07
Μέτρα για τον έλεγχο τεχνητού εμπλουτισμού των υπόγειων υδροφορέων, συμπεριλαμβανομένης και της σχετικής αδειοδότησης.	OM08
Μέτρα για τις σημειακές πηγές απορρίψεων που ενδέχεται να προκαλέσουν ρύπανση.	OM09
Μέτρα για την πρόληψη ή τον έλεγχο της διοχέτευσης ρύπων από διάχυτες πηγές απορρίψεων, που είναι ικανές να προκαλέσουν ρύπανση.	OM10
Μέτρα για την αντιμετώπιση αρνητικών επιπτώσεων στην κατάσταση ύδατος.	OM11
Μέτρα για την αποτροπή της απόρριψης ρύπων απευθείας στα υπόγεια ύδατα αλλά και προσδιορισμός των περιπτώσεων όπου επιτρέπεται κατευθείαν απόρριψη (άρθρο 11, παράγραφος 3(ι) της Οδηγίας, Άρθρο 12, παράγραφος 4(ι-ιζ) του ΠΔ. 51/2007.	OM12
Ειδικά μέτρα, κατ' εφαρμογή του Άρθρου 13 του Π.Δ. 51/2007, για εξάλειψη της ρύπανσης επιφανειακών υδάτων από ουσίες προτεραιότητας και τη σταδιακή μείωση της ρύπανσης από επικίνδυνες ή άλλες ουσίες που μπορεί να εμποδίσουν της επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων.	OM13
Μέτρα για την πρόληψη της σημαντικής διαρροής ρύπων από τεχνικές εγκαταστάσεις και για πρόληψη ή/ και μείωση των επιπτώσεων των επεισοδίων ρύπανσης από ατύχημα ή ακραία φυσικά φαινόμενα.	OM14

8.2.1 Οδηγία για την προστασία των υπογείων υδάτων (2006/118/EK):

Η οδηγία σχετικά με την προστασία των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υποβάθμιση αποτελεί μία από τις θυγατρικές οδηγίες της 2000/60/EK, που ωστόσο έχει και συμπληρωματικό χαρακτήρα. Για την επίτευξη του σκοπού της Οδηγίας 2006/118/EK τα Κράτη Μέλη αξιολογώντας τα της ταξινόμησης των υπογείων υδάτων (Παραδοτέο 10) και τα αποτελέσματα της ανάλυσης των πιέσεων και επιπτώσεων (Παραδοτέο 8):

- ❖ Υποχρεούνται στον προσδιορισμό των υπογείων υδάτων που υφίστανται ρύπανση και υποβάθμιση, καθώς και εκείνων που ενδέχεται να την υποστούν αν δε ληφθούν κατάλληλα προληπτικά μέτρα.
- ❖ Καθορίζουν ανώτερες αποδεκτές τιμές για όλους τους ρύπους και δείκτες ρύπανσης, οι οποίοι χαρακτηρίζουν συστήματα ή ομάδες συστημάτων υπογείων υδάτων ως διατρέχοντα τον κίνδυνο να μην επιτύχουν καλή χημική κατάσταση, σύμφωνα με το χαρακτηρισμό που πραγματοποιείται δυνάμει του Άρθρου 5 της 2000/60/EK.
- ❖ Θέτουν τα κριτήρια αξιολόγησης της χημικής κατάστασης των υπόγειων υδάτων, τα οποία βασίζονται σε κατάλληλα ποιοτικά πρότυπα, αλλά και σε ανώτερες αποδεκτές τιμές που ορίζουν για τους ρύπους, τις ομάδες ρύπων και τους δείκτες ρύπανσης, οι οποίοι έχει διαπιστωθεί ότι συμβάλλουν στο χαρακτηρισμό των συστημάτων ή ομάδων συστημάτων υπόγειων υδάτων ως απειλούμενων.
- ❖ Καθορίζουν και χαρακτηρίζουν την χημική κατάσταση των υπογείων υδάτων βάσει των αποτελεσμάτων παρακολούθησης αυτών, της αξιολόγησης των αλληλεπιδράσεών τους με συνδεδεμένα υδατικά και εξαρτώμενα χερσαία.

Με βάση την Οδηγία 2006/118/EK εκδόθηκε η ΚΥΑ 39626/2208/Ε130/2009 για τον καθορισμό μέτρων για την προστασία των υπόγειων νερών από την ρύπανση και την υποβάθμιση. Για την αξιολόγηση της ποιοτικής κατάστασης των υπόγειων υδατικών συστημάτων, χρησιμοποιήθηκαν οι ανώτερες αποδεκτές τιμές για τη συγκέντρωση συγκεκριμένων ρύπων, ομάδων ρύπων ή δεικτών ρύπανσης στα υπόγεια ύδατα που θεσπίστηκαν από το ΥΠΕΚΑ με την ΥΑ 1811/2011 «Ορισμός ανώτερων αποδεκτών τιμών για τη συγκέντρωση συγκεκριμένων ρύπων, ομάδων ρύπων ή δεικτών ρύπανσης σε υπόγεια ύδατα, σε εφαρμογή της παραγράφου 2 του Άρθρου 3 της υπ. αριθμ.: 39626/2208/Ε130/2009 ΚΥΑ (Β' 2075)» σε εφαρμογή της παραγράφου 2 του Άρθρου 3 της υπ. αριθ. 39626/2208/Ε130/2009 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 2075) και σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 4, παράγραφος 2, της ανωτέρω Απόφασης, ενώ κατά περίπτωση συναξιολογήθηκαν και οι φυσικές τιμές υποβάθρου.

Με δεδομένο την υλοποίηση των απαιτήσεων που προβλέπονται στην Οδηγία 2006/118/EK δεν προτείνονται νέα μέτρα. Στο πρόγραμμα μέτρων ωστόσο εντάσσονται μέτρα τα οποία εφαρμόζονται σε υπόγεια υδατικά συστήματα αποσκοπώντας στην προστασία της ποσοτικής και ποιοτικής τους κατάστασης.

8.2.2 Οδηγία για τις ουσίες προτεραιότητας (2008/105/ΕΚ)

Η Οδηγία 2008/105/ΕΚ καθορίζει Πρότυπα Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ) για τις ουσίες προτεραιότητας και ορισμένους άλλους ρύπους, όπως προβλέπεται στο άρθρο 16 της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Νερά (2000/60/ΕΚ), προσδιορίζοντας οριακές τιμές για τη ετήσια μέγιστη τιμή και τη μέγιστη επιτρεπόμενη συγκέντρωση για τις 33 ουσίες προτεραιότητας στα επιφανειακά ύδατα και συσχέτιση με τις ζώνες ανάμιξης.

Ορισμένες από τις εν λόγω ουσίες προτεραιότητας έχουν οριστεί ως επικίνδυνες ουσίες προτεραιότητας, για τις οποίες τα κράτη μέλη οφείλουν να εφαρμόσουν τα απαιτούμενα μέτρα με σκοπό την παύση ή την σταδιακή εξάλειψη των εκπομπών, των απορρίψεων και των διαρροών.

Με βάση την Οδηγία 2008/105/ΕΚ, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταρτίζουν κατάλογο εκπομπών, απορρίψεων και διαρροών για όλες τις ουσίες προτεραιότητας, όσον αφορά κάθε περιφέρεια λεκάνης απορροής ποταμού ή μέρος της περιφέρειας αυτής εντός του εδάφους τους, συμπεριλαμβανομένων των συγκεντρώσεών τους στα ιζήματα και τους ζώντες οργανισμούς, κατά περίπτωση.

Σε εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας 2008/105/ΕΚ για τις ουσίες προτεραιότητας, το ΥΠΕΚΑ έχει ολοκληρώσει τις ακόλουθες δράσεις:

- ❖ Έχει εναρμονίσει την Οδηγία 2008/105/ΕΚ με την ΚΥΑ Αριθμ. Η.Π. 51354/2641/Ε103/2010 με την οποία καθορίζονται πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος (ΠΠΠ) για τις συγκεντρώσεις ορισμένων ρύπων και ουσιών προτεραιότητας στα επιφανειακά ύδατα,
- ❖ Για την αξιολόγηση της ποιοτικής κατάστασης των επιφανειακών υδάτων η ΚΥΑ Αριθμ. Η.Π. 51354/2641/Ε103/2010, καθορίζει τα πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος (ΠΠΠ) εκτός από τις ουσίες προτεραιότητας και για άλλες 60 χημικές ενώσεις, στοχεύοντας στην ολοκληρωμένη προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος.

Πρόσθετες δράσεις που απορρέουν κατά την εφαρμογή της Οδηγίας και έχουν ως χρονικό ορίζοντα υλοποίησης το 2015 είναι οι ακόλουθες:

- ❖ Εφαρμογή των Τεχνικών Κατευθυντήριων Γραμμών της ΕΕ με αριθμό 9369/2010 για τον ορισμό ζωνών ανάμιξης από τις των Δ/σεις Υδάτων των Περιφερειών, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4 της Οδηγίας 2008/105/ΕΚ.
- ❖ Κατάρτιση μητρών πηγών ρύπανσης (εκπομπές, απορρίψεις και διαρροές) από ουσίες προτεραιότητας και ειδικούς ρύπους. Η ως άνω απαίτηση περιγράφεται στο άρθρο 5 της Οδηγίας 2008/105/2009 και αποτελεί υποχρέωση των Δ/σεων Υδάτων των Περιφερειών σύμφωνα με το άρθρο 5 ΠΔ 51/2007.

Στο πρόγραμμα μέτρων εντάσσονται συναφή μέτρα, όπως τα ακόλουθα RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027 και RBD06_OM09_028.

8.2.3 Οδηγία για τη ρύπανση από επικίνδυνες ουσίες (2006/11/ΕΚ)

Η Κοινοτική πολιτική για τις επικίνδυνες ουσίες είχε αρχικά διαμορφωθεί με την Οδηγία 76/464/ΕΟΚ, στη συνέχεια κωδικοποιήθηκε και καταργήθηκε με την Οδηγία 2006/11/ΕΚ, που σταδιακά ενσωματώνεται στην Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά.

Μέσα από ένα παρόμοιο σύστημα με την Οδηγία 76/464/ΕΟΚ, η Οδηγία Πλαίσιο για τα νερά, επιδιώκει επίσης την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων για ουσίες που πρέπει να ρυθμίζονται από την Κοινότητα και για ουσίες που πρέπει να ρυθμίζονται από τα Κράτη Μέλη.

Στο πλαίσιο της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, οι ουσίες που αναγνωρίζονται σε κοινοτικό επίπεδο αποτελούν κριτήρια για την «ταξινόμηση της χημικής κατάστασης» και οι ουσίες που αναγνωρίζονται από τα Κράτη Μέλη ότι απορρίπτονται σε σημαντικές ποσότητες, αποτελούν κριτήρια για την «ταξινόμηση της οικολογικής κατάστασης» των υδάτινων σωμάτων, που περιγράφονται στο παράρτημα V της Οδηγίας Πλαίσιο. Ο κατάλογος των κριτηρίων για την «ταξινόμηση της χημικής κατάστασης» περιλαμβάνει τις "ουσίες προτεραιότητας" οι οποίες τεχνικά αντικαθιστούν τις ουσίες του Καταλόγου I της Οδηγίας 76/464/ΕΟΚ, και ρυθμίζονται από την θυγατρική της Οδηγίας Πλαίσιο 2008/105/ΕΚ για τις "ουσίες προτεραιότητας". Η Οδηγία προσδιορίζει τον κατάλογο I, που περιέχει συγκεκριμένες ουσίες επιλεγόμενες κυρίως βάσει της τοξικότητάς τους, της ανθεκτικότητάς τους στο περιβάλλον και της ικανότητάς τους να βιοσυσσωρεύονται, εκτός εκείνων των ουσιών που είναι βιολογικώς αβλαβείς ή εκείνων που μετατρέπονται γρήγορα σε ουσίες βιολογικώς αβλαβείς,

Το παράρτημα VIII της Οδηγίας Πλαίσιο προβλέπει έναν «ενδεικτικό κατάλογο κυριότερων ρύπων», που απαρτίζεται από 12 ομάδες. Οι ουσίες αυτές αντιστοιχούν στις ουσίες του Καταλόγου II της οδηγίας 76/464/ΕΟΚ. ο οποίος περιέχει ουσίες που έχουν επιβλαβή αποτελέσματα για το υδάτινο περιβάλλον, και εξαρτώνται από τα χαρακτηριστικά και τη θέση των υδάτων στα οποία απορρίπτονται. Κάθε απόρριψη τέτοιων ουσιών θα πρέπει να υπόκειται σε προηγούμενη άδεια που καθορίζει τα πρότυπα απόρριψης, και τα μέτρα είναι κατά βάση διαχειριστικά.

Η εναρμόνιση με την Οδηγία 76/464/ΕΚ έγινε με τα ακόλουθα νομοθετήματα τα οποία υπόκεινται στους περιορισμούς του αρ. 17 του Π.Δ 51/2007 ως προς τον χρόνο εφαρμογής τους:

- ❖ Π.Υ.Σ. υπ' αριθ. 2/2001 (οριακές τιμές ποιότητας των νερών από απορρίψεις στα νερά.
- ❖ ΚΥΑ υπ' αριθ. 4859/2001(οριακές τιμές εκπομπής επικίνδυνων ουσιών στα νερά), η οποία υλοποιείται από την ΚΥΑ υπ' αριθ. 50388/2003 (Εθνικό σχέδιο μείωσης των απορρίψεων επικινδύνων ουσιών στα νερά). Επιπρόσθετα σημειώνεται ότι επιπλέον των ουσιών προτεραιότητας για τις οποίες ορίζονται πρότυπα ποιότητας περιβάλλοντος στην ΚΥΑ 51354/2641/2010, στην ίδια ΚΥΑ καθορίζονται τα ΠΠΠ για

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

τους ειδικούς ρύπους (Παράρτημα Ι, μέρος Β), που λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης.

Ωστόσο, στο πρόγραμμα μέτρων εντάσσονται συναφή μέτρα, όπως τα ακόλουθα RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027 και RBD06_OM09_028.

8.2.4 Μέτρα για την εφαρμογή της αρχής ανάκτησης κόστους, κατάλληλα για τους σκοπούς του Άρθρου 9 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.

Η Οδηγία 2000/60/ΕΚ στοχεύει στην εφαρμογή οικονομικών αρχών, αναλύσεων και μέτρων στη διαχείριση των υδατικών πόρων. Σύμφωνα με το άρθρο 5 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ τα κράτη-μέλη για κάθε περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού εξασφαλίζουν ότι αναλαμβάνεται: ανάλυση των χαρακτηριστικών της, επισκόπηση των επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στην κατάσταση των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων και οικονομική ανάλυση της χρήσης ύδατος, σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές των παραρτημάτων II και III.

Στο άρθρο 2 παράγραφος 39 της Οδηγίας ορίζεται η έννοια της «χρήσης ύδατος» πάνω στην οποία βασίζεται η οικονομική ανάλυση σύμφωνα με το άρθρο 5 της Οδηγίας. Οι χρήσεις ύδατος για τις ανάγκες της Οδηγίας περιλαμβάνουν τις υπηρεσίες ύδατος καθώς και κάθε άλλη δραστηριότητα με σημαντικές επιπτώσεις στην κατάσταση των υδάτων σύμφωνα με το άρθρο 5 και το Παράρτημα II.

Σύμφωνα με αυτόν τον ορισμό, ως χρήσεις ύδατος¹ με οικονομική σημασία στην περιοχή μελέτης εντοπίζονται στους ακόλουθους τομείς: (1) χρήση ύδατος στον πρωτογενή τομέα που περιλαμβάνει τη γεωργία, κτηνοτροφία και ορυχεία, (2) χρήση ύδατος στον δευτερογενή τομέα όπου περιλαμβάνεται η βιομηχανία και κατασκευές και (3) χρήση ύδατος στον τριτογενή τομέα όπου περιλαμβάνονται η παροχή τουριστικών υπηρεσιών, οι λοιπές υπηρεσίες (δημόσιες και ιδιωτικές) καθώς και τα νοικοκυριά.

Η Οδηγία 2000/60 δημιουργεί ένα πλαίσιο προστασίας των υδατικών πόρων στοχεύοντας στην επίτευξη καλής κατάστασης όλων των υδάτινων σωμάτων σε επίπεδο λεκάνης απορροής ποταμού μέχρι τον Δεκέμβριο του 2015 (με πιθανές παρατάσεις). Η καλή κατάσταση καθορίζεται από οικολογικά, χημικά και ποσοτικά κριτήρια, τα οποία περιγράφονται λεπτομερώς στα παραρτήματα της Οδηγίας.

Ένα από τα κύρια εργαλεία, που εισάγει για πρώτη φορά στον τομέα των νερών η Οδηγία Πλαίσιο, είναι η ανάκτηση του πλήρους κόστους των υπηρεσιών νερού, ορίζοντας ως συνιστώσες αυτού όχι μόνο το οικονομικό κόστος, αλλά και το περιβαλλοντικό κόστος και το κόστος των φυσικών πόρων.

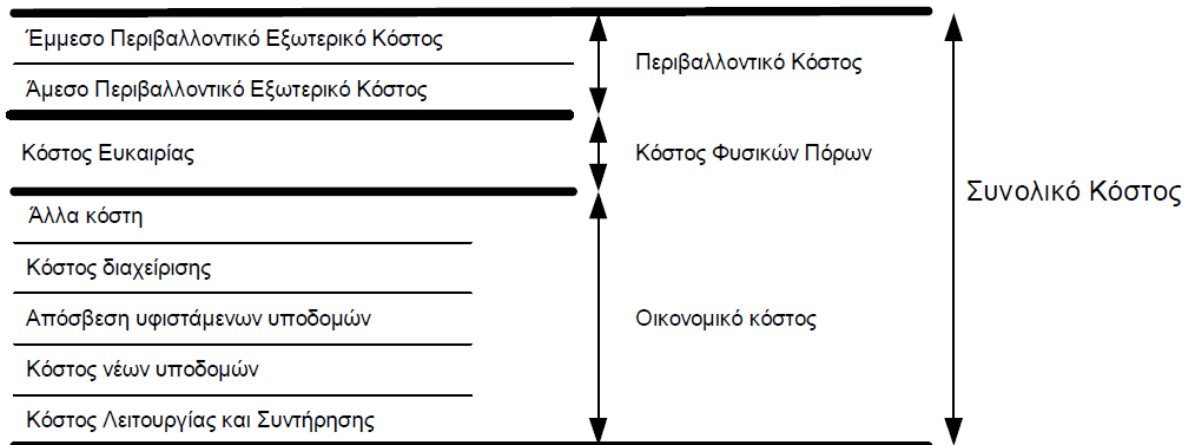
Το άρθρο 9.1 της Οδηγίας δηλώνει ότι: "Τα Κράτη Μέλη λαμβάνουν υπόψη την αρχή της ανάκτησης του κόστους των υπηρεσιών ύδατος, συμπεριλαμβανομένου του κόστους για το περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους, λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική ανάλυση που

¹ Χρήσεις ύδατος: Οι υπηρεσίες ύδατος μαζί με οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα που προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5 και το παράρτημα II, που ασκεί σημαντική επίδραση στην κατάσταση του ύδατος.

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

διεξάγεται σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ, και ειδικότερα σύμφωνα με την αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει".

Σχήμα 8-1: Συνιστώσες του συνολικού κόστους των υπηρεσιών νερού 1: (WATECO, 2002; Rogers et al., 1998; DG ECO 2, 2004)

Πιο συγκεκριμένα:

- Το **χρηματοοικονομικό κόστος**, αφορά στα χρηματοοικονομικά έξοδα (κόστος επένδυσης και κόστος λειτουργίας – εργατικά, ενέργεια, έξοδα διοίκησης, κ.λπ.) που είναι απαραίτητα για τη συλλογή, τη μεταφορά, την επεξεργασία και τη διανομή του νερού. Το άμεσο κόστος αποτελεί μέχρι σήμερα τη συνήθη πρακτική τιμολόγησης του νερού.
- Το **κόστος φυσικών πόρων** ή κόστος ευκαιρίας, σύμφωνα με το λεξιλόγιο επεξήγησης όρων της WATECO (2002). Το κόστος αυτό αναφέρεται στην απώλεια οφέλους που υφίστανται διάφορες χρήσεις λόγω της μείωσης των διαθέσιμων υδατικών πόρων σε μεγαλύτερο βαθμό από το φυσικό ρυθμό ανανέωσης τους (π.χ. η υπεράντληση νερού από υπόγειους υδροφόρους ορίζοντες). Η νεώτερη ερμηνεία του κόστους φυσικών πόρων από την ECO2 (DG ECO 2, 2004) είναι πιο διευρυμένη σε σχέση με αυτή της WATECO που περιορίζεται στον περιορισμό χρήσης του νερού (είτε σε όρους ποσότητας είτε σε ποιότητας). Σύμφωνα με την ECO2, το κόστος των φυσικών πόρων αντιπροσωπεύει το κόστος ευκαιρίας της κατανομής του νερού, υπό συνθήκες έλλειψης, στις επιμέρους χρήσεις και ισούται με τη διαφορά της οικονομικής αξίας της υφιστάμενης χρήσης (σήμερα και στο μέλλον) και της οικονομικής αξίας της καλύτερης εναλλακτικής χρήσης. Επομένως, δεν συνδέεται μόνο με τον περιορισμό διαθεσιμότητας του πόρου αλλά και με την αποτελεσματική κατανομή του (υπό την οικονομική θεώρηση) στις ανταγωνιστικές χρήσεις.
- Το **περιβαλλοντικό κόστος** σύμφωνα με τη WATECO αντανακλά την οικονομική ζημιά που επιφέρουν οι διάφορες χρήσεις του νερού στο οικοσύστημα και στους

χρήστες του οικοσυστήματος (π.χ. η υποβάθμιση της ποιότητας ενός ποταμού). Η ECO2 επεξηγώντας το θέμα της περιβαλλοντικής ζημιάς διαχώρισε τη ζημιά στο οικοσύστημα από τη ζημιά στους χρήστες, υποστηρίζοντας ότι η ζημιά στο οικοσύστημα αναφέρεται στις αξίες μη-χρήσης ενώ η ζημιά στους χρήστες στις αξίες χρήσης. Σημειώνεται ότι ορισμένοι ερευνητές διαχωρίζουν τα εξωτερικά κόστη στους χρήστες από αυτά στο οικοσύστημα, θεωρώντας ότι το άθροισμα του οικονομικού κόστους (επενδύσεις, κλπ.), του κόστους ευκαιρίας και των εξωτερικότητων στους χρήστες δείχνει το συνολικό οικονομικό κόστος και αν σε αυτό προστεθούν οι εξωτερικότητες στο οικοσύστημα προκύπτει το συνολικό ή πλήρες κόστος των υπηρεσιών των υδατικών πόρων.

Η αρχή της ανάκτησης κόστους (περιλαμβανομένου του περιβαλλοντικού και του κόστους πόρου) για υπηρεσίες ύδατος εισάγεται στο άρθρο 9 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. Η λογική της ανάκτησης κόστους εκφράζεται από τη ρητή διατύπωση της Οδηγίας ότι οι πολιτικές τιμολόγησης παρέχουν κίνητρα στους χρήστες για να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τους υδάτινους πόρους συμβάλλοντας έτσι στους περιβαλλοντικούς στόχους της Οδηγίας. Εισάγοντας λοιπόν την αρχή της ανάκτησης κόστους η Οδηγία δεν έχει ως άμεσο στόχο την οικονομική αποτελεσματικότητα στην παροχή υπηρεσιών υδάτων, αλλά τη συμβολή στην επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων ορθολογικής χρήσης και αποφυγής της σπατάλης νερού.

Η αρχή της ανάκτησης του κόστους των υπηρεσιών ύδατος, συμπεριλαμβανόμενων περιβαλλοντικού κόστους και κόστους φυσικού πόρου, λαμβάνεται υπόψη προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι επιτυγχάνεται μια επαρκής συμβολή στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδατος από τις διαφορετικές χρήσεις ύδατος, διακρινόμενες τουλάχιστον στη βιομηχανία, τα νοικοκυριά και τη γεωργία (Άρθρο 9, Παράρτημα ΙΙΙ).

Τα προτεινόμενα μέτρα για την εφαρμογή του Άρθρου 9 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ παρουσιάζονται στον Πίνακα 8-4.

Πίνακας 8-4: Προτεινόμενα μέτρα για την εφαρμογή Άρθρου 9 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_OM04_001	Προσαρμογή τιμολογιακής πολιτικής ώστε με ευέλικτο και αποτελεσματικό τρόπο να υπηρετεί ως κύρια στόχευση την περιβαλλοντική αειφορία και την αποφυγή σπατάλης νερού

8.2.5 Μέτρα για την προώθηση αποδοτικής και αειφόρου χρήσης του νερού ώστε να αποφευχθεί η μη ικανοποίηση των περιβαλλοντικών στόχων του Άρθρου 4 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.

Τα προτεινόμενα μέτρα για να αποφευχθεί η μη ικανοποίηση των περιβαλλοντικών στόχων του Άρθρου 4 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ παρουσιάζονται στον Πίνακα 8-5.

Πίνακας 8-5: Προτεινόμενα μέτρα για να αποφευχθεί η μη ικανοποίηση των περιβαλλοντικών στόχων του Άρθρου 4 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_OM05_002	Δράσεις εκσυγχρονισμού της λειτουργίας των δικτύων ύδρευσης των μεγάλων πολεοδομικών συγκροτημάτων του ΥΔ.. Έλεγχοι Διαρροών
RBD06_OM05_003	Έργα Αποκατάστασης / Ενίσχυσης υφιστάμενου δικτύου ύδρευσης
RBD06_OM05_004	Κατάρτιση θεσμικού πλαισίου και προγράμματος μέτρων για την κατ' οίκον εξοικονόμηση νερού
RBD06_OM05_005	Προώθηση τεχνολογιών αποτελεσματικής διαχείρισης του νερού στην βιομηχανία.
RBD06_OM05_006	Υλοποίηση Σχεδίων Ασφάλειας Νερού σε Μεγάλες ΔΕΥΑ

8.2.6 Μέτρα για ικανοποίηση του Άρθρου 7 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, περιλαμβανομένων μέτρων για διασφάλιση της ποιότητας του νερού ώστε να μειωθεί το επίπεδο καθαρισμού του για την παραγωγή πόσιμου νερού.

Το άρθρο 7 του ΠΔ 51/2007 αναφέρεται στα υδατικά συστήματα που χρησιμοποιούνται για την απόληψη πόσιμου ύδατος. Ζητείται ο προσδιορισμός τους εφ' όσον αφορούν κατανάλωση πάνω από 10 m³ την ημέρα ή ύδρευση περισσότερων των 50 ατόμων και η παρακολούθησή τους εφ' όσον παρέχουν περισσότερα από 100 m³ την ημέρα. Κάθε υδατικό σύστημα που υπάγεται στο άρθρο 7 πρέπει:

- ❖ Να ικανοποιεί τους περιβαλλοντικούς στόχους του άρθρου 4 και
- ❖ Τα ποιοτικά πρότυπα του άρθρου 13

Η Διεύθυνση Υδάτων και η Διεύθυνση Υγείας κάθε Περιφέρειας έχουν την ευθύνη για την τήρηση της κείμενης νομοθεσίας σχετικά με την ποιότητα του πόσιμου νερού και εξασφαλίζουν την προσήκωσα προστασία των προσδιοριζόμενων υδατικών συστημάτων.

Τα προτεινόμενα μέτρα για την εφαρμογή του Άρθρου 7 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ παρουσιάζονται στον Πίνακα 8-6.

Πίνακας 8-6: Προτεινόμενα μέτρα για την εφαρμογή Άρθρου 7 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_OM06_007	Απαγόρευση κατασκευής νέων υδροληπτικών έργων υπόγειων υδάτων (γεωτρήσεις, πηγάδια κλπ) για νέες χρήσεις νερού καθώς και της επέκτασης αδειών υφιστάμενων χρήσεων νερού: <ul style="list-style-type: none">• Σε περιοχές ΥΥΣ με κακή ποσοτική κατάσταση• Εντός των ζωνών των συλλογικών αρδευτικών δικτύων• Στις ζώνες προστασίας (I και II) των έργων υδροληψίας για άντληση πόσιμου ύδατος.
RBD06_OM06_008	Επικαιροποίηση της ΥΠΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ: Α5/2280/1983
RBD06_OM06_009	Λεπτομερής οριοθέτηση ζωνών προστασίας σημείων υδροληψίας υπόγειου νερού (πηγές, γεωτρήσεις) για απολήψεις νερού ύδρευσης >1.000.000m ³ ετησίως.
RBD06_OM06_010	Ορισμός ζωνών προστασίας έργων υδροληψίας για άντληση πόσιμου ύδατος

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_OM06_011	Προστασία υδροληπτικών έργων επιφανειακών υδάτων για ύδρευση
RBD06_OM06_012	Προστασία ΥΥΣ που εντάσσονται στο μητρώο προστατευόμενων περιοχών πόσιμου ύδατος και καθορισμός θεσμικού πλαισίου προστασίας.
RBD06_OM06_013	Σύνταξη / Επικαιροποίηση Γενικών Σχεδίων Ύδρευσης (Masterplan) από τις ΔΕΥΑ.

8.2.7 Μέτρα ελέγχου απόληψης επιφανειακού και υπόγειου νερού και αποθήκευσης επιφανειακού νερού.

Η πίεση της απόληψης νερού ασκείται στα υπόγεια υδατικά συστήματα σχεδόν από τα χρόνια της αρχαιότητας. Αυξητικές τάσεις αρχίζουν να καταγράφονται στα χρόνια του σύγχρονου ελληνικού κράτους με απολήψεις όγκων νερού από τα αβαθή (φρέατια) τμήματα των υπόγειων υδατικών συστημάτων, με βάθος άντλησης της τάξης των 2-3 μέτρων και απόληψη χειροκίνητη. Βαθμιαία εγκαταστάθηκαν στα φρέατα αντλίες που έδιναν την δυνατότητα άντλησης μέχρι και από βάθος 7 μέτρων.

Από την δεκαετία του '50 κατασκευάστηκαν και οι πρώτες υδρογεωτρήσεις, χρησιμοποιώντας γεωτρήσιμα με κρουστικό μηχανισμό λειτουργίας που ήταν αποτελεσματικά μόνο στις προσχωματικές λεκάνες όπου τα εδάφη ήταν μαλακά. Αργότερα αναπτύχθηκαν οι τεχνικές των περιστροφικών γεωτροπάνων αρχικά με μηχανικό και στη συνέχεια με υδραυλικό μηχανισμό λειτουργίας και χρήση αερόσφυρας (down the hole hammer) για τη διάτρηση σε βραχώδεις γεωλογικούς σχηματισμούς και οι αντλήσεις υπόγειων νερών γενικεύθηκαν. Τις δεκαετίες του '70, του '80 και του '90 κατασκευάστηκε μεγάλος αριθμός γεωτρήσεων και προσεγγίσθηκαν υδροφορίες σε μεγάλα βάθη. Ειδικά στα τέλη της δεκαετίας του '80 όταν καταγράφηκαν διαδοχικά άνυδρα υδρολογικά έτη, κατασκευάστηκε μεγάλος αριθμός γεωτρήσεων για κάθε χρήση, οι περισσότερες χωρίς σχετική άδεια.

Οι πρώτες προσπάθειες ρύθμισης των απολήψεων γίνονται με την έκδοση κανονιστικών αποφάσεων των Νομαρχών στα διοικητικά τους όρια, με τις οποίες ορίζονται ελάχιστες αποστάσεις που πρέπει να τηρούνται μεταξύ των υδρογεωτρήσεων. Οι αποφάσεις αυτές είναι γνωστές ως **Αποφάσεις "Περιοριστικών και Απαγορευτικών Μέτρων"**.

Η πρώτη σοβαρή προσπάθεια προς την κατεύθυνση ελέγχου της απόληψης νερών έγινε με την έκδοση του **ΠΔ 256/5.5.1989** σε εκτέλεση των διατάξεων του Ν.1739/1987 (ΦΕΚ 201Α 19-20.11.1987), "Διαχείριση Υδατικών Πόρων και άλλες διατάξεις", με το οποίο θεσπίστηκε η υποχρέωση έκδοσης "Άδειας Χρήσης Νερού" για κάθε νομικό και φυσικό πρόσωπο που χρησιμοποιεί νερό. Σκοπός του Π.Δ. ήταν "η θέσπιση κανόνων έκδοσης αδειών νέων χρήσεων νερού για την εξασφάλιση της δυνατότητας εφαρμογής της επιθυμητής υδατικής πολιτικής και του προσανατολισμού της ζήτησης σε χρήσεις, στις οποίες στοχεύουν τα προγράμματα ανάπτυξης της χώρας και των περιφερειών της" (άρθρο 1).

Σε συνέχεια του ΠΔ 256/1989 εκδόθηκε λίγες μέρες αργότερα η **Κ.Υ.Α. Φ.16/5813/17.5.89** με την οποία ρυθμιζόνταν τα θέματα που αναφέρονται στη χορήγηση άδειας εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, που δεν περιλαμβάνονται στο δημόσιο τομέα και από φυσικά πρόσωπα. Σκοπός της Κ.Υ.Α. ήταν "η επίτευξη, κατά το δυνατόν, ορθολογικής διαχείρισης εκείνων των υδατικών πόρων που προτίθεται να αξιοποιήσει ο ιδιωτικός τομέας".

Ισχύουσα νομοθεσία

- ❖ Υπουργική Απόφαση Δ11/Φ16/8500/1991 με την οποία καθορίστηκαν τα κατώτατα και τα ανώτατα όρια των αναγκαίων ποσοτήτων νερού για την ορθολογική χρήση των υδατικών πόρων στην ύδρευση.

Σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση Δ11/Φ16/8500/1991 καθορίστηκαν τα κατώτατα και τα ανώτατα όρια των αναγκαίων ποσοτήτων νερού για την ορθολογική χρήση των υδατικών πόρων στην ύδρευση. Τα όρια αυτά διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες :

- Αυτά που αφορούν υδρεύσεις οικισμών (100 λίτρα/ημ το κατώτερο – 250 το ανώτερο)
- Αυτά που αφορούν μεμονωμένη χρήση (100 λίτρα/ημ το κατώτερο – 200 το ανώτερο)
- Αυτά που αφορούν τουριστικές εγκαταστάσεις (ξενοδοχεία, κάμπινγκ, επιπλωμένα διαμερίσματα κλπ πλην ενοικιαζόμενων δωματίων που εντάσσονται στις προηγούμενες κατηγορίες). Τα όρια των τουριστικών εγκαταστάσεων ορίζονται ανάλογα με το είδος της εγκατάστασης.

Στα προαναφερθέντα όρια δεν περιλαμβάνονται απώλειες υδρευτικών δικτύων, οι οποίες στη συγκεκριμένη απόφαση εκτιμώνται σε 20% για δίκτυα έως 35 ετών και μέχρι 40% για παλαιότερα

- ❖ ΚΥΑ Φ.16/6631/2.6.1989 (ΦΕΚ Β 428), περί προσδιορισμού κατώτατων και ανώτατων ορίων των αναγκαίων ποσοτήτων απόληψης, για την ορθολογική χρήση νερού στην άρδευση.

Με την εν λόγω ΚΥΑ σε κάθε κατηγορία καλλιέργειας, έχει αποδοθεί ένας φυτικός συντελεστής, Κ. Επιπλέον, με την ίδια ΚΥΑ, έχουν καθοριστεί τα όρια για τη χρήση αρδευτικού νερού ανά κατηγορία καλλιεργειών και ανά Υδατικό Διαμέρισμα (σε στρέμμα/μήνα) για κάθε δεδομένο μήνα της αρδευτικής περιόδου από τον Απρίλιο έως το Σεπτέμβριο.

- ❖ Κ.Υ.Α. 43504/5.12.2005 (ΦΕΚ 1784Β/20.12.2005) “Κατηγορίες αδειών χρήσης υδάτων και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης τους, διαδικασία έκδοσης, περιεχόμενο και διάρκεια ισχύος αυτών”. Σκοπός της είναι η εναρμόνιση των διατάξεων που ίσχυαν για τον έλεγχο των απολήψεων νερών προς τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2000/60 και πιο συγκεκριμένα προς τις διατάξεις του άρθρου 13 της Οδηγίας, που θεσπίζει την αναγκαιότητα - υποχρέωση κατάρτισης Σχεδίων Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού.

Η Κ.Υ.Α. 43504 εκδόθηκε το 2005 (ΦΕΚ 1784Β/20.12.2005) με σκοπό την εναρμόνιση των διατάξεων που ίσχυαν για τον έλεγχο των απολήψεων νερών προς τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2000/60 και πιο συγκεκριμένα προς τις διατάξεις του άρθρου 13 της Οδηγίας, που θεσπίζει την αναγκαιότητα - υποχρέωση κατάρτισης Σχεδίων Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού.

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

Με την Κ.Υ.Α. 43504/2005 έγινε ενιαιοποίηση και αναμόρφωση των διατάξεων που προβλέπονταν στο ΠΔ. 256/1989 και την Κ.Υ.Α. Φ.16/5813/1989 και ορίστηκαν οι διαδικασίες έκδοσης των αδειών χρήσης νερού και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης του.

Οι άδειες προβλέπονται και στο άρθρο 11 του Ν.3199/2003, που είναι ο βασικός νόμος που ψήφισε η Ελληνική Βουλή για την εναρμόνιση του ελληνικού δικαίου με την Κοινοτική Οδηγία 2000/60. Αρμόδιες Υπηρεσίες για την έκδοση τους είναι οι Διευθύνσεις Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης της χώρας. Εκδίδονται από τον Γενικό Γραμματέα της αρμόδιας Αποκεντρωμένης Διοίκησης για τη λεκάνη απορροής ποταμού εντός της οποίας πρόκειται να ασκηθεί η χρήση, ή να εκτελεσθεί το έργο.

Ο έλεγχος τήρησης των όρων των αδειών ασκείται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Στους παραβάτες των όρων και περιορισμών των εκδιδόμενων αδειών επιβάλλονται οι διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 13 παρ. 1 του Ν.3199/2003.

- ❖ Κ.Υ.Α. οικ.150559/10.06.2011 (ΦΕΚ 1440B/16.06.2011) “Διαδικασίες, όροι και προϋποθέσεις για τη χορήγηση αδειών για υφιστάμενα δικαιώματα χρήσης νερού”. Με την εν λόγω ΚΥΑ ρυθμίζονται οι διαδικασίες, οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας χρήσης νερού σε υφιστάμενα έργα υδροληψίας για τα οποία δεν απαιτούνταν από τις προγενέστερες διατάξεις του Ν.3199/2003 η έκδοση της σχετικής άδειας εκτέλεσης και χρήσης νερού. Η διαδικασία αδειοδότησης προβλέπει την υποβολή προς τις οικείες Διευθύνσεις Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης σχετικής αίτησης και των αναγκαίων δικαιολογητικών.

Η Κ.Υ.Α. οικ.150559/10.06.2011 εκδόθηκε για την επίλυση του σημαντικού προβλήματος που έχει δημιουργηθεί από τον πολύ μεγάλο αριθμό υδρογεωτρήσεων που έχουν κατασκευασθεί στο υδατικό διαμέρισμα και σε ολόκληρη τη χώρα, χωρίς τη σχετική άδεια.

Η Κ.Υ.Α. οικ.150559/2011 θεσμοθετεί τον όρο “Υφιστάμενα δικαιώματα χρήσης νερού”, για “όλες τις υφιστάμενες χρήσεις από επιφανειακά ή υπόγεια νερά, όπως ορίζονται στο Παράρτημα Ι της παρούσας” και αφορά στις βασικές κατηγορίες χρήσης νερού της Κ.Υ.Α 43504/2005, “εφόσον προϋφίστανται της 20-12-2005, ημερομηνία έκδοσης της Κ.Υ.Α 43504/2005 και είτε δεν έχουν άδεια εν γένει είτε η υπάρχουσα άδεια δεν ισχύει είτε δεν αναφέρεται στην άδεια η χρονική διάρκεια ισχύος της”.

Οι άδειες για υφιστάμενα δικαιώματα χρήσης εκδίδονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της αρμόδιας Αποκεντρωμένης Διοίκησης ως “άδειες χρήσης νερού” και περιέχουν αντίστοιχες ρητές υποχρεώσεις του κατόχου όπως αυτές της Κ.Υ.Α. 43504/2005 περί έκδοσης νέων αδειών.

Ο έλεγχος τήρησης των όρων των αδειών ασκείται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και τις Περιφέρειες. Στους παραβάτες των όρων και περιορισμών των εκδιδόμενων αδειών επιβάλλονται οι διοικητικές κυρώσεις

Α΄ ΦΑΣΗ

Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

που προβλέπονται στο άρθρο 13 παρ. 1 του Ν.3199/2003, αντίστοιχα με τις προβλέψεις της Κ.Υ.Α. 43504/2005 περί έκδοσης νέων αδειών.

Επίσης, με τροποποίηση της ΚΥΑ οικ.150559/10.06.2011 (οικ.110424/11.04.2012 (ΦΕΚ 1190B/11.04.2012) αναγνωρίστηκε ως υφιστάμενο δικαίωμα χρήσης νερού η χρήση έως τις 16 Ιουνίου του 2011, ημερομηνία έκδοσης της πρώτης ΚΥΑ.

Τα μέτρα για έλεγχο απόληψης επιφανειακού και υπόγειου νερού συνίστανται στην κατάρτιση μητρώων απολήψεων και στην απαίτηση λήψης άδειας για την απόληψη και συγκέντρωση νερών σε ταμιευτήρες ή δεξαμενές. Σημαντικό στοιχείο ελέγχου της ποσοτικής κατάστασης των επιφανειακών σωμάτων και των υπογείων υδατικών συστημάτων είναι ο προσδιορισμός των ποσοτήτων που αντλούνται από αυτά για τις διάφορες χρήσεις σε συνδυασμό πάντα με τη φυσική επανατροφοδότηση του σώματος ή συστήματος και τις διαδικασίες φυσικής εκφόρτισης αυτών. Τα προτεινόμενα μέτρα για τον έλεγχο απόληψης επιφανειακού και υπόγειου νερού και αποθήκευσης επιφανειακού νερού παρουσιάζονται στον Πίνακα 8-7.

Πίνακας 8-7: Προτεινόμενα μέτρα για τον έλεγχο απόληψης επιφανειακού και υπόγειου νερού και αποθήκευσης επιφανειακού νερού.

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_OM07_014	Δημιουργία ενιαίου μητρώου αδειοδοτημένων απολήψεων νερού μέσα από τη διαδικασία έκδοσης αδειών χρήσης νερού
RBD06_OM07_015	Επανεξέταση του κανονιστικού πλαισίου αδειοδότησης χρήσης νερού και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων.
RBD06_OM07_016	Επικαιροποίηση της απόφασης Φ16/6631/1989 που καθορίζει τα κατώτατα και ανώτατα όρια των αναγκαίων ποσοτήτων αρδευτικού νερού
RBD06_OM07_017	Καθορισμός κριτηρίων για τον προσδιορισμό ορίων συνολικών απολήψεων ανά ΥΣ
RBD06_OM07_018	Τοποθέτηση συστημάτων καταγραφής απολήψεων επιφανειακών υδάτων
RBD06_OM07_019	Τοποθέτηση συστημάτων καταγραφής απολήψεων υπογείων υδάτων

8.2.8 Μέτρα για τον έλεγχο τεχνητού εμπλουτισμού των υπόγειων υδροφορέων, συμπεριλαμβανομένης και της σχετικής αδειοδότησης.

Τεχνητός εμπλουτισμός είναι μια τεχνική διοχέτευσης στα υπόγεια υδατικά συστήματα νερού το οποίο υπό διαφορετικές συνθήκες δεν θα κατέληγε σε αυτά. Το νερό αυτό αποθηκεύεται μαζί με το υπόγειο και συμμετέχει στην υπόγεια απορροή.

Ο τεχνητός εμπλουτισμός χρησιμοποιείται διεθνώς για περισσότερα από 200 χρόνια και οι μέχρι σήμερα καταγεγραμμένες χρήσεις του επιγραμματικά περιλαμβάνουν:

- Συνδυασμένη διαχείριση υπόγειων και επιφανειακών νερών.
- Αντιμετώπιση προβλημάτων ποσότητας και ποιότητας υπόγειου νερού και διείσδυσης της θάλασσας.
- Αντιμετώπιση προβλημάτων καθίζησης του εδάφους.
- Επεξεργασία και αποθήκευση χρησιμοποιημένων νερών προκειμένου να χρησιμοποιηθούν εκ νέου.
- Διατήρηση, ή αύξηση του φυσικού υπόγειου νερού ως οικονομικού πόρου.
- Δημιουργία υπόγειας αποθήκευσης για τα εισαγόμενα σε μία περιοχή νερά.
- Εξοικονόμηση, ή παραγωγή ενέργειας με τη μορφή ζεστού, ή κρύου νερού.
- Έλεγχο των πλημμυρών.
- Άντληση πετρελαίου με μικρότερο κόστος.
- Ανάπτυξη καλλιεργειών.
- Αύξηση των ποσοτήτων ροής των υδατορεμάτων.
- Αύξηση τροφοδοσίας των υδροφόρων στρωμάτων μετά από επιζήμια ανθρώπινη παρέμβαση (κατασκευή δρόμων, αεροδρομίων, φραγμάτων, διευθετήσεις χειμάρρων, καταστροφές δασών).

Η επαγωγή θετικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του τεχνητού εμπλουτισμού με κατά το δυνατόν μείωση των παράπλευρων αρνητικών, προϋποθέτει την εξασφάλιση ορισμένων προϋποθέσεων που συνδέονται με τις φυσικές και τεχνικο-οικονομικές συνθήκες κάθε περίπτωσης. Οι προϋποθέσεις αυτές σχετίζονται με την μορφολογία και τη γεωλογική δομή της περιοχής, τις υδρογεωλογικές συνθήκες, το καθεστώς βροχοπτώσεων και απορροών, την χημική κατάσταση του νερού κ.α. Από την συναξιολόγηση των παραπάνω παραμέτρων προκύπτει η εφικτότητα εφαρμογής της τεχνικής, η επιλογή της κατάλληλης μεθόδου που θα χρησιμοποιηθεί και σχεδιάζεται η πλέον κατάλληλη εφαρμογή.

Οι μορφολογικές προϋποθέσεις σχετίζονται γενικά με την απόσταση και τις δυνατότητες ευχερούς και χωρίς προβλήματα μεταφοράς του νερού εμπλουτισμού από τις θέσεις απόληψης στις θέσεις υπόγειας διοχέτευσης.

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

Η γεωλογική δομή της συνολικής περιοχής εμπλοκής στην τεχνική θα πρέπει να εξασφαλίζει την εφικτότητα εφαρμογής της όλης διεργασίας, όπως την απομείωση τυχόν απωλειών νερού κατά την διαδρομή, την αποτροπή πρόκλησης ή ενεργοποίησης προβλημάτων ασταθειών κ.α.

Οι υδρογεωλογικές προϋποθέσεις αφορούν τον υδροφορέα εφαρμογής της τεχνικής, ουσιαστικά την υδαταγωγιμότητα και αποθηκευτικότητα του για να είναι εφικτή χωρίς δυσμενείς συνέπειες η διοχέτευση του νερού.

Η διαθεσιμότητα νερού προς εμπλουτισμό αποτελεί την κύρια υδρολογική, αλλά και την πιο βασική προϋπόθεση εφαρμογής της τεχνικής. Ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη των υποδομών εφαρμογής δεν μπορεί να γίνει αν δεν εξασφαλισθεί το νερό που θα χρησιμοποιηθεί.

Η ποιότητα του νερού εμπλουτισμού συνιστά μια ακόμα σημαντική προϋπόθεση για την εφαρμογή της τεχνικής, ιδιαίτερα αν εφαρμόζεται η μέθοδος της εισπίεσης νερού σε γεωτρήσεις. Τα δύο υγρά που θα αναμιχθούν πρέπει να έχουν χημική συμβατότητα για την αποφυγή χημικών αντιδράσεων που μπορεί να οδηγήσουν στην εισαγωγή αιωρούμενων στερεών, στην δημιουργία ιζημάτων, στην παγίδευση αέρα και στην έμφραξη τελικά του πορώδους και των φίλτρων του εξοπλισμού.

Το κόστος τέλος της εφαρμογής, που συναρτάται με όλες τις παραπάνω προϋποθέσεις και το τελικό ισοζύγιο πίεσης - αποτελέσματος, συνιστούν ουσιώδη προϋπόθεση ανάπτυξης και εφαρμογής της τεχνικής.

Για την εφαρμογή του τεχνητού εμπλουτισμού έχουν χρησιμοποιηθεί διεθνώς πολλές μέθοδοι, που διαφοροποιούνται ανάλογα με το αντικείμενο της εφαρμογής. Όταν επιδιώκεται να εμπλουτισθούν αβαθείς, ή ελεύθεροι υδροφόροι, εφαρμόζονται συνήθως μέθοδοι επιφανειακής κατάκλισης, ή χρήσης πηγαδιών στην ακόρεστη ζώνη, ή ενεργοποίησης αδρανοποιημένων κοιτών υδατορεμάτων. Όταν επιδιώκεται να εμπλουτισθούν βαθείς υδροφόροι, εφαρμόζονται μέθοδοι εισπίεσης - διοχέτευσης νερού σε βάθος μέσω γεωτρήσεων.

Ο τεχνητός εμπλουτισμός έχει σημαντικά πλεονεκτήματα και ευεργετικά αποτελέσματα στην αύξηση του δυναμικού εξαντλημένων υδροφορέων, αλλά και στην αναστροφή της ποιοτικής υποβάθμισης αυτών, που έχει προκληθεί λόγω θαλάσσιας διείσδυσης ή άλλης αιτίας. Έχει όμως και ορισμένα μειονεκτήματα που σχετίζονται αφ' ενός μεν, με τις χημικές διεργασίες ανάμιξης δύο διαφορετικών νερών και με τα προβλήματα που δημιουργούνται εξ αυτού στις γεωτρήσεις και αφ' ετέρου, με τη δέσμευση μεγάλων εδαφικών εκτάσεων που απαιτούνται στην εφαρμογή των επιφανειακών μεθόδων. Στα μειονεκτήματα συμπεριλαμβάνεται τέλος και η ενδεχόμενη μη-αναπλήρωση του νερού που χρησιμοποιείται στον εμπλουτισμό. Η εφαρμογή επομένως ή όχι τεχνητού εμπλουτισμού σε μία περίπτωση, όπως και η μέθοδος που θα επιλεγεί, είναι αποτέλεσμα πολύ-παραμετρικής ανάλυσεως.

Σκοπός του τεχνητού εμπλουτισμού είναι η αύξηση της εκμεταλλεύσιμης ποσότητας υπόγειου νερού, η δημιουργία υπόγειας αποθήκευσης προς μελλοντική εκμετάλλευση, η

Α΄ ΦΑΣΗ

**Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

αποκατάσταση της υδρολογικής ισορροπίας που διαταράχθηκε λόγω υπερεκμετάλλευσης, η ποιοτική αναβάθμιση του υπόγειου νερού, σε περίπτωση υποβάθμισης, η αντιμετώπιση πλημμυρικών παροχών κ.λπ. Η εφαρμογή του τεχνητού εμπλουτισμού αποτελεί μέθοδο επίλυσης προβλημάτων που σχετίζονται με την έλλειψη υδατικών πόρων και την υποβάθμιση της ποιότητάς τους. Για την εφαρμογή του τεχνητού εμπλουτισμού θα πρέπει να διερευνώνται οι προϋποθέσεις που συνδέονται με την ύπαρξη κατάλληλων γεωλογικών, υδρογεωλογικών γεωμορφολογικών συνθηκών, η επάρκεια επιφανειακού νερού και η καλή ποιοτική του κατάσταση κ.λπ. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην ποιότητα του νερού εμπλουτισμού, στο μικροβιολογικό φορτίο και στην παρουσία αιωρούμενων στερεών. Σύμφωνα με το Π.Δ. 51/2007 τα χρησιμοποιούμενα ύδατα μπορεί να προέρχονται από οποιαδήποτε επιφανειακά ή υπόγεια ύδατα εφόσον η χρησιμοποίηση της πηγής αυτής δεν θέτει σε κίνδυνο την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων που καθορίζονται για την πηγή ή για τα εμπλουτιζόμενα υπόγεια υδατικά συστήματα. Ο τεχνητός εμπλουτισμός υπογείων υδροφορέων πραγματοποιείται επίσης με χρήση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων μέσω επιφανειακής διήθησης ή απευθείας μέσω γεωτρήσεων σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στην ΚΥΑ Αρ. Οικ. 145116 του ΦΕΚ 354/8-3-2011 «καθορισμός μέτρων, όρων και διαδικασιών για την επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων και άλλες διατάξεις».

Η Κ.Υ.Α. οικ.145116/2.02.2011, ρυθμίζει επίσης τους όρους και τις προϋποθέσεις επαναχρησιμοποίησης του ανακτημένου νερού και ορίζει τις παραμέτρους ποιότητας που πρέπει αυτό να εκπληρώνει.

Στο άρθρο 5 της ανωτέρω ΚΥΑ , αναφέρεται ότι, η τροφοδότηση ή εμπλουτισμός του υπόγειου υδροφορέα με επεξεργασμένα υγρά απόβλητα επιτρέπεται μόνο στις περιπτώσεις όπου τα υπόγεια νερά δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 7 του ΠΔ51/2007 και εφόσον τηρούνται οι απαιτήσεις της υπ. αριθ. 39656/2208/2009 ΚΥΑ. Στις περιπτώσεις που υπάρχουν ειδικοί περιορισμοί ή απαγορευτικά μέτρα σε εφαρμογή του άρθρου 7 του Π.Δ. 51/2007, η άρδευση με επεξεργασμένα υγρά απόβλητα και η διοχέτευση τους με υπεδάφια διάθεση μέσω διήθησης δια μέσου εδαφικού στρώματος προς υπόγειο υδατικό σύστημα επιτρέπεται υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 8 της ΚΥΑ Αρ. Οικ. 145116 του ΦΕΚ 354/8-3-2011. Για την αποφυγή συσσώρευσης οργανικών στα υπόγεια ύδατα που ενδέχεται να παραβλάψουν μελλοντικές χρήσεις των υπογείων υδάτων του υδροφορέα απαιτείται:

- ❖ στις περιπτώσεις άμεσου εμπλουτισμού μέσω γεωτρήσεων, επαρκής βαθμός επεξεργασίας για απομάκρυνση οργανικών (δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια επεξεργασία, απομάκρυνση διαλυτού οργανικού υλικού κ.α.) και
- ❖ στις περιπτώσεις εμπλουτισμού μέσω διήθησης δια μέσου στρώματος εδάφους με κατάλληλα χαρακτηριστικά και επαρκές βάθος, απαιτείται η αποφυγή πρόσθετων προχωρημένων μεθόδων επεξεργασίας στο βαθμό που τεκμηριώνεται ότι επιτυγχάνεται επαρκής κατακράτηση οργανικών από το έδαφος.

Για τη διασφάλιση της αποφυγής της διείσδυσης υγρών αποβλήτων σε υπόγειους υδροφορείς που χρησιμοποιούνται για απόληψη πόσιμου νερού, απαιτείται η εκπόνηση

Α΄ ΦΑΣΗ

Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

ειδικής υδρογεωλογικής μελέτης όπου θα εξετάζονται το βάθος του υδροφόρου ορίζοντα, η ύπαρξη ή μη επάλληλων γεωλογικών στρωμάτων, η υδραυλική αγωγιμότητα τους, το βάθος του εμπλουτισμού κ.α.

Η ανωτέρω Υδρογεωλογική Μελέτη θα αποτελεί παράρτημα της Μελέτης Σχεδιασμού και Εφαρμογής του εμπλουτισμού που απαιτείται για τον εμπλουτισμό υπόγειου υδροφορέα με επεξεργασμένα υγρά απόβλητα.

Η μελέτη Σχεδιασμού και Εφαρμογής του εμπλουτισμού περιλαμβάνει εξέταση των συγκεντρώσεων στα επεξεργασμένα υγρά απόβλητα των ουσιών που περιλαμβάνονται στην υπ. αριθ. 39626/2208/2009 ΚΥΑ, εξειδίκευση των μέτρων και περιορισμών που αναφέρονται στην προαναφερόμενη ΚΥΑ (ανάλογα με τη μέθοδο εφαρμογής του εμπλουτισμού, την ποιότητα των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων και της κατάστασης του υπόγειου υδροφορέα), περιγραφή της ποσότητας και ποιότητας του εισαγόμενου ανακτημένου ύδατος, πρόγραμμα παρακολούθησης ποιοτικών χαρακτηριστικών επαναχρησιμοποιούμενων υγρών αποβλήτων και υπογείων υδάτων και την επιτυγχανόμενη αραιώση με τα ύδατα του υπόγειου υδροφορέα.

Στους πίνακες 1 και 3 του Παραρτήματος I, στον πίνακα 4 του Παραρτήματος II και στον πίνακα 6 του Παραρτήματος IV της ΚΥΑ Αρ. Οικ. 145116 του ΦΕΚ 354/8-3-2011, δίνονται τα επιτρεπόμενα όρια για τις μικροβιολογικές, τις συμβατικές και άλλες χημικές παραμέτρους, η εκάστοτε κατ' ελάχιστον απαιτούμενη επεξεργασία, το είδος και η ελάχιστη συχνότητα δειγματοληψιών και αναλύσεων στην περίπτωση επαναχρησιμοποίησης επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων για εμπλουτισμό υπόγειων υδροφορέων.

Τα προτεινόμενα μέτρα για τον έλεγχο τεχνητού εμπλουτισμού των υπόγειων υδροφορέων, συμπεριλαμβανομένης και της σχετικής αδειοδότησης παρουσιάζονται στον Πίνακα 8-8.

Πίνακας 8-8: Προτεινόμενα μέτρα για τον έλεγχο τεχνητού εμπλουτισμού των υπόγειων υδροφορέων.

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_OM08_020	Κατάρτιση εγχειριδίου τεχνικών προδιαγραφών εφαρμογής μεθόδων επαναχρησιμοποίησης

8.2.9 Μέτρα για τις σημειακές πηγές απορρίψεων που ενδέχεται να προκαλέσουν ρύπανση

Οι σημειακές πηγές ρύπανσης σχετίζονται με απορροές ρυπαντικών φορτίων, κυρίως από τα αστικά υγρά απόβλητα από οικισμούς που εξυπηρετούνται από δίκτυα αποχέτευσης ή/και κεντρικές εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, την εσταυλισμένη κτηνοτροφία, τη βιομηχανία, τις μεταλλευτικές δραστηριότητες, τις ιχθυοκαλλιέργειες, καθώς και τους χώρους ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων (ΧΑΔΑ). Δευτερεύουσας σημασίας πηγές ρύπανσης είναι οι χώροι υγειονομικής ταφής (ΧΥΤΑ) και οι εξορυκτικές δραστηριότητες όσον αφορά τις λατομικές εγκαταστάσεις.

Ο έλεγχος της ρύπανσης των δραστηριοτήτων αυτών διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 1650/86 «Για την προστασία του περιβάλλοντος» (ΦΕΚ 160Α), όπως τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε με το Ν. 3010/2002 (ΦΕΚ 91Α). Αρμόδιες αρχές για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των εγκαταστάσεων και την έκδοσή της απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ) είναι οι υπηρεσίες περιβάλλοντος του ΥΠΕΚΑ ή οι υπηρεσίες περιβάλλοντος της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης ανάλογα με το βαθμό όχλησης στο περιβάλλον (κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες).

Τον Ιούνιο του 2011 με το Νόμο 3982/2011 (ΦΕΚ 143 Α /17-6-2011) «Απλοποίηση της αδειοδότησης τεχνικών επαγγελματικών και μεταποιητικών δραστηριοτήτων και επιχειρηματικών πάρκων και άλλες διατάξεις» αλλάζει το μοντέλο αδειοδότησης των μεταποιητικών δραστηριοτήτων στη χώρα. Σε ότι αφορά την περιβαλλοντική αδειοδότηση των εγκαταστάσεων, προβλέπονται ρυθμίσεις που απλοποιούν τη διαδικασία και τις προβλεπόμενες άδειες (π.χ. ενσωμάτωση μελέτης και της έγκρισης της διάθεσης υγρών και στερεών αποβλήτων στη ΜΠΕ και ΑΕΠΟ αντίστοιχα, αύξηση χρονικού ορίου ισχύος της ΑΕΠΟ, κατάργηση ΜΠΕ για έργα Κατηγορίας Β, ηλεκτρονική διακίνηση και επεξεργασία φακέλου μεταξύ των συναρμόδιων υπηρεσιών, κ.λπ.), ενισχύουν το μηχανισμό επιθεωρήσεων και ελέγχων και βελτιώνουν την πληροφόρηση του κοινού.

Στο πλαίσιο αυτό, αμέσως μετά εκδόθηκε ο Νόμος 4014/2011 (ΦΕΚ 209Α/2011) «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος», με τον οποίο επαναρυθμίζονται τα θέματα περιβαλλοντικής αδειοδότησης όλων των έργων και δραστηριοτήτων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, των οποίων η κατασκευή ή λειτουργία δύναται να έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον. Στο άμεσο μέλλον αναμένεται η έκδοση αποφάσεων και διαταγμάτων για την περαιτέρω εξειδίκευση των διαδικασιών και των ειδικότερων κριτηρίων περιβαλλοντικής αδειοδότησης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό με τις διαδικασίες αυτές θέμα.

Τα προτεινόμενα μέτρα για τις σημειακές πηγές απορρίψεων που ενδέχεται να προκαλέσουν ρύπανση, παρουσιάζονται στον Πίνακα 8-9.

Α΄ ΦΑΣΗ

Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Πίνακας 8-9: Προτεινόμενα μέτρα για τις σημειακές πηγές απορρίψεων που ενδέχεται να προκαλέσουν ρύπανση.

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_OM09_021	Δημιουργία θεσμικού πλαισίου αδειοδότησης βυτιοφόρων οχημάτων μεταφοράς λυμάτων
RBD06_OM09_022	Διαμόρφωση κανονιστικού πλαισίου/κατευθύνσεων για την παρακολούθηση της ποιότητας νερού στις μονάδες υδατοκαλλιέργειών
RBD06_OM09_023	Εκσυγχρονισμός εθνικής νομοθεσίας περί διαχείρισης λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων
RBD06_OM09_024	Εξειδίκευση διαδικασίας ελέγχου και καθορισμού ζωνών για τις ιχθυοκαλλιέργειες εσωτερικών υδάτων
RBD06_OM09_025	Εξειδίκευση κριτηρίων αδειοδότησης νέων/επέκτασης υφισταμένων μονάδων υδατοκαλλιέργειας
RBD06_OM09_026	Θεσμοθέτηση/καθορισμός ορίων εκπομπής ρύπων σε επίπεδο Λεκάνης απορροής για τις ουσίες προτεραιότητας και τους άλλους ρύπους της ΚΥΑ 51354/2641/Ε103/24.11.2010 καθώς επίσης και για τις ΦΣΧ μεταβλητές σε σχέση με τις απαιτήσεις του περιβάλλοντος
RBD06_OM09_027	Καθορισμός συνθηκών και προϋποθέσεων για τη σύνδεση βιομηχανιών στο δίκτυο αποχέτευσης/υποδοχή βιομηχανικών αποβλήτων σε ΕΕΛ
RBD06_OM09_028	Κατάρτιση μητρώου πηγών ρύπανσης (εκπομπές, απορρίψεις και διαρροές)

8.2.10 Μέτρα για την πρόληψη ή τον έλεγχο της διοχέτευσης ρύπων από διάχυτες πηγές απορρίψεων, που είναι ικανές να προκαλέσουν ρύπανση.

Οι σημαντικές διάχυτες πιέσεις που ασκούνται στα ΥΣ του Υδατικού Διαμερίσματος Αττικής, προέρχονται από αστικά λύματα οικισμών που δεν εξυπηρετούνται από ΕΕΛ, από την γεωργική δραστηριότητα και τέλος από την μη σταβλισμένη κτηνοτροφία.

Τα μέτρα για την πρόληψη ή τον έλεγχο της διοχέτευσης ρύπων από διάχυτες πηγές απορρίψεων, ικανές να προκαλέσουν ρύπανση, πλην των μέτρων που εφαρμόζονται για τον έλεγχο της νιτρορρύπανσης γεωργικής προέλευσης, αποτελούν οριζόντια μέτρα και σχετίζονται με τα ακόλουθα:

- ❖ Εφαρμογή φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων.
- ❖ Διαχείριση αστικών υγρών αποβλήτων σε οικισμούς που δεν εξυπηρετούνται από εγκαταστάσεις επεξεργασίας αστικών λυμάτων.
- ❖ Μη εσταβλισμένη κτηνοτροφία
- ❖ ΧΑΔΑ

Αναφορικά με τις διάχυτες πηγές ρύπανσης που οφείλονται σε αστικά λύματα οικισμών που δεδιδάθεται αποχετευτικό δίκτυο και ΕΕΛ σε οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμό μικρότερο από 2000 κατοίκους, δεν εμπίπτει στις διατάξεις της ΚΥΑ 5673/400/1997. Ωστόσο, προς την κατεύθυνση της ορθολογικής διαχείρισης των λυμάτων σε οικισμούς που δεν εξυπηρετούνται από εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, η Ειδική Γραμματεία Υδάτων ολοκλήρωσε ειδικό εγχειρίδιο για κατάλληλα μικρά συστήματα.

Συχνά στη γεωργική πρακτική δεν εφαρμόζεται ορθολογική λίπανση και η κακή χρήση των Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων (ΦΠΠ) μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα, όσον αφορά τη ρύπανση του περιβάλλοντος.

Από πλευράς μέτρων που ήδη έχουν ληφθεί σχετικά με την πρόληψη ή των έλεγχο διοχέτευσης των παραπάνω ρύπων καταγράφονται τα εξής:

- **Ορθές Γεωργικές Πρακτικές**

Με την 85167/820/6.4.2000 Απόφαση του Υπουργού Γεωργίας θεσπίστηκαν οι πρώτοι γενικοί Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των νερών από τη Νιτρορύπανση.

Με την υπ. αρ.100949/2478 Απόφαση του Υπουργού Γεωργίας της 9/10/2000, ειδικοί Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής που αποτελούσαν τις ελάχιστες περιβαλλοντικές δεσμεύσεις που έπρεπε να τηρούν οι παραγωγοί για την ένταξη τους, στα αγροπεριβαλλοντικά προγράμματα.

Το 2004 με την ΚΥΑ 568 Οικονομίας, Εσωτερικών και Γεωργίας, θεσπίζονται νέοι αναλυτικότεροι κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής για τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης (αγροπεριβάλλον, εξισωτική αποζημίωση, νέοι αγρότες, δασώσεις κοκ).

Με την ΚΥΑ 324032/2004 θεσπίζεται το καθεστώς πολλαπλής συμμόρφωσης και καθορίζονται υποχρεώσεις γεωργών για τη λήψη των άμεσων ενισχύσεων.

Το 2010 εκδόθηκε η ΚΥΑ 262385/2010 και καθορίζει ότι για την λήψη των κοινοτικών ενισχύσεων των αγροτών απαιτείται μόνο η τήρηση των κανόνων πολλαπλής συμμόρφωσης.

- **Προγράμματα στις ευπρόσβλητες ζώνες από τη νιτρορύπανση**

Από το 2001 αρχίζουν να θεσμοθετούνται με ΚΥΑ τα Προγράμματα Δράσης για τις ευπρόσβλητες ζώνες (EZN) της Οδηγίας 91/676/ΕΟΚ, με επιπρόσθετες υποχρεώσεις για τους παραγωγούς. Στα υδατικά διαμερίσματα Ανατολικής Στερεάς έχει εκπονηθεί Πρόγραμμα Δράσης για το Κωπαιδικό Πεδίο με την ΚΥΑ 20417/2520/2001 (ΦΕΚ 1195/Β/14-9-2001)), που θεσπίζει μια βασική γραμμή(baseline) στις υποχρεώσεις των παραγωγών, χωρίς ωστόσο να μπορεί να υποστηριχθεί αυτή από ανάλογο πλαίσιο κυρώσεων αλλά και αντίστοιχο ελεγκτικό μηχανισμό.

Το 2010 με την ΚΥΑ 106253 εντάσσεται στις EZN η Λεκάνη Απορροής του ποταμού Ασωπού Βοιωτίας. Επιπλέον στις Ζώνες υλοποιούνται και αγροπεριβαλλοντικά μέτρα Μείωσης Νιτρορύπανσης Γεωργικής Προέλευσης).

Το 2003 έγινε τροποποίηση του ΕΠΑΑ 2000-06 ώστε να συμπεριληφθεί ΠΜΝΓΠ με αγροπεριβαλλοντικές ενισχύσεις για την Κωπαιδα. Αγροπεριβαλλοντικό ΠΜΝΓΠ προκηρύχθηκε για την Κωπαιδα το 2004 και το 2005.

- **Φυτοπροστατευτικά προϊόντα**

Η οδηγία (91/414/ΕΟΚ) σχετικά με τη διάθεση στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων, έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με το ΠΔ 115/1997 και βάζει κανόνες για την έγκριση, τη διάθεση στην αγορά και τον έλεγχο των φυτοπροστατευτικών προϊόντων (ΦΠΠ).

Στη συνέχεια ψηφίστηκε ο καν (ΕΚ) 396/2005 για τα ανώτατα όρια υπολειμμάτων ΦΠΠ που τροποποιούσε την οδηγία 91/414/ΕΟΚ, η οδηγία 2009/128/ΕΚ για τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των ΦΠΠ και ο καν.(ΕΚ)1107/2009 για τη διάθεση ΦΠΠ στην αγορά που καταργεί τις οδηγίες 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ.

Τις διατάξεις των παραπάνω, ενσωματώνει στην Ελληνική Νομοθεσία ο ν. 4036/2012, για τη διάθεση των γεωργικών φαρμάκων στην αγορά, την ορθολογική χρήση τους και κάποιες συναφείς διατάξεις.

- **Μη σταβλισμένη κτηνοτροφία**

Εκτός από το συνολικό πλέγμα ΚΟΓΠ και Κανόνων Πολλαπλής Συμμόρφωσης που αναλύεται παραπάνω, υπάρχουν και ειδικότερες ρυθμίσεις όσον αφορά τη ρύπανση από την κτηνοτροφία. Ρυθμίσεις σχετικά με τις θέσεις ακόμη και των πρόχειρων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων σε σχέση με κατοικημένες περιοχές, υδάτινες επιφάνειες αλλά και προστατευόμενες περιοχές επιχειρούνται με το ν. 4056/2012.

Ο έλεγχος των ρύπων που προκαλούνται από την παρουσία εν λειτουργία ή μη αποκατεστημένων Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) αποτελεί προτεραιότητα της πολιτείας. Ειδικότερα η αποκατάσταση ΧΑΔΑ ενισχύεται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις του ΕΠΠΕΡΑΑ του άξονα προτεραιότητας 4 του ΕΠΠΕΡΑΑ «Προστασία Εδαφικών Συστημάτων και Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων», όπου εντάσσεται η πρόσκληση 4.7 για έργα αποκατάστασης Χ.Α.Δ.Α., ενέργειες κλεισίματος ενεργών Χ.Α.Δ.Α., προϋπολογισμού 200 εκατομμύρια ευρώ και με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης των έργων το 2012. Για τους υπολειπόμενους ανενεργούς ΧΑΔΑ οι υπεύθυνοι φορείς καλούνται να υποβάλλουν προτάσεις αποκατάστασης σε ανοιχτές προσκλήσεις των ΠΕΠ.

Τα προτεινόμενα μέτρα για την πρόληψη ή τον έλεγχο της διοχέτευσης ρύπων από διάχυτες πηγές απορρίψεων, που είναι ικανές να προκαλέσουν ρύπανση, παρουσιάζονται στον Πίνακα 8-10.

Πίνακας 8-10: Προτεινόμενα μέτρα για την πρόληψη ή τον έλεγχο της διοχέτευσης ρύπων από διάχυτες πηγές απορρίψεων, που είναι ικανές να προκαλέσουν ρύπανση,

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_OM10_029	Ανάπτυξη εξειδικευμένων εργαλείων για την Ορθολογική Χρήση Λιπασμάτων και Νερού
RBD06_OM10_030	Εκσυγχρονισμός θεσμικού πλαισίου διαχείρισης ιλύος από εγκαταστάσεις επεξεργασίας αστικών λυμάτων με έμφαση στην διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής και στην αναθεώρηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών της εφαρμοζόμενης ιλύος

8.2.11 Μέτρα για την αντιμετώπιση αρνητικών επιπτώσεων στην κατάσταση ύδατος

Προκειμένου τα ΥΣ να επιτύχουν τους στόχους που καθορίζονται δυνάμει του Άρθρου 4 του ΠΔ 51/2007, στα βασικά μέτρα περιλαμβάνονται και οι στοιχειώδεις απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται:

«για οποιεσδήποτε σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην κατάσταση του ύδατος που προσδιορίζεται δυνάμει του Άρθρου 5 και του Παραρτήματος ΙΙ, ιδίως μέτρα για να εξασφαλισθεί ότι οι υδρομορφολογικές συνθήκες των ΥΣ αντιστοιχούν στην επιδίωξη της απαιτούμενης οικολογικής κατάστασης ή καλού οικολογικού δυναμικού για ΥΣ που χαρακτηρίζονται ως Τεχνητά ή Ιδιαίτερος Τροποποιημένα. Οι έλεγχοι προς το σκοπό αυτό μπορεί να λάβουν τη μορφή απαίτησης για προηγούμενη άδεια ή καταχώρηση βασιζόμενη σε γενικούς δεσμευτικούς κανόνες όταν η απαίτηση αυτή δεν προβλέπεται από άλλη κοινοτική νομοθεσία. Οι έλεγχοι αυτοί επανεξετάζονται περιοδικώς και εφόσον χρειάζεται, εκσυγχρονίζονται».

Με βάση τα ανωτέρω στο υποκεφάλαιο αυτό προτείνονται μέτρα για διασφάλιση ότι οι υδρομορφολογικές συνθήκες αντιστοιχούν στην επιδίωξη της απαιτούμενης καλής οικολογικής κατάστασης ή καλού οικολογικού δυναμικού για τεχνητά ή τροποποιημένα υδάτινα σώματα.

Τα προτεινόμενα μέτρα για την αντιμετώπιση αρνητικών επιπτώσεων στην κατάσταση ύδατος παρουσιάζονται στον Πίνακα 8-11.

Πίνακας 8-11: Προτεινόμενα μέτρα για την αντιμετώπιση αρνητικών επιπτώσεων στην κατάσταση ύδατος

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_OM11_031	Δημιουργία Ενιαίου Μητρώου περιοχών διάθεσης επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων, είτε μέσω άρδευσης είτε μέσω τεχνητού εμπλουτισμού (ΦΕΚ354/Β/08.03.2011)

8.2.12 Μέτρα για αποτροπή της απόρριψης ρύπων απευθείας στα υπόγεια ύδατα αλλά και προσδιορισμός των περιπτώσεων όπου επιτρέπεται κατευθείαν απόρριψη (άρθρο 11, παράγραφος 3(ι) της Οδηγίας, Άρθρο 12, παράγραφος 4(ι-ιζ) του ΠΔ.51/2007).

Η Οδηγία 2000/60/ΕΚ θεσπίζει ειδικά μέτρα για την πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης των υπογείων υδάτων. Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στην επίτευξη του στόχου της καλής χημικής κατάστασης των υπογείων υδάτων σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο της Οδηγίας όπου αναφέρεται.

- ❖ Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να προληφθεί ή να περιορισθεί η διοχέτευση ρύπων στα υπόγεια ύδατα και να προβλεφθεί η υποβάθμιση της κατάστασης όλων των συστημάτων των υπογείων υδάτων.
- ❖ Τα κράτη μέλη προστατεύουν αναβαθμίζουν και αποκαθιστούν όλα τα συστήματα των υπογείων υδάτων, διασφαλίζουν ισορροπία μεταξύ της άντλησης και της ανατροφοδότησης των υπογείων υδάτων, με στόχο την επίτευξη καλής κατάστασης των υπογείων υδάτων το αργότερο δεκαπέντε έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της οδηγίας 2000/60 σύμφωνα με τις διατάξεις του παραρτήματος V.
- ❖ Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τα αναγκαία μέτρα για την αναστροφή κάθε σημαντικής και έμμονης ανοδικής τάσης συγκέντρωσης οποιουδήποτε ρύπου, η οποία οφείλεται σε ανθρωπίνη δραστηριότητα προκειμένου να μειωθεί προοδευτικά η ρύπανση των υπογείων υδάτων.

Στο άρθρο 17 παράγραφος 2 και 4 της Οδηγίας ορίζεται η ανάγκη λήψης μέτρων που με βάση τα διαθέσιμα ποιοτικά στοιχεία που περιλαμβάνουν:

- ❖ Κριτήρια αξιολόγησης της καλής χημικής κατάστασης των υπογείων υδάτων
- ❖ Κριτήρια για τον προσδιορισμό σημαντικής και βιώσιμης ανοδικής τάσης και για τον καθορισμό εναρκτήριων σημείων αναστροφής της τάσης που θα χρησιμοποιούνται σύμφωνα με το παράρτημα V σημείο 2.4.4 της Οδηγίας.

8.2.13 Ειδικά μέτρα κατ' εφαρμογή του άρθρου 13 του Π.Δ. 51/2007

Αφορούν σε ειδικά μέτρα, κατ' εφαρμογή του Άρθρου 13 του ΠΔ 51/2007, για την εξάλειψη της ρύπανσης επιφανειακών υδάτων από ουσίες προτεραιότητας και τη σταδιακή μείωση της ρύπανσης από επικίνδυνες ή άλλες ουσίες που μπορεί να εμποδίσουν την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων.

Η πληροφορία που σχετίζεται με απορρίψεις ουσιών προτεραιότητας ή άλλων ουσιών στο υδάτινο περιβάλλον ήταν πολύ περιορισμένη και κατ' επέκταση δεν προτείνονται σχετικά μέτρα. Ωστόσο, στο πρόγραμμα μέτρων δίδεται βαρύτητα στην κάλυψη των εν λόγω ελλείψεων μέσω των εξής προτεινόμενων μέτρων: RBD06_OM09_028 και RBD06_ΣΜ18_055, από την υλοποίηση των οποίων μπορούν να προκύψουν στη συνέχεια ειδικότερα μέτρα για τον έλεγχο της ρύπανσης από ουσίες προτεραιότητας.

8.2.14 Μέτρα για την πρόληψη της σημαντικής διαρροής ρύπων από τεχνικές εγκαταστάσεις και για πρόληψη ή/ και μείωση των επιπτώσεων των επεισοδίων ρύπανσης από ατύχημα ή ακραία φυσικά φαινόμενα.

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 12044/613/2007 «Καθορισμός μέτρων και όρων για την αντιμετώπιση κινδύνων από ατυχήματα μεγάλης έκτασης σε εγκαταστάσεις ή μονάδες...» για τις εγκαταστάσεις του Παραρτήματος Ι (Μέρος 1 και 2 στήλες 1 και 3) του άρθρου 20, απαιτείται μελέτη ασφάλειας και εσωτερικά σχέδια έκτακτης ανάγκης τα οποία επανεξετάζονται, ενδεχομένως αναθεωρούνται σε κάθε σημαντική αλλαγή στην λειτουργία της εγκατάστασης και εκσυγχρονίζονται κάθε τρία χρόνια.

Μετά τη λήψη κατάλληλων μέτρων από τους ασκώντες την εκμετάλλευση, καταρτίζονται τα εξωτερικά σχέδια έκτακτης ανάγκης (ΣΑΤΑΜΕ), επανεξετάζονται, δοκιμάζονται και ενδεχομένως αναθεωρούνται και εκσυγχρονίζονται κάθε τρία χρόνια.

Η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (ΓΓΠΠ) συντάσσει κάθε χρόνο έκθεση με τον απολογισμό των ατυχημάτων που διαχειρίστηκε το Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας (ΚΕΠΠ) όλη την προηγούμενη χρονιά.

Το πρόγραμμα επιθεωρήσεων των μονάδων που εμπίπτουν στην παραπάνω ΚΥΑ και των σχεδίων έκτακτης ανάγκης που διαθέτουν, προβλέπει επίσκεψη στις εγκαταστάσεις τουλάχιστον μία (1) φορά το χρόνο. Οι εκθέσεις επιθεωρήσεων συντάσσονται από την ομάδα που διενεργεί την επιθεώρηση, αναφέρουν τα συγκεκριμένα ευρήματα για κάθε εγκατάσταση και λαμβάνονται υπόψη τόσο στην αξιολόγηση της μελέτης ασφαλείας όσο και στην αναθεώρηση των μέτρων ασφαλείας που προτείνονται από τις αρμόδιες αρχές.

Στην περιοχή δεν έχουν καταγραφεί ατυχήματα από τεχνικές εγκαταστάσεις, ωστόσο αποτελεί προγραμματιζόμενη δράση στο πλαίσιο της Οδηγίας 2003/105/ΕΚ, η ολοκλήρωση των ΣΑΤΑΜΕ από τις περιφέρειες.

Τα προτεινόμενα μέτρα για την πρόληψη διαρροής ρύπων από τεχνικές εγκαταστάσεις και επεισοδίων ρύπανσης από ατυχήματα παρουσιάζονται στον Πίνακα 8-12.

Πίνακας 8-12: Προτεινόμενα μέτρα για την πρόληψη διαρροής ρύπων από τεχνικές εγκαταστάσεις και επεισοδίων ρύπανσης από ατυχήματα

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_OM14_032	Ενίσχυση της συνέργειας του Σχεδίου διαχείρισης υδάτων με τα ΣΑΤΑΜΕ εγκαταστάσεων που εντάσσονται στις οδηγίες IPPC και SEVESO
RBD06_OM14_033	Σχεδιασμός και εφαρμογή κεντρικού συστήματος ειδοποίησης και διαχείρισης της ρύπανσης από ατυχήματα/ φυσικά φαινόμενα

9. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2000/60/ΕΚ

Στα Συμπληρωματικά μέτρα περιλαμβάνονται τα μέτρα που καταρτίζονται και τίθενται σε εφαρμογή επιπλέον των βασικών μέτρων, με σκοπό την επίτευξη των στόχων που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 του Π.Δ. 51/2007.

Η Οδηγία παρέχει έναν μη αποκλειστικό κατάλογο τέτοιων μέτρων, τα οποία στοχεύουν είτε στην ενίσχυση των προηγούμενων διατάξεων είτε στην οργάνωση νέων διατάξεων, όπως καλοί κώδικες πρακτικών, εθελοντικές συμφωνίες, οικονομικά και φορολογικά εργαλεία κλπ. (Πίνακας 9-1).

Πίνακας 9-1: Συμπληρωματικά Μέτρα

Κατηγορία μέτρου	Αναγνωριστικό
Νομοθετικά Μέτρα	SM01
Διοικητικά Μέτρα	SM02
Οικονομικά ή Φορολογικά Μέτρα	SM03
Περιβαλλοντικές συμφωνίες μετά από διαπραγμάτευση	SM04
Έλεγχοι εκπομπής ρύπων	SM05
Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής	SM06
Ανασύσταση και αποκατάσταση περιοχών υγροβιοτόπων	SM07
Έλεγχος απολήψεων	SM08
Μέτρα διαχείρισης της ζήτησης	SM09
Μέτρα αποτελεσματικότητας και επαναχρησιμοποίησης	SM10
Έργα δομικών κατασκευών	SM11
Εγκαταστάσεις Αφαλάτωσης	SM12
Έργα αποκατάστασης υφιστάμενων υποδομών	SM13

Α΄ ΦΑΣΗ

**Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

Κατηγορία μέτρου	Αναγνωριστικό
Τεχνητός εμπλουτισμός υδροφορέων	SM14
Εκπαιδευτικά μέτρα	SM15
Έργα έρευνας, ανάπτυξης και επίδειξης (βέλτιστων πρακτικών)	SM16
Ιζήματα	SM17
Λοιπά μέτρα	SM18

9.1 Νομοθετικά Μέτρα

Εξετάζονται μέτρα όπως περιορισμός αντλήσεων, έλεγχος ρύπανσης, περιορισμός κατανάλωσης, κλπ. Εκτός των ήδη ισχυόντων, μπορεί να προταθούν και πρόσθετα νομικά μέτρα για τη διαχείριση των υδατικών πόρων, θεσμικές αλλαγές που είναι αναγκαίες καθώς και νομικά μέτρα για την επίτευξη της καλής οικολογικής κατάστασης των υδάτων.

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης δεν προτείνονται σχετικά μέτρα.

9.2 Διοικητικά Μέτρα

Θα πρέπει να εντοπιστούν τυχόν προβλήματα, τα οποία χρήζουν διοικητικής ρύθμισης και να προταθούν τα αναγκαία διοικητικά μέτρα. Τέτοια μέτρα είναι η ενθάρρυνση λιγότερο υδροβόρων τεχνικών άρδευσης (στάγδην, κλπ.), αειφόρου τουρισμού, έλεγχος των αντλήσεων, κλείσιμο παράνομων γεωτρήσεων, προώθηση νέων αναπτυξιακών έργων για την αειφορία των υδατικών πόρων και την προστασία του περιβάλλοντος, μέτρα για την ορθολογική διαχείριση της ζήτησης, κλπ.

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης δεν προτείνονται σχετικά μέτρα.

9.3 Οικονομικά ή Φορολογικά μέτρα

Ως τέτοια μέτρα ενδεικτικά αναφέρονται συστήματα εμπορεύσιμων δικαιωμάτων νερού, συστήματα αποζημιώσεων για παροχή μειωμένων ποσοτήτων νερού σε μόνιμη βάση, κλιμακωτή τιμολόγηση νερού, κλπ.

Θα πρέπει να εξεταστεί η πολιτική επιδοτήσεων στις αρδεύσεις σε συνδυασμό με την Κοινή Αγροτική Πολιτική και άλλα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και η πιθανή χρήση των επιδοτήσεων για αλλαγές προς λιγότερο απαιτητικές σε νερό καλλιέργειες.

Επίσης, θα εξετασθούν μέτρα ενθάρρυνσης της εξοικονόμησης, με καλύτερες πρακτικές χρήσης νερού, θετικούς φόρους για καταναλωτές και παραγωγούς κλπ.

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης δεν προτείνονται σχετικά μέτρα.

9.4 Περιβαλλοντικές συμφωνίες μετά από διαπραγμάτευση

Εξετάζεται κατά πόσον με βάση την εμπειρία άλλων Κρατών Μελών θα μπορούσαν να προωθηθούν οι συμφωνίες αυτές και σε ποιους κλάδους δραστηριοτήτων.

Τα προτεινόμενα μέτρα σχετικά με τις περιβαλλοντικές συμφωνίες μετά από διαπραγμάτευση, παρουσιάζονται στον Πίνακα 9-2.

Πίνακας 9-2: Προτεινόμενα μέτρα σχετικά με τις περιβαλλοντικές συμφωνίες μετά από διαπραγμάτευση

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_SM04_034	Προώθηση εθελοντικών συμφωνιών με μεγάλους καταναλωτές (ΔΕΥΑ, συλλογικά αρδευτικά δίκτυα) που καταναλώνουν πολύ νερό ή προκαλούν ρύπανση στα υδατικά συστήματα για υιοθέτηση πρωτοβουλιών και κωδίκων ορθής συμπεριφοράς.
RBD06_SM04_035	Σύναψη εθελούσιας συμφωνίας μεταξύ δημοσίου- αγροτικού τομέα
RBD06_SM04_036	Σύναψη εθελούσιας συμφωνίας μεταξύ δημοσίου- βιομηχανικού τομέα

9.5 Έλεγχοι εκπομπής

Οι έλεγχοι εκπομπής ρύπων στο υδάτινο περιβάλλον γίνονται κυρίως μέσω της διαδικασίας και ελέγχου τήρησης της αδειοδότησης και του ελέγχου τήρησής της για απορρίψεις στο έδαφος, στα νερά και στην ατμόσφαιρα. Θα πρέπει να εξεταστεί η αποτελεσματικότητα των ελέγχων που γίνονται και των ορίων που τίθενται για τις απορρίψεις και κατά πόσο, σε σύγκριση με άλλα Κράτη Μέλη, θεωρούνται ικανοποιητικά για τον έλεγχο της ρύπανσης των νερών.

Τα προτεινόμενα μέτρα που σχετίζονται με του ελέγχους εκπομπής ρύπων παρουσιάζονται στον Πίνακα 9-3.

Πίνακας 9-3: Προτεινόμενα μέτρα σχετικά με ελέγχους εκπομπής ρύπων

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_SM05_037	Εντατικοποίηση των προληπτικών, τακτικών και έκτακτων περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων σε εφαρμογή του αρ. 20 του Ν. 4014/2011.
RBD06_SM05_038	Κατάρτιση κανόνων προστασίας καταβοθρών
RBD06_SM05_039	Ορθολογική διαχείριση των αστικών λυμάτων σε οικισμούς που δεν εξυπηρετούνται από κεντρικές εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων

9.6 Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής

Στο πλαίσιο της εναρμόνισης με την Κοινοτική Οδηγία 91/676/ΕΟΚ για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης, έχουν εκδοθεί Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής.

Οι Κώδικες αυτοί στοχεύουν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που έχει δημιουργήσει η γεωργική δραστηριότητα και στο να βοηθήσουν τους αγρότες να εφαρμόσουν πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον, με τρόπο που να διασφαλίζεται το εισόδημά τους. Οι πρακτικές αυτές αποσκοπούν:

- ❖ στην αειφορική διαχείριση των γεωργικών γαιών και των φυσικών πόρων
- ❖ στην προστασία και διαφύλαξη του αγροτικού τοπίου και των χαρακτηριστικών του
- ❖ στην προστασία της υγείας των αγροτών και των καταναλωτών.

Οι Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής παρεμβαίνουν σε όλο το φάσμα της Γεωργικής και Κτηνοτροφικής δραστηριότητας και προβλέπουν ειδικές περιπτώσεις περιοχών ή ζωνών που εντάσσονται σε ειδικά καθεστάτα προστασίας.

Εξετάζεται το υφιστάμενο πλαίσιο βέλτιστων πρακτικών, εντοπίζονται τυχόν αδυναμίες που προκύπτουν από την εφαρμογή τους στην περιοχή μελέτης και θα προτείνει, όπου κριθεί αναγκαίο, συγκεκριμένες τροποποιήσεις προς υιοθέτηση, αναφερόμενες σε συγκεκριμένες δραστηριότητες.

Με την ΚΥΑ 324032/2004 θεσπίζεται το καθεστώς πολλαπλής συμμόρφωσης και καθορίζονται υποχρεώσεις γεωργών για τη λήψη των άμεσων ενισχύσεων. Οι υποχρεώσεις αφορούν την εφαρμογή πολύ συγκεκριμένων κανόνων για τη διατήρηση των πόρων σε καλή κατάσταση.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Για 4 χρόνια τα προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης (εμμέσων ενισχύσεων) διέπονται από τους ΚΟΓΠ, ενώ τα προγράμματα αμέσων ενισχύσεων (ΕΑΕ) από την πολλαπλή συμμόρφωση.

Το 2010 και σε εφαρμογή του καν.(ΕΚ) 73/2009 και του καν. 1698/2005 του Συμβουλίου, εκδόθηκε η ΚΥΑ 262385/2010 για την εφαρμογή καθεστώτος πολλαπλής συμμόρφωσης, και καθορίζει ότι για την λήψη των κοινοτικών ενισχύσεων των αγροτών απαιτείται μόνο η τήρηση των κανόνων πολλαπλής συμμόρφωσης.

Ωστόσο οι έλεγχοι εφαρμογής της πολλαπλής συμμόρφωσης είναι σχετικά χαλαροί και δεν πιάνουν όλες τις παραβάσεις. Το επίπεδο αποτελεσματικότητας τους κινείται στο μέσο όρο άλλων πλαισίων ελέγχου στην Ελλάδα (εκτός γεωργικού τομέα).

Από το 2014 θα υπάρξει νέα ΚΑΠ και τροποποιημένη πολλαπλή συμμόρφωση που θα συμπεριλαμβάνει την εφαρμογή των κανόνων που εμπεριέχονται στα σχέδια διαχείρισης των λεκανών απορροής.

Τα προτεινόμενα μέτρα σχετικά με τους Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής, παρουσιάζονται στον Πίνακα 9-4.

Πίνακας 9-4: Προτεινόμενα μέτρα σχετικά με τους Κώδικες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_SM06_040	Μικρής εμβέλειας αγροπεριβαλλοντικά μέτρα μείωσης Νιτρορύπανσης – Προστασία των ευαίσθητων στα νιτρικά περιοχών από την εξαέρωση της αμμωνίας

9.7 Ανασύσταση και αποκατάσταση περιοχών υγροβιοτόπων

Οι περιοχές που εντάσσονται στο δίκτυο ΦΥΣΗ 2000 (NATURA 2000) και εξαρτώνται άμεσα από το νερό, ορίζονται βάσει του Άρθρου 6 και του Παραρτήματος IV της Οδηγίας ως προστατευόμενες περιοχές και εντάσσονται στο Μητρώο Προστατευόμενων Περιοχών. (βλ. Παράρτημα II).

Ο στόχος των Σχεδίων Διαχείρισης για τις περιοχές ΦΥΣΗ 2000 (NATURA 2000), οι οποίες εξαρτώνται άμεσα από το νερό είναι η εξασφάλιση της καλής ποιότητας και της επάρκειας των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων και κατά συνέπεια η προστασία και διατήρηση των οικοσυστημάτων που φιλοξενούν. Ο στόχος αυτός, όσον αφορά στην Οδηγία 2000/60/ΕΚ, εξασφαλίζεται με την καλή οικολογική ή/και χημική ή/και ποσοτική κατάσταση.

Για την ικανοποίηση του στόχου αυτού, θα πρέπει αρχικά να εντοπιστούν τα υδατικά συστήματα που βρίσκονται μέσα σε υδρόφιλες περιοχές NATURA και έχουν χαρακτηριστεί ότι κινδυνεύουν να μην ικανοποιήσουν τους στόχους της Οδηγίας. Αυτό αφορά τόσο στην ποιότητα των νερών, όσο και στην επάρκεια. Για παράδειγμα, εάν ένα σημαντικό υδρόφιλο

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

οικοσύστημα βρίσκεται κατάντη ενός φράγματος, η κατακράτηση του νερού στερεί από το οικοσύστημα τους υδατικούς πόρους που έχει ανάγκη για την υγιή ανάπτυξη του και οδηγεί στην υποβάθμισή του. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να εξεταστούν τα πιθανά μέτρα για την αποκατάσταση και προστασία του οικοσυστήματος.

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης του Υδατικού Διαμερίσματος Αττικής, έχουν αναγνωριστεί οι σημαντικότεροι υδροβιότοποι οι οποίοι παρουσιάζονται στο Παράρτημα ΙΙ του παρόντος τεύχους.

Τα προτεινόμενα μέτρα σχετικά με την ανασύσταση και αποκατάσταση περιοχών υδροβιοτόπων, παρουσιάζονται στον Πίνακα 9-5.

Πίνακας 9-5: Προτεινόμενα μέτρα σχετικά με την ανασύσταση και αποκατάσταση περιοχών υδροβιοτόπων

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_SM07_041	Ανασύσταση και αποκατάσταση περιοχών υδροβιοτόπων

9.8 Έλεγχος απολήψεων

Μέτρα για τον έλεγχο των απολήψεων περιλαμβάνονται στα κάτωθι νομοθετήματα:

- Η Κανονιστική Απόφαση οικ.1348/28.05.2009 (ΦΕΚ 1122B/10.06.2009) του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής “για την προστασία του υδατικού δυναμικού της και τη λήψη απαγορευτικών, περιοριστικών και λοιπών ρυθμιστικών μέτρων στην Αττική” και η οποία καταργείται αυτοδίκαια μετά την έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Αττικής, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3199/2003.

Η Απόφαση αυτή αποσκοπούσε στη ρύθμιση των απολήψεων νερού και την προστασία των υδατικών πόρων του υδατικού διαμερίσματος. Είναι ανάλογη με αυτές που εκδίδονταν παλαιότερα από τους κατά τόπους νομάρχες, είναι όμως τεχνικά αναβαθμισμένη και επικαιροποιημένη, αφού έχουν συνεκτιμηθεί οι πρόνοιες της Οδηγίας 2000/60.

Η Απόφαση θέσπιζε τη λήψη και εφαρμογή περιοριστικών, απαγορευτικών και άλλων ρυθμιστικών μέτρων για τη χρήση των επιφανειακών, πηγαίων και υπόγειων υδατικών πόρων της περιοχής, με σκοπό την προστασία, διατήρηση ή/και αποκατάσταση τους σε ποσοτικά και ποιοτικά όρια που να διασφαλίζεται το δημόσιο όφελος και οι μελλοντικές ανάγκες της περιοχής σε νερό.

Επιπλέον έθετε γενικούς περιορισμούς για τη θέση που πρέπει να εκτελείται κάθε νέο έργο υδροληψίας. Προέβλεπε αναλυτικές ρυθμίσεις για την αδειοδότηση έργων για όλες τις

Α΄ ΦΑΣΗ

**Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

θεσμοθετημένες χρήσεις νερού, για την αλλαγή χρήσεων, για την αντικατάσταση - καθαρισμό και εκβάθυνση υφιστάμενων υδροληψιών και για την αξιοποίηση επιφανειακών και πηγαίων νερών.

Τέλος όριζε τις διαδικασίες ελέγχου της εφαρμογής της, της διαπίστωσης παράβασης και της επιβολής των κατά νόμο διοικητικών κυρώσεων.

- **Η Κ.Υ.Α. οικ.145116/2.02.2011 (ΦΕΚ 354B/8.03.2011) “Καθορισμός μέτρων, όρων και διαδικασιών για την επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων και άλλες διατάξεις”**

Η Απόφαση αυτή εντάσσεται στα μέτρα του Τμήματος Β του με αριθμό VI Παραρτήματος της Οδηγίας, στα εδάφια:

xii) “μέτρα αποτελεσματικότητας και επαναχρησιμοποίησης, μεταξύ άλλων προώθηση τεχνολογιών αποτελεσματικής χρήσης ύδατος στη βιομηχανία και αρδευτικές τεχνικές εξοικονόμησης ύδατος”, xiii) “έργα αποκατάστασης”

και

xiv) “τεχνητή αναπλήρωση υδροφόρων στρωμάτων”

και για τους λόγους αυτούς εντάσσεται στα Συμπληρωματικά Μέτρα, αν και έχει γενική εφαρμογή σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια.

Η Απόφαση αποσκοπεί: α) στην προώθηση της αξιοποίησης των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων και στη μέσω αυτής εξοικονόμηση υδατικών πόρων και β) στη βελτίωση του υδατικού ισοζυγίου μέσω της τροφοδότησης των υπόγειων υδροφορέων.

Εξετάζεται το όλο σύστημα απολήψεων, αλλά και το υφιστάμενο σύστημα απολήψεων από υδροφορείς (ή έλλειψη συστήματος) και θα προταθούν τρόποι αντιμετώπισης του προβλήματος υπεραντλήσεων, λαμβάνοντας υπόψη υφιστάμενες πληροφορίες σχετικά με τα ρυθμιστικά αποθέματα και την προς χρήση ποσότητα νερού.

Αυτή η ΚΥΑ αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό εργαλείο ειδικά για την περίπτωση του υδατικού διαμερίσματος Αττικής. Λόγω της αστικοποίησης και των πιέσεων ελλείπουν οι πόροι καθαρού νερού, ενώ αντίθετα περισσεύουν τα λύματα και το ανακυκλωμένο νερό. Η παράμετρος αυτή θεωρούμε ότι πρέπει να τύχει αξιοποίησης προς την κατεύθυνση ενίσχυσης των υποβαθμισμένων υπόγειων υδατικών συστημάτων.

Τα προτεινόμενα μέτρα σχετικά με τον έλεγχο απολήψεων, παρουσιάζεται στον Πίνακα 9-6.

Πίνακας 9-6: Προτεινόμενα μέτρα σχετικά με τον έλεγχο απολήψεων

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
----------------	--------------

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_SM08_042	Αναμόρφωση λογιστικών συστημάτων παρόχων νερού.
RBD06_SM08_043	Καθορισμός και οριοθέτηση περιοχών ΥΥΣ που παρουσιάζουν κακή ποιοτική κατάσταση λόγω υφαλμύρισης ή παρουσιάζουν τοπική υφαλμύριση.
RBD06_SM08_044	Ορισμός κατ' αρχήν ζωνών περιορισμού ανόρυξης νέων γεωτρήσεων για νέες χρήσεις νερού καθώς και επέκτασης αδειών υφιστάμενων χρήσεων στα παράκτια Υπόγεια Υδατικά Συστήματα που παρατηρούνται φαινόμενα Υφαλμύρισης.
RBD06_SM08_045	Συστηματικός έλεγχος τήρησης των όρων των αδειών απόληψης νερού στην φάση έκδοσης της άδειας, κατασκευής και λειτουργίας του έργου

9.9 Μέτρα Διαχείρισης της ζήτησης

Στα μέτρα διαχείρισης της ζήτησης εξετάζονται σχέδια διερεύνησης απωλειών, τόσο των αρδευτικών δικτύων, όσο και των δικτύων ύδρευσης, με σκοπό τον μετριασμό τους. Εξετάζονται επίσης μέτρα για μείωση της ζήτησης (αντικατάσταση γεωργικών καλλιεργειών με άλλες, λιγότερο απαιτητικές σε νερό, προώθηση αναπτυξιακών έργων με χαμηλή κατανάλωση νερού, περιορισμοί σε έργα που αυξάνουν σημαντικά την ζήτηση, ενημέρωση και εκπαίδευση του κοινού και των εμπλεκόμενων στην εξοικονόμηση νερού).

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάλυση του αγροτικού τομέα και σε αυτό το πλαίσιο γίνεται λεπτομερής μελέτη της υφιστάμενης διάρθρωσης των καλλιεργειών και των μελλοντικών τάσεων εξέλιξης στη διάρθρωσή τους, λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθύνσεις της νέας ΚΑΠ. Παράλληλα, εξετάζονται οι υφιστάμενες και προβλεπόμενες μελλοντικά τεχνολογίες και έργα άρδευσης. Τα παραπάνω αναλύονται στη μορφή σεναρίων και για κάθε σενάριο προσδιορίζεται η αναγκαία ποσότητα αρδευτικού νερού που χρειάζεται για να καλύψει τις ανάγκες του γεωργικού και κτηνοτροφικού τομέα. Στα σενάρια περιλαμβάνουν και εκτίμηση του κόστους εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων αρδευτικών έργων και προσδιορίζεται η ελάχιστη αναγκαία ποσότητα αρδευτικού νερού η οποία θα προκύπτει μέσω του σεναρίου εφαρμογής της ΚΑΠ και των μελλοντικά προβλεπόμενων τεχνολογιών και έργων άρδευσης.

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Διαχείρισης του Υδατικού Διαμερίσματος Αττικής, έχει πραγματοποιηθεί ανάλυση του αγροτικού τομέα στο Υδατικό Διαμέρισμα (υφιστάμενη διάρθρωση και Σενάρια Εξέλιξης), η οποία παρουσιάζεται στο Παράρτημα ΙΙΙ του παρόντος τεύχους.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Τα προτεινόμενα μέτρα διαχείρισης της ζήτησης, παρουσιάζονται στον Πίνακα 9-7.

Πίνακας 9-7: Προτεινόμενα μέτρα διαχείρισης της ζήτησης

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_SM09_046	Επιδότηση αλλαγής αρδευτικών συστημάτων

Τα μέτρα διαχείρισης της ζήτησης σχετίζονται με την εφαρμογή των μέτρων: RBD06_SM10_047 και RBD06_ΣΜ15_050.

9.10 Μέτρα αποτελεσματικότητας και επαναχρησιμοποίησης

Εξετάζονται, μεταξύ άλλων, τεχνικές για εξοικονόμηση στα συστήματα άρδευσης (π.χ. χρήση αστικών αποβλήτων για άρδευση) και τεχνολογίες για μείωση της εξάτμισης από τις υδάτινες επιφάνειες (φράγματα, κολυμβητικές δεξαμενές κλπ.), κλπ.

Τα προτεινόμενα μέτρα αποτελεσματικότητας και επαναχρησιμοποίησης, παρουσιάζονται, στον Πίνακα 9-8.

Πίνακας 9-8: Προτεινόμενα μέτρα αποτελεσματικότητας και επαναχρησιμοποίησης

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_SM10_047	Αξιοποίηση των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων για συμπληρωματικές χρήσεις (άρδευση, βιομηχανία, πράσινο)

9.11 Έργα δομικών κατασκευών

Για προγραμματιζόμενα ή νέα έργα αξιοποίησης επιφανειακών υδατικών πόρων, θα εξετασθούν οι απαιτήσεις της Οδηγίας που σχετίζονται με μέτρα μετριασμού των αρνητικών επιπτώσεων τους στην κατάσταση των υδατικών συστημάτων. Η χρήση των έργων αυτών, εφόσον θα πρέπει να αδειοδοτηθεί κατάλληλα και να προβλεφθούν τα αναγκαία μέτρα μετριασμού οποιωνδήποτε περιβαλλοντικών επιπτώσεων (π.χ. προσδιορισμός οικολογικής παροχής, σύστημα ελέγχου και μέτρησης αυτής).

Τα προτεινόμενα μέτρα σχετικά με έργα δομικών κατασκευών, παρουσιάζονται στον Πίνακα 9-9.

Πίνακας 9-9: Προτεινόμενα μέτρα σχετικά με έργα δομικών κατασκευών

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_SM11_048	Μελέτη για την Κατασκευή υποθαλάσσιου αγωγού σύνδεσης με την ΕΥΔΑΠ του Δήμου Αίγινας Ν. Αττικής

9.12 Εγκαταστάσεις Αφαλάτωσης

Δεν προβλέπονται προτεινόμενα μέτρα για μονάδες αφαλάτωσης

9.13 Έργα αποκατάστασης υφιστάμενων υποδομών

Εξετάζονται έργα βελτίωσης των υποδομών συλλογής, μεταφοράς και διοχέτευσης νερού για ύδρευση ή άρδευση, με σκοπό τη μείωση των απωλειών και τη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων.

Το σχετιζόμενο μέτρο με έργα αποκατάστασης υφιστάμενων υποδομών είναι το RBD06_OM05_003.

9.14 Τεχνητός εμπλουτισμός υδροφορέων

Στο υδατικό διαμέρισμα Αττικής δεν εκτελούνται σήμερα τεχνητοί εμπλουτισμοί των υπόγειων υδατικών συστημάτων, παρά το γεγονός ότι πολλά από τα κοκκώδη συστήματα είναι υποβαθμισμένα και η ανάπτυξη τέτοιων εφαρμογών θα βελτίωνε την υπάρχουσα κατάσταση.

Προσδιορίζοντας την ποσότητα νερού που χρειάζεται για την ποιοτική αναβάθμιση και την αποκατάσταση των υπόγειων υδροφορέων, το μέτρο που προτείνεται σχετικά με τον τεχνητό εμπλουτισμό υδροφορέων, παρουσιάζονται στον Πίνακα 9-10.

Πίνακας 9-10: Προτεινόμενα μέτρα σχετικά τον τεχνητό εμπλουτισμό υδροφορέων

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_SM14_049	Διερεύνηση αξιοποίησης των επεξεργασμένων λυμάτων των ΕΕΛ για την ενίσχυση των γειτονικών με τις θέσεις παραγωγής τους κοκκωδών υδροφορέων, των προσχωματικών περιοχών του συστήματος

9.15 Εκπαιδευτικά μέτρα

Προτείνονται μέτρα ευαισθητοποίησης των μαθητών, αλλά και του ευρύτερου κοινού, για την προστασία και ορθολογική χρήση των υδατικών πόρων. Μέτρα για εκπαίδευση και

Α΄ ΦΑΣΗ

**Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

ενημέρωση του κοινού και των εμπλεκομένων μερών όσον αφορά τα προτεινόμενα μέτρα, της μεθόδου εφαρμογής τους και την συμβολή τους στην επιτυχία των στόχων για καλή κατάσταση των υδάτων.

Τα προτεινόμενα εκπαιδευτικά μέτρα παρουσιάζονται στον Πίνακα 9-11.

Πίνακας 9-11: Προτεινόμενα εκπαιδευτικά μέτρα

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_SM15_050	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα νερού
RBD06_SM15_051	Ενίσχυση δράσεων περιβαλλοντικών προγραμμάτων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση
RBD06_SM15_052	Οργάνωση ενημερωτικών ημερίδων
RBD06_SM15_053	Οργάνωση ενημερωτικών ημερίδων, για θέματα νέων τεχνολογιών, σύγχρονων καλλιεργητικών τεχνικών, θεμάτων προστασίας περιβάλλοντος, ευφορίας των γεωργικών εδαφών κ.λπ.

9.16 Έργα έρευνας, ανάπτυξης και επίδειξης (βέλτιστων πρακτικών)

Διερευνώνται, μεταξύ άλλων, οι τεχνολογίες εξοικονόμησης νερού, εφαρμοζόμενες στις συνθήκες της χώρας, θα προταθούν μεθοδολογίες εμπλουτισμού υδροφορέων από καθαρό νερό, συμπεριλαμβανομένου και του ανακυκλωμένου, καθώς και οι σύγχρονες τεχνολογίες αφαλάτωσης που είναι φιλικές προς το περιβάλλον. Για το σκοπό αυτό θα αναζητηθούν και βέλτιστες πρακτικές από τα υπόλοιπα Κράτη Μέλη της ΕΕ και τρίτες χώρες, οι οποίες μπορούν να εφαρμοσθούν και να επιδειχθούν στην περιοχή μελέτης.

Δεν προβλέπονται νέα μέτρα.

9.17 Ιζήματα

Το πρόβλημα των ιζημάτων είναι τόσο ποσοτικό όσο και ποιοτικό και αφορά τα ιδιαίτερος τροποποιημένα υδατικά συστήματα, όπως ποτάμια ή ρέματα με διευθετημένη κοίτη, τεχνητές λίμνες, και παράκτια υδατικά σώματα στα οποία κατασκευάζονται λιμενικά έργα.

Δεν προβλέπονται νέα μέτρα.

9.18 Λοιπά σχετικά μέτρα

Εξετάζονται και προτείνονται άλλα σχετικά μέτρα που δεν περιλαμβάνονται στις παραπάνω παραγράφους, αφού κρίνεται απαραίτητο για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Οδηγίας.

Τα προτεινόμενα μέτρα που περιλαμβάνονται στην κατηγορία ως «λοιπά σχετικά μέτρα», παρουσιάζονται στον Πίνακα 9-12.

Πίνακας 9-12: Προτεινόμενα λοιπά μέτρα

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ
RBD06_SM18_054	Εγκατάσταση απαιτούμενων υποδομών σε όλες τις λιμενικές εγκαταστάσεις για την υποδοχή λυμάτων και αποβλήτων των σκαφών
RBD06_SM18_055	Πρόγραμμα διερευνητικής παρακολούθησης των σημειακών απορρίψεων για τον Κηφισό Αττικής

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

10. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΡΩΝ

Στη συνέχεια με τη μορφή που παρουσιάζεται στον Πίνακα 10-1, αναπτύσσεται το Πρόγραμμα Μέτρων για το Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής.

Πίνακας 10-1: Παρουσίαση μέτρων

ΠΕΔΙΟ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ
Όνομα Μέτρου	Αποτελεί τον τίτλο του εντύπου και περιλαμβάνει το όνομα του μέτρου
ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ:	Αναφέρεται το είδος του μέτρου όπως αυτό ορίζεται σύμφωνα με τις παραγράφους 4 και 5 του άρθρου 12 του Π.Δ. 51/2007, δηλαδή Βασικά Μέτρα που απορρέουν από την υφιστάμενη νομοθεσία, Βασικά Μέτρα άλλων κατηγοριών και Συμπληρωματικά Μέτρα
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ:	Αποτελεί 12ψήφιο πεδίο που ως αναγνωριστικό έχει το υδατικό διαμέρισμα (RBDxx), τον αναγνωριστικό κωδικό του μέτρου (λαμβάνεται από τους πίνακες 7-4 και 8-1) και τον αναγνωριστικό αριθμό του μέτρου
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ:	Περιλαμβάνει το όνομα του μέτρου
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ:	Περιλαμβάνει τον αναγνωριστικό κωδικό του μέτρου (λαμβάνεται από τους πίνακες 7-4 και 8-1).
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Περιλαμβάνει την αναλυτική περιγραφή του μέτρου
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Περιλαμβάνει τον εκτιμώμενο χρονικό ορίζοντα για την εφαρμογή του μέτρου (Βραχυπρόθεσμο: έως το 2015, Μεσοπρόθεσμο: έως το 2021, Μακροπρόθεσμο: έως το 2027)
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Περιλαμβάνει τον εκτιμώμενο χρονικό ορίζοντα για την απόδοση του μέτρου (Βραχυπρόθεσμο: έως το 2015, Μεσοπρόθεσμο: έως το 2021, Μακροπρόθεσμο: έως το 2027)
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	Ως σχετιζόμενοι φορείς νοούνται οι φορείς υλοποίησης του κάθε μέτρου. Οι φορείς που εποπτεύουν την υλοποίηση του προγράμματος μέτρων ορίζονται από τη νομοθεσία και είναι η ΕΓΥ και οι αρμόδιες Δ/νσεις Υδάτων.
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ Περιλαμβάνεται μόνο στα συμπληρωματικά μέτρα	Αναφέρονται οι κωδικοί των ΥΣ στα οποία στοχεύει η εφαρμογή του συμπληρωματικού μέτρου (λαμβάνεται από τους πίνακες επιφανειακών και υπογείων ΥΣ του Παραρτήματος Ι)
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ (Βαθμός Απόδοσης Μέτρου)	Περιλαμβάνει την αποτελεσματικότητα στην κατάσταση του ΥΣ του προτεινόμενου μέτρου (Μικρή, Μέτρια ή Μεγάλη), η οποία προκύπτει με βάση την εμπειρία και τα δεδομένα αυτής της μελέτης. Ένα μέτρο με μεγάλη επίδραση θεωρείται ότι παράγει κατά κανόνα μεγαλύτερο αποτέλεσμα από

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

ΠΕΔΙΟ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ
	<i>άλλο μέτρο που έχει μικρή ή μέτρια επίδραση.</i>
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	<i>Αναφέρεται στο συνολικό κόστος επένδυσης που απαιτείται για την υλοποίηση του μέτρου (σε ευρώ)</i>
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	<i>Αναφέρεται στο κόστος όπως εκτιμάται ότι επιβαρύνει το μέτρο με τη λειτουργία και τη συντήρησή του ανά έτος (σε ευρώ)</i>
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Παράλληλα αναφέρονται υποστηρικτικές του Σχεδίου Διαχείρισης ενέργειες, οι περισσότερες σε εξέλιξη, οι οποίες δεν αποτελούν μέτρα του Σχεδίου Διαχείρισης, συμβάλλουν όμως στην εκπλήρωση των στόχων που τίθενται σε αυτό και σχετίζονται με τα ακόλουθα:

Πίνακας 10-2: Υποστηρικτικές του Σχεδίου Διαχείρισης ενέργειες

Περιγραφή ενέργειας
Πρωώθηση έργων ολοκλήρωσης Περιφερειακού Σχεδιασμού για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων -Άμεση ολοκλήρωση προγράμματος κλεισίματος και αποκατάστασης των ΧΑΔΑ.
Σύσταση νέων φορέων διαχείρισης ή ομαδοποίηση προστατευόμενων περιοχών NATURA και υπαγωγή τους σε υφιστάμενους φορείς.
Έκδοση εφαρμοστικών αποφάσεων που περιγράφονται με το Ν.4014/2011
Άμεση εκπόνηση και υλοποίηση ανά Καλλικρατικό Δήμο της Περιφέρειας Σχεδίων ΓΠΣ / ΣΧΟΟΑΠ - Τροποποίηση ΓΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ (σε Καποδιστριακούς Δήμους όπου υπήρχε ΓΠΣ σε πόλεις άνω των 2000 κατοίκων).
Οργάνωση ζωνών παραγωγικών δραστηριοτήτων (βιομηχανία - τουρισμός - γεωργία) μέσω της εφαρμογής των κατευθύνσεων των ΠΠΧΣΑΑ (προτεινόμενες περιοχές ΠΟΑΠΔ / ΠΕΡΠΟ / ΠΟΤΑ κλπ).
Έκδοση εφαρμοστικών αποφάσεων της ενότητας Α΄ του Ν. 4042/2012 περί προστασίας περιβάλλοντος.

Α΄ ΦΑΣΗ

**Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

Περιγραφή ενέργειας
Αναθεώρηση αδειών δραστηριοτήτων που εφαρμόζουν υπεδάφια ή επιφανειακή διάθεση των λυμάτων τους σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της ΚΥΑ 145116/2011.
Καταχώρηση λειτουργικών δεδομένων από τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων που εμπίπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ.

Στους Πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται τα προτεινόμενα Μέτρα (Βασικά και Συμπληρωματικά) του Σχεδίου Διαχείρισης για το Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής. Οι προγραμματιζόμενες/ υπολειπόμενες δράσεις για την εφαρμογή των Κοινοτικών Οδηγιών που σχετίζονται με την προστασία των υδατικών συστημάτων και του περιβάλλοντος, τα νομοθετήματα με τα οποία έχουν ενσωματωθεί στην Εθνική νομοθεσία και η συνοπτική περιγραφή τους παρουσιάζονται στον Πίνακα 8-2 του Κεφαλαίου 8.

Για το σύνολο του Προγράμματος Μέτρων διευκρινίζονται τα ακόλουθα:

- Η επιλογή των φορέων υλοποίησης των μέτρων έγινε βάσει των αρμοδιοτήτων τους, όπως αυτές προκύπτουν από το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο και τη διάρθρωση της δημόσιας διοίκησης.
- Οι φορείς υλοποίησης αναφέρονται με βάση την ανώτερη διοικητική βαθμίδα του εκάστοτε φορέα. Όπου γίνεται αναφορά σε κατώτερες διοικητικές βαθμίδες (π.χ. Δ/ση ή Τμήμα) η αναφορά πρέπει να θεωρείται ενδεικτική. Ο φορέας υλοποίησης είναι ο μόνος υπεύθυνος για την εσωτερική κατανομή αρμοδιοτήτων για την εφαρμογή των μέτρων από τις υπηρεσίες του και δύναται να καθορίσει ο ίδιος τα μέσα και το ανθρώπινο δυναμικό που θα αξιοποιήσει για την υλοποίηση των υποχρεώσεών του.
- Για όσα μέτρα και δράσεις αναφέρεται ως φορέας υλοποίησης η αρμόδια Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σε περίπτωση αδυναμίας αυτής να υλοποιήσει οποιαδήποτε φάση ή στάδιο ή το σύνολο ενός μέτρου, για οποιουσδήποτε λόγους, αυτό είναι δυνατόν να υλοποιηθεί σε συνεργασία με την ΕΓΥ ή και άλλες αρμόδιες υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και των Περιφερειών.
- Στην περίπτωση μέτρων που περιλαμβάνουν εκπόνηση μελετών ή δράσεων για τις οποίες αναφέρεται ότι θα πρέπει να καταρτιστούν προδιαγραφές (κυρίως από την ΕΓΥ), διευκρινίζεται ότι μέχρι την έκδοση των προδιαγραφών αυτών, οι μελέτες και οι δράσεις αυτές μπορούν να υλοποιούνται μετά από σύμφωνη γνώμη της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο και τις προδιαγραφές τους.

Νέα έργα και δραστηριότητες

Διευκρινίζεται ότι όπου στο παρόν Πρόγραμμα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων προβλέπονται απαγορεύσεις ή περιορισμοί ή συγκεκριμένες απαιτήσεις για "νέα" έργα ή δραστηριότητες, ή επεκτάσεις, αυτές δεν αφορούν σε έργα ή δραστηριότητες ή επεκτάσεις τα οποία κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του Σχεδίου Διαχείρισης εμπίπτουν σε τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- έχει χορηγηθεί η έγκριση περιβαλλοντικών όρων ή έχει υπάρξει θετική γνωμοδότηση από την αρμόδια Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης κατά τη διαδικασία Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης,
- έχει υποβληθεί αίτηση χορήγησης άδειας εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων ή άδεια χρήσης νερού και έχει υπάρξει θετική γνωμοδότηση του φορέα υποδοχής του αιτήματος,
- έχουν ενταχθεί σε χρηματοδοτικά προγράμματα,
- έχει συντελεστεί έστω και μία διοικητική πράξη που αφορά στην υλοποίησή τους,
- η άδεια εκτέλεσής τους έχει λήξει, χωρίς αυτά να έχουν εκτελεστεί και ζητείται η ανανέωσή τους, ενώ δεν έχουν αλλάξει τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Προσαρμογή τιμολογιακής πολιτικής ώστε με ευέλικτο και αποτελεσματικό τρόπο να υπηρετεί ως κύρια στόχευση την περιβαλλοντική αιφορία και την αποφυγή σπατάλης νερού

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM04_001
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Προσαρμογή τιμολογιακής πολιτικής ώστε με ευέλικτο και αποτελεσματικό τρόπο να υπηρετεί ως κύρια στόχευση την περιβαλλοντική αιφορία και την αποφυγή σπατάλης νερού
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM04
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Διαμόρφωση και εφαρμογή ενιαίας τιμολογιακής πολιτικής για το νερό ύδρευσης με στόχο τον περιορισμό της σπατάλης του νερού και την σταδιακή ανάκτηση του κόστους του νερού, λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές παραμέτρους. Υπεύθυνη η ΕΓΥ για τη διαμόρφωση ενιαίας πολιτικής. Η Εθνική Επιτροπή Υδάτων εκδίδει τις σχετικές αποφάσεις και οι ΕΥΔΑΠ, ΔΕΥΑ, ΕΔΕΥΑ, Δήμοι και λοιποί πάροχοι είναι αρμόδιοι για την εφαρμογή της τιμολογιακής πολιτικής.</p> <p>Η ΕΓΥ, σύμφωνα με την ΚΥΑ 322/21.03.2013 (ΦΕΚ Β΄679/22.03.2013) «Οργάνωση της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΚΑ», Άρθρο 3, θα διαμορφώσει και θα εισηγηθεί προς την Εθνική Επιτροπή Υδάτων του Άρθρου 3 (παρ. 1) του ν. 3199/2003, σχετικά με:</p> <p>α) τις διαδικασίες, τη μέθοδο και τα επίπεδα ανάκτησης του κόστους των υπηρεσιών ύδατος στις διάφορες χρήσεις του, σύμφωνα με το Άρθρο 12 του ν. 3199/2003, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει,</p> <p>β) τους γενικούς κανόνες για την κοστολόγηση και τιμολόγηση των υπηρεσιών ύδατος ανάλογα με τη χρήση του καθώς και τη σχετική πολιτική προστίμων, με στόχο να εξασφαλίζεται η παροχή αξιόπιστης από πλευράς ποιότητας και ποσότητας και οικονομικά προσίτης παροχής νερού στους χρήστες – καταναλωτές,</p> <p>γ) τους κανόνες και τα μέτρα που συμβάλλουν στη βελτίωση των υπηρεσιών ύδατος στις διάφορες χρήσεις του σε συνδυασμό με τις αναπτυξιακές ανάγκες της χώρας με στόχο την ώθηση στην οικονομία.</p> <p>Το παρόν μέτρο αφορά κυρίως στην υλοποίηση των ως άνω σημείων (α) και (β) σε ό,τι αφορά την τιμολόγηση των υπηρεσιών ύδρευσης. Αναλύεται ως εξής:</p> <ol style="list-style-type: none">i. διαμόρφωση και εισήγηση προς την ΕΕΥ για τους κανόνες τιμολόγησης που θα εξασφαλίσουν τα επίπεδα ανάκτησης του κόστους των υπηρεσιών ύδρευσης,ii. δημιουργία ψηφιακής εφαρμογής για την υποβοήθηση των παρόχων και την εξασφάλιση εφαρμογής του ενιαίου συστήματος τιμολόγησης,iii. παροχή υποστήριξης προς τους παρόχους – όπου απαιτείται- για την προσαρμογή / εφαρμογή της ενιαίας τιμολογιακής πολιτικής από τον κάθε πάροχο

Α΄ ΦΑΣΗ

**Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	iv. σχεδίαση και εφαρμογή προγραμμάτων κατάρτισης & ενημέρωσης καταναλωτών και χρηστών, ως Άρθρο 3 της Απόφασης 322/21.03.2013, ενέργειες της ΕΓΥ για την εκπλήρωση των λοιπών υποχρεώσεων του Άρθρου 3 της Απόφασης 322/21.03.2013 (εκθέσεις και έλεγχοι)
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΓΥ, ΕΥΔΑΠ, ΔΕΥΑ, ΕΔΕΥΑ, ΕΕΥ, ΔΗΜΟΙ, ΛΟΙΠΟΙ ΠΑΡΟΧΟΙ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	855.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	45.000 €/ πάροχο

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Δράσεις εκσυγχρονισμού της λειτουργίας των δικτύων ύδρευσης των
μεγάλων πολεοδομικών συγκροτημάτων του ΥΔ. Έλεγχοι Διαρροών**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM05_002
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Δράσεις εκσυγχρονισμού της λειτουργίας των δικτύων ύδρευσης των μεγάλων πολεοδομικών συγκροτημάτων του ΥΔ.. Έλεγχοι Διαρροών
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM05
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Ο έλεγχος των διαρροών σε δίκτυα ύδρευσης αποσκοπεί στον εντοπισμό των διαρροών για την αποφυγή μεγάλης απώλειας νερού και ενισχύεται από τις χρηματοδοτούμενες δράσεις του ΕΠΠΕΡΑΑ του άξονα προτεραιότητας 2 του ΕΠΠΕΡΑΑ «Προστασία και Διαχείριση Υδατικών Πόρων», όπου εντάσσεται η πρόσκληση 2.6 για έργα μείωσης διαρροών σε προβληματικά δίκτυα ύδρευσης αστικών κέντρων, προϋπολογισμού 60 εκατομμύρια ευρώ και με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης των έργων το 2015. Οι κάθε είδους διαρροές λόγω ελαττωματικών συνδέσεων ή φθορών στους αγωγούς μεταφοράς, οι παράνομες συνδέσεις, τα σφάλματα μέτρησης λόγω ελαττωματικών υδρομέτρων ή και απλώς η έλλειψη υδρομέτρων συμβάλλουν στη μη τιμολόγηση νερού το οποίο από τις ΔΕΥΑ εκτιμάται ότι κυμαίνεται μεταξύ 35% και 70%. Με ευθύνη των ΔΕΥΑ πρέπει να εφαρμοστούν μέθοδοι εντοπισμού απωλειών σε δίκτυα ύδρευσης οι οποίες θα εφαρμόζονται σε συνεχή βάση. Μετά τον εντοπισμό πρέπει να ακολουθεί η επισκευή και αποκατάσταση της καλής λειτουργίας. Επίσης θα πρέπει να προωθηθεί η τοποθέτηση υδρομέτρων όπου δεν υπάρχουν και η αντικατάσταση των ελαττωματικών. Έργα που αφορούν τέτοιες δράσεις έχουν ήδη ενταχθεί στο ΕΠΠΕΡΑΑ, όμως οι δράσεις αυτές πρέπει να γενικευτούν, κατά προτεραιότητα, σε όλες τις ΔΕΥΑ, στις οποίες παρατηρούνται απώλειες στο δίκτυο ύδρευσης μεγαλύτερες από 50%. Ενδεικτικά, υπάρχουν τέτοια έργα ενταγμένα στο ΕΠΠΕΡΑΑ για το Δήμο Κρωπίας. Αυτά πρέπει να προωθηθούν με ευθύνη των καθ' ύλην αρμόδιων φορέων. Για την επέκταση των δράσεων αυτών στις υπόλοιπες ΔΕΥΑ της περιοχής θα πρέπει σε πρώτη φάση να καταγραφούν οι απώλειες των δικτύων από τις αρμόδιες ΔΕΥΑ υπό την εποπτεία της Δ/νσης Υδάτων και να καθοριστούν οι προτεραιότητες στην περιοχή ώστε να είναι δυνατό να δρομολογηθούν αντίστοιχα έργα κατά την επόμενη διαχειριστική περίοδο.</p> <p>Ο έλεγχος των διαρροών αποτελεί τεχνικό μέσο για τη διαχείριση της ζήτησης νερού και αποσκοπεί στην εξοικονόμησή του. Οι δράσεις προτείνονται προς ενεργοποίηση των διαχειριστών των δικτύων νερού, ώστε να μειώσουν τις ποσότητες του παραγόμενου προς κατανάλωση νερού μέσω του περιορισμού των διαρροών στα δίκτυα.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Προτείνεται να τεθούν προτεραιότητες βάσει τεχνοοικονομικών κριτηρίων που να συνεκτιμούν τα ποσοστά απωλειών, το υψηλό μοναδιαίο κόστος (βλ. Τεύχος 3 των Κειμένων Τεκμηρίωσης του Σχεδίου) και την κατάσταση των υδατικών συστημάτων (βλ. Τεύχη 9 & 10 των Κειμένων Τεκμηρίωσης του Σχεδίου).</p> <p>Η Υλοποίηση του μέτρου περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενέργειες:</p> <ul style="list-style-type: none">• Σύνταξη γενικών κατευθύνσεων από την ΕΓΥ σε συνεργασία με την αρμόδια Διεύθυνση Υδάτων για τη μεθοδολογία καθορισμού των διαρροών των δικτύων ύδρευσης και υλοποίηση προκαταρκτικών ενεργειών για τον καθορισμό προτεραιοτήτων με ευθύνη Περιφέρειας και των ΔΕΥΑ/Δήμων. <u>Ορίζοντας Εφαρμογής:</u> Βραχυπρόθεσμο• Προετοιμασία και υλοποίηση έργων. Αφορά στην εκπόνηση μελέτης, εξεύρεση χρηματοδότησης και υλοποίηση του έργου με ευθύνη Περιφέρειας, ΔΕΥΑ, Δήμου, κατά περίπτωση. <u>Ορίζοντας Εφαρμογής:</u> Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ), ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΔΗΜΟΙ, ΔΕΥΑ, ΕΥΔΑΠ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	2.100.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Ενδεικτικό κόστος υποβληθέντων αιτημάτων στο ΕΠΠΕΡΑΑ

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Έργα Αποκατάστασης / Ενίσχυσης υφιστάμενου δικτύου ύδρευσης

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM05_003
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Έργα Αποκατάστασης / Ενίσχυσης υφιστάμενου δικτύου ύδρευσης
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM05
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Το μέτρο αφορά στην αποκατάσταση παλαιών φθαρμένων αγωγών ύδρευσης και στην ενίσχυση του εξωτερικού υδραγωγείου ύδρευσης για την κάλυψη αυξημένης ζήτησης σε υδρευτικές ανάγκες και τη μείωση των διαρροών των δικτύων. Ορισμένα έργα που αφορούν στη βελτίωση / επέκταση δικτύου ύδρευσης σε νέους οικισμούς ή διαρκώς αναπτυσσόμενους Δήμους έχουν ήδη ενταχθεί στο ΕΠΠΕΡΑΑ. Τα έργα αυτά που στοχεύουν στην αποτελεσματική κάλυψη της αυξανόμενης υδρευτικής ανάγκης σε οικισμούς και δήμους, αποτελούν πρώτης προτεραιότητας έργα για την εφαρμογή της Οδηγίας. Ενδεικτικά, υπάρχουν τέτοια έργα ενταγμένα στο ΕΠΠΕΡΑΑ (αναβάθμιση εξωτερικού δικτύου ύδρευσης περιοχής Δήμου Ωρωπίων, έργα αναβάθμισης και βελτίωσης του εξωτερικού δικτύου ύδρευσης Δήμου Αυλώνας – Α΄ Φάση, κατασκευή – αναβάθμιση δικτύου ύδρευσης κοινότητας Καπανδριτίου, βελτίωση – αναβάθμιση εσωτερικού δημοτικού δικτύου ύδρευσης Βριλησσιών, αντικατάσταση εσωτερικού δικτύου ύδρευσης δήμου Λαυρεωτικής, αντικατάσταση δικτύου ύδρευσης στον Δήμο Μάνδρας, κατασκευή δικτύου ύδρευσης Ερυθρών, κ.α.).</p> <p>Θα πρέπει σε πρώτη φάση να αξιολογηθεί η αποδοτικότητα των εξωτερικών υδραγωγείων από τις αρμόδιες ΔΕΥΑ/Δήμους, προκειμένου να προκύψει αν χρήζουν αποκατάστασης ή ενίσχυσης, και τα αποτελέσματα της ως άνω αξιολόγησης να κοινοποιηθούν στη Δ/ση Υδάτων για τον καθορισμό προτεραιοτήτων στην περιοχή ώστε να είναι δυνατό να δρομολογηθούν αντίστοιχα έργα κατά την επόμενη διαχειριστική περίοδο</p> <p>Σκοπός του μέτρου είναι η αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων προς τους καταναλωτές υπηρεσιών. Η κάλυψη της αυξανόμενης ζήτησης νερού, καθώς επίσης και η εξοικονόμηση νερού μέσω της μείωσης των διαρροών αποτελούν τους κύριους στόχους του μέτρου.</p> <p>Η Υλοποίηση του μέτρου προτείνεται να γίνει στις ακόλουθες φάσεις:</p> <p>Φάση 1^η Προκαταρκτικές ενέργειες για τον καθορισμό προτεραιοτήτων με ευθύνη Περιφέρειας και των ΔΕΥΑ/Δήμων και εξεύρεση χρηματοδότησης. <u>Φορείς Υλοποίησης</u> : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΔΕΥΑ, ΔΗΜΟΙ <u>Ορίζοντας Εφαρμογής</u> : ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΟ</p> <p>Φάση 2^η Σύνταξη μελετών αποκατάστασης/ ενίσχυσης υφιστάμενου εξωτερικών υδραγωγείων και υλοποίηση έργων. <u>Φορείς Υλοποίησης</u> : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΥΠΕΚΑ, ΔΕΥΑ, ΔΗΜΟΙ <u>Ορίζοντας Εφαρμογής</u> : ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟ</p>

Α΄ ΦΑΣΗ **Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση των υδατικών συστημάτων**

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Φάση 3 ^η Υλοποίηση έργων. <u>Φορείς Υλοποίησης</u> : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΔΕΥΑ, ΔΗΜΟΙ <u>Ορίζοντας Εφαρμογής</u> : ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟ
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΔΕΥΑ, ΔΗΜΟΙ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΕΥΔΑΠ, ΥΠΕΚΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	62.000.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Το κόστος του μέτρου αφορά ενταγμένα έργα στο ΕΣΠΑ

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Κατάρτιση θεσμικού πλαισίου και προγράμματος μέτρων για την κατ' οίκον εξοικονόμηση νερού

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM05_004
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Κατάρτιση θεσμικού πλαισίου και προγράμματος μέτρων για την κατ' οίκον εξοικονόμηση νερού
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM05
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Στο πλαίσιο του έργου «Τεχνική Υποστήριξη της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων για την Κατάρτιση Προγράμματος Μέτρων και Θεσμικού Πλαισίου για την κατ' οίκον εξοικονόμηση νερού» που χρηματοδοτήθηκε από το ΕΠΠΕΡΑΑ διερευνήθηκαν οι δυνατότητες εξοικονόμησης νερού σε κατοικίες. Εφαρμόζοντας πρόγραμμα εξοικονόμησης νερού κατ' οίκον, επιτυγχάνεται η προώθηση νέων τεχνολογιών για την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων και την εξοικονόμηση νερού. Η σχετική μελέτη, που ολοκληρώθηκε, έδειξε ότι απλές παρεμβάσεις στον εξοπλισμό ενός νοικοκυριού μπορούν να επιτύχουν σημαντική εξοικονόμηση νερού. Θα μπορούσαν να επιτύχουν εξοικονόμηση νερού σε μεμονωμένα νοικοκυριά κατά τουλάχιστον 30% και συνολικά κατά περίπου 10%. Το ΥΠΕΚΑ μέσω της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2011 να εξετάζει την κατάρτιση Θεσμικού Πλαισίου και Προγράμματος Μέτρων για την κατ' οίκον Εξοικονόμηση Νερού. Τα μέτρα που προωθούνται έχουν θεσμικό, κανονιστικό, οικονομικό και επιδεικτικό χαρακτήρα. Ήδη στον ΝΟΚ υπάρχει πρόβλεψη για εγκατάσταση σε νέες κατοικίες εξοπλισμού που εξοικονομεί νερό, ο οποίος θα εξειδικεύεται με αποφάσεις του Υπουργού ΠΕΚΑ. Το παρόν μέτρο έχει ως στόχο την εξοικονόμηση νερού μέσω τεχνικών διαχείρισης της ζήτησης του νερού σε επίπεδο κατοικίας. Βασικός σκοπός του είναι η ευαισθητοποίηση του κοινού και η ανάπτυξη εργαλείων προσανατολισμού προς την κατεύθυνση της κατ' οίκον εξοικονόμησης νερού.</p> <p>Το μέτρο θα μπορούσε να συνδυαστεί με προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης/επιχορήγησης των καταναλωτών προς την κατεύθυνση αυτή, τα οποία θα χρηματοδοτήσουν είτε οι ΔΕΥΑ/Δήμοι, ΕΥΔΑΠ είτε το ΥΠΕΚΑ με αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων της νέας διαχειριστικής περιόδου. Η χρήση των επενδυτικών αυτών ευκαιριών κατά τα πρότυπα του ήδη υλοποιούμενου προγράμματος «Εξοικονόμηση κατ' Οίκον», θα μπορούσε να εφαρμοστεί κατά προτεραιότητα σε περιοχές με προβλήματα στη διάθεση ικανών ποσοτήτων νερού για την εξυπηρέτηση των καταναλωτών.</p> <p>Η Υλοποίηση του μέτρου περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none">• Σύνταξη προδιαγραφών συσκευών και τεχνολογιών εξοικονόμησης νερού κατ' οίκον και κατάρτιση του θεσμικού πλαισίου.• Εξεύρεση χρηματοδοτικών εργαλείων για την ενίσχυση των καταναλωτών προς την κατεύθυνση της προμήθειας και εγκατάστασης συσκευών και τεχνολογιών εξοικονόμησης νερού κατ' οίκον.

Α΄ ΦΑΣΗ	Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση των υδατικών συστημάτων
----------------	--

ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	3.000.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Το κόστος του μέτρου σχετίζεται με επιδοτήσεις. Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στον άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Πρώθηση τεχνολογιών αποτελεσματικής διαχείρισης του νερού στην βιομηχανία

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM05_005
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Πρώθηση τεχνολογιών αποτελεσματικής διαχείρισης του νερού στη βιομηχανία.
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM05
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Ενθάρρυνση της εξοικονόμησης και της ανακύκλωσης στις υδροβόρες βιομηχανίες.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ, ΥΠΑΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ)
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Το κόστος του μέτρου σχετίζεται με επενδύσεις ιδιωτών. Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στο άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Υλοποίηση Σχεδίων Ασφάλειας Νερού σε Μεγάλες ΔΕΥΑ**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM05_006
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Υλοποίηση Σχεδίων Ασφάλειας Νερού σε Μεγάλες ΔΕΥΑ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM05
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Τα Σχέδια Ασφάλειας Νερού αποτελούν μία ολιστική προσέγγιση που σχετίζεται με την ποιοτική διαχείριση των υδάτων από την πηγή του νερού έως και τη διανομή, υιοθετώντας την αρχή των «πολλαπλών φραγμάτων» (multiple barriers) και εστιάζοντας στην ανάγκη εφαρμογής μέτρων ελέγχου σε κάθε κρίκο της αλυσίδας υδροδότησης. Στο πλαίσιο του Έργου «Τεχνική Υποστήριξη της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΚΑ για την καταγραφή προβλημάτων εφαρμογής της Οδηγίας 98/83/ΕΚ περί πόσιμου νερού στην Ελλάδα και διερεύνηση δυνατοτήτων υιοθέτησης Σχεδίων Ασφάλειας Νερού (Water Safety Plans)» που χρηματοδοτήθηκε από το ΕΠΠΕΡΑΑ και ολοκληρώθηκε το 2011, έχουν συνταχθεί οι Προδιαγραφές για την εφαρμογή των Σχεδίων Ασφάλειας Νερού. Προτείνεται η υλοποίηση των ΣΑΝ σε μεγάλες ΔΕΥΑ (ΕΥΔΑΠ, ΔΕΥΑ Μεγάρων και Λουτρακίου – Περαχώρας) που θα στοχεύουν στη διασφάλιση της δημόσιας υγείας και την υιοθέτηση και εφαρμογή ορθών πρακτικών στο δίκτυο διανομής του πόσιμου νερού, μέσω ελαχιστοποίησης παρουσίας ρυπαντών στο πόσιμο νερό και ειδικά στην πηγή του, σωστής επεξεργασίας του ύδατος και της σωστής διανομής σε δίκτυα ύδρευσης, ανεξάρτητα του μεγέθους των δικτύων αυτών.</p> <p>Σκοπός της υλοποίησης των Σχεδίων Ασφάλειας Νερού είναι η εξασφάλιση της σωστής λειτουργίας και της συνεχούς παρακολούθησης όλων των εμπλεκόμενων διεργασιών στην παροχή πόσιμου νερού. Τρεις είναι οι βασικοί στόχοι των σχεδίων:</p> <ul style="list-style-type: none">- Η ελαχιστοποίηση της μόλυνσης στην πηγή- Η μείωση ή απομάκρυνση της μόλυνσης μέσω επεξεργασίας- Η πρόληψη μόλυνσης κατά την αποθήκευση, διανομή και χρήση <p>Η υλοποίηση του μέτρου περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενέργειες:</p> <ul style="list-style-type: none">• Σύνταξη γενικών κατευθύνσεων από το ΥΠΕΚΑ• Προγραμματισμός εκπόνησης Σχεδίων Ασφαλείας Νερού από ΔΕΥΑ, Δήμους και ΥΠΥΜΕΔΙ:<ul style="list-style-type: none">A) Εξασφάλιση χρηματοδότησης, προετοιμασία φακέλου και ανάθεση της εκπόνησης των Σχεδίων, ή εναλλακτικάB) Προγραμματισμός εκπόνησης με ίδια μέσα και συγκρότηση ομάδας προετοιμασίας σχεδίου

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<ul style="list-style-type: none"> • Εκπόνησης Σχεδίων Ασφαλείας Νερού από ΔΕΥΑ, Δήμους και ΥΠΥΜΕΔΙ. Για την εκπόνηση των Σχεδίων Ασφαλείας Νερού θα πρέπει να πραγματοποιηθούν οι ακόλουθες ενέργειες <u>Προκαταρκτικές ενέργειες</u> Α) Καταγραφή/αποτύπωση και περιγραφή όλων των σταδίων του συστήματος ύδρευσης. Β) Διαμόρφωση διαγράμματος ροής του συστήματος <u>Αξιολόγηση του συστήματος</u> Α) Προσδιορισμός όλων των πιθανών κινδύνων που είναι δυνατόν να απειλήσουν την ασφάλεια του νερού σε οποιοδήποτε στάδιο του συστήματος υδροδότησης. Β) Χαρακτηρισμός και ταξινόμηση κινδύνων εφαρμόζοντας μεθόδους εκτίμησης (εκτίμηση επικινδυνότητας) Γ) Προσδιορισμός και αξιολόγηση της υφιστάμενης υποδομής και των διαδικασιών για τη διαχείριση και αντιμετώπιση κάθε κινδύνου.. Δ) Προσδιορισμός μέτρων ελέγχου και προστασίας σε κάθε στάδιο <u>Έλεγχος Λειτουργίας</u> Α) Καθιέρωση παραμέτρων ελέγχου και παρακολούθησης σε κάθε στάδιο, ορίων λειτουργίας και ορίων επιφυλακής και συναγερμού Β) Καθιέρωση διαδικασιών παρακολούθησης των παραμέτρων ελέγχου Γ) Καθιέρωση διορθωτικών ενεργειών σε περιπτώσεις απόκλισης από τα όρια επιφυλακής και συναγερμού <u>Διαχειριστικό Σχέδιο</u> Α) Διαμόρφωση διαχειριστικών διαδικασιών για κανονικές συνθήκες λειτουργίας Β) Διαμόρφωση διαχειριστικών διαδικασιών για συνθήκες έκτακτης ανάγκης Γ) Διαμόρφωση διαδικασιών καταγραφής και επικοινωνίας <u>Επικύρωση και επαλήθευση των Σχεδίων Ασφαλείας Νερού</u> Α) Αξιολόγηση της ποιότητας νερού και Β) Αξιολόγηση της λειτουργίας των εγκαταστάσεων
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΥΔΑΠ, ΔΕΥΑ, ΔΗΜΟΙ, ΥΠΥΜΕΔΙ, ΥΠΕΚΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €

Α΄ ΦΑΣΗ

**Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	2.250.000,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<p>Το συνολικό κόστος του μέτρου εκτιμάται για μια 3-ετία για 15 οικισμούς με πληθυσμό > 10.000 κατ.</p> <p>Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στο άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Απαγόρευση κατασκευής νέων υδροληπτικών έργων υπόγειων υδάτων (γεωτρήσεις, πηγάδια κλπ) για νέες χρήσεις νερού καθώς και της επέκτασης αδειών υφιστάμενων χρήσεων νερού:

- Σε περιοχές ΥΥΣ με κακή ποσοτική κατάσταση
- Εντός των ζωνών των συλλογικών αρδευτικών δικτύων
- Στις ζώνες προστασίας (I και II) των έργων υδροληψίας για άντληση πόσιμου ύδατος.

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM06_007
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Απαγόρευση κατασκευής νέων υδροληπτικών έργων υπόγειων υδάτων (γεωτρήσεις, πηγάδια κλπ) για νέες χρήσεις νερού καθώς και της επέκτασης αδειών υφιστάμενων χρήσεων νερού: <ul style="list-style-type: none">• Σε περιοχές ΥΥΣ με κακή ποσοτική κατάσταση• Εντός των ζωνών των συλλογικών αρδευτικών δικτύων• Στις ζώνες προστασίας (I και II) των έργων υδροληψίας για άντληση πόσιμου ύδατος.
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM06
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Στα Υπόγεια Υδατικά Συστήματα (ΥΥΣ) που έχει προσδιορισθεί ότι βρίσκονται σε κακή ποσοτική κατάσταση, στις ζώνες των συλλογικών αρδευτικών δικτύων και στις ζώνες προστασίας των σημείων απόληξης πόσιμου νερού πρέπει να απαγορευτεί η εκτέλεση νέων γεωτρήσεων για να μην επιδεινωθεί περαιτέρω η κατάσταση και για να προστατεύονται τα ΥΥΣ. Από την απαγόρευση εξαιρούνται οι ειδικές περιπτώσεις με προτεραιότητα στη χρήση πόσιμου ύδατος και σε έργα που μπορεί να οδηγήσουν σε μετρήσιμη απομείωση των απολήψεων από το ΥΥΣ. Τα παραπάνω θα εξετάζονται και θα εγκρίνονται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Υδάτων με την υποβολή τεκμηριωμένης υδρογεωλογικής έκθεσης για απολήψεις κάτω από 10m³/ημέρα ή μελέτης για απολήψεις μεγαλύτερες από 10m³/ημέρα.</p> <p>Οι προδιαγραφές για τις προαναφερθείσες υδρογεωλογικές μελέτες και εκθέσεις θα καθοριστούν από τις συναρμόδιες αρχές υπό το συντονισμό της ΕΓΥ. Εντός των ζωνών των συλλογικών αρδευτικών δικτύων δύναται να χορηγείται άδεια ανόρυξης νέας γεώτρησης για την ενίσχυση των αναγκών του συλλογικού αρδευτικού δικτύου, για θερμοκήπια, για αντιπαγετική προστασία και άλλες χρήσεις πλην της άρδευσης. Για την υπαγωγή άλλων περιπτώσεων στις ανωτέρω εξαιρέσεις γνωμοδοτεί το Συμβούλιο Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης με βάση περιβαλλοντικά και κοινωνικοοικονομικά κριτήρια.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

	<p>Η χωρίς κανόνες και καθορισμένο πλαίσιο λειτουργίας, ανόρυξη σημείων υδροληψίας και άντληση υπόγειου νερού, έχει ως αποτέλεσμα την εμφάνιση υδροσημείων ή/και περιοχών όπου καταγράφεται διαχρονική πτώση στάθμης με αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση των υδάτινων αποθεμάτων κατά περιοχές. Η σκοπιμότητα του μέτρου αυτού έγκειται στον έλεγχο /απαγόρευση της ανόρυξης νέων υδρογεωτρήσεων προκειμένου για τον προοδευτικό περιορισμό της ποσοτικής υποβάθμισης των ΥΥΣ και την προοδευτική βελτίωση της ποσοτικής κατάστασης των ΥΥΣ.</p> <p>Η σύνταξη των ειδικών υδρογεωλογικών μελετών/ εκθέσεων για την εξέταση τυχόν εξαιρέσεων θα γίνεται από τους κύριους των προτεινόμενων νέων υδροληπτικών έργων (Δήμοι, ΔΕΥΑ, Ιδιώτες κ.λπ.).</p> <p>Μέχρι την έκδοση των προδιαγραφών σύνταξης των υδρογεωλογικών μελετών, οι απαιτούμενες μελέτες μπορούν να υλοποιούνται μετά από σύμφωνη γνώμη της ΕΓΥ αναφορικά με το φυσικό αντικείμενο και το περιεχόμενό τους.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ), ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ)
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Επικαιροποίηση της ΥΠΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ: Α5/2280/1983**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_ΟΜ06_008
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Επικαιροποίηση της ΥΠΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ: Α5/2280/1983
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΜ06
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Θα πρέπει να επικαιροποιηθεί η ΥΑ Α5/2280/1983 ως προς τις πρόνοιές της που σχετίζονται με επιτρεπόμενες υπό όρους και απαγορευμένες δραστηριότητες καθώς και ο μηχανισμός ελέγχου τους. Το μέτρο στοχεύει στην προστασία του ταμιευτήρα του Μαραθώνα (GR0626L000000001H) από ουσίες που μπορεί να επηρεάσουν τη χημική και την οικολογική του κατάσταση.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ, ΥΠΕΣ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Λεπτομερής οριοθέτηση ζωνών προστασίας σημείων υδροληψίας υπόγειου νερού (πηγές, γεωτρήσεις) για απολήψεις νερού ύδρευσης >1.000.000m³ ετησίως**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM06_009
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Λεπτομερής οριοθέτηση ζωνών προστασίας σημείων υδροληψίας υπόγειου νερού (πηγές, γεωτρήσεις) για απολήψεις νερού ύδρευσης >1.000.000m ³ ετησίως.
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM06
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Λεπτομερής οριοθέτηση ζωνών προστασίας σημείων υδροληψίας υπόγειου νερού (πηγές, γεωτρήσεις) για απολήψεις νερού ύδρευσης >1.000.000m³ ετησίως (πχ ΕΥΔΑΠ, ΔΕΥΑ Λουτρακίου – Περαχώρας). Αναγκαία προϋπόθεση για την οριοθέτηση είναι η εκπόνηση ειδικών υδρογεωλογικών μελετών κατά περίπτωση, μετά την ολοκλήρωση των οποίων θα είναι εφικτή η λεπτομερής οριοθέτηση.</p> <p>Η σκοπιμότητα του παρόντος μέτρου προκύπτει από την ανάγκη θέσπισης ζωνών προστασίας των πηγών υδροληψίας πόσιμου νερού, όπως αυτή αναγνωρίζεται στο Άρθρο 11 της ΚΥΑ Υ2/2600/11.07.2001 (ΦΕΚ Β' 892/11.07.2001). Το μέτρο στοχεύει στην προστασία των ΥΥΣ που χρησιμοποιούνται ή πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για πόσιμο νερό από ρύπανση λόγω ανθρώπινης δραστηριότητας.</p> <p>Η εφαρμογή του μέτρου προβλέπεται να γίνει σε Φάσεις:</p> <p>Φάση 1^η Σύνταξη τεχνικών προδιαγραφών εκπόνησης των υδρογεωλογικών μελετών από τους συναρμόδιους φορείς υπό το συντονισμό της ΕΓΥ. Οι προδιαγραφές θα είναι συμπληρωματικές εκείνων του μέτρου RBD06_OM06_010.</p> <p><u>Ορίζοντας Εφαρμογής</u> : Βραχυπρόθεσμο.</p> <p><u>Φορείς Υλοποίησης</u> : ΥΠΕΚΑ(ΕΓΥ)</p> <p>Φάση 2^η Σύνταξη ειδικών υδρογεωλογικών μελετών.</p> <p><u>Ορίζοντας Εφαρμογής</u> : Μεσοπρόθεσμο</p> <p><u>Φορείς Υλοποίησης</u> : ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ), ΔΗΜΟΙ, ΔΕΥΑ</p> <p>Επιπλέον διευκρινίσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η απόληψη νερού >1.000.000m³ ετησίως νοείται ανά δίκτυο. • Μέχρι την ολοκλήρωση των ειδικών υδρογεωλογικών μελετών, υιοθετείται η ζώνη ελεγχόμενης προστασίας II των έργων υδροληψίας για άντληση πόσιμου ύδατος (Μέτρο RBD06_OM06_010) ή τυχόν αυστηρότεροι όροι που προκύπτουν από τις Αποφάσεις Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων που αφορούν στα σχετικά έργα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<ul style="list-style-type: none">Εάν στα πλαίσια ολοκλήρωσης του μέτρου RBD06_OM05_006: ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΝΕΡΟΥ ΣΕ ΜΕΓΑΛΕΣ ΔΕΥΑ, έχουν οριοθετηθεί ζώνες προστασίας των σημείων υδροληψίας του Δήμου - ΔΕΥΑ που εμπίπτουν και στο παρόν μέτρο, τότε δεν απαιτείται η εφαρμογή του παρόντος μέτρου.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΔΗΜΟΙ, ΔΕΥΑ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ), ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ)
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	150.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	50.000 € / φορά. Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στο άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτωνΟρισμός ζωνών προστασίας έργων υδροληψίας για άντληση πόσιμου
ύδατος

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM06_010
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Ορισμός ζωνών προστασίας έργων υδροληψίας για άντληση πόσιμου ύδατος
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM06
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Στα έργα υδροληψίας για άντληση πόσιμου ύδατος (γεωτρήσεις, πηγές, πηγάδια) ορίζονται καταρχήν και μέχρι την ολοκλήρωση των ειδικών υδρογεωλογικών μελετών, προσωρινές ζώνες προστασίας των σημείων απόληψης νερού ως εξής:</p> <p>Ζώνη απόλυτης προστασίας I: 10-20μ περιμετρικά του έργου υδροληψίας.</p> <p>Ζώνη ελεγχόμενης προστασίας II: Ορίζεται καταρχάς ανάλογα με το είδος της υπόγειας υδροφορίας ως ακολούθως :</p> <ul style="list-style-type: none">• Καρστικά συστήματα: 600μ ανάντη και εκατέρωθεν (ζώνη τροφοδοσίας) και 300μ κατάντη των σημείων απόληψης νερού ύδρευσης.• Ρωγματώδη συστήματα: 400μ ανάντη και εκατέρωθεν (ζώνη τροφοδοσίας) και 200μ κατάντη των σημείων απόληψης νερού ύδρευσης.• Κοκκώδη συστήματα ελεύθερης ροής: περίμετρος ακτίνας 400μ.• Κοκκώδεις υπό πίεση ή μερικώς υπό πίεση υδροφορίες: περίμετρος ακτίνας 300μ. <p>Ζώνη προστασίας III : Αφορά τη λεκάνη τροφοδοσίας των υδροληψιών η οποία μπορεί να προσδιορισθεί μόνο από την αναφερόμενη ειδική υδρογεωλογική μελέτη.</p> <p>Νέες δραστηριότητες που καταρχήν απαγορεύονται ανά ζώνη:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ζώνη προστασίας I (άμεσης προστασίας): Η ζώνη αυτή προστατεύει το άμεσο περιβάλλον της υδροληψίας από ρύπανση και χαρακτηρίζεται ως ζώνη πλήρους απαγόρευσης. Στη ζώνη αυτή απαγορεύεται αυστηρά η οποιαδήποτε δραστηριότητα εκτός των απαραίτητων εργασιών για τη λειτουργία και συντήρηση των υδροληπτικών έργων.• Ζώνη προστασίας II (ελεγχόμενη): Η ζώνη αυτή προστατεύει το πόσιμο νερό από μικροβιολογική κυρίως ρύπανση (ζώνη των 50ημερών) και από ρύπανση που προέρχεται από ανθρώπινες δραστηριότητες ή έργα που είναι επικίνδυνα λόγω γειννίας με την υδροληψία. Στη ζώνη αυτή απαγορεύονται δραστηριότητες υψηλής ρυπαντικής επικινδυνότητας (ως κατηγορία πρώτη του Άρθρου 3 του ν.1650/1986 (ΦΕΚ Α΄ 160/16.10.1986)) όπως (ενδεικτικά) εντατικές αγροτικές καλλιέργειες με χρήση φυτοφαρμάκων - αγροχημικών, κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, βιομηχανικές – βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, χώροι επεξεργασίας ή μεταφόρτωσης υγρών ή στερεών αποβλήτων, συνεργεία αυτοκινήτων, ανάπτυξη λατομικών ή μεταλλευτικών δραστηριοτήτων, κοιμητήρια και γενικά οποιαδήποτε αντίστοιχη δραστηριότητα που μπορεί να αποτελέσει δυνητική πηγή ρύπανσης ίση ή μεγαλύτερη από τις παραπάνω ενδεικτικά αναφερόμενες.• Ζώνη προστασίας III (επιτηρούμενη): περιβάλλει την I και τη II ζώνη και αναπτύσσεται σε όση απόσταση φθάνει η λεκάνη τροφοδοσίας της υπόγειας

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

	<p>υδροφορίας από τον οποίο τροφοδοτείται το υδροληπτικό έργο. Στη ζώνη III τηρείται η κείμενη λοιπή νομοθεσία για την προστασία των υδάτων.</p> <p>Οι προδιαγραφές για τις προαναφερθείσες υδρογεωλογικές μελέτες θα καθοριστούν από τις συναρμόδιες αρχές υπό το συντονισμό της ΕΓΥ.</p> <p>Για τα καρστικά και τα ρωγματώδη συστήματα, εφόσον δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία πιεζομετρίας ή της ζώνης τροφοδοσίας υιοθετείται ζώνη ακτίνας ίσης με την ως άνω οριζόμενη ανάντη απόσταση.</p> <p>Η σκοπιμότητα του παρόντος μέτρου προκύπτει από την ανάγκη θέσπισης ζωνών προστασίας των πηγών υδροληψίας πόσιμου νερού, όπως αυτή αναγνωρίζεται στο Άρθρο 11 της ΚΥΑ Υ2/2600/21.06.2001 (ΦΕΚ Β' 892/11.07.2001).</p> <p>Το μέτρο στοχεύει στην προστασία των ΥΥΣ που χρησιμοποιούνται ή πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για πόσιμο νερό από ρύπανση λόγω ανθρώπινης δραστηριότητας.</p> <p>Η εφαρμογή του μέτρου προβλέπεται να γίνει σε Φάσεις:</p> <p>Φάση 1^η Σύνταξη τεχνικών προδιαγραφών εκπόνησης των υδρογεωλογικών μελετών από τους συναρμόδιους φορείς υπό το συντονισμό της ΕΓΥ.</p> <p style="padding-left: 40px;"><u>Ορίζοντας Εφαρμογής</u> : Βραχυπρόθεσμο.</p> <p style="padding-left: 40px;"><u>Φορείς Υλοποίησης</u> : ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ)</p> <p>Φάση 2^η Σύνταξη ειδικών υδρογεωλογικών μελετών.</p> <p style="padding-left: 40px;"><u>Ορίζοντας Εφαρμογής</u> : Μακροπρόθεσμο</p> <p style="padding-left: 40px;"><u>Φορείς Υλοποίησης</u> : ΔΗΜΟΙ, ΔΕΥΑ, ΙΔΙΩΤΕΣ</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΔΗΜΟΙ, ΔΕΥΑ, ΙΔΙΩΤΕΣ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	50.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €

Α΄ ΦΑΣΗ

**Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Μέχρι την έκδοση των προδιαγραφών σύνταξης των υδρογεωλογικών μελετών, οι απαιτούμενες μελέτες μπορούν να υλοποιούνται μετά από σύμφωνη γνώμη της ΕΓΥ αναφορικά με το φυσικό αντικείμενο και το περιεχόμενό τους.
- Οι υδρογεωλογικές μελέτες εκπονούνται από τον κύριο του έργου κατά τη διαδικασία έκδοσης ή ανανέωσης της άδειας χρήσης ύδατος (Δήμοι, ΔΕΥΑ, Ιδιώτες).
- Οι Δήμοι γνωμοδοτούν κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση των νέων δραστηριοτήτων και έχουν την ευθύνη για τον έλεγχο της χωροθέτησης του νέου έργου αναφορικά με τις υφιστάμενες ή και προβλεπόμενες, με εύλογο βαθμό ωριμότητας προγραμματισμού, υδροληψίες ύδατος για πόσιμο νερό.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Προστασία υδροληπτικών έργων επιφανειακών υδάτων για ύδρευση

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM06_011
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Προστασία υδροληπτικών έργων επιφανειακών υδάτων για ύδρευση
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM06
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Η μεθοδολογία καθορισμού ζωνών προστασίας γύρω από τα επιφανειακά ΥΣ που χρησιμοποιούνται για ύδρευση απαιτεί την εκπόνηση μελετών για κάθε ένα από αυτά. Έως την εκπόνηση των συγκεκριμένων μελετών μια καταρχήν προσέγγιση καθορισμού ζωνών είναι η ακόλουθη:</p> <ul style="list-style-type: none">▫ Ζώνη III (μακρινή ζώνη ή επιτηρούμενη ζώνη).▫ Ζώνη II (κοντινή ζώνη προστασίας ή ελεγχόμενη ζώνη).▫ Ζώνη I (άμεσης προστασίας ή απαγορευμένη). <p>Η Δ/ση Υδάτων θα καθορίσει τις κατά προτεραιότητα θέσεις υδροληψιών στο ΥΔ για τις οποίες θα πρέπει να εκπονηθούν οι αντίστοιχες μελέτες κατά την τρέχουσα διαχειριστική περίοδο.</p> <p>Ο καθορισμός ζωνών προστασίας γύρω από τα επιφανειακά ΥΣ που χρησιμοποιούνται για ύδρευση, όπου δεν προβλέπεται η εκπόνηση Σχεδίων Ασφάλειας Νερού, απαιτεί την εκπόνηση ειδικών μελετών αναλυτικού σχεδιασμού οριοθέτησης των ζωνών προστασίας του νερού για κάθε ένα από αυτά.</p> <p>Έως την εκπόνηση των συγκεκριμένων μελετών, σε περίπτωση αιτημάτων για υλοποίηση νέων έργων ή νέων δραστηριοτήτων που είτε χωροθετούνται εντός της υδρολογικής λεκάνης απορροής του επιφανειακού ΥΣ, είτε διαθέτουν τα απόβλητά τους εντός αυτής, οι αρμόδιες για την περιβαλλοντική αδειοδότησή τους Υπηρεσίες οφείλουν να εξετάσουν την επίδρασή τους στην ποιότητα του επιφανειακού ΥΣ που προορίζεται για ύδρευση με στόχο τη διατήρησή της τουλάχιστον στα προ της επέμβασης επίπεδα.</p> <p>Για τα Υδατικά Συστήματα από τα οποία προγραμματίζεται η απόληψη πόσιμου νερού, στο πλαίσιο της αδειοδότησης εκτέλεσης του σχετικού έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων θα πρέπει ο κύριος του έργου να καταθέτει στις αρμόδιες υπηρεσίες:</p> <ul style="list-style-type: none">• Αναλυτικό σχεδιασμό οριοθέτησης των ζωνών προστασίας του νερού του ΥΣ,• Σχέδιο κανονιστικής διάταξης της παραπάνω οριοθέτησης και των επιτρεπόμενων δραστηριοτήτων <p>Μετά τον καθορισμό των ζωνών προστασίας ο Φορέας υλοποίησης νέου έργου / δραστηριότητας πρέπει να τεκμηριώσει στις αρμόδιες υπηρεσίες τη συμβατότητα του έργου με τις καθορισμένες ζώνες προστασίας του ΥΣ. Αρμόδιοι φορείς για τον έλεγχο της συμβατότητας των νέων δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης είναι το ΥΠΕΚΑ ή η Αποκεντρωμένη Διοίκηση, κατά περίπτωση.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

**Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

	<p>Η υλοποίηση του μέτρου θα γίνει στις ακόλουθες φάσεις:</p> <p>Φάση 1^η Σύνταξη κατευθύνσεων για τη μεθοδολογία υλοποίησης. <u>Φορείς Υλοποίησης</u> : ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ) Καθορισμός γεωγραφικών προτεραιοτήτων για την υλοποίηση του μέτρου. <u>Φορείς Υλοποίησης</u>: ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ) <u>Ορίζοντας Εφαρμογής</u>: ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΟ</p> <p>Φάση 2^η Υλοποίηση των απαιτούμενων μελετών <u>Φορείς Υλοποίησης</u> : ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΔΗΜΟΙ, ΔΕΥΑ, ΛΟΙΠΟΙ ΠΑΡΟΧΟΙ <u>Ορίζοντας Εφαρμογής</u> : ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟ</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ), ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΔΗΜΟΙ, ΔΕΥΑ, ΛΟΙΠΟΙ ΠΑΡΟΧΟΙ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	30.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στον άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Προστασία ΥΥΣ που εντάσσονται στο μητρώο προστατευόμενων περιοχών πόσιμου ύδατος και καθορισμός θεσμικού πλαισίου προστασίας**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM06_012
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Προστασία ΥΥΣ που εντάσσονται στο μητρώο προστατευόμενων περιοχών πόσιμου ύδατος και καθορισμός θεσμικού πλαισίου προστασίας.
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM06
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Κατ' αρχάς για την εγκατάσταση νέων δραστηριοτήτων εφαρμόζονται οι απαγορεύσεις της ζώνης προστασίας II των σημείων υδροληψίας υπόγειου νερού για ύδρευση με εξαίρεση τα κοιμητήρια, τις εγκαταστάσεις χώρων στάθμευσης και συνεργείων αυτοκινήτων, την ανάπτυξη λατομικών ή μεταλλευτικών δραστηριοτήτων.</p> <p>Η εγκατάσταση νέων δραστηριοτήτων μπορεί να επιτρέπεται σε συγκεκριμένες θέσεις μετά την υποβολή υδρογεωλογικής μελέτης ή έκθεσης, ανάλογα με το μέγεθος και την κατηγορία της δραστηριότητας και θετική γνωμοδότηση της αρμόδιας Δ/σης Υδάτων. Καθορισμός θεσμικού πλαισίου προστασίας όπου θα υιοθετηθούν με λεπτομέρεια τα μέτρα προστασίας των ΥΥΣ που εντάσσονται στο μητρώο προστατευόμενων περιοχών, από ΕΓΥ.</p> <p>Η σκοπιμότητα του παρόντος μέτρου σχετίζεται με τη δυνατότητα ανάπτυξης νέων δραστηριοτήτων χωρίς να δημιουργούνται κίνδυνοι ρύπανσης των υπόγειων υδροφορέων, ενώ στοχεύει κυρίως στην προστασία των ΥΥΣ που χρησιμοποιούνται ή πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για πόσιμο νερό από ρύπανση λόγω ανθρώπινης δραστηριότητας.</p> <p>Η εφαρμογή του μέτρου προβλέπεται να γίνει σε μία Φάση.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ),+ ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ),+ΔΕΥΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Σύνταξη / Επικαιροποίηση Γενικών Σχεδίων Ύδρευσης (Masterplan)
από τις ΔΕΥΑ.**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM06_013
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Σύνταξη / Επικαιροποίηση Γενικών Σχεδίων Ύδρευσης (Masterplan) από τις ΔΕΥΑ.
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM06
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Σύνταξη γενικών σχεδίων ύδρευσης όπου θα εντοπίζονται οι υδάτινοι πόροι που θα καλύψουν τις ανάγκες ύδρευσης σε μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη προοπτική, θα υιοθετούνται εγκαίρως τα κατάλληλα μέτρα προστασίας και θα σχεδιάζονται τα απαραίτητα εξωτερικά υδραγωγεία σε προκαταρκτικό επίπεδο. Προτείνεται τα Σχέδια (Masterplan) να εκπονηθούν από τις ΔΕΥΑ ως καθ' ύλην αρμόδιων φορέων για το θέμα. Τα σχέδια αυτά θα πρέπει να είναι σύμφωνα με τις προβλέψεις των Σχεδίων Διαχείρισης για την κατάσταση των σωμάτων και των λοιπών προγραμμάτων μέτρων και για το σκοπό αυτό θα πρέπει να έχουν τη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας Δ/σης Υδάτων.</p> <p>Το μέτρο αποσκοπεί στην αιφορική διαχείριση των υδατικών πόρων, στην κάλυψη της αυξανόμενης ζήτησης νερού, στην αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών προς τους καταναλωτές και στην εξυπηρέτηση καταναλωτών νέων περιοχών (επεκτάσεις σχεδίων πόλεων κτλ.) λαμβάνοντας υπόψη τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ). Τα σχέδια ύδρευσης θα συμπεριλαμβάνουν μελέτη εξεύρεσης νέων πηγών για την αναβάθμιση του υδατικού δυναμικού ή κατάλληλης διαχείρισης των υφιστάμενων.</p> <p>Η Υλοποίηση του μέτρου περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενέργειες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έκδοση κατευθύνσεων για την εκπόνηση του Masterplan από την ΕΓΥ και αναζήτηση πηγών χρηματοδότησης από τις ΔΕΥΑ του ΥΔ 06 <u>Φορείς Υλοποίησης</u> : ΕΓΥ, ΔΕΥΑ, ΕΥΔΑΠ <u>Ορίζοντας Εφαρμογής</u> : Βραχυπρόθεσμο • Σύνταξη Σχεδίων Ύδρευσης (Masterplan) για τις μεγάλες ΔΕΥΑ του ΥΔ <u>Φορείς Υλοποίησης</u> : ΔΕΥΑ, ΕΥΔΑΠ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ) <u>Ορίζοντας Εφαρμογής</u> : Μεσοπρόθεσμο • Σύνταξη Σχεδίων Ύδρευσης (Masterplan) για τις λοιπές ΔΕΥΑ του ΥΔ <u>Φορείς Υλοποίησης</u> : ΔΕΥΑ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ) <u>Ορίζοντας Εφαρμογής</u> : Μακροπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΥΔΑΠ, ΔΕΥΑ, ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΣΗ ΥΔΑΤΩΝ)

Α΄ ΦΑΣΗ	Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση των υδατικών συστημάτων
----------------	--

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	300.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Εκτιμώμενο κόστος για ΕΥΔΑΠ και ΔΕΥΑ Λουτρακίου Περαχώρας. Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στον άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Δημιουργία ενιαίου μητρώου αδειοδοτημένων απολήψεων νερού μέσα από τη διαδικασία έκδοσης αδειών χρήσης νερού**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM07_014
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Δημιουργία ενιαίου μητρώου αδειοδοτημένων απολήψεων νερού μέσα από τη διαδικασία έκδοσης αδειών χρήσης νερού
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM07
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Αναφέρεται στην ενιαιοποίηση του τρόπου καταχώρισης των βασικών στοιχείων που συλλέγονται από τις Δ/νσεις Υδάτων κατά την Έκδοση των Αδειών Χρήσης Νερού κυρίως σε σχέση με τη θέση υδροληψίας, τις ποσότητες που λαμβάνονται και το ΥΣ που αφορούν καθώς επίσης και στοιχεία των υπευθύνων ώστε να είναι δυνατός ο εξορθολογισμός των ελέγχων που απαιτούνται για την τήρηση των όρων της σχετικής άδειας. Οι πληροφορίες που θα πρέπει να περιλαμβάνονται στο μητρώο θα καθοριστούν από την ΕΓΥ σε συνεργασία με τις Δ/νσεις Υδάτων. Το μητρώο θα είναι στη διάθεση των αρμοδίων Υπηρεσιών ελέγχου της Περιφέρειας έτσι ώστε να διευκολύνονται οι απαραίτητοι προβλεπόμενοι έλεγχοι των έργων αυτών.</p> <p>Η καταγραφή των δικαιωμάτων χρήσης νερού με τη δημιουργία ενός ενιαίου μητρώου αδειοδοτημένων απολήψεων, θα συμβάλει ουσιαστικά στη σαφή γνώση του αριθμού των υφιστάμενων υδροληψιών για κάθε χρήση (ο οποίος σήμερα είναι άγνωστος), του συνολικού –πραγματικού- όγκου απολήψεων από κάθε υδροληψία και κάθε ΥΣ, των χαρακτηριστικών του υδροφορέα ή του ΕΥΣ. Εκτιμάται ότι η εφαρμογή του υπόψη μέτρου θα συμβάλει ουσιαστικά στην εξάλειψη των μη αδειοδοτημένων υδροληψιών που αφορούν κυρίως σε υδρογεωτρήσεις, αλλά και στη βέλτιστη και περιβαλλοντικά αποδεκτή διαχείριση των ΥΣ. Επιπλέον, το μέτρο στοχεύει στην ενοποίηση της μεθοδολογίας καταγραφής και αξιοποίησης των στοιχείων που αφορούν σε υδροληψίες νερού από επιφανειακά και υπόγεια νερά.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ), ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ)
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	20.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Επανεξέταση του κανονιστικού πλαισίου αδειοδότησης χρήσης νερού και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM07_015
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Επανεξέταση του κανονιστικού πλαισίου αδειοδότησης χρήσης νερού και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων.
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM07
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Αναθεώρηση των προβλέψεων της ΚΥΑ 43504/2005 (1784 ΦΕΚΒ) και λοιπών σχετικών κανονιστικών διατάξεων, ώστε μεταξύ άλλων:</p> <p>(α) να εξετάζεται η συμβατότητα εκτέλεσης έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων σε σχέση με τα προβλεπόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης σε πρώιμο στάδιο, με στόχο την έγκαιρη ενημέρωση των ενδιαφερόμενων,</p> <p>(β) να διερευνηθεί η αδειοδότηση χρήσεων ύδατος για γεωθερμικούς σκοπούς.</p> <p>Η σκοπιμότητα του παρόντος μέτρου σχετίζεται με τη δημιουργία ενός απλού και σαφώς διατυπωμένου κανονιστικού πλαισίου, όπου θα καθορίζονται οι κανόνες που διέπουν τη χορήγηση αδειών χρήσης νερού και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων για κάθε χρήση. Το υπόψη κανονιστικό πλαίσιο θα καθορίζει τις προϋποθέσεις για τη χρησιμοποίηση του νερού γεωθερμικών πεδίων (έκταση, ποσότητα, εισπίεση) και θα θέτει τους κανόνες για την αδειοδότηση τέτοιων έργων. Το μέτρο στοχεύει στην απλούστευση των διαδικασιών έκδοσης αδειών χρήσης νερού με τον καλύτερο και πλέον ορθολογικό τρόπο, τόσο για τους αρμόδιους φορείς, όσο και για το δικαιούχο – χρήστη.</p> <p>Η εφαρμογή του μέτρου προβλέπεται να γίνει σε μια Φάση με βραχυπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα εφαρμογής.</p> <p>Κατά τη σύνταξη του υπόψη πλαισίου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα αποτελέσματα του σχετικού Σχεδίου Διαχείρισης των ΛΑΠ του Υδατικού Διαμερίσματος: ποιοτική και ποσοτική κατάσταση των ΥΥΣ, οικολογική κατάσταση των ΕΥΣ, πυκνότητα και ονομαστική ή πραγματική δυναμικότητα των υφιστάμενων υδροληψιών, χαρακτηριστικά των υδροφορέων ή επιφανειακών συστημάτων, κατά περίπτωση, υφιστάμενες ανάγκες νερού για κάθε χρήση, περιβαλλοντικό κόστος και κόστος φυσικού πόρου κ.λπ.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ), ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ)
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Επικαιροποίηση της απόφασης Φ16/6631/1989 που καθορίζει τα κατώτατα και ανώτατα όρια των αναγκαίων ποσοτήτων αρδευτικού νερού**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM07_016
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Επικαιροποίηση της απόφασης Φ16/6631/1989 που καθορίζει τα κατώτατα και ανώτατα όρια των αναγκαίων ποσοτήτων αρδευτικού νερού
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM07
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση Φ16/6631/1989 καθορίσθηκαν τα κατώτατα και τα ανώτατα όρια των αναγκαίων ποσοτήτων αρδευτικού νερού για την ορθολογική χρήση των υδατικών πόρων στην άρδευση ανά κατηγορία καλλιεργειών και ανά Υδατικό Διαμέρισμα. Τα όρια αυτά έχουν υπολογισθεί ανά μήνα για την περίοδο Απριλίου – Σεπτεμβρίου και ισχύουν και αθροιστικά. Ο υπολογισμός των αναγκαίων ποσοτήτων έγινε με τη μέθοδο Blanney - Gridle. Προτείνεται η επικαιροποίηση της απόφασης λαμβάνοντας υπόψη τα μετεωρολογικά δεδομένα από το 1989 και μετά, και λαμβάνοντας υπόψη τις προβλέψεις του Σχεδίου Διαχείρισης.</p> <p>Η αιτιολογική έκθεση της Αποφ. Φ16/6631/01.06.1989 (ΦΕΚ Β' 428), εδάφια 3 και 4 αναφέρεται στη δυνατότητα διαφοροποίησης, εφόσον στην πορεία εφαρμογής διαπιστωθεί ότι συντρέχουν ουσιαστικοί λόγοι που αφορούν στην έρευνα, τη βελτίωση της τεχνολογίας, οριοθέτησης των περιοχών, αλλαγής των κλιματολογικών συνθηκών και ποιότητας των εδαφών. Στο διάστημα των 24 περίπου ετών από την έκδοση της σχετικής απόφασης υπάρχουν διαφοροποιήσεις σε βασικά στοιχεία διαμόρφωσης των απαιτήσεων, όπως οι κλιματολογικές συνθήκες, η κατηγοριοποίηση εδαφών, η εισαγωγή στην παραγωγική δραστηριότητα νέων ειδών καλλιεργειών κλπ.</p> <p>Ενδεικτικά αναφέρονται τα είδη των εναλλακτικών καλλιεργειών Ροδιά, Μύρτιλο, Βατόμουρο, Υποτροπικά φυτά, Αρωματικά και Φαρμακευτικά φυτά, καθώς και νέα είδη που ανήκουν στην κατηγορία των ενεργειακών καλλιεργειών, όπως Ελαιοκράμβη, Σόργο και Κενάφ.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΥΠΑΑΤ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτωνΚαθορισμός κριτηρίων για τον προσδιορισμό ορίων συνολικών
απολήψεων ανά ΥΣ

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM07_017
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Καθορισμός κριτηρίων για τον προσδιορισμό ορίων συνολικών απολήψεων ανά ΥΣ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM07
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Διερεύνηση δυνατότητας καθορισμού μεθοδολογίας και κριτηρίων για τον προσδιορισμό της περιβαλλοντικής παροχής κατάντη σημαντικών έργων υδροληψίας με βάση τα αποτελέσματα του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της κατάστασης των ΥΣ της χώρας και με στόχο την κατάρτιση συγκεκριμένων προδιαγραφών.</p> <p>Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιοποιήθηκαν στο «Προσχέδιο για τη διαφύλαξη των υδατικών πόρων της Ευρώπης» (Blueprint, 2012²), η δεύτερη πιο διαδεδομένη πίεση στην οικολογική κατάσταση των ΥΣ της ΕΕ (σε 16 κράτη μέλη) σχετίζεται με απολήψεις νερού ή ρύθμιση ροής.</p> <p>Για την αναγνώριση (ποσοτικοποίηση) και αντιμετώπιση της πίεσης αυτής απαιτείται να τεθεί η ποσοτική διαχείριση του νερού σε πολύ στέρεες βάσεις με τον προσδιορισμό της οικολογικής ροής, δηλ. της ποσότητας νερού που απαιτείται προκειμένου το υδάτινο οικοσύστημα να συνεχίσει να ευδοκιμεί και να παρέχει τις υπηρεσίες στις οποίες στηριζόμαστε. Ουσιαστικό ρόλο γι' αυτό έχει η αναγνώριση του γεγονότος ότι η ποιότητα και η ποσότητα του νερού συνδέονται στενά στο πλαίσιο της έννοιας «καλή κατάσταση». Ωστόσο, δεν υφίσταται ενωσιακός ορισμός της οικολογικής ροής, ούτε συναίνεση σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού της, παρόλο που αυτά αποτελούν προϋποθέσεις για τη συνεπή εφαρμογή της Οδηγίας. Για να αντιμετωπιστεί το κενό αυτό η Επιτροπή προτείνει την κατάρτιση εγγράφου καθοδήγησης στο πλαίσιο της Κοινής Στρατηγικής Εφαρμογής της ΟΠΥ μέσω ανοικτής και συμμετοχικής διαδικασίας. Μόλις συμφωνηθούν κοινός ορισμός και μεθοδολογία υπολογισμού, θα πρέπει να εφαρμοστούν στον επόμενο κύκλο διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμών.</p> <p>Επιπλέον, στην έκθεση του ΕΟΠ για την κατάσταση των υδάτων υπογραμμίζονται ανησυχητικές τάσεις από τις οποίες προκύπτει αύξηση του αριθμού και γεωγραφική εξάπλωση των γεγονότων λειψυδρίας και της καταπόνησης των υδάτων, που αναμένεται να πλήττει το 2030 σχεδόν τις μισές ΛΑΠ της ΕΕ. Για την αντιμετώπιση των παραπάνω, εκτός από τη βελτίωση της κατανομής του νερού, λαμβάνοντας υπόψη και την οικολογική ροή, πρέπει να ληφθούν και μέτρα για την αποδοτική χρήση του, ώστε να εξοικονομηθεί ο πολύτιμος αυτός πόρος.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο

² http://ec.europa.eu/environment/water/blueprint/index_en.htm

Α΄ ΦΑΣΗ	Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση των υδατικών συστημάτων
----------------	--

ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ)
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	50.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Εκτιμώμενο κόστος σε επίπεδο χώρας. Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στον άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Καταγραφή απολήψεων επιφανειακού νερού για ύδρευση, άρδευση και λοιπές χρήσεις από μεγάλους καταναλωτές (Αναφέρεται σε απολήψεις άνω των 10m³/ημέρα)**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM07_018
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Καταγραφή απολήψεων επιφανειακού νερού για ύδρευση, άρδευση και λοιπές χρήσεις από μεγάλους καταναλωτές (Αναφέρεται σε απολήψεις άνω των 10m ³ /ημέρα).
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM07
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Αναφέρεται σε απολήψεις άνω των 10 m³/ημέρα και περιλαμβάνει την τοποθέτηση ή/και τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενου εξοπλισμού καταγραφής των απολήψεων (υδρόμετρα, σταθμηγράφους κλπ) στα σημεία απόληψης επιφανειακών υδάτων. Ο σχετικός εξοπλισμός που είναι αναγκαίος θα προσδιορίζεται κατά την έκδοση νέας ή την επανέκδοση της σχετικής άδειας χρήσης νερού και το κόστος βαρύνει τον φορέα που πραγματοποιεί την άντληση-απόληψη επιφανειακού νερού, ο οποίος υποχρεούται να δηλώσει την έναρξη λειτουργίας του μετρητικού εξοπλισμού στη Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Οι μετρήσεις των ποσοτήτων απολήψεων θα αποστέλλονται το πρώτο δεκαήμερο του Οκτωβρίου κάθε έτους στις Διευθύνσεις Υδάτων και θα μπορούσαν να εξετασθούν κίνητρα εφαρμογής του μέτρου.</p> <p>Η τοποθέτηση συστημάτων καταγραφής απολήψεων επιφανειακών υδάτων, αποτελεί ένα πρώτο βήμα ελέγχου των απολήψεων, αξιολόγησης των επιπτώσεων στην ποσοτική κατάσταση των Συστημάτων Επιφανειακών Υδάτων και σημαντικό εργαλείο λήψης αποφάσεων σχετικά με την ανάγκη πρόβλεψης πρόσθετων μέτρων με σκοπό την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων που προβλέπονται στο Άρθρο 4 του π.δ. 51/2007.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ), ΙΔΙΩΤΕΣ, ΦΟΡΕΙΣ ΧΡΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΑΠΟΛΗΨΗΣ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

**Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Το κόστος του απαιτούμενου εξοπλισμού θα βαρύνει τον φορέα που πραγματοποιεί την απόληψη.

Οι αρμόδιες φορείς για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στον άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Τοποθέτηση συστημάτων καταγραφής απολήψεων υπογείων υδάτων**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM07_019
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Τοποθέτηση συστημάτων καταγραφής απολήψεων υπογείων υδάτων
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM07
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Σταδιακή τοποθέτηση υδρομετρητών σε όλες τις γεωτρήσεις, πηγές που έχουν υδρομαστευτεί και πηγάδια με άντληση ίση ή μεγαλύτερη από 10 m³/ημέρα για την παρακολούθηση και τον έλεγχο των απολήψεων υπογείων υδάτων. Το μέτρο αφορά τις ΔΕΥΑ, τους Δήμους, τους φορείς συλλογικής άρδευσης αλλά και τους ιδιώτες. Ο σχετικός εξοπλισμός που είναι αναγκαίος θα βαρύνει τον φορέα που πραγματοποιεί την άντληση-απόληψη υπογείου νερού, ο οποίος υποχρεούται να δηλώσει την έναρξη λειτουργίας του μετρητικού εξοπλισμού στη Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Για τους μεγάλους καταναλωτές (ΔΕΥΑ, Δήμους, Βιομηχανίες, Συλλογικά αρδευτικά δίκτυα) οι μετρήσεις των ποσοτήτων απολήψεων θα αποστέλλονται το πρώτο δεκαήμερο του Οκτωβρίου κάθε έτους στις Διευθύνσεις Υδάτων. Θα μπορούσαν να εξετασθούν κίνητρα εφαρμογής του μέτρου.</p> <p>Ως μεγάλοι χρήστες νοούνται όλοι όσοι αντλούν ποσότητα ύδατος μεγαλύτερη ή ίση με 100.000m³ ετησίως, περιλαμβανομένων, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά τις αναφερόμενες πιο πάνω ΔΕΥΑ, Δήμους, Βιομηχανίες, Συλλογικά αρδευτικά δίκτυα αλλά και ιδιώτες ή οργανισμούς που αντλούν την ως άνω ποσότητα, π.χ. ομάδα αγροτών με κοινή άδεια χρήσης (ομαδική), ξενοδοχειακές μονάδες, κ.λπ.</p> <p>Η σκοπιμότητα του παρόντος μέτρου, έγκειται στην καταγραφή των απολήψεων με στόχο τη γνώση των απολήψεων από κάθε υδροληψία και από κάθε υπόγειο υδατικό σύστημα / υποσύστημα για αποφυγή υπεράντλησης.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ), ΙΔΙΩΤΕΣ, ΔΕΥΑ, ΓΟΕΒ/ΤΟΕΒ/ΥΠΑΑΤ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Το κόστος του απαιτούμενου εξοπλισμού θα βαρύνει τους χρήστες των υδρογεωτρήσεων.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Κατάρτιση εγχειριδίου τεχνικών προδιαγραφών εφαρμογής μεθόδων επαναχρησιμοποίησης**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM08_020
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Κατάρτιση εγχειριδίου τεχνικών προδιαγραφών εφαρμογής μεθόδων επαναχρησιμοποίησης
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM08
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Σύνταξη εγχειριδίου τεχνικών προδιαγραφών εφαρμογής των μεθόδων επαναχρησιμοποίησης που προβλέπονται στην ΚΥΑ 145116/2.2.2011 (ΦΕΚ 354B/8.3.2011) όπου ενδεικτικά θα καθορίζονται:</p> <p>A: Η περιγραφή των δυνατικών μεθόδων επαναχρησιμοποίησης, πού συνιστάται η εφαρμογή κάθε μεθόδου, οι ελάχιστες απαιτήσεις εφαρμογής κάθε μεθόδου και η συνολική πρακτική ορθής και αποδεκτής εκτέλεσης.</p> <p>B: Οι διαδικασίες μελέτης και εφαρμογής επαναχρησιμοποίησης ήτοι τα διαδοχικά στάδια προσέγγισης (Εκδήλωση πρόθεσης - προκαταρκτική μελέτη, Μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, Διαβούλευση ενημέρωση ενδιαφερομένων, Τεχνική μελέτη εφαρμογής, Αδειοδότηση, Πιλοτική εφαρμογή, Παραγωγική εφαρμογή) καθώς επίσης και η εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων των εμπλεκόμενων φορέων.</p> <p>Η αξιοποίηση των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων και η μέσω αυτής εξοικονόμηση υδατικών πόρων, μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων:</p> <p>i) στις περιπτώσεις λειψυδρίας και ξηρασίας, καθώς και την αναμενόμενη επιδείνωση του προβλήματος λόγω της κλιματικής αλλαγής,</p> <p>ii) από την έντονη ταπεινωση ή/και υφαλμύριση των υπόγειων υδροφορέων από την υπεράντληση ή/και την προϊούσα λειψυδρία σε παραλιακές περιοχές.</p> <p>Σε ό,τι αφορά στη χρήση τους με περιορισμένη ή απεριόριστη άρδευση, απαιτείται εκπόνηση μελέτης σχεδιασμού και εφαρμογής του συστήματος άρδευσης, λαμβάνοντας υπόψη το είδος της καλλιέργειας και τη συγκεκριμένη περιοχή, προκειμένου να προσδιοριστεί το υδατικό ισοζύγιο καθώς και το ισοζύγιο θρεπτικών και ιχνοστοιχείων.</p> <p>Το πρόγραμμα παρακολούθησης των ποιοτικών χαρακτηριστικών των αποβλήτων, τα μέτρα ενημέρωσης και προστασίας των χρηστών και τυχόν άλλα μέτρα καθορίζονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Άρθρου 4 και των παραρτημάτων I ÷ IV της ΚΥΑ, σχετικά με τις μικροβιολογικές παραμέτρους, τις μέγιστες επιτρεπόμενες συγκεντρώσεις μετάλλων, τα αγρονομικά χαρακτηριστικά και τις μέγιστες επιτρεπόμενες συγκεντρώσεις ουσιών προτεραιότητας.</p> <p>Η άδεια χρήσης που εκδίδεται από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση λαμβάνει υπόψη την απαίτηση του Άρθρου 4 του π.δ. 51/2007 (Περιβαλλοντικοί Στόχοι), όπως ρητά εκφράζεται στο Άρθρο 10 της ως άνω ΚΥΑ και καθορίζεται τελικά στα Σχέδια Διαχείρισης των ΛΑΠ του Υδατικού Διαμερίσματος.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ	Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση των υδατικών συστημάτων
----------------	--

ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ)
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	20.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Εκτιμώμενο κόστος σε επίπεδο χώρας.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Δημιουργία θεσμικού πλαισίου αδειοδότησης βυτιοφόρων οχημάτων μεταφοράς λυμάτων**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM09_021
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Δημιουργία θεσμικού πλαισίου αδειοδότησης βυτιοφόρων οχημάτων μεταφοράς λυμάτων
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM09
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Η ανάγκη για τη θέσπιση ενός ολοκληρωμένου νομοθετικού πλαισίου που θα διέπει την αδειοδότηση των βυτιοφόρων οχημάτων μεταφοράς αστικών λυμάτων, καθώς το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, δεν προβλέπει την υποχρέωση λήψης άδειας για την εκτέλεση εργασιών συλλογής και μεταφοράς αστικών λυμάτων. Σύμφωνα με παλαιότερη απόφαση του Υπ. Μεταφορών, η αδειοδότηση των βυτιοφόρων οχημάτων μεταφοράς βοθρολυμάτων απαιτούσε μόνο την έκδοση άδειας κυκλοφορίας, στην οποία καθορίζονταν μόνο θέματα κυκλοφορίας.</p> <p>Τα προβλήματα από τη μη ελεγχόμενη διαχείριση και την ανεξέλεγκτη απόρριψη των αστικών λυμάτων που μεταφέρονται από τα βυτιοφόρα σε προστατευόμενες περιοχές, σε βιοτόπους, σε υδάτινα συστήματα, σε αγωγούς ομβρίων ή ακαθάρτων, σε χωματερές, σε χωράφια κτλ., λόγω έλλειψης μηχανισμού ελέγχου είναι σημαντικά.</p> <p>Το μέτρο αφορά στη δημιουργία κανονιστικού πλαισίου αδειοδότησης των βυτιοφόρων μεταφοράς λυμάτων το οποίο θα καθορίζει ειδικά μέτρα για τον εντοπισμό και έλεγχο των βυτιοφόρων. Ενδεικτικά αναφέρονται: σύστημα ηλεκτρονικής παρακολούθησης κάθε βυτιοφόρου, δημιουργία μητρώου αδειοδοτημένων βυτιοφορέων, πρόβλεψη για διασταύρωση με τις βιομηχανίες, πρόβλεψη για διεύρυνση του δικτύου των ελεγκτών, καθορισμός των αρμόδιων υπηρεσιών ελέγχου και επιβολής αυστηρών κυρώσεων για περιβαλλοντικές παραβάσεις (π.χ. προστίμων άμεσα εισπρακτέων και κλιμάκωση αυτών με αφαίρεση άδειας και κατάσχεσης οχήματος), εμπλοκή των Δήμων, επιβεβαίωση διάθεσης των μεταφερόμενων λυμάτων στην ΕΕΛ.</p> <p>Συνεπώς, θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα ρυθμιστικό πλαίσιο, κοινό για όλη τη χώρα, που να καλύπτει τις σύγχρονες ανάγκες της μεταφοράς υγρών αποβλήτων. Το μέτρο στοχεύει τόσο στην ασφαλή μεταφορά, όσο και την τήρηση των όρων αποδοχής των υγρών αυτών από τις ΕΕΛ.</p> <p>Παράλληλα, θα υπάρχει ενιαίος κατάλογος με τις προδιαγραφές των βυτιοφόρων, ώστε να είναι δυνατός ο αντικειμενικός έλεγχός τους, τόσο από την τροχαία όσο και από τα ΚΤΕΟ.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΥΠ.ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια

Α΄ ΦΑΣΗ

**Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Διαμόρφωση κανονιστικού πλαισίου/κατευθύνσεων για την παρακολούθηση της ποιότητας νερού στις μονάδες υδατοκαλλιεργειών**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM09_022
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Διαμόρφωση κανονιστικού πλαισίου/κατευθύνσεων για την παρακολούθηση της ποιότητας νερού στις μονάδες υδατοκαλλιεργειών
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM09
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης σύμφωνα με το Ν.1650/86 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το Ν.3010/2002 καθώς και της προστασίας και διαχείρισης υδάτων σύμφωνα με το Ν.3199/2003 και του Π.Δ. 51/2007 προβλέπεται ο συστηματικός έλεγχος της ποιότητας των νερών στις Μονάδες των υδατοκαλλιεργειών .</p> <p>Οι αρμόδιες Υπηρεσίες για την έκδοση των ΑΕΠΟ και αδειών χρήσης νερού συνήθως εφαρμόζουν την αρ. 46399/1352/27-6-1986 ΚΥΑ "Απαιτούμενη ποιότητα των επιφανειακών νερών που προορίζονται για: «πόσιμα», «κολύμβηση», «διαβίωση ψαριών σε γλυκά νερά» και «καλλιέργεια και αλιεία οστρακοδέρμων», μέθοδοι μέτρησης, συχνότητα δειγματοληψίας και ανάλυση των επιφανειακών νερών που προορίζονται για πόσιμα, σε συμμόρφωση με τις οδηγίες του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 75/440/ΕΟΚ, 76/160/ΕΟΚ, 78/659/ΕΟΚ, 79/923/ΕΟΚ και 79/869/ΕΟΚ" παράλο που δεν αφορά στη διαβίωση ψαριών στη θάλασσα. Επίσης έχει παρατηρηθεί ότι οι Αποφάσεις που εκδίδονται δεν περιλαμβάνουν ενιαίους όρους ως προς την παρακολούθηση των παραμέτρων για το σύνολο των μονάδων.</p> <p>Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται η έκδοση κατευθυντήριων γραμμών που θα καθορίζει τις παραμέτρους των υδάτων και του ιζήματος που θα πρέπει να παρακολουθούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα στις μονάδες υδατοκαλλιεργειών των παράκτιων και εσωτερικών υδάτων με στόχο την προστασία και τη διατήρηση της κατάστασης των ΥΣ.</p> <p>Σημειώνεται η κατάργηση της οδηγίας 78/659/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 1978, περί της ποιότητας των γλυκών υδάτων που έχουν ανάγκη προστασίας ή βελτιώσεως για τη διατήρηση της ζωής των ιχθύων, καθώς και της οδηγίας 79/923/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 30ής Οκτωβρίου 1979, περί της απαιτούμενης ποιότητας των υδάτων για οστρακοειδή, δεκατρία (13) έτη μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ (ως άρθρο 22 αυτής).</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

	<p>Μετά την κατάργηση των παραπάνω ισχύουν η Οδηγία 2006/113/ΕΚ, περί της απαιτούμενης ποιότητας των υδάτων (παράκτιων –υφάλμυρων) για τα οστρακοειδή και η Οδηγία 2006/44/ΕΚ, περί της ποιότητας των γλυκών υδάτων που έχουν ανάγκη προστασίας ή βελτίωσης για τη διατήρηση της ζωής των ιχθύων. Τα ποιοτικά πρότυπα των υδάτων οστρακοειδών, αναφέρονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2006/113/ΕΚ. Τα ποιοτικά πρότυπα των γλυκών υδάτων, αναφέρονται στα Παραρτήματα της Οδηγίας 2006/44/ΕΚ, ενώ αναφέρεται και στις δύο οδηγίες και η ελάχιστη συχνότητα της δειγματοληψίας για κάθε περίπτωση.</p> <p>Επισημαίνεται πως οι ειδικοί, αυστηρότεροι στόχοι ποιότητας που επιβάλλονται από το καθεστώς προστασίας αφορούν στην άμεση περιοχή των υδατοκαλλιεργειών που έχουν αναγνωρισθεί εντός του ΥΣ, σύμφωνα και με όσα διευκρινίζονται στο Μητρώο Προστατευόμενων Περιοχών.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΥΠΑΑΤ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Εκσυγχρονισμός εθνικής νομοθεσίας περί διαχείρισης λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM09_023
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Εκσυγχρονισμός εθνικής νομοθεσίας περί διαχείρισης λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM09
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Η Υπουργική Απόφαση Ε1β/221/1965 περί διάθεσης λυμάτων και βιομηχανικών αποβλήτων και οι μετέπειτα τροποποιήσεις της, αποτελούσε και αποτελεί σε μεγάλο βαθμό, ακόμα και σήμερα, το βασικό θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη διάθεση λυμάτων και υγρών βιομηχανικών και αστικών αποβλήτων. Η ΥΑ Ε1β/221/1965 χαρακτηρίστηκε ως ένα πρωτοποριακό θεσμικό πλαίσιο για την εποχή της, το οποίο ωστόσο δεν καλύπτει σήμερα τη σύγχρονη περιβαλλοντική πολιτική. Ήδη με την ΚΥΑ 145116/2011 καταργούνται οι σχετικές ρυθμίσεις των άρθρων 2, 7, 8, 12 και 14 της Υγειονομικής Διάταξης αριθ. Ε1β/221/1965 (Β'138), όπως αυτή είχε τροποποιηθεί και ισχύει, ενώ στο άρθρο 59 του Ν.4042/2012 περιγράφεται η καθολική της κατάργηση, η οποία ωστόσο ενέχει ασάφειες ως προς ενδεχόμενο νομικό κενό. Συναξιολογώντας τα ανωτέρω προτείνεται η θέσπιση ενός σύγχρονου νομικού πλαισίου για τη διαχείριση υγρών αποβλήτων.</p> <p>Το νέο θεσμικό πλαίσιο θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη και την απόφαση της επαναχρησιμοποίησης υγρών αποβλήτων (Κ.Υ.Α. 145116/02.02.2011, με σκοπό μια ομοιογενή αντιμετώπιση για τη διαχείριση των υγρών αποβλήτων, η οποία θα οδηγήσει σε ορθολογικότερες μεθόδους διαχείρισης για την προστασία της δημόσιας υγείας και την αειφορία.</p> <p>Η αναβάθμιση του πλαισίου διαχείρισης θα συνδυαστεί με τη βελτίωση των όρων της παρακολούθησης και ελέγχου των διατιθέμενων υγρών αποβλήτων καθώς και τη διαρκή καταγραφή των δεδομένων διαχείρισης.</p> <p>Απαιτείται η συνεργασία της ΕΓΥ με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΥΠ. ΥΓΕΙΑΣ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Εξειδίκευση διαδικασίας ελέγχου και καθορισμού ζωνών για τις
ιχθυοκαλλιέργειες εσωτερικών υδάτων**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM09_024
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Εξειδίκευση διαδικασίας ελέγχου και καθορισμού ζωνών για τις ιχθυοκαλλιέργειες εσωτερικών υδάτων
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM09
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Αναφέρεται στην κατάρτιση ειδικών προδιαγραφών και την έκδοση κανονιστικής πράξης για τον καθορισμό ζωνών ανάπτυξης ιχθυοκαλλιέργειας εσωτερικών υδάτων, εφαρμογή ελέγχων της λειτουργίας (συχνότητα, ένταση, υποδομές, απόβλητα), επιβολή κυρώσεων και προστίμων για τη μη τήρηση των περιβαλλοντικών όρων ή / και τη μη αδειοδοτημένη λειτουργία. Απαιτείται η συνεργασία της ΕΓΥ με τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ καθώς επίσης και των αρμοδίων αρχών περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ(ΕΓΥ), ΥΠΑΑΤ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Εξειδίκευση κριτηρίων αδειοδότησης νέων/επέκτασης υφισταμένων μονάδων υδατοκαλλιέργειας

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM09_025
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Εξειδίκευση κριτηρίων αδειοδότησης νέων/επέκτασης υφισταμένων μονάδων υδατοκαλλιέργειας
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM09
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Σε ΥΣ που η κατάστασή τους χαρακτηρίζεται ως κατώτερη της καλής, θα πρέπει κατά τη διαδικασία αδειοδότησης νέων μονάδων ή επέκτασης υφιστάμενων μονάδων υδατοκαλλιέργειας να αποδεικνύεται ότι στην άμεση περιοχή εγκατάστασης της μονάδας, η κατάσταση των υδάτων σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ είναι καλή. Η ταξινόμηση του ΥΣ σε κατάσταση κατώτερη της καλής τεκμαίρεται από το Σχέδιο Διαχείρισης και από τα αποτελέσματα του εθνικού προγράμματος παρακολούθησης των νερών της ΚΥΑ Αριθμ. οικ. 140384/19.08.2011 (ΦΕΚ 2017/Β/9.9.2011), το οποίο βρίσκεται σε εξέλιξη.</p> <p>Η εξέλιξη και δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων του εθνικού προγράμματος παρακολούθησης των νερών θα γίνει με ευθύνη της ΕΓΥ του ΥΠΕΚΑ.</p> <p>Η αρμόδια Υπηρεσία έκδοσης της σχετικής άδειας λαμβάνει υπόψη τα στοιχεία του εθνικού προγράμματος παρακολούθησης των νερών και τη σχετική γνωμοδότηση της Δ/σης Υδάτων.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΥΠΑΑΤ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ)
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Θεσμοθέτηση/καθορισμός ορίων εκπομπής ρύπων σε επίπεδο Λεκάνης απορροής για τις ουσίες προτεραιότητας και τους άλλους ρύπους της ΚΥΑ 51354/2641/Ε103/2010 καθώς επίσης και για τις ΦΣΧ παραμέτρους σε σχέση με τους ποιοτικούς στόχους που καθορίζονται στα Σχέδια Διαχείρισης

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM09_026
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Θεσμοθέτηση/καθορισμός ορίων εκπομπής ρύπων σε επίπεδο Λεκάνης απορροής για τις ουσίες προτεραιότητας και τους άλλους ρύπους της ΚΥΑ 51354/2641/Ε103/2010 καθώς επίσης και για τις ΦΣΧ παραμέτρους σε σχέση με τους ποιοτικούς στόχους που καθορίζονται στα Σχέδια Διαχείρισης.
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΜ09
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Στόχο του μέτρου αποτελεί ο καθορισμός ορίων εκπομπής και συγκέντρωσης για τις ουσίες προτεραιότητας και άλλους ρύπους που επηρεάζουν τα επιφανειακά ύδατα και θεσπίζονται με την ΚΥΑ 51354/2641/Ε103/2010. Κατά τον ορισμό των οριακών τιμών εκπομπών θα πρέπει να ληφθούν υπόψη:</p> <ol style="list-style-type: none">i. τα Ποιοτικά Περιβαλλοντικά Πρότυπα που έχουν θεσπισθεί σε όρους μέσω ετήσιων συγκεντρώσεων με την ΚΥΑ 51354/2641/Ε103/2010ii. τα προβλεπόμενα στην Οδηγία 91/271/ΕΟΚiii. η αραίωση που επιτυγχάνεται κατά τη θερινή περίοδο από την ελάχιστη παροχή του ποταμού και τις μέγιστες παροχές των υγρών αποβλήτων από τις διάφορες βιομηχανικές και λοιπές δραστηριότητεςiv. Ο χαρακτήρας ευαισθησίας της περιοχήςv. Το εκτιμώμενο ημερήσιο και εκτιμώμενο ετήσιο ρυπαντικό φορτίο της εγκατάστασηςvi. Η συγκέντρωση των βασικών παραμέτρων ρυπαντικού φορτίουvii. Η συσχέτιση με περιοχές προστασίας ως προς το πόσιμο νερό. <p>Οι Οριακές Τιμές Εκπομπών θα αποτελούν μέγιστες τιμές τις οποίες θα πρέπει να ικανοποιούν σε κάθε περίπτωση τα υγρά απόβλητα των βιομηχανικών και λοιπών δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται εντός της λεκάνης απορροής.</p> <p>Σε πρώτη φάση η Διεύθυνση Υδάτων θα πρέπει να καθορίσει τις λεκάνες απορροής που αποτελούν προτεραιότητα για τις περιοχές της και στη συνέχεια να κοστολογήσει τις δράσεις που απαιτούνται ώστε στην επόμενη διαχειριστική περίοδο να υλοποιηθούν οι κατάλληλες μελέτες και έρευνες. Τα αποτελέσματα του μέτρου θα είναι σταδιακά.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

	<p>Στο πλαίσιο των ερευνών και μελετών θα πρέπει να ληφθούν υπόψη, ενδεικτικά, τα Ποιοτικά Περιβαλλοντικά Πρότυπα που έχουν θεσπισθεί με την ΚΥΑ 51354/2641/Ε103/2010 σε όρους μέσωσιν ετήσιων συγκεντρώσεων, τα προβλεπόμενα στην οδηγία 91/271/ΕΟΚ, η αραίωση που επιτυγχάνεται κατά τη θερινή περίοδο από την ελάχιστη παροχή του ποταμού και τις μέγιστες παροχές των υγρών αποβλήτων από τις διάφορες βιομηχανικές και λοιπές δραστηριότητες και τα όρια τιμών των ουσιών προτεραιότητας και των άλλων ρύπων (και των προϊόντων της αποδόμησής τους) οι οποίες καθορίζουν την ύπαρξη της βλάστησης και της πανίδας της συγκεκριμένης περιοχής σε επίπεδο τύπων φυσικών οικοτόπων (ρυθμιστικοί παράγοντες), καθώς και τα όρια τιμών των ουσιών που καθορίζουν τη διατήρησή τους (περιοριστικοί παράγοντες).</p> <p>Στη συνέχεια, θα πρέπει να προσδιοριστούν τα πεδία τιμών που επιτρέπουν τη διατήρηση των συντελεστών αυτών. Με τα δεδομένα αυτά μπορούν στη συνέχεια να προσδιοριστούν εξειδικευμένες Οριακές Τιμές Εκπομπών.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ), ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στον άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Καθορισμός συνθηκών και προϋποθέσεων για τη σύνδεση βιομηχανιών
στο δίκτυο αποχέτευσης/υποδοχή βιομηχανικών αποβλήτων σε ΕΕΛ**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM09_027
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Καθορισμός συνθηκών και προϋποθέσεων για τη σύνδεση βιομηχανιών στο δίκτυο αποχέτευσης/υποδοχή βιομηχανικών αποβλήτων σε ΕΕΛ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	ΟΜ09
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Οι φορείς διαχείρισης των δικτύων αποχέτευσης και των ΕΕΛ θα πρέπει να εκδώσουν κανονισμούς λειτουργίας των δικτύων αποχέτευσης ή να αναθεωρήσουν υφιστάμενους όπου θα καθορίζονται οι προϋποθέσεις σύνδεσης βιομηχανιών στο δίκτυο ή/και προϋποθέσεις για την υποδοχή βιομηχανικών αποβλήτων στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας. Για την έκδοση/αναθεώρηση των κανονισμών αυτών απαιτείται η γνωμοδότηση της Δ/σης Υδάτων. Οι κανονισμοί αυτοί θα κοινοποιηθούν στις Δ/σεις Υδάτων και στην ΕΓΥ καθώς επίσης και στις αρμόδιες για τους σχετικούς ελέγχους υπηρεσίες της Περιφέρειας</p> <p>Για τη σύνδεση των βιομηχανικών μονάδων στα δίκτυα αποχέτευσης το πλαίσιο αποδοχής των υγρών αποβλήτων θα ρυθμίζεται από το διαχειριστή των δικτύων καθώς και της ΕΕΛ που θα καταλήγουν. Ο ορισμός των προϋποθέσεων για τη σύνδεση είναι ουσιαστικός παράγοντας για την επιχειρησιακή μονάδα, ώστε καταρχήν να προκύπτει εάν μπορούν να διοχετευτούν τα απόβλητά της στο δίκτυο, καθώς και τα όρια διάθεσης, από όπου προκύπτει ο απαιτούμενος βαθμός επεξεργασίας πριν τη διάθεση στον αποχετευτικό αγωγό.</p> <p>Ουσιαστικά το μέτρο έρχεται να αντιμετωπίσει το πρόβλημα του ελέγχου της ποιότητας των πολλαπλών σημείων απόρριψης επεξεργασμένων βιομηχανικών αποβλήτων, σε φυσικούς αποδέκτες. Με την υπό όρους αποδοχή των υγρών αποβλήτων στο συλλογικό δίκτυο αποχέτευσης:</p> <ul style="list-style-type: none">- δίνεται κίνητρο στις επιχειρήσεις να τηρούν τα προβλεπόμενα όρια με την εφαρμογή κατάλληλης προ-επεξεργασίας για να γίνονται δεκτά τα απόβλητά τους- αυξάνεται ο βαθμός ασφάλειας με την παρεμβολή της ΕΕΛ- εντατικοποιείται ο έλεγχος, με συμμετοχή και των φορέων λειτουργίας των αποχετευτικών δικτύων και ΕΕΛ.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΔΕΥΑ, ΕΥΔΑΠ, Φορείς Λειτουργίας ΕΕΛ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €

Α΄ ΦΑΣΗ

**Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Κατάρτιση μητρώου πηγών ρύπανσης (εκπομπές, απορρίψεις και διαρροές)

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM09_028
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Κατάρτιση μητρώου πηγών ρύπανσης (εκπομπές, απορρίψεις και διαρροές)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM09
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Σύμφωνα με την 1η παράγραφο του Άρθρου 5 «Κατάλογος εκπομπών, απορρίψεων και διαρροών» της ΚΥΑ 51354/2641/Ε103 (ΦΕΚ 1909Β/8.12.2010) «Οι Διευθύνσεις Υδάτων των Περιφερειών, με βάση τις πληροφορίες που συλλέγονται σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 11 του Π. Δ. 51/2007, τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 166/2006 και άλλα διαθέσιμα δεδομένα, καταρτίζουν για κάθε περιφέρεια λεκάνης απορροής ποταμού ή μέρος της περιφέρειας αυτής που βρίσκεται μέσα στα διοικητικά τους όρια, κατάλογο συμπεριλαμβανομένων τυχόν χαρτών, των εκπομπών, απορρίψεων και διαρροών για όλες τις ουσίες προτεραιότητας και όλους τους ρύπους που εκτίθενται στο μέρος Α του παραρτήματος Ι της παρούσας απόφασης, συμπεριλαμβανομένων των συγκεντρώσεων τους στα ιζήματα και τους ζώντες οργανισμούς, κατά περίπτωση.»</p> <p>Ειδικότερα, στο πλαίσιο της κατάρτισης του καταλόγου εκπομπών, απορρίψεων και διαρροών προτείνεται η δημιουργία μητρώου πηγών ρύπανσης που να περιλαμβάνει:</p> <p>α) την καταγραφή των εγκαταστάσεων, δραστηριοτήτων και χρήσεων που αποτελούν πηγές έκλυσης ουσιών προτεραιότητας και ειδικών ρύπων και την κατάρτιση σχετικού μητρώου,</p> <p>β) την περιγραφή των αποβλήτων που απορρίπτονται τακτικά από συγκεκριμένες πηγές, συνοδευόμενη από χημική ανάλυση των αποβλήτων αυτών,</p> <p>γ) την έκδοση εγκυκλίων και λοιπών ενημερωτικών δράσεων για το προσωπικό των αρμόδιων υπηρεσιών αδειοδότησης και ελέγχου και</p> <p>δ) την επικαιροποίηση των σχετικών αδειών σε διάφορες εγκαταστάσεις.</p> <p>Το μητρώο θα περιλαμβάνει τον κατάλογο εκπομπών, απορρίψεων και διαρροών για όλες τις ουσίες προτεραιότητας και όλους τους ρύπους που εκτίθενται στο Παράρτημα Ι της ΚΥΑ 51354/2641/Ε103/24.11.2010 σε συμφωνία με τις διατάξεις του άρθρου 5 της εν λόγω ΚΥΑ.</p> <p>Στο μητρώο αυτό καταχωρούνται οι δυνητικές πηγές ρύπανσης και το ίδιο αποτελεί τη βάση για την κατάρτιση σχεδίου δράσης μείωσης των ανωτέρω ουσιών. Στο πλαίσιο αυτού του μέτρου θα πρέπει να διερευνηθεί αν οι αυξημένες συγκεντρώσεις ορισμένων ουσιών οφείλονται σε ανθρωπογενή αίτια ή σε φυσικές διεργασίες.</p> <p>Επιπλέον το μητρώο θα συνδράμει τις αδειοδοτούσες αρχές να εντοπίσει το σύνολο των υπόχρεων εγκαταστάσεων και να προχωρήσει στην τροποποίηση όπου είναι απαραίτητο των περιβαλλοντικών αδειών και λοιπών σχετικών απαιτήσεων που απορρέουν από τη νομοθεσία.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

	<p>Η καταγραφή όλων των εν δυνάμει ρυπογόνων δραστηριοτήτων είναι ιδιαίτερης σημασίας για τη διαχρονική παρακολούθησή τους αλλά και για τις ελεγκτικές αρχές. Για την υλοποίηση του μέτρου αρχικά πρέπει να σχεδιαστεί το Μητρώο από τις Διευθύνσεις Υδάτων υπό το συντονισμό της ΕΓΥ. Η ανάπτυξη του μητρώου θα πρέπει να υλοποιηθεί σε συνδυασμό με το μέτρο RBD06_OM11_031 «Δημιουργία Ενιαίου Μητρώου περιοχών διάθεσης επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων, είτε μέσω άρδευσης είτε μέσω τεχνητού εμπλουτισμού (ΦΕΚ Β' 354/08.03.2011)» και να αφορά σε ΕΥΣ & ΥΥΣ προκειμένου να δημιουργηθεί ενιαία βάση με το σύνολο της πληροφορίας (εκροών, ρύπων κ.λπ.) που απαιτείται, μεταξύ άλλων, τόσο για τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 166/2006 όσο και για την ΚΥΑ οικ. 145116/02.02.2011 (ΦΕΚ Β' 354/08.03.2011) περί καθορισμού μέτρων, όρων και διαδικασιών για την επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ), ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1.000.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στο άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτωνΑνάπτυξη εξειδικευμένων εργαλείων για την Ορθολογική Χρήση
Λιπασμάτων και Νερού

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM10_029
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Ανάπτυξη εξειδικευμένων εργαλείων για την Ορθολογική Χρήση Λιπασμάτων και Νερού
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM10
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Διερεύνηση ανάπτυξης εργαλείων για τον καθορισμό λιπαντικής αγωγής στα πρότυπα του προγράμματος «Καταγραφή των Θρεπτικών Στοιχείων, των Βαρέων Μέταλλων και των Υδροδυναμικών Ιδιοτήτων των Εδαφών για την Ορθολογική Χρήση Λιπασμάτων και Νερού και Παραγωγή Προϊόντων Ασφάλειας» της Περιφέρειας Αν. Μακεδονίας - Θράκης για εφαρμογή στις ευπρόσβλητες ζώνες νιτρορρύπανσης της 91/676/ΕΟΚ.</p> <p>Η καινοτομία αυτών των εργαλείων, είναι ότι επιτρέπει στον παραγωγό ή τον σύμβουλο γεωπόνο, μέσα από το ηλεκτρονικό περιβάλλον του Γεωγραφικού Συστήματος Πληροφοριών (GIS), επιλέγοντας οποιοδήποτε αγροτεμάχιο, που εντοπίζει από κατάλληλα ψηφιοποιημένους ορθοφωτοχάρτες, να έχει άμεσα πρόσβαση σε μια σειρά πληροφοριών, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none">• τα γενικά στοιχεία του συγκεκριμένου αγροτεμαχίου του παραγωγού,• τη φυσική και χημική ανάλυση του εδάφους, καθώς και• συμβουλές για ορθολογική λίπανση για μια σειρά καλλιεργειών του συγκεκριμένου αγροτεμαχίου. <p>Το λογισμικό υπολογίζει αυτόματα τις ανάγκες λίπανσης και άρδευσης σε κάθε αγροτεμάχιο. Με βάση τη θρεπτική κατάσταση του αγροτεμαχίου και τις εδαφικές συνθήκες, ορίζεται η λιπαντική αγωγή με ακρίβεια, ώστε να αποφεύγεται η απορροή και έκπλυση θρεπτικών στους επιφανειακούς και υπόγειους αποδέκτες και επομένως η περαιτέρω επιβάρυνσή τους.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΑΑΤ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	100.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €

Α΄ ΦΑΣΗ

**Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στον άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Εκσυγχρονισμός θεσμικού πλαισίου διαχείρισης ιλύος από εγκαταστάσεις επεξεργασίας αστικών λυμάτων με έμφαση στην διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής και στην αναθεώρηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών της εφαρμοζόμενης ιλύος

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM10_030
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Εκσυγχρονισμός θεσμικού πλαισίου διαχείρισης ιλύος από εγκαταστάσεις επεξεργασίας αστικών λυμάτων με έμφαση στην διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής και στην αναθεώρηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών της εφαρμοζόμενης ιλύος
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM10
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Η αγροτική επαναχρησιμοποίηση της ιλύος, υπόκειται στις διατάξεις της Οδηγίας 86/278/ΕΚ η οποία εντάχθηκε στο Εθνικό Δίκαιο μέσω της ΚΥΑ 80568/4225/91 και τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 114218/97 (ΦΕΚ-1016/Β/17-11-97). Τον Ιανουάριο του 2012 ολοκληρώθηκε η δημόσια διαβούλευση και έχει συνταχθεί το Σχέδιο της ΚΥΑ με τίτλο «Μέτρα, όροι και διαδικασίες για τη χρησιμοποίηση της ιλύος που προέρχεται από επεξεργασία οικιακών και αστικών λυμάτων καθώς και ορισμένων υγρών αποβλήτων, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 86/278/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων». Το σχέδιο ΚΥΑ εκσυγχρονίζει και επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής της 80568/4225/91 ΚΥΑ και στοχεύει στη μεγιστοποίηση της αξιοποίησης της ιλύος και συγκεκριμένα στην αύξηση των δυνατοτήτων χρησιμοποίησης της ιλύος με τη μορφή εδαφοβελτιωτικού στη γεωργία, τη δασοπονία, το αστικό και περιαστικό πράσινο και τις αναπλάσεις χώρων. Προτείνεται η υιοθέτηση ενός σύγχρονου θεσμικού πλαισίου που θα προωθήσει την βιωσιμότητα κατά τη διαχείριση της ιλύος και την μείωση των ποσοτήτων που διατίθενται σε ΧΥΤΑ.</p> <p>Η διαχείριση της ιλύος από τις μονάδες επεξεργασίας υγρών αποβλήτων αποτελεί ένα από τα προβλήματα που χρήζει αντιμετώπισης διαμέσω του εκσυγχρονισμού του ρυθμιστικού πλαισίου. Η διάθεση της παραγόμενης ιλύος από τους βιολογικούς καθαρισμούς (λυματολάσπης) θα πρέπει να ελαχιστοποιηθεί και για το σκοπό αυτό, παράλληλα με την αξιοποίηση της ξηραμένης ιλύος από το ΚΕΛ Ψυττάλειας και σύντομα και από την ΕΕΛ Θεσσαλονίκης με τη μορφή καυσίμου, προωθείται η αξιοποίηση πρόσθετων ποσοτήτων, κατά προτίμηση στη γεωργία.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΥΠΑΑΤ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €

Α΄ ΦΑΣΗ

**Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Δημιουργία Ενιαίου Μητρώου περιοχών διάθεσης επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων, είτε μέσω άρδευσης είτε μέσω τεχνητού εμπλουτισμού (ΦΕΚ354/Β/08.03.2011)**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM11_031
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Δημιουργία Ενιαίου Μητρώου περιοχών διάθεσης επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων, είτε μέσω άρδευσης είτε μέσω τεχνητού εμπλουτισμού (ΦΕΚ354/Β/08.03.2011)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM11
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Με βάση το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για την επαναχρησιμοποίηση των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων είτε μέσω άρδευσης είτε μέσω τεχνητού εμπλουτισμού η Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης γνωμοδοτεί μετά την υποβολή της μελέτης σχεδιασμού. Το μέτρο αφορά στη δημιουργία ενός μητρώου περιοχών διάθεσης, το οποίο θα περιλαμβάνει τα στοιχεία του φορέα υλοποίησης του έργου διάθεσης, τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά, το ΥΣ που αφορά καθώς επίσης τα τυχόν συμπληρωματικά μέτρα παρακολούθησης που έχουν τεθεί και στοιχεία μετρήσεων παρακολούθησης που ενδέχεται να έχουν ζητηθεί κατά τη διαδικασία αδειοδότησης και διατίθενται στην Δ/νση Υδάτων. Ο καθορισμός των πληροφοριών που θα πρέπει να περιλαμβάνονται στο μητρώο θα καθοριστούν από την ΕΓΥ σε συνεργασία με τις Δ/νσεις Υδάτων. Το μητρώο θα είναι στη διάθεση των αρμοδίων Υπηρεσιών ελέγχου της Περιφέρειας έτσι ώστε να διευκολύνονται οι απαραίτητοι προβλεπόμενοι έλεγχοι των έργων αυτών.</p> <p>Η αξιοποίηση των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. 145116/02.02.2011 (ΦΕΚ Β' 354/08.03.2011), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και η μέσω αυτής εξοικονόμηση υδατικών πόρων, μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων:</p> <ol style="list-style-type: none">i) στις περιπτώσεις λειψυδρίας και ξηρασίας, ,ii) από την έντονη ταπείνωση ή/και υφαλμύριση των υπόγειων υδροφορέων από την υπεράντληση ή/και την προϊούσα λειψυδρία σε παραλιακές περιοχές. <p>Σε ό,τι αφορά στη χρήση τους με περιορισμένη ή απεριόριστη άρδευση, απαιτείται σύμφωνα με την ΚΥΑ εκπόνηση μελέτης σχεδιασμού και εφαρμογής του συστήματος άρδευσης λαμβάνοντας υπόψη το είδος της καλλιέργειας και τη συγκεκριμένη περιοχή, προκειμένου να προσδιοριστεί το υδατικό ισοζύγιο, καθώς και το ισοζύγιο θρεπτικών και ιχνοστοιχείων.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Η καταγραφή των πεδίων εφαρμογής των υγρών αποβλήτων από τις Δ/νσεις Υδάτων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων ουσιαστικά δημιουργεί μια βάση για τη διαχρονική παρακολούθηση της διαχείρισής τους και τον έλεγχο τήρησης των όρων που δίδονται από τις σχετικές αδειοδοτήσεις. Στο μητρώο αυτό θα καταγράφονται και θα ταξινομούνται τα ποιοτικά χαρακτηριστικών των αποβλήτων, τα μέτρα ενημέρωσης και προστασίας των χρηστών και τυχόν άλλα μέτρα που καθορίζονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 4 της ΚΥΑ, των παραρτημάτων Ι-ΙV, σχετικά με τις μικροβιολογικές παραμέτρους, τις μέγιστες επιτρεπόμενες συγκεντρώσεις μετάλλων, τα αγρονομικά χαρακτηριστικά και τις μέγιστες επιτρεπόμενες συγκεντρώσεις ουσιών προτεραιότητας.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Διεύθυνση Υδάτων), ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Χαμηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	20.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στον άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Ενίσχυση της συνέργειας του Σχεδίου Διαχείρισης υδάτων με τα ΣΑΤΑΜΕ εγκαταστάσεων που εντάσσονται στις οδηγίες IPPC και SEVESO**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM14_032
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Ενίσχυση της συνέργειας του Σχεδίου Διαχείρισης υδάτων με τα ΣΑΤΑΜΕ εγκαταστάσεων που εντάσσονται στις οδηγίες IPPC και SEVESO
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM14
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Κατάρτιση Σχεδίου Αντιμετώπισης Τεχνολογικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης (ΣΑΤΑΜΕ) το οποίο θα περιλαμβάνει τον τρόπο προστασίας των ΥΣ από σημαντικές διαρροές και ατυχήματα και ιδιαίτερα των ΥΣ που περιλαμβάνονται στο Μητρώο Προστατευόμενων Περιοχών αλλά και τρόπους αντιμετώπισης τέτοιων συμβάντων με σκοπό την προστασία των οικοσυστημάτων (π.χ. περιοχές δικτύου NATURA 2000) και της ανθρώπινης υγείας (συστήματα που χρησιμοποιούνται ή προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση). Ειδικά για τις μονάδες που συγκαταλέγονται στις μονάδες υψηλού κινδύνου σύμφωνα με την Οδηγία SEVESO, θα πρέπει στο Εσωτερικό Σχέδιο Αντιμετώπισης Τεχνολογικών Ατυχημάτων Μεγάλης Έκτασης (ΣΑΤΑΜΕ) τους να περιλαμβάνονται κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▫ τα ΥΣ στην πληττόμενη περιοχή, τα οποία θα πρέπει είναι εμφανή ως σημεία ενδιαφέροντος κατά τον καθορισμό των Ζωνών Προστασίας (και στους σχετικούς χάρτες) ▫ καθορισμός τρόπου άμεσης ενημέρωσης (κινητοποίησης στην περίπτωση σοβαρού περιστατικού) των οικείων Υπηρεσιών Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και της Περιφέρειας για τη διαχείριση και προστασία του αντίστοιχου ΥΣ. <p>Αντίστοιχες τροποποιήσεις ενδέχεται να απαιτηθούν στα σχέδια έκτακτης ανάγκης (ΣΑΤΑΜΕ) όπου καθορίζονται τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται έξω από τη μονάδα στην οποία αποθηκεύονται ή διατηρούνται επικίνδυνες ουσίες. Τα ΣΑΤΑΜΕ σε εφαρμογή του Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας επανεξετάζονται, δοκιμάζονται, αναθεωρούνται και εκσυγχρονίζονται κάθε τρία χρόνια και σε κάθε περίπτωση όποτε συμβεί σημαντική αλλαγή στη λειτουργία της εγκατάστασης ή όπως ορίζουν οι σχετικές οδηγίες της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας. Αρμόδιες για τη σύνταξη των ΣΑΤΑΜΕ σε επίπεδο Αποκεντρωμένης Διοίκησης είναι οι Δ/νσεις Πολιτικής Προστασίας οι οποίες καταρτίζουν ένα ενιαίο Σχέδιο για κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση το οποίο εξειδικεύεται σε επίπεδο Περιφέρειας εντός διοικητικών ορίων κάθε Π.Ε.</p> <p>Στο πλαίσιο αυτό οι αρμόδιες Διευθύνσεις Υδάτων θα πρέπει να αποστείλουν το εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης:</p> <p>(α) Στην αρμόδια αρχή περιβαλλοντικής αδειοδότησης των εγκαταστάσεων Seveso και αυτή να κινηθεί τη διαδικασία για την επικαιροποίησή τους, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και</p>

Α΄ ΦΑΣΗ	Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση των υδατικών συστημάτων
----------------	--

	(β) Στις αρμόδιες Δ/νσεις και Γραφεία Πολιτικής Προστασίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και Περιφέρειας αντίστοιχα, ώστε να επιληφθούν για τυχόν τροποποιήσεις του ΣΑΤΑΜΕ αρμοδιότητάς τους.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Χαμηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Σχεδιασμός και εφαρμογή κεντρικού συστήματος ειδοποίησης και διαχείρισης της ρύπανσης από ατυχήματα/ φυσικά φαινόμενα**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΒΑΣΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_OM14_033
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Σχεδιασμός και εφαρμογή κεντρικού συστήματος ειδοποίησης και διαχείρισης της ρύπανσης από ατυχήματα/ φυσικά φαινόμενα
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	OM14
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Το μέτρο περιλαμβάνει την ενίσχυση των δράσεων πληροφόρησης, ειδοποίησης, ελέγχου και αποκατάστασης, οι οποίες θα επιτρέπουν τις σωστές διαδικασίες και ενέργειες σε περίπτωση αστοχίας έργων, όπως μια εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων, μια εγκατάσταση επεξεργασίας βιομηχανικών αποβλήτων, μια εγκατάσταση επεξεργασίας αστικών στερεών αποβλήτων, ένας ΧΥΤΑ, ένας αυτοκινητόδρομος, κλπ. Για την ορθότερη εποπτεία, έλεγχο και διαχείριση της ρύπανσης υδάτων από ατυχήματα, προτείνεται να υπάρχει ένα κεντρικό σύστημα ελέγχου σε επίπεδο Υδατικού Διαμερίσματος υπό την ευθύνη της Διεύθυνσης Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης σε συνεργασία με την περιφερειακή διοικητική μονάδα της Πολιτικής Προστασίας, στο οποίο θα αναφέρουν οι φορείς διαχείρισης των έργων. Οι περιοχές προτεραιότητας είναι οι ζώνες απόληψης πόσιμου νερού, οι ζώνες κολύμβησης, οι ζώνες οικονομικού ενδιαφέροντος (πχ ιχθυοκαλλιέργειες) και οι προστατευόμενες περιοχές.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ), ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Χαμηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	30.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στον άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Προώθηση εθελοντικών συμφωνιών με μεγάλους καταναλωτές (ΔΕΥΑ, συλλογικά αρδευτικά δίκτυα) που καταναλώνουν πολύ νερό ή προκαλούν ρύπανση στα υδατικά συστήματα για υιοθέτηση πρωτοβουλιών και κωδίκων ορθής συμπεριφοράς.

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM04_034
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Προώθηση εθελοντικών συμφωνιών με μεγάλους καταναλωτές (ΔΕΥΑ, συλλογικά αρδευτικά δίκτυα) που καταναλώνουν πολύ νερό ή προκαλούν ρύπανση στα υδατικά συστήματα για υιοθέτηση πρωτοβουλιών και κωδίκων ορθής συμπεριφοράς.
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM04
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Συνεννόηση με μεγάλους καταναλωτές (ΔΕΥΑ, συλλογικά αρδευτικά δίκτυα) που καταναλώνουν μεγάλες ποσότητες υπόγειου νερού (>300.000m ³ /έτος) και προκαλούν πίεση (ποσοτική ή ποιοτική) στα υπόγεια υδατικά συστήματα για λήψη πρωτοβουλιών ορθής υδατικής συμπεριφοράς.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΔΕΥΑ, ΤΟΕΒ
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	Όλα τα ΥΥΣ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στο άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Σύναψη εθελούσιας συμφωνίας μεταξύ δημοσίου- αγροτικού τομέα

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM04_035
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Σύναψη εθελούσιας συμφωνίας μεταξύ δημοσίου- αγροτικού τομέα
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM04
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Προώθηση εθελούσιων συμφωνιών μεταξύ του δημοσίου και αγροτικού τομέα σχετικά με τον έλεγχο της χρήσης και της ρύπανσης του νερού. Τα εν λόγω προγράμματα προσπαθούν να πείσουν τους αγρότες (μέσω της εκπαίδευσης), για τα πλεονεκτήματα της ορθής διαχείρισης του νερού. Με αυτόν τον τρόπο προωθείται η συμμετοχή των αγροτών στο σχεδιασμό και τη λήψη αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΔΕΥΑ, ΤΟΕΒ
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	Όλα τα ΥΣ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στο άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Σύναψη εθελούσιας συμφωνίας μεταξύ δημοσίου- βιομηχανικού τομέα**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM04_036
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Σύναψη εθελούσιας συμφωνίας μεταξύ δημοσίου- βιομηχανικού τομέα
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM04
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Προώθηση εθελούσιων συμφωνιών μεταξύ δημοσίου και μεγάλες ιδιωτικές επιχειρήσεις που καταναλώνουν πολύ νερό ή προκαλούν μεγάλες αρνητικές πιέσεις ρύπανσης στα υδάτινα σώματα για υιοθέτηση πρωτοβουλιών και κωδικών ορθής συμπεριφοράς.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΙΔΙΩΤΕΣ
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	Όλα τα ΥΣ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στον άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Εντατικοποίηση των προληπτικών, τακτικών και έκτακτων περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων σε εφαρμογή του αρ. 20 του Ν. 4014/2011.**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM05_037
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Εντατικοποίηση των προληπτικών, τακτικών και έκτακτων περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων σε εφαρμογή του αρ. 20 του Ν. 4014/2011.
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM05
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Το πρόσφατο θεσμικό πλαίσιο που αφορά στην περιβαλλοντική αδειοδότηση και έλεγχο της λειτουργίας των έργων και δραστηριοτήτων και περιγράφεται από το Ν. 4014/2011, περιλαμβάνει στο άρθρο 20 διατάξεις για τις απαιτούμενες περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις οι οποίες διακρίνονται σε προληπτικές και τακτικές ή έκτακτες επιθεωρήσεις για τον έλεγχο της τήρησης των ΑΕΠΟ ή των ΠΠΔ. Η διασφάλιση του υδάτινου περιβάλλοντος προϋποθέτει την εντατικοποίηση των έκτακτων επιθεωρήσεων προκειμένου να διερευνηθούν το ταχύτερο δυνατόν σοβαρές περιβαλλοντικές καταγγελίες ή συμβάντα με ιδιαίτερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, καθώς και περιπτώσεις μη συμμόρφωσης και την άμεση ενεργοποίηση της παραγράφου 5 του αρ. 20 του Ν. 4014/2011. Προτείνεται οι έλεγχοι στις εγκαταστάσεις κατηγορίας Α1 να πραγματοποιούνται με μέγιστη συχνότητα τη διετία.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	Ειδικά κλιμάκια των περιφερειών με συντονισμό από την ΕΥΕΠ/ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	GR0626R000200002N, GR0600050, GR0600090, GR0600110, GR0600150
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Κατάρτιση κανόνων προστασίας καταβοθρών**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM05_038
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Κατάρτιση κανόνων προστασίας καταβοθρών
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM05
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Καθορισμός ζωνών προστασίας υφιστάμενων ενεργών ή ανενεργών καταβοθρών με απαγόρευση ρυπογόνων δραστηριοτήτων και ειδικά της οποιασδήποτε δραστηριότητας άμεσης διάθεσης υγρών αποβλήτων στις καταβόθρες. Οι καταβόθρες αποστραγγίζουν κλειστές υδρολογικές λεκάνες και πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για την προστασία και βελτίωση της ποιότητας του νερού που αποστραγγίζουν, όπως: 1. Κίνητρα στους αγρότες για αντικατάσταση των καλλιεργειών με βιολογικές, 2. Κίνητρα για τριτοβάθμια επεξεργασία των υγρών αποβλήτων 3.Αυστηρούς ελέγχους περί τήρησης των περιβαλλοντικών όρων στις υφιστάμενες μονάδες.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ), ΥΠΑΑΤ
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	GR0600160
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	30.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Σε πρώτη φάση η Δ/ση Υδάτων θα διερευνήσει τις δυνατότητες παροχής κινήτρων που αναφέρονται σε συνεργασία με ΥΠΑΑΤ και ως το 2015 θα καταρτίσει χρονοδιάγραμμα δράσεων για την υλοποίηση του μέτρου. Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στο άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Ορθολογική διαχείριση των αστικών λυμάτων σε οικισμούς που δεν εξυπηρετούνται από κεντρικές εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM05_039
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Ορθολογική διαχείριση των αστικών λυμάτων σε οικισμούς που δεν εξυπηρετούνται από κεντρικές εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM05
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Η διαχείριση των αστικών λυμάτων σε οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμό μικρότερο από 2000 κατοίκους, δεν εμπίπτει στις διατάξεις της ΚΥΑ 5673/400/1997. Ωστόσο, στο πλαίσιο εκπόνησης ενός ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης των αστικών λυμάτων για τους οικισμούς με ΜΙΠ<2000 η απουσία νομικής δέσμευσης για την κατασκευή έργων αποχέτευσης δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε περιβαλλοντική υποβάθμιση των αποδεκτών. Περιβαλλοντικά προβλήματα μπορεί να παρατηρηθούν και παρατηρούνται λόγω ανεξέλεγκτης ή μέσω μεθόδων ανεπαρκούς αποτελεσματικότητας (πχ υποδιαστασιοποιημένοι ή χωρίς σωστές προδιαγραφές απορροφητικοί βόθροι) διάθεσης των λυμάτων με αποτέλεσμα να γίνεται πιο επιτακτική η ανάγκη σύγχρονων, απλών και αποτελεσματικών συστημάτων επεξεργασίας που θα συνδράμουν στην προστασία του περιβάλλοντος. Στις περιοχές αυτές η διαχείριση των υγρών αποβλήτων καθορίζεται με βάση τις απαιτήσεις της Υγειονομικής Διάταξης Ε1β.221/65 (ΦΕΚ 138Β/24-2-65), στην οποία τίθενται οι όροι διάθεσης λυμάτων σε επιφανειακά νερά, στο έδαφος και στο υπέδαφος. Προς την κατεύθυνση της ορθολογικής διαχείρισης των λυμάτων σε οικισμούς που δεν εξυπηρετούνται από εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, η Ειδική Γραμματεία Υδάτων στο πλαίσιο του έργου «Τεχνική Υποστήριξη της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΚΑ για τον προσδιορισμό κατάλληλων συστημάτων και την ανάπτυξη κριτηρίων επιλογής για την επεξεργασία λυμάτων οικισμών Δ. προτεραιότητας» ολοκληρώνει ειδικό εγχειρίδιο για κατάλληλα μικρά συστήματα. Το μέτρο αυτό συμβάλλει στη μείωση της ρύπανσης των υπογείων συστημάτων και στην σταδιακή βελτίωση της χημικής κατάστασης αυτών, ενώ προτεραιότητα μπορεί να δοθεί στις περιοχές που έχουν αναγνωρισμένους ευαίσθητους αποδέκτες.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ), ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΔΗΜΟΙ
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	Όλα τα ΥΣ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	33.000.000,00 €

Α΄ ΦΑΣΗ

**Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<p>Το μέτρο σχετίζεται με επιδοτήσεις και το κόστος του έχει εκτημηθεί με το οικονομικότερο σύστημα που προτείνεται στο σχετικό εγχειρίδιο της ΕΓΥ.</p> <p>Σε πρώτη φάση η Δ/ση Υδάτων σε συνεργασία με την Περιφέρεια και τους Δήμους θα καταρίσει κατάλογο προτεραιοτήτων ώστε τα επιλεχθέντα έργα να υλοποιηθούν την επόμενη Διαχειριστική Περίοδο.</p> <p>Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στο άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Μικρής εμβέλειας αγροπεριβαλλοντικά μέτρα μείωσης Νιτρορύπανσης
– Προστασία των ευαίσθητων στα νιτρικά περιοχών από την εξαέρωση
της αμμωνίας**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM06_040
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Μικρής εμβέλειας αγροπεριβαλλοντικά μέτρα μείωσης Νιτρορύπανσης – Προστασία των ευαίσθητων στα νιτρικά περιοχών από την εξαέρωση της αμμωνίας
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM06
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Στις γεωγραφικές θέσεις με αυξημένες συγκεντρώσεις ιόντων Ν Γεωργικής Προέλευσης πρέπει να εφαρμοστούν προγράμματα ενθάρρυνσης των γεωργών να αναλάβουν πρόσθετες υποχρεώσεις πέραν των υποχρεωτικών. Πρόκειται για προγράμματα ενθάρρυνσης αγοράς λιπασμάτων Ν βραδείας αποδόμησης σε συνδυασμό με μείωση των συνολικών ποσοτήτων αζωτούχου λίπανσης και μείωσης της χρήσης αρδευτικού νερού μέσα στις ζώνες στις οποίες εφαρμόζεται ή θα εφαρμοστεί Πρόγραμμα Δράσης για τη Μείωση Νιτρορύπανσης.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΑΑΤ
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	GR0600050, GR0600080, GR0600120, GR0600130, GR0600140, GR0600150, GR0600170
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	320.000,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Η διάρκεια του μέτρου είναι 5 χρόνια. Το μέτρο είναι αγροπεριβαλλοντικό που επιδοτεί την ανάληψη δεσμεύσεων εκ μέρους των αγροτών. Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στον άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Ανασύσταση και αποκατάσταση περιοχών υγροβιότοπων

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM07_041
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Ανασύσταση και αποκατάσταση περιοχών υγροβιότοπων
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM07
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Οι υγροβιότοποι, γενικότερα και ανεξάρτητα από τον τύπο ή μέγεθός τους, συνιστούν μία κατηγορία βιοτόπων στην οποία δίνεται κατά κανόνα ιδιαίτερη σημασία και προσοχή, εξαιτίας των αρκετών, ποικίλων και σημαντικών ιδιοτήτων τους (υψηλή βιοποικιλότητα, παραγωγικότητα, σπανιότητα, επιστημονικό ενδιαφέρον – εκπαιδευτική αξία, «αποθήκευση» ύδατος κλπ).</p> <p>Στο Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής, αναγνωρίζονται αξιόλογοι υγροβιότοποι, που φιλοξενούν μεγάλη ποικιλία υδρόβιων οργανισμών και οι οποίοι χρήζουν προστασίας από τις πιέσεις ανθρωπογενούς προέλευσης. Οι περιοχές αυτές είναι το ρέμα Πικροδάφνης και η εκβολή του, το έλος Βουρκάρι Μεγάρων και ο υγρότοπος Πάχης και η λίμνη Κουμουνδούρου. Στόχος του μέτρου αποτελεί η ανάδειξη των περιοχών αυτών μέσω της οριοθέτησής τους και της εκπόνησης των απαιτούμενων μελετών διαχείρισης των υγροβιότοπων.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	GR0626C0005N, GR0626C0007N, GR0600050, GR0600090, GR0600110
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	750.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<p>Σε πρώτη φάση οι αρμόδιες υπηρεσίες προστασίας φυσικού περιβάλλοντος σε συνεργασία με την Περιφέρεια θα καταστρώσουν κατάλογο προτεραιοτήτων ώστε να δρομολογηθούν οι κατάλληλες μελέτες για την οριστικοποίηση των απαιτούμενων παρεμβάσεων..</p> <p>Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στον άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Αναμόρφωση λογιστικών συστημάτων παρόχων νερού

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM08_042
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Αναμόρφωση λογιστικών συστημάτων παρόχων νερού.
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM08
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Διαμόρφωση και εφαρμογή ενιαίου τρόπου υπολογισμού και καταγραφής του κόστους του νερού ύδρευσης από τους παρόχους νερού, με στόχο την ενίσχυση της αξιοπιστίας εκτίμησής του. Με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα προκύπτει ότι (α) ο τρόπος καταγραφής και καταχώρησης των κατηγοριών δαπανών παρουσιάζει μεγάλη ανομοιομορφία και (β) δεν υπάρχει συστηματική καταχώρηση δαπανών και εσόδων ανά υπηρεσία (ύδρευσης και αποχέτευσης με/χωρίς εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων). Τέλος, θα πρέπει να γίνεται συνυπολογισμός του περιβαλλοντικού κόστους καθώς και του κόστους πόρου, με κατάλληλες μεθοδολογίες. Προϋπόθεση για αυτά είναι η μηχανοργάνωση των παρόχων νερού.</p> <p>Η διαμόρφωση και εφαρμογή ενιαίου τρόπου καταγραφής του κόστους του νερού αφορά και στους παρόχους αρδευτικού νερού, όπου στο πλαίσιο αυτό πρέπει να γίνεται υπολογισμός του περιβαλλοντικού κόστους καθώς και του κόστους πόρου με κατάλληλες μεθοδολογίες - ακόμα και για τους εξυπηρετούμενους από ιδιωτικά αντλητικά συγκροτήματα. Προϋπόθεση της εφαρμογής αποτελεί η στοιχειώδης μηχανοργάνωση των παρόχων.</p> <p>Ετήσια δημοσιοποίηση του συνολικού κόστους νερού ύδρευσης και του βαθμού ανάκτησής του, με στόχο την ευαισθητοποίηση του κοινού. Η δημοσιοποίηση πρέπει να γίνεται κατά τρόπο εκλαϊκευμένο και να είναι συγκριτική.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ)
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	Όλα τα ΥΣ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	250.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Καθορισμός και οριοθέτηση περιοχών ΥΥΣ που παρουσιάζουν κακή ποιοτική κατάσταση λόγω υφαλμύρισης ή παρουσιάζουν τοπική υφαλμύριση**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM08_043
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Καθορισμός και οριοθέτηση περιοχών ΥΥΣ που παρουσιάζουν κακή ποιοτική κατάσταση λόγω υφαλμύρισης ή παρουσιάζουν τοπική υφαλμύριση.
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM08
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Στα παράκτια ΥΥΣ που είναι σε κακή ποιοτική κατάσταση λόγω υφαλμύρισης ή παρουσιάζουν τοπική υφαλμύριση θα πρέπει να συνταχθούν ειδικές υδρογεωλογικές μελέτες για τον ακριβή καθορισμό των ορίων απαγόρευσης εκτέλεσης νέων υδροληψιών και επεκτάσεων του μετώπου υφαλμύρισης, ώστε στη ζώνη αυτή να ληφθούν μέτρα για σταδιακή αποκατάσταση μέσω όχι μόνο απαγόρευσης νέων γεωτρήσεων αλλά μείωσης έως και κατάργησης των αντλήσεων των υφισταμένων χρήσεων, δίνοντας προτεραιότητα στην εξεύρεση εναλλακτικών λύσεων κάλυψης των αρδευτικών αναγκών τους.</p> <p>Οι προδιαγραφές για τις προαναφερθείσες υδρογεωλογικές μελέτες θα καθοριστούν από τις συναρμόδιες αρχές υπό το συντονισμό της ΕΓΥ.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ*), ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	GR0600040, GR0600050, GR0600090, GR0600110, GR0600150, GR0600170, GR0600190, GR0600200, GR0600210, GR0600220, GR0600230, GR0600240
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	600.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<p>50.000 € / ΥΥΣ.</p> <p>Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στο άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.</p> <p>Μέχρι την έκδοση των προδιαγραφών αυτών, οι μελέτες αυτές μπορούν να υλοποιούνται μετά από σύμφωνη γνώμη της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων για το περιεχόμενο και τις προδιαγραφές τους.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Ορισμός κατ' αρχήν ζωνών περιορισμού ανόρυξης νέων γεωτρήσεων για νέες χρήσεις νερού καθώς και επέκτασης αδειών υφισταμένων χρήσεων στα παράκτια Υπόγεια Υδατικά Συστήματα που παρατηρούνται φαινόμενα Υφαλμύρισης.

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM08_044
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Ορισμός κατ' αρχήν ζωνών περιορισμού ανόρυξης νέων γεωτρήσεων για νέες χρήσεις νερού καθώς και επέκτασης αδειών υφισταμένων χρήσεων στα παράκτια Υπόγεια Υδατικά Συστήματα που παρατηρούνται φαινόμενα Υφαλμύρισης.
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM08
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Στα παράκτια ΥΥΣ που έχει προσδιορισθεί ότι βρίσκονται σε κακή ποιοτική κατάσταση λόγω υφαλμύρισης ή παρουσιάζουν τοπική υφαλμύριση που προέρχεται από ανθρωπίνες πιέσεις (υπεραντλήσεις) λαμβάνονται περιοριστικά μέτρα για την κατασκευή νέων υδροληπτικών έργων (γεωτρήσεις, πηγάδια) υπόγειων νερών καθώς και για την επέκταση των αδειών υφισταμένων χρήσεων. Μέχρι την ακριβή οριοθέτηση των ζωνών περιορισμού με βάση τις ειδικές υδρογεωλογικές μελέτες που θα πρέπει να συνταχθούν, προτείνεται η θεσμοθέτηση των κάτωθι παράκτιων ζωνών απαγορεύσεων ανόρυξης νέων γεωτρήσεων για νέες χρήσεις νερού καθώς και επέκτασης αδειών υφισταμένων χρήσεων: Για τα καρστικά συστήματα : 300μ, Για τα κοκκώδη ελεύθερης πιεζομετρικής επιφάνειας: 200μ, Για τα κοκκώδη υποπίεση: 100μ.</p> <p>Διευκρινίζεται ότι οι αποστάσεις που αναφέρονται, θεωρείται ότι εφαρμόζονται από τη ζώνη υφαλμύρισης που έχει οριστεί ως εξής:</p> <p>Σε περιπτώσεις που στο Σχέδιο Διαχείρισης καθορίζεται όριο ζώνης υφαλμύρισης τότε οι αποστάσεις μετρώνται από το όριο της ζώνης αυτής. Σε περιπτώσεις που δεν έχουν καθορισθεί υφάλμυρες ζώνες στα παράκτια η απόσταση μετράται από την ακτή.</p> <p>Σε ειδικές περιπτώσεις (πχ ύδρευση, γεωτρήσεις ιχθυοκαλλιεργειών και αφαλάτωσης) μπορεί να δίνεται άδεια ανόρυξης νέας γεώτρησης μετά την υποβολή υδρογεωλογικής έκθεσης ή μελέτης και θετική γνωμοδότηση από τη Διεύθυνση Υδάτων. Τα ανωτέρω αναφέρονται στο υπό εκμετάλλευση υπόγειο σύστημα και όχι στη χωρική και μόνο θέση του νέου υδροληπτικού έργου.</p> <p>Οι ανωτέρω περιορισμοί αποσκοπούν στον περιορισμό της επέκτασης της υφαλμύρισης στα παράκτια συστήματα. Στις περιπτώσεις των παράκτιων καρστικών συστημάτων με εκτεταμένη φυσική υφαλμύριση, μέσω των κανονιστικών αποφάσεων, οι ζώνες περιορισμού αυτές μπορούν να επεκταθούν περαιτέρω με ευθύνη των Διευθύνσεων Υδάτων δεδομένου ότι αφορούν το υπό εκμετάλλευση υπόγειο σύστημα και όχι τη χωρική και μόνο θέση του πιθανού νέου υδροληπτικού έργου.</p> <p>Οι ζώνες με περιορισμούς ή απαγορεύσεις υδροληπτικών έργων θα καθορισθούν</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

	<p>από Ειδική Υδρογεωλογική μελέτη.</p> <p>Από την απαγόρευση εξαιρούνται οι ειδικές περιπτώσεις που αφορούν, με προτεραιότητα, στην εκτέλεση έργων για ύδρευση με χρήση πόσιμου ύδατος καθώς και άλλες ειδικές περιπτώσεις όπως π.χ. γεωτρήσεις ιχθυοκαλλιεργειών, πηγάδια άντλησης νερού για εργοστάσια αφαλάτωσης κ.α. Στις περιπτώσεις αυτές, η αδειοδότηση γίνεται μετά την υποβολή τεκμηριωμένης υδρογεωλογικής μελέτης που θα εξετάζεται και θα εγκρίνεται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις Υδάτων.</p> <p>Οι προδιαγραφές για τις προαναφερθείσες υδρογεωλογικές μελέτες θα καθοριστούν από τις συναρμόδιες αρχές υπό το συντονισμό της ΕΓΥ. Για την υπαγωγή άλλων περιπτώσεων στις ανωτέρω εξαιρέσεις γνωμοδοτεί το Συμβούλιο Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης με βάση περιβαλλοντικά και κοινωνικοοικονομικά κριτήρια.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ)
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	GR0600040, GR0600050, GR0600090, GR0600110, GR0600150, GR0600170, GR0600190, GR0600200, GR0600210, GR0600220, GR0600230, GR0600240
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	30.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Μέχρι την έκδοση των προδιαγραφών αυτών, οι μελέτες αυτές μπορούν να υλοποιούνται μετά από σύμφωνη γνώμη της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων για το περιεχόμενο και τις προδιαγραφές τους.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Συστηματικός έλεγχος τήρησης των όρων των αδειών απόληψης νερού στην φάση έκδοσης της άδειας, κατασκευής και λειτουργίας του έργου**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM08_045
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Συστηματικός έλεγχος τήρησης των όρων των αδειών απόληψης νερού στην φάση έκδοσης της άδειας, κατασκευής και λειτουργίας του έργου
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM08
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Απαιτείται ο συστηματικός έλεγχος τήρησης των όρων των αδειών απόληψης νερού στην φάση έκδοσης της άδειας, κατασκευής και λειτουργίας του έργου. Εντατικοποίηση ελέγχων για α) τις δηλούμενες ανάγκες και τους σκοπούς της απόληψης, β) τα υφιστάμενα υδροληπτικά έργα και την απόσταση τους από το αιτούμενο προς αδειοδότηση, γ) τη θέση του αιτούμενου νέου έργου σε σχέση με το φυσικό και δομημένο περιβάλλον της περιοχής, δ) την τήρηση των όρων της άδειας σε ότι αφορά τις προδιαγραφές κατασκευής του έργου, ε) τον εξοπλισμό του έργου με τα κατάλληλα όργανα παρακολούθησης και ελέγχου λειτουργίας, στ) την τήρηση των όρων λειτουργίας, ώρες και αντλούμενοι όγκοι νερού, ζ) την παρακολούθηση τυχόν μεταβολών όπως π.χ. στον χημισμό του υπόγειου νερού. Επί τόπου επιθεωρήσεις σε αδειοδοτημένες απολήψεις τουλάχιστον 2 φορές το χρόνο και εφαρμογή των προβλεπόμενων κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβάσεων
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ)
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	GR0600040, GR0600050, GR0600090, GR0600130, GR0600190, GR0600200, GR0600210, GR0600220, GR0600230
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Επιδότηση αλλαγής αρδευτικών συστημάτων**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM09_046
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Επιδότηση αλλαγής αρδευτικών συστημάτων
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM09
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Οικονομική ενίσχυση των παραγωγών στο πλαίσιο των σχεδίων βελτίωσης (επενδύσεις εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων) για αγορά ή αντικατάσταση στα αρδευτικά συστήματα εφαρμόζεται αυτή την χρονική περίοδο στη χώρα μας. Η συγκεκριμένη πολιτική συγχρηματοδοτείται από την Ε.Ε. αλλά έχει μειωμένο προϋπολογισμό και αναμειγνύεται με πολλές άλλες στα πλαίσια μέτρων εκσυγχρονισμού των εκμεταλλεύσεων. Θα πρέπει να συνεχίσει να εφαρμόζεται με προτεραιότητα αυτοτελώς σε συγκεκριμένες εκμεταλλεύσεις που θα πληρούν καθορισμένα κριτήρια βιωσιμότητας σε ελλειμματικού ισοζυγίου περιοχές συνδυασμένη με την παροχή φορολογικών κινήτρων.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΑΑΤ
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	GR0600040, GR0600050, GR0600090, GR0600130, GR0600150, GR0600190, GR0600200, GR0600210, GR0600220, GR0600230, GR0600240
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	5.000.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Το μέτρο σχετίζεται με επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στο άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Αξιοποίηση των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων για συμπληρωματικές χρήσεις (άρδευση, βιομηχανία, πράσινο)**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM10_047
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Αξιοποίηση των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων για συμπληρωματικές χρήσεις (άρδευση, βιομηχανία, πράσινο)
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM10
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Με στόχο την προώθηση της αξιοποίησης και επαναχρησιμοποίησης των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων προκηρύχθηκε από στο ΕΠΠΕΡΑΑ σχετική πρόσκληση στον άξονα προτεραιότητας 2. Στο πλαίσιο της προκηρυχθείσας πράξης αξιολογείται θετικά το έργο Επεξεργασία και επαναχρησιμοποίηση εκροών Κέντρου Επεξεργασίας Λυμάτων Ψυττάλειας.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΔΕΥΑ
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	GR0600040, GR0600050, GR0600090, GR0600110, GR0600150, GR0600190, GR0600200, GR0600210, GR0600220, GR0600230, GR0600240
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	37.100.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Ενδεικτικό κόστος υποβληθέντων αιτημάτων στο ΕΠΠΕΡΑΑ. Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στο άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Μελέτη για την Κατασκευή υποθαλάσσιου αγωγού σύνδεσης με την ΕΥΔΑΠ του Δήμου Αίγινας Ν. Αττικής**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM11_048
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Μελέτη για την Κατασκευή υποθαλάσσιου αγωγού σύνδεσης με την ΕΥΔΑΠ του Δήμου Αίγινας Ν. Αττικής
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM11
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Το έργο αφορά την μεταφορά πόσιμου νερού από το υφιστάμενο δίκτυο υδροδότησης της νήσου Σαλαμίνας από την ΕΥΔΑΠ, στην νήσο Αίγινα. Χωροθετείται στο θαλάσσιο χώρο του Σαρωνικού κόλπου μεταξύ των νήσων Σαλαμίνας και Αίγινας. Ξεκινά από το καταληκτικό σημείο του κατασκευασμένου αγωγού ύδρευσης της ΕΥΔΑΠ στον όρμο Περάνης στην νήσο Σαλαμίνα, διασχίζει τη θαλάσσια περιοχή μεταξύ Αίγινας και Σαλαμίνας με χάραξη σχεδόν τεταμένη, παρακάμπτοντας προς ανατολάς τις βραχονησίδες Λαγούσες και καταλήγει στο λιμάνι του Λεόντιου, όπου συνδέεται με τα χερσαία έργα ύδρευσης της νήσου Αίγινας. Αποτελείται από τα παρακάτω διακριτά τμήματα :</p> <ol style="list-style-type: none">1) Υποθαλάσσιο αγωγό από πλαστικό σωλήνα HDPE Ø630 mm, ονομαστικής πίεσης 12,5atm, συνολικού μήκους περίπου 14.000 m, ο οποίος εκκινεί από τον όρμο Περάνης στην νήσο Σαλαμίνα και καταλήγει στο λιμάνι του Λεόντιου στη νήσο Αίγινα.2) Αγωγό από πλαστικό σωλήνα HDPE διαμέτρου Ø630 mm., ονομαστικής πίεσης 10 atm και μήκους περίπου 175 m., που ενώνει την κεφαλή του υποθαλάσσιου αγωγού με το υφιστάμενο δίκτυο υδροδότησης της Σαλαμίνας από την ΕΥΔΑΠ.3) Ωθητικό αντλιοστάσιο, που προβλέπεται να κατασκευασθεί στο πέρας του υποθαλάσσιου αγωγού στην περιοχή του λιμένα Λεοντίου, το οποίο χρησιμοποιείται για την επαύξηση της παροχρητευτικότητας του υποθαλάσσιου αγωγού, μελλοντικά.4) Αγωγό από πλαστικό σωλήνα HDPE 3ης γενιάς, διαμέτρου Ø630 mm., ονομαστικής πίεσης 16 atm και μήκους περίπου 1.725 m., που εκκινεί από το αντλιοστάσιο της προηγούμενης παραγράφου και καταλήγει στις δεξαμενές αποθήκευσης της επόμενης παραγράφου.5) Δεξαμενές αποθήκευσης ποσίμου νερού συνολικού ωφέλιμου όγκου περίπου 23.000 m³, που κατασκευάζονται σε ιδιόκτητο οικόπεδο του Δήμου Αίγινας, σε απόλυτο υψόμετρο H = 45 m, επί της οδού σύνδεσης του λιμένα Λεοντίου με τον οικισμό της Κυψέλης. Οι εν λόγω δεξαμενές θα διασυνδεθούν με όλες τις δεξαμενές των οικισμών της νήσου Αίγινας με έργα που έχουν ήδη δημοπρατηθεί προς κατασκευή από τον δήμο. <p>Τα παραπάνω έργα υδροδότησης μπορούν να τροφοδοτήσουν βαρυτικά την νήσο Αίγινα με περίπου 22.000 κ.μ. ποσίμου νερού την ημέρα, που αντιστοιχεί στις μέγιστες ημερήσιες θερινές ανάγκες σε πόσιμο νερό πληθυσμού περίπου 57.500 ατόμων.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

	Αντίστοιχα με την προσθήκη της λειτουργίας του ωθητικού αντλιοστασίου στο σύστημα, η ικανότητα μεταφοράς νερού του υποθαλάσσιου αγωγού, αυξάνεται σε περίπου 33.000 κ.μ. ποσίμου νερού την ημέρα, που αντιστοιχεί στις μέγιστες ημερήσιες θερινές ανάγκες πληθυσμού περίπου 68.500 ατόμων
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	Δικαιούχος έργου
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	GR0600220, GR0600230, GR0600240
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	400.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Αφορά στο κόστος της μελέτης. Ενδεικτικός προϋπολογισμός έργου 14.000.000€. Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στο άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Διερεύνηση αξιοποίησης των επεξεργασμένων λυμάτων των ΕΕΛ για την ενίσχυση των γειτονικών με τις θέσεις παραγωγής τους κοκκωδών υδροφορέων, των προσχωματικών περιοχών του συστήματος**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM14_049
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Διερεύνηση αξιοποίησης των επεξεργασμένων λυμάτων των ΕΕΛ για την ενίσχυση των γειτονικών με τις θέσεις παραγωγής τους κοκκωδών υδροφορέων, των προσχωματικών περιοχών του συστήματος
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM14
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Διερεύνηση των δυνατοτήτων αξιοποίησης των επεξεργασμένων λυμάτων των ΕΕΛ για την ενίσχυση/ τεχνητό εμπλουτισμό των γειτονικών με τις θέσεις παραγωγής τους κοκκωδών υδροφορέων, των προσχωματικών περιοχών του συστήματος. Το ανακτημένο νερό από την επεξεργασία λυμάτων των Ε.Ε.Λ. μπορεί να αξιοποιηθεί τοπικά, τόσο για την ενίσχυση των κοκκωδών υδροφορέων, όσο και παράλληλα για τον έλεγχο προέλασης του υφάλμυρου μετώπου.</p> <p>Με τη χρήση του ανακτημένου νερού για τεχνητό εμπλουτισμό διευκολύνεται κατά πολύ η εκπλήρωση των περισσότερων προϋποθέσεων που απαιτούνται για την εφαρμογή της τεχνικής, όπως είναι αυτές της ύπαρξης νερού, της μικρής απόστασης μεταξύ πηγής και θέσης εφαρμογής, των κατάλληλων γεωλογικών, και υδρογεωλογικών συνθηκών και του λελογισμένου οικονομικού κόστους. Η εφαρμογή προτείνεται να γίνει με την μέθοδο διοχέτευσης – εισπίεσης μέσω γεωτρήσεων στο υπέδαφος, σε θέσεις που είναι γενικά κοντά στην πηγή παραγωγής του ανακτημένου νερού και κοντά στο κύριο πρόβλημα (ταπεινώση στάθμης, υφάλμυροι υδροφόροι). Τα αποτελέσματα θα είναι τοπικού χαρακτήρα κύρια, αλλά μεγάλης σπουδαιότητας δεδομένου του ότι επιτυγχάνεται η αξιοποίηση πόρων που σπαταλούνται, με παράλληλη αντιμετώπιση προβλημάτων των υπόγειων νερών. Προτείνεται να διερευνηθεί η αξιοποίηση των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων των ΕΕΛ α) Αγίων Θεοδώρων, β) Μεγάρων, γ) Θριάσιου που θα τεθεί σε λειτουργία στο άμεσο μέλλον, δ) Ψυτάλλειας, ε) Κερατέας και στ) Λαυρεωτικής</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΔΕΥΑ
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	GR0600040, GR0600050, GR0600090, GR0600170
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	300.000,00 €

Α΄ ΦΑΣΗ

**Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**

ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	50.000 € / ΕΕΛ. Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στο άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα νερού

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM15_050
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα νερού
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM15
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Προτείνεται η διαρκής εκστρατεία ενημέρωσης των καταναλωτών και η έμφαση στη σημασία της ορθολογικής διαχείρισης του πόρου και η συνεχής ενημέρωση των χρηστών νερού και του κοινού για τις τρέχουσες κάθε φορά συνθήκες του ισοζυγίου ύδατος και την αναγκαιότητα των μέτρων που τίθενται κάθε φορά σε ισχύ.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΥΠΑΑΤ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ)
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	Όλα τα ΥΣ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	30.000,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Το συνολικό κόστος του μέτρου εκτιμάται για την περίοδο 2013-2015. Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στο άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Ενίσχυση δράσεων περιβαλλοντικών προγραμμάτων στην
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM15_051
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Ενίσχυση δράσεων περιβαλλοντικών προγραμμάτων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM15
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Τα εκπαιδευτικά προγράμματα σε σχολεία έχουν διπλή σκοπιμότητα, καθώς από τη μια άμεσος στόχος είναι η μεταφορά μηνυμάτων - τρόπων εξοικονόμησης νερού στο σπίτι - προστασία υδάτων από την ρύπανση και από την άλλη μακροπρόθεσμος στόχος είναι η σταδιακή αλλαγή στη νοοτροπία των αυριανών πολιτών όσον αφορά στη σωστή χρήση του νερού. Θα πρέπει να γίνονται μέσα στην τάξη και από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς κάθε τάξης εφόσον έχει προετοιμαστεί κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	Υπουργείο Παιδείας, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	Όλα τα ΥΣ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	20.000,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Το συνολικό κόστος του μέτρου εκτιμάται για την περίοδο 2013-2015. Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στον άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Οργάνωση ενημερωτικών ημερίδων**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM15_052
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Οργάνωση ενημερωτικών ημερίδων
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM15
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Πραγματοποίηση ημερίδων για την ευαισθητοποίηση του κοινού σε σχέση με την αποδοτική χρήση του νερού, την αποτροπή της ρύπανσης που προκαλείται από διάφορες δραστηριότητες και την προώθηση της χρήσης του ανακυκλωμένου νερού.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, ΥΠΑΑΤ, ΥΠΕΚΑ (ΕΓΥ), ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (Δ/ΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ)
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	Όλα τα ΥΣ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	20.000,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Το συνολικό κόστος του μέτρου εκτιμάται για την περίοδο 2013-2015.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

Οργάνωση ενημερωτικών ημερίδων, για θέματα νέων τεχνολογιών, σύγχρονων καλλιεργητικών τεχνικών, θεμάτων προστασίας περιβάλλοντος, ευφορίας των γεωργικών εδαφών κ.λπ.

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM15_053
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Οργάνωση ενημερωτικών ημερίδων, για θέματα νέων τεχνολογιών, σύγχρονων καλλιεργητικών τεχνικών, θεμάτων προστασίας περιβάλλοντος, ευφορίας των γεωργικών εδαφών κ.λπ.
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM15
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Η οργάνωση των ημερίδων προτείνεται να είναι δύο ανά έτος και να γίνονται με ευθύνη των Περιφερειακών Υπηρεσιών Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής με προσκεκλημένους ομιλητές υπηρεσιακούς γεωπόνους, κτηνίατρους, καθηγητές γεωπονικών επιστημών, βιολόγους, τεχνικούς εταιριών εμπορίας γεωργικών εφοδίων, γεωργικών μηχανημάτων, εδαφολόγους κ.α. Το προτεινόμενο μέτρο στοχεύει να ευαισθητοποιήσει τους παραγωγούς και να τους ενθαρρύνει στην υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών που θα διευκολύνουν τους ίδιους στην άσκηση της δραστηριότητάς τους, θα βελτιώσουν την παραγωγικότητα και αποδοτικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, αναδεικνύοντας παράλληλα την αναγκαιότητα της προστασίας του αγροτικού περιβάλλοντος και της διατήρησης της ευφορίας των γεωργικών εδαφών και της αειφόρου χρήσης των φυσικών πόρων.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Βραχυπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΠΑΑΤ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	Όλα τα ΥΣ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Μέτρια
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	0,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	20.000,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Το συνολικό κόστος του μέτρου εκτιμάται για την περίοδο 2013-2015.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Εγκατάσταση απαιτούμενων υποδομών σε όλες τις λιμενικές εγκαταστάσεις για την υποδοχή λυμάτων και αποβλήτων των σκαφών**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM18_054
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Εγκατάσταση απαιτούμενων υποδομών σε όλες τις λιμενικές εγκαταστάσεις για την υποδοχή λυμάτων και αποβλήτων των σκαφών
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM18
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	<p>Οι οργανισμοί λειτουργίας των λιμανιών (πχ ΟΛΠ) καταρτίζουν και εφαρμόζουν Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων Πλοίων, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2000/59, όπως αυτή ενσωματώθηκε στην Ελληνική Νομοθεσία, αλλά και τα προβλεπόμενα στη Διεθνή Σύμβαση για τη Θαλάσσια Ρύπανση MARPOL 73/78. Σκοπός είναι ο περιορισμός της απόρριψης στη θάλασσα και ιδίως η παράνομη απόρριψη αποβλήτων που παράγονται στα πλοία και καταλοίπων φορτίου από πλοία που χρησιμοποιούν τους Ευρωπαϊκούς λιμένες, με τη βελτίωση της διάθεσης και της χρήσης λιμενικών εγκαταστάσεων παραλαβής αποβλήτων που παράγονται στα πλοία και καταλοίπων φορτίου, ώστε να ενισχυθεί η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.</p> <p>Είναι ανάγκη να ολοκληρωθούν οι αναγκαίες υποδομές σε όλες τις λιμενικές εγκαταστάσεις, ώστε να υπάρχει ασφαλώς διάθεση λυμάτων ή πετρελαιωδών καταλοίπων και άλλων αποβλήτων, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η ρύπανση της θαλάσσης από τη λειτουργία λιμενικών εγκαταστάσεων.</p>
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	Οργανισμοί Λειτουργίας των Λιμανιών
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	GR0626C0004H, GR0626C0007N, GR0626C0008H
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	<p>Το κόστος του μέτρου μπορεί να συμψηφιστεί με το τέλος διαχείρισης αποβλήτων που καταβάλουν τα σκάφη.</p> <p>Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στον άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.</p>

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων**Πρόγραμμα διερευνητικής παρακολούθησης των σημειακών απορρίψεων για τον Κηφισό Αττικής**

ΤΥΠΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΕΤΡΟΥ	RBD06_SM18_055
ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΡΟΥ	Πρόγραμμα διερευνητικής παρακολούθησης των σημειακών απορρίψεων για τον Κηφισό Αττικής
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΟΥ	SM18
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΕΤΡΟΥ	Τα υδάτινα σώματα του Κηφισού Αττικής υφίστανται σημαντικές σημειακές πιέσεις από την βιομηχανική κυρίως δραστηριότητα της περιοχής. Στόχος του μέτρου αποτελεί η σταδιακή σύνταξη καταλόγου των εκπομπών απορρίψεων και διαρροών για τις ουσίες προτεραιότητας και όλους τους ρύπους που παρουσιάζονται στο παράρτημα Ι της ΚΥΑ 51354/2641/Ε103/2010 συμπεριλαμβανομένων των συγκεντρώσεων τους στα ιζήματα και στους ζώντες οργανισμούς, όπως περιγράφεται στο άρθρο 5 της εν λόγω ΚΥΑ. Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθεί λεπτομερές μητρώο των βιομηχανικών εκπομπών και ο ευχερέστερος έλεγχος των απορρίψεων.
ΧΡΟΝΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Μεσοπρόθεσμο
ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	Μακροπρόθεσμο
ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	Περιφέρεια
ΥΔΑΤΙΝΑ ΣΩΜΑΤΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ	GR0626R000200001H, GR0626R000200002N, GR0600110
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	Υψηλή
ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	1.000.000,00 €
ΕΤΗΣΙΟ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ/ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ	0,00 €
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	Οι αρμόδιες αρχές για την υλοποίηση του μέτρου θα πρέπει να εντάξουν στον άμεσο προγραμματισμό τους τις ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση των δράσεων που περιλαμβάνονται στο εν λόγω μέτρο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα.

Α΄ ΦΑΣΗ

Προγράμματα Βασικών και Συμπληρωματικών
Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση
των υδατικών συστημάτων

ΜΕΡΟΣ Δ: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Επιφανειακά και Υπόγεια Υδατικά Συστήματα Υδατικού Διαμερίσματος
Αττικής

ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΑ ΥΔΑΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Ποτάμια Υδατικά Συστήματα

Κωδικός ΥΣ	LAT	LON	Όνομα ΥΣ	Φυσικό ή ΙΤΥΣ-ΤΥΣ
GR0626R000200001H	37.9991	23.69871	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 1	ΙΤΥΣ
GR0626R000200002N	38.07852	23.77189	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 2	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626R000202003N	38.14637	23.78839	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 3	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626R000204004N	38.1358	23.8118	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 4	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626R000206005N	38.13064	23.82382	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 5	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626R000208006N	38.12498	23.83856	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 6	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626R000210007N	38.12155	23.84955	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 7	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626R000300014N	37.91289	23.95169	Ρ. ΕΡΑΣΙΝΟΥ	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626R000000008N	38.18695	23.87282	Ρ. ΛΑΚΑ	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626R000002009N	38.22804	23.90304	Ρ. ΠΑΛΙΟΜΙΑΟΥΛΗ	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626R000300013N	37.92945	23.72683	Ρ. ΠΙΚΡΟΔΑΦΝΗΣ	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626R000100010N	38.02034	23.99293	Ρ. ΡΑΦΗΝΑΣ 1	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626R000100012N	37.98992	23.91213	Ρ. ΡΑΦΗΝΑΣ 2	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626R000100011N	38.01586	23.93145	Ρ. ΡΑΦΗΝΑΣ 3	ΦΥΣΙΚΟ

Λιμναία Υδατικά Συστήματα

Κωδικός ΥΣ	LAT	LON	Όνομα ΥΣ	Φυσικό ή ΙΤΥΣ-ΤΥΣ
GR0626L000000001H	38.174711	23.897363	ΤΕΧΝΗΤΗ ΛΙΜΝΗ ΜΑΡΑΘΩΝΑ	ΙΤΥΣ

Παράκτια Υδατικά Συστήματα

Κωδικός ΥΣ	LAT	LON	Όνομα ΥΣ	Φυσικό ή ΙΤΥΣ-ΤΥΣ
GR0626C0002N	37.98707	24.0974	Ακτές κόλπου Πεταλιών -Ραφήνα	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626C0008H	37.95239	23.59631	Ακτές Περάματος – Πειραιϊκή	ΙΤΥΣ
GR0626C0007N	38.02039	23.57909	Ανατολικός Κόλπος Ελευσίνας	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626C0006N	38.00818	23.49784	Δυτικός Κόλπος Ελευσίνας	ΦΥΣΙΚΟ

Κωδικός ΥΣ	LAT	LON	Όνομα ΥΣ	Φυσικό ή ΙΤΥΣ-ΤΥΣ
GR0626C0010N	37.79168	23.27373	Δυτικός Σαρωνικός Κόλπος	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626C0013N	37.62761	23.68311	Έξω Σαρωνικός Κόλπος	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626C0012N	37.83177	23.61134	Έσω (Κεντρικός) Σαρωνικός	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626C0011N	37.91831	23.57156	Έσω (Κεντρικός) Σαρωνικός - Ψυτάλλεια	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626C0003N	37.7055	24.10268	Θάλασσα Λαυρίου -Μακρονήσου	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626C0005N	38.10846	23.08217	Κόλπος Αλκυονίδων	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626C0009N	37.9688	23.42211	Κόλπος Φανερωμένης	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626C0004H	37.71067	24.06137	Λιμάνι Λαυρίου	ΙΤΥΣ
GR0626C0014N	37.45841	23.92079	Νησίδα 1	ΦΥΣΙΚΟ
GR0626C0001N	38.29138	23.95381	Νότιος Ευβοϊκός -Μαρκόπουλο	ΦΥΣΙΚΟ

ΥΠΟΓΕΙΑ ΥΔΑΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Κωδικός ΥΣ	LAT	LON	Όνομα ΥΣ
GR0600180	37.736531	23.953568	Αναβύσσου
GR0600230	37.718385	23.491831	Αίγινας (β)
GR0600240	37.764469	23.50763	Αίγινας (γ)
GR0600220	37.756074	23.457151	Αίγινας (α)
GR0600200	37.932902	23.53066	Σαλαμίνας (β)
GR0600170	37.790177	23.981782	Λαυρεωτικής
GR0600010	37.958786	23.017505	Λουτρακίου
GR0600160	37.897711	23.81224	Υμητού
GR0600210	37.960084	23.49627	Σαλαμίνας (γ)
GR0600150	37.954545	23.926964	Μεσογαίας
GR0600030	37.988128	23.076847	Κεντρικών Γερανείων - Καλαμακίου
GR0600040	37.987455	23.175521	Ανατολικών Γερανείων - Μαυροβουνίου
GR0600020	38.030214	22.970002	Δυτικών Γερανείων
GR0600050	38.037563	23.281775	Μεγάρων Αλεποχωρίου
GR0600090	38.075073	23.575031	Θριασίου Πεδίου
GR0600140	38.077101	23.901556	Πεντέλης
GR0600110	38.022983	23.745155	Λεκάνης Κηφισού (Λεκανοπεδίου Αθήνας)
GR0600130	38.134133	23.995755	Μαραθώνα (β)
GR0600060	38.103302	23.397906	Πατέρα
GR0600070	38.173453	23.423566	Οινόης
GR0600120	38.176801	23.977128	Μαραθώνα (α)
GR0600080	38.164566	23.701504	ΒΑ/κής Πάρνηθας
GR0600190	37.916047	23.490042	Σαλαμίνας (α)
GR0600100	38.218182	23.912427	Καπανδριτίου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Χαρακτηριστικοί Υγροβιότοποι Υδατικού Διαμερίσματος Αττικής

ΤΥΠΟΣ	ΟΝΟΜΑ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ	ΥΔΡΟΛΟΓΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ
Ποτάμι	Το ρέμα Πικροδάφνης και η εκβολή του	Ο μοναδικός και αξιόλογος μήκους ποτάμιος άξονας μέσα στο πυκνοδομημένο λεκανοπέδιο, με αξιόλογη παραποτάμια υδρόφιλη βλάστηση και μεγάλη ποικιλία υδρόφιλης και μη πανίδας. Η εκβολή διατηρεί μερική φυσικότητα σε έκταση περίπου 10 στρεμμάτων.	Συνιστά ένα άξονα εμπλουτισμούς υδροφορέων κατά το μήκος του στα εδάφη των Δήμων που διανύει. Το αποτέλεσμα αυτού του εμπλουτισμού (υπόγεια υδροφορία) θα μπορούσε να αξιοποιηθεί από τους Δήμους για άντληση ύδατος για υποστήριξη πρασίνου κλπ.	
Αλυκή	Οι τέως αλυκές Αναβύσσου (έκταση ~1.000 στρεμ)	Παλαιά έκταση αλυκών που έχει ισοπεδωθεί και στην οποία δημιουργούνται μικρές υδατοσυλλογές κατά τη βροχερή περίοδο. Πολύ υποβαθμισμένος χώρος λόγω μπαζωμάτων και ανθρώπινης παρουσίας (motocross κλπ)	Ελάχιστη σημασία ως έχει σήμερα. Αναλόγως όμως του σχεδιασμού αξιοποίησης της έκτασης μπορεί να αποκτήσει πολύ μεγάλη αξία.	
Έλος	Το έλος Λούτσας (έκταση ~180 στρεμ)	Ρηχός υγρότοπος γλυκού νερού (παρότι παράκτιος). Διατηρεί αξιόλογης έκτασης καλαμώνα καθώς και μία ανοιχτή επιφάνεια νερού.	Η περιοχή του έλους χρησιμοποιείται κυρίως από παρυδάτια είδη πουλιών ως μεταναστευτικός σταθμός. Η παρουσία υδροβίων ειδών κατά την καλοκαιρινή περίοδο υποδηλώνει πιθανή αναπαραγωγή τους στους υγρότοπο.	Το γλυκό ή ελάχιστα υφάλμυρο νερό αιτιολογεί σημαντική πιθανότητα αναβλύσεων.
Λιμνοθάλασσα	Η λιμνοθάλασσα Σκάλας Ωρωπού (862 στρεμ.)	Ο εν λόγω υγρότοπος βρίσκεται στα βορειοανατολικά του νομού Αττικής και κοντά στο λιμάνι του Ωρωπού. Ο υγρότοπος περιλαμβάνει ρηχή λιμνοθάλασσα που χωρίζεται από τη θάλασσα του νότιου Ευβοϊκού με αξιόλογη λουρονησίδα. Προς τη χέρσο υπάρχουν εκτενείς αλμυρόβαλτοι.	Το πλεονέκτημα του υγροτόπου είναι το μικρό του βάθος, που ευνοεί την παραγωγικότητα και φιλοξενεί πολλά είδη παρυδάτιων και υδρόβιων πουλιών. Οι μεγάλοι αριθμοί υδρόβιων και παρυδάτιων πουλιών που παρατηρούνται κατά τη μεταναστευτική περίοδο υποδεικνύουν τη χρήση του ως σταθμού ξεκούρασης και τροφοληψίας. Αρκετά υδρόβια είδη πουλιών χρησιμοποιούν την περιοχή και ως χώρο διαχείμασης.	Αποτελεί ζώνη διαβάθμισης μεταξύ θάλασσας και χέρσου παρέχοντας σταθερότητα στην ακτογραμμή και προφυλάσσοντας τη χέρσο από θαλάσσια διάβρωση. Συμβάλλει στη διατήρηση ενός καθεστώτος υπεδάφιου αλοκλινούς που εμποδίζει την υφαλμύρυνση χερσαίων καλλιεργούμενων εκτάσεων.

ΤΥΠΟΣ	ΟΝΟΜΑ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ	ΥΔΡΟΛΟΓΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ
Έλος	Το έλος Βουρκάρι Μεγάρων και ο υγρότοπος Πάχης	Η λιμνοθάλασσα Βουρκάρι βρίσκεται στη δυτική Αττική και αποτελεί αβαθή όρμο ως ανοικτού μετώπου λιμνοθάλασσα.	Ο υγρότοπος φιλοξενεί παρυδάτια και υδρόβια είδη πουλιών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ενώ αποτελεί μεταναστευτικό σταθμό και τόπο διαχείμασης για αρκετά είδη πουλιών. Θα πρέπει ιδιαίτερα να σημειωθεί η μόνιμη συγκέντρωση εκεί, κατά το Χειμώνα, χιλιάδων γλάρων.	
Λίμνη	Η λίμνη Κουμουνδούρου (έκταση ~ 1.000 στρεμ)	Η λίμνη Κουμουνδούρου είναι μια παράκτια ρηχή λιμνοθάλασσα με έντονες αναβλύσεις, για αυτό και το νερό της είναι αρκούντως γλυκό. Επίσης, η επιφάνειά της βρίσκεται μερικές δεκάδες εκατοστά υψηλότερα από την επιφάνεια της θάλασσας από την οποία διαχωρίζεται από την εθνική οδό Αθηνών – Κορίνθου.	Η λίμνη Κουμουνδούρου έχει αποδειχθεί ένας σημαντικός υγρότοπος που φιλοξενεί μεγάλο αριθμό υδροβίων πουλιών, τον οποίο χρησιμοποιούν κυρίως για να διαχειμάσουν. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η παρουσία της Βαλτόπαπιας στην περιοχή (25 άτομα 1 Δεκέμβριος 2008), που έχει χαρακτηριστεί και ως Τρωτό είδος στο Κόκκινο Βιβλίο των απειλούμενων ζώων. Επίσης, διαχειμάζει αξιόλογο πλήθος φαλαρίδων και βουτηχταριών ενώ αποτελεί ησυχαστήριο για χιλιάδες γλάρους. Περιβάλλεται από στενή ζώνη καλάμωνα.	Μεγάλη υδρολογική σημασία λόγω των εντυπωσιακά μεγάλων αναβλύσεων γλυκού νερού.
Λιμνοθάλασσα	Η λιμνοθάλασσα Ψάθας (έκταση 80 στρεμ)	Παράκτιο έλος γλυκού νερού με αγριοκάλαμα έκτασης μεγαλύτερης των 1000 στρεμμάτων που έχει συρρικνωθεί σε μεγάλο ποσοστό με λίγους απομεινάντες θύλακες καλάμωνα, συνολικής έκτασης που δεν ξεπερνάει πια τα 80 στρέμματα.	Ενδιαίτημα για πολλούς υδρόβιους ζωικούς οργανισμούς στους οποίους περιλαμβάνονται κάποια είδη υδρόβιων και παρυδάτιων πουλιών.	

ΤΥΠΟΣ	ΟΝΟΜΑ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ	ΥΔΡΟΛΟΓΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ
Έλος	Το έλος Κάλαμου (έκταση ~300 στρεμ)	Παράκτιο έλος που πλημμυρίζει περιοδικά το Χειμώνα.	Αξιόλογης έκτασης αλμυρόβαλτοι αναμειγμένοι με πευκοσυστάδες. Κατά την Άνοιξη και εφόσον προϋπήρχε αρκετά υγρή περίοδο σταθεύουν και διατρέφονται πολλά παρυδάτια πουλιά.	Αποτελεί ζώνη διαβάθμισης μεταξύ θάλασσας και χέρσου παρέχοντας σταθερότητα στην ακτογραμμή και προφυλάσσοντας τη χέρσο από θαλάσσια διάβρωση. Συμβάλλει στη διατήρηση ενός καθεστώτος υπεδάφιου αλοκλινούς που εμποδίζει την υφαλμύρυνση χερσαίων καλλιεργούμενων εκτάσεων.
Εκβολές	Η εκβολή Γαιδουροπόταμου (έκταση 250 στρεμ.)	Εγκιβωτισμένη κοίτη και εκβολή χειμάρρου με πλευρική υγροτοπική έκταση καλαμώνας.	Μεγάλης έκτασης καλαμώνας με πολλά υδρόφιλα δέντρα που φιλοξενεί πολλά είδη παρυδάτιων πουλιών ορισμένα από τα οποία φωλιάζουν.	Ζώνη διαβάθμισης γλυκών και αλμυρών υδάτων τόσο επιφανειακά όσο και υπόγεια.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Ο Αγροτικός Τομέας στο Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής – Υφιστάμενη
Διάρθρωση και Σενάρια Εξέλιξης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ	4
2.	Η ΚΑΠ – ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ.....	7
3.	Η ΚΑΠ ΜΕΤΑ ΤΟ 2013	11
3.1	Εισαγωγή.....	11
3.2	Ο προβλεπόμενος προσανατολισμός της μεταρρύθμισης.....	11
3.3	Κύριοι προβληματισμοί που έχουν διατυπωθεί για την εφαρμογή της μελλοντικής ΚΑΠ στη χώρα μας	14
3.4	Γενικά Συμπεράσματα.....	15
4.	Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΟ ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΣΗΜΕΡΑ.....	17
4.1	Χρήσεις γης.....	17
4.2	Η διάρθρωση των καλλιεργειών	19
4.3	Η κατανάλωση λιπασμάτων	21
4.4	Η κατανάλωση αρδευτικού νερού στο Υδατικό Διαμέρισμα	25
4.4.1	Αρδευόμενες Εκτάσεις & Τρόποι Άρδευσης	25
4.4.2	Αρδευτικές Ανάγκες Καλλιεργειών	25
4.5	Επαναχρησιμοποίηση Αστικών Υγρών Αποβλήτων για άρδευση	28
4.6	Η διάρθρωση της κτηνοτροφίας	31
4.7	Η κατανάλωση νερού από την κτηνοτροφία	34
5.	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΤΟ ΥΔ.....	37
5.1	Παράγοντες που επηρεάζουν τις επιλογές των παραγωγών.....	37
5.2	Η Αρδευόμενη Γεωργία.....	39
5.3	Επενδύσεις στα αρδευτικά έργα	41
5.3.1	Επενδύσεις βελτίωση ιδιωτικών αρδευτικών έργων	41
5.4	Οι Κομβικές μορφές γεωργικών εκμεταλλεύσεων για τα επόμενα χρόνια	42
6.	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ	44
6.1	ΣΕΝΑΡΙΟ Α «απαισιόδοξο»	44
6.1.1	Σημαντικά ζητήματα που σχετίζονται με το Σενάριο Α.....	47
6.2	ΣΕΝΑΡΙΟ Β «αισιόδοξο»	47
6.2.1	Σημαντικά ζητήματα που σχετίζονται με το Σενάριο Β.....	50
6.3	Σύγκριση και αξιολόγηση σεναρίων	50
6.4	Συμπεράσματα.....	53
7.	ΠΗΓΕΣ	55

Σχήματα

Σχήμα 4-1: Η διάρθρωση των χρήσεων γης που σχετίζονται με τον αγροτικό τομέα ανά Περιφερειακή Ενότητα	18
Σχήμα 4-2: Διάρθρωση ομάδων καλλιεργειών στο Υδατικό Διαμέρισμα	20
Σχήμα 5-1: Η εξάπλωση της καλλιέργειας του βαμβακιού το 1999	38
Σχήμα 5-2: Η εξάπλωση της καλλιέργειας του βαμβακιού το 2007	39
Σχήμα 5-3: Η Εξέλιξη του μεγέθους των αρδευόμενων εκτάσεων τα τελευταία 50 χρόνια στην περιφέρεια Αττικής.....	41
Σχήμα 6-1: Οι διαφορές υδατοκατανάλωσης (%) του αγροτικού τομέα για κάθε σενάριο σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση	53

Πίνακες

Πίνακας 4-1 : Χρήσεις Γης ανά Περιφερειακή Ενότητα και στο Σύνολο του Υδατικού Διαμερίσματος Αττικής (σε στρέμματα $\times 10^3$ - ΣΑΑ ΟΠΕΚΕΠΕ 2009)	17
Πίνακας 4-2: Χρήσεις γης και ποσοστιαία αναλογία στο Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής με βάση τα στοιχεία του πίνακα 4-1	18
Πίνακας 4-3: Έκταση των ομάδων καλλιεργειών του Υ.Δ.	19
Πίνακας 4-4: Αναλυτική διάρθρωση καλλιεργειών του Υδατικού Διαμερίσματος (Επιφάνειες σε στρέμματα, ΕΛΣΤΑΤ 2007).....	20
Πίνακας 4-5: Μεσοσταθμικά εφαρμοζόμενες λιπάνσεις N και P σε kg/στρ	21
Πίνακας 4-6: Κατανάλωση λιπασμάτων N και P σε Kgr	24
Πίνακας 4-7: Βαθμός απόδοσης μεταφοράς και εφαρμογής του αρδευτικού νερού ανά αρδευτικό σύστημα	26
Πίνακας 4-8: Σύνολο των αναγκών σε νερό των καλλιεργειών του ΥΔ, υπολογισμένο τόσο με απώλειες όσο και χωρίς απώλειες (m^3)	27
Πίνακας 4-9: Κατανομή κατανάλωσης ανά είδος καλλιέργειας.....	27
Πίνακας 4-10: Οι Δήμοι με τη μεγαλύτερη κατανάλωση αρδευτικού νερού ανά Περιφερειακή Ενότητα (σε $10^6 m^3 / \acute{\epsilon}\tau\omicron\varsigma$)	28
Πίνακας 4-11: Σημαντικότερα έργα ανάκτησης και επαναχρησιμοποίησης αστικών υγρών αποβλήτων στην Ελλάδα.....	29
Πίνακας 4-12: Κατηγορίες ζώων και πληθυσμός τους στο ΥΔ06	32
Πίνακας 4-13: Ομαδοποίηση Κατηγοριών κτηνοτροφικών ζώων σταβλισμένης κτηνοτροφίας	34
Πίνακας 4-14: Κατηγορίες κτηνοτροφικών ζώων μη σταβλισμένης κτηνοτροφίας	34
Πίνακας 4-15: Ανάγκες ανά ομάδα ζώων στο ΥΔ 06.....	35
Πίνακας 4-16: Κατανάλωση νερού ανά κατηγορία ζώου	36
Πίνακας 4-17: Δήμοι με τη μεγαλύτερη κατανάλωση νερού κτηνοτροφίας σε (m^3)/έτος.....	36
Πίνακας 5-1: Διαχρονική εξέλιξη των αρδευομένων εκτάσεων (στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ).....	41
Πίνακας 6-1: Διάρθρωση του γεωργικού τομέα σύμφωνα με το σενάριο Α.....	45
Πίνακας 6-2: Κατανάλωση λιπασμάτων (Kgr) N και P σύμφωνα με το σενάριο Α	46
Πίνακας 6-3: Το σύνολο των αναγκών σε νερό των καλλιεργειών του Υδατικού Διαμερίσματος, υπολογισμένο τόσο με απώλειες όσο και χωρίς απώλειες (m^3) σύμφωνα με το Σενάριο Α	46
Πίνακας 6-4: Διάρθρωση του γεωργικού τομέα σύμφωνα με το σενάριο Β.....	48
Πίνακας 6-5: Κατανάλωση λιπασμάτων (Kgr) N και P σύμφωνα με το σενάριο Β	49
Πίνακας 6-6: Το σύνολο των αναγκών σε νερό των καλλιεργειών του Υδατικού Διαμερίσματος, υπολογισμένο τόσο με απώλειες όσο και χωρίς απώλειες (m^3) σύμφωνα με το Σενάριο Β	49
Πίνακας 6-7: Συγκριτική παρουσίαση των σεναρίων.....	51

1. Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Στην Ελλάδα του 1950, δύο ήταν οι κύριοι στόχοι όλων των παραμέτρων της αγροτικής πολιτικής: η αύξηση των αποδόσεων και ο εκσυγχρονισμός όλων των δομών. Σε ότι αφορά τους δύο γενικούς αυτούς στόχους, ελάχιστες διαφορές θα μπορούσαν να καταγραφούν την εποχή εκείνη μεταξύ της Ελλάδας και των κρατών της Δυτικής Ευρώπης. Οπωσδήποτε οι στόχοι αυτοί αποτελούσαν απλά τα μέσα για την επίτευξη της διατροφικής αυτάρκειας αλλά και της αύξησης του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού. Για την υποστήριξη των πολιτικών αυτών οι τότε κυβερνήσεις χρησιμοποιούσαν πλέγματα μέτρων τόσο σε νομοθετικό, όσο και σε διοικητικό επίπεδο. Αποτέλεσμα αυτών ήταν η κοινή πρακτική που περιλάμβανε δασμούς στις εισαγωγές και ενισχύσεις ή στήριξη τιμών στις εξαγωγές.

Μέσα σε δύο δεκαετίες η εντατικοποίηση της παραγωγής ήταν πλέον γεγονός. Παράλληλα όμως, έκαναν την εμφάνισή τους οι πρώτες παρενέργειες, με τη μορφή πολύ μεγάλων πλεονασμάτων σε πολλά προϊόντα. Στη συνέχεια δημιουργήθηκαν καταστάσεις με πολλές κοινωνικές ανισότητες, ενώ παράλληλα έκαναν την εμφάνισή τους οι πρώτες επιπτώσεις από τις κακές περιβαλλοντικές επιλογές.

Η είσοδος της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΟΚ) το 1981, επέφερε πλήθος προστατευτικών μηχανισμών σε όλα τα βασικά γεωργικά προϊόντα. Οι οικονομικές ενισχύσεις της ΚΑΠ αποτελούσαν μεσοσταθμικά το μισό του γεωργικού εισοδήματος των παραγωγών, το οποίο με τη σειρά του στις περισσότερες περιπτώσεις αυξήθηκε σημαντικά. Η ΚΑΠ όμως, από τη στιγμή της δημιουργίας της το 1960, ποτέ δεν αποτέλεσε ένα στατικό σύστημα. Ήταν μάλλον ένας θεσμός που αλληλεπιδρούσε με το σύνολο των παραμέτρων της διεθνούς οικονομίας με αποτέλεσμα να δέχεται πολλές αλλαγές, μεταρρυθμίσεις και αναθεωρήσεις.

Για περισσότερα από 30 χρόνια μετά την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) το 1981, η ελληνική γεωργία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της ευρωπαϊκής γεωργίας και διέπεται πλήρως από τους κανόνες της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), αφού άλλωστε η Συνθήκη ΕΚ απαιτεί το σύνολο του αγροτικού τομέα των κρατών – μελών να αποτελεί αρμοδιότητα του ρυθμιστικού πεδίου της.

Η Ελλάδα αποτέλεσε την πρώτη από τις χώρες του λεγόμενου «ευρωπαϊκού νότου» που εντάχθηκε στην Κοινότητα. Ο γεωργικός τομέας της, είχε ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και αδύναμες δομές, αλλά πολύ υψηλή συμμετοχή στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας. Οι υφιστάμενες διαφορές μεταξύ Ελλάδας και Κοινότητας απαλύνθηκαν αργότερα, μετά την προσχώρηση της Ισπανίας και Πορτογαλίας. Ωστόσο, συγκεκριμένες και θεμελιώδεις «ιδιαιτερότητες» εξακολουθούν να υφίστανται, σε σημείο που να διαφοροποιούν σημαντικά την ελληνική γεωργία από αυτήν της υπόλοιπης Κοινότητας. Οι ιδιαιτερότητες αυτές εξακολουθούν να επηρεάζουν καθοριστικά την ελληνική προσέγγιση ως προς την συνεχή διαδικασία διαμόρφωσης της ΚΑΠ.

Η συμμετοχή του γεωργικού τομέα στο σύνολο της οικονομίας της χώρας, μολονότι μειώνεται προοδευτικά από τα μέσα της δεκαετίας του 1990, εξακολουθεί να κινείται σε πολύ υψηλότερα επίπεδα συγκριτικά με τα άλλα κράτη μέλη. Το γεωργικό προϊόν αποτελούσε το 18% του ΑΕΠ το 1980 και περί τα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας έφτασε το 6%, εξακολουθώντας να υπερτερεί σε σύγκριση με το 1,5% του ΑΕΠ της υπόλοιπης τότε Κοινότητας των 15.

Η ηλικιακή διάρθρωση των αγροτών αποτελεί ενδεχομένως ένα από τα σοβαρότερα ζητήματα για τη χώρα, καθώς επιδεινώνεται συνεχώς, με αποτέλεσμα ότι σχεδόν το 45% των απασχολούμενων στη γεωργία εμφανίζεται να είναι πάνω από 55 ετών σήμερα. Μεγάλη σειρά πολιτικών της ΚΑΠ, όπως τα προγράμματα Πρόωρης Συνταξιοδότησης, Νέων Αγροτών, Εκσυγχρονισμού Εκμεταλλεύσεων αλλά και σχεδόν το σύνολο των μέτρων Αγροτικής Ανάπτυξης, είχαν ελάχιστη επίδραση στη μείωση του συγκεκριμένου ποσοστού.

Πρέπει ωστόσο να ληφθεί υπόψη και η παρούσα κατανομή του 17% της απασχόλησης στο γεωργικό τομέα, σε σύγκριση με το 4,5% στην ΕΕ, επειδή με σαφήνεια υποδεικνύει ότι ο τομέας συνεχίζει να παρέχει θέσεις εργασίας σε σημαντικό αριθμό ατόμων, σε μία χώρα όπου η ανεργία είναι ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα.

Επιπλέον, τα προϊόντα γεωργίας και τροφίμων εξακολουθούν να καλύπτουν το 30% περίπου των συνολικών εξαγωγών της χώρας (σε σύγκριση με το 7-8% στην ΕΕ-15). Αυτά τα συγκριτικώς υψηλά ποσοστά ερμηνεύουν το γιατί, ακόμη και μικρές μεταβολές που ενίοτε επισυμβαίνουν στους Γεωργικούς Προϋπολογισμούς και Λογαριασμούς, ως αποτέλεσμα δραστικών αλλαγών στην εφαρμοζόμενη πολιτική, έχουν σοβαρές επιπτώσεις στην συνολική οικονομία της χώρας, φαινόμενο που δεν παρατηρείται στα άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Καλλιεργούμενη Γη ανέρχεται σε 3,5 εκατομμύρια εκτάρια και αντιπροσωπεύει μόνο το 27% της συνολικής επιφάνειας της χώρας, σε σύγκριση με το 55-60% του Μ.Ο. της ΕΕ. Το 40% της συνολικής επιφάνειας της Ελλάδας χαρακτηρίζεται είτε από πλευράς χρήσης ως «βοσκότοπος» ή «μόνιμα βοσκοτόπια» είτε από πλευράς φυσιολογίας και προστασίας ως «δασικές εκτάσεις». Στην πραγματικότητα, περιγράφει την ορεινή φύση της ελληνικής υπαίθρου αλλά και τις δυσκολίες που συνοδεύουν το οποιοδήποτε επενδυτικό εγχείρημα σχετίζεται με τον γεωργικό τομέα. Πρακτικά επιβεβαιώνεται ότι το 78% της αγροτικής γης και το 70% των συνολικών εκμεταλλεύσεων βρίσκονται σε περιοχές με μειονεκτήματα.

Από πλευράς χρήσης της καλλιεργούμενης γης, το 35-40% της συνολικής γεωργικής γης καλλιεργείται με αροτραίες καλλιέργειες, το 22% με ελαιόδενδρα, το 12% με βαμβάκι, το 10% με καλλιέργειες οπωροφόρων δένδρων και κηπευτικών και το 3,5% με αμπέλια. Εάν αυτά τα ποσοστά διερευνηθούν περαιτέρω, προκύπτει ότι το 50-55% των δημητριακών, το 60-65% των ελαιόδεντρων καλλιεργούνται σε ημιορεινές ή ορεινές περιοχές. Το ίδιο ισχύει και για την εκτροφή του 70% των αιγοπροβάτων και του 50% των βοοειδών. Παρά τους σχετικά δύσκολους σε ότι αφορά την εκμετάλλευση φυσικούς πόρους, η χώρα χαρακτηρίστηκε κατά 97-98% αυτάρκης στα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα, σύμφωνα με έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2001.

Συνολικά, η υφιστάμενη αναλογία μεταξύ φυτικής και ζωϊκής παραγωγής (70:30) συνεχίζει σε μεγάλη αντίθεση σε σχέση με τον κοινοτικό μέσο όρο (50:50). Θα πρέπει να σημειωθεί ότι πριν από την ένταξη της Ελλάδος και μέχρι το 1980, η ΚΑΠ είχε εδραιωθεί και εξελιχθεί στην βάση της αναλογίας 35:65.

Στατιστικά ο αριθμός των ενεργών γεωργικών εκμεταλλεύσεων οικογενειακής μορφής είναι ιδιαίτερα μεγάλος. Συσχετιζόμενος μάλιστα με τη Καλλιεργούμενη Γη, εμφανίζει ένα ιδιαίτερα μικρό μέσο μέγεθος γης (4-5 εκτάρια) ανά εκμετάλλευση. Αυτό δημιουργεί επίσης μεγάλες διαφορές με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου τα αντίστοιχα μεγέθη ενδεικτικά είναι 15 για Ολλανδία και Αυστρία, 20 στην Ισπανία και 40 στη Δανία. Ένα επιπλέον μεγάλο μειονέκτημα είναι ότι κάθε εκμετάλλευση των 4-5 εκταρίων, δεν αποτελείται από ενιαία

επιφάνεια, αλλά από 6 κατά μέσο όρο μη όμορα αγροτεμάχια, γεγονός που προσθέτει προβλήματα βιωσιμότητας της Ελληνικής Γεωργίας.

Οι γεωργικές αναλώσιμες εισροές ανέρχονται στο 25% της Ακαθάριστης Αξίας της Γεωργικής Παραγωγής έναντι του 40% του κοινοτικού μέσου όρου, γεγονός που υποδεικνύει ένα λιγότερο εντατικό μοντέλο γεωργικής εκμετάλλευσης, αλλά και ένα ακόμη χαρακτηριστικό διαφοροποίησης της ελληνικής γεωργίας. Τεράστια συμμετοχή ως εισροή έχει η κατανάλωση ενέργειας καλύπτοντας το 25% περίπου του συνόλου των εισροών, έναντι 10% του κοινοτικού μέσου όρου.

Σε αντίθεση η κατανάλωση λιπασμάτων καλύπτει το 9% των συνολικών αναλώσιμων εισροών και το συγκεκριμένο μέγεθος είναι απόλυτα συγκρίσιμο με τον κοινοτικό μέσο όρο. Η πραγματικά μεγάλη αύξηση της χρήσης των λιπασμάτων έχει καταγραφεί τις δεκαετίες του 1970 και 1980 και ήταν πολύ υψηλή στις αρδευόμενες πεδινές εκτάσεις και ελάχιστη στις ημιορεινές και ορεινές. Πρόκειται για πολιτικές των συγκεκριμένων περιόδων που σχετίζονται και με μεταβατικές πολιτικές της ένταξης στην τότε ΕΟΚ.

Τα Φυτοπροστατευτικά Προϊόντα (ΦΠΠ) συμμετέχουν με 6% περίπου στις εισροές και το σύνολο των πωλήσεων τους υπολογίζεται στα 2,5 kg ανά εκτάριο, γεγονός που τοποθετεί τη χώρα στις χαμηλότερες θέσεις των κρατών μελών. Μεγάλη διαφορά στον τομέα των ΦΠΠ μεταξύ της Ελλάδας και του «Ευρωπαϊκού Βορρά» το γεγονός ότι λόγω των κλιματικών συνθηκών που επικρατούν στη χώρα μας, υπερτερούν τα εντομοκτόνα αφού κυριαρχούν οι εντομολογικοί εχθροί στις καλλιέργειες, σε αντίθεση με το μέσο κράτος μέλος όπου χρησιμοποιούνται κυρίως μυκητοκτόνα λόγω κυριαρχίας μυκητολογικών ασθενειών.

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 μέχρι σήμερα καταγράφεται μεγάλη αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων. Έτσι ενώ το 1961 οι αρδευόμενες εκτάσεις κάλυπταν το 12% της καλλιεργούμενης γης σήμερα ξεπερνούν κατά πολύ το 40%.

2. Η ΚΑΠ – ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Στα 50 χρόνια της ιστορίας της η ΚΑΠ αποτέλεσε κομβικό πεδίο της Ευρωπαϊκής πολιτικής, καθορίζοντας όλο το πλέγμα κανόνων και μηχανισμών που επιδρούν στην παραγωγή, την εμπορία και την επεξεργασία των γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων στα κράτη μέλη (κ-μ).

Οι ιστορικοί σταθμοί της ΚΑΠ είναι:

A. Η Δημιουργία της ΚΑΠ το 1960. Τα κ-μ συμφωνούν και συναποδέχονται τον από κοινού έλεγχο της παραγωγής τροφίμων και θεσμοθετούν ενιαίες τιμές γεωργικών προϊόντων. Μεγάλη παρενέργεια της συγκεκριμένης πολιτικής, η εντός 2 δεκαετιών υπερπαραγωγή κάποιων προϊόντων. Μεγάλη παρένθεση αποτέλεσε το πρόγραμμα “1980” (Σχέδιο Mansholt), που επεδίωξε την απομάκρυνση από τις μη παραγωγικές και μικρές εκμεταλλεύσεις στηρίζοντας μεγάλης κλίμακας καλλιέργειες.

B. Η πρώτη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ το 1992 (McSharry). Μειώνονται οι τιμές στήριξης αγοράς και δίνεται αντισταθμιστική πληρωμή συνδεδεμένη με την έκταση ή δίνεται κατά κεφαλή ζώου. Εφαρμόζεται σε ορισμένα μόνο προϊόντα. Εισάγονται συνοδευτικά μέτρα με τους κανονισμούς (ΕΟΚ) 2078/92 και 2080/92 και θεσμοθετείται για πρώτη φορά η περιβαλλοντική διάσταση της ΚΑΠ, η ποιότητα προϊόντων και η ασφάλεια τροφίμων (Θεσμοθετούνται με τον τρόπο αυτό τα αγροπεριβαλλοντικά μέτρα, οι δασώσεις γεωργικών γαιών και η πρόωρη συνταξιοδότηση).

Γ. Agenda 2000. Το 2000 θεσμοθετείται ο 2ος Πυλώνας της ΚΑΠ, που ουσιαστικά περιλαμβάνει πολιτικές για μέτρα Ανάπτυξης της Υπαίθρου. Αυξάνεται ο προϋπολογισμός αγροπεριβαλλοντικών και διαρθρωτικών συνοδευτικών μέτρων αλλά και γίνεται περισσότερο σαφής ο εμπορικός προσανατολισμός, με μείωση τιμών αγοράς, ώστε να πλησιάσουν περισσότερο τις διεθνείς τιμές. Ξεκινά η προαιρετική εφαρμογή της Πολλαπλής Συμμόρφωσης από τα κ-μ, ως προϋπόθεση για την καταβολή ενισχύσεων.

Δ. Αναμόρφωση της ΚΑΠ του 2003. Με άξονα τον οριζόντιο καν. (ΕΚ) 1782/2003 η Ευρωπαϊκή Ένωση εισήλθε σε μια νέα περίοδο στην καταβολή των ενισχύσεων για τη στήριξη του γεωργικού εισοδήματος. Θεσμοθετείται η Ενιαία Αποδεσμευμένη Ενίσχυση (ΕΑΕ) στον 1ο Πυλώνα της ΚΑΠ αλλά και υποστήριξη του 2ου Πυλώνα με πρόβλεψη μεταφοράς πόρων από τον 1ο με έναν αρκετά πολύπλοκο τρόπο.

Οι στόχοι και οι αρχές που υπηρετήθηκαν ήταν:

- Η μεγαλύτερη σύνδεση της ευρωπαϊκής γεωργίας με τις διεθνείς αγορές,
- Η νέα διεύρυνση της ΕΕ με 10 ακόμη κράτη μέλη,
- Η ικανοποίηση νέων αναγκών για προστασία του περιβάλλοντος, ποιότητα προϊόντων και ασφάλεια τροφίμων,
- Η διασφάλιση χρηματοδότησης της ΚΑΠ και των αγροτικών ενισχύσεων μέχρι το 2013,
- Η παροχή ευελιξίας διαχείρισης στα κράτη μέλη για επιλογή μερικής ή ολικής αποσύνδεσης των ενισχύσεων από την παραγωγή, εισαγωγή ΕΑΕ και επιλογή ιστορικού, περιφερειακού ή υβριδικού μοντέλου.
- Η ενιαία ενίσχυση με αποσύνδεση ενισχύσεων από την παραγωγή. Η Ενιαία Ενίσχυση υπολογίζεται βάσει ιστορικών κριτηρίων και υποδιαιρείται σε ατομικά δικαιώματα. Το

ατομικό δικαίωμα ενίσχυσης αποτελεί την ενίσχυση που θα εισπράττει ο παραγωγός ανά εκτάριο γης. Η αξία της ενίσχυσης που έλαβε ο παραγωγός τα έτη 2000, 2001 και 2002 με τον μέσο όρο της έκτασης που χρησιμοποιήθηκε κατά την συγκεκριμένη τριετία (2000-2002) για την είσπραξη των συγκεκριμένων ενισχύσεων.

Βασικό στοιχείο της μεταρρύθμισης αποτέλεσε η σύνδεση της καταβολής των ενισχύσεων με τη υποχρέωση των παραγωγών να τηρούν τις οδηγίες και τους κανονισμούς για την προστασία του περιβάλλοντος, τη δημόσια υγεία και την υγεία των ζώων, καθώς και να ακολουθούν τις ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές πρακτικές με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος. Το πλαίσιο αυτό συνιστά τους κανόνες πολλαπλής συμμόρφωσης.

Δημιουργείται το εθνικό απόθεμα δικαιωμάτων που συνίσταται σε παρακράτηση ποσοστού έως 3% του συνολικού αριθμού των δικαιωμάτων αναλογικά από κάθε παραγωγό και θα χρησιμοποιείται για την παροχή δικαιωμάτων σε νέους αγρότες που αρχίζουν τη γεωργική δραστηριότητα από το 2002 και μετά.

Προβλέπεται μείωση των ενισχύσεων κατά 3% το 2005, 4% το 2006 και 5% από το 2007. Οι εξοικονομούμενοι πόροι παραμένουν στο ίδιο κράτος μέλος και χρηματοδοτούν προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης. Ο προϋπολογισμός που διατίθεται για τον 1ο Πυλώνα της ΚΑΠ "παγώνει". Επιβάλλονται ετήσιες οροφές στις δαπάνες. Τυχόν υπέρβαση οδηγεί σε γραμμική μείωση της υφιστάμενης ενίσχυσης. Εφαρμόζεται σταδιακή επέκταση της μεταρρύθμισης σε επιμέρους τομείς (Κοινή Οργάνωσης Αγοράς /ΚΟΑ)

Ε. Διαγνωστικός έλεγχος της ΚΑΠ (Health check). Το Νοέμβριο 2008 επετεύχθη συμφωνία για τον «Έλεγχο Υγείας» της ΚΑΠ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε ως στόχο τη βελτίωση της λειτουργίας και τον περαιτέρω εκσυγχρονισμό της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, καθώς και την προσαρμογή της στις νέες συνθήκες που θα υπάρχουν μετά το 2009 στην ΕΕ των 27 κρατών μελών.

Οι προτάσεις της Επιτροπής κινήθηκαν σε τρεις βασικούς άξονες:

- Ο τρόπος με τον οποίο η ενιαία αποδεδειγμένη ενίσχυση θα γίνει περισσότερο αποτελεσματική, αποδοτική και απλή,
- Η βελτίωση του προσανατολισμού των αγροτικών προϊόντων στην αγορά, λαμβανομένης υπόψη της παγκοσμιοποίησης και η διαχείριση των νέων συνθηκών,
- Η αντιμετώπιση των μεγάλων ζητημάτων από τις κλιματικές αλλαγές μέχρι τα βιοκαύσιμα και τη διαχείριση των υδάτινων πόρων.

Οι θεμελιώδεις αλλαγές της μεταρρύθμισης είναι:

- **Υποχρεωτική Διαφοροποίηση**. Η υποχρεωτική διαφοροποίηση αυξάνεται σταδιακά μέχρι το 2012 κατά 5%, πέραν του 5% που εφαρμόζεται ήδη σύμφωνα με τον κανονισμό 1782/03. Η σταδιακή διαφοροποίηση που προστίθεται στην βασική και η οποία αφορά τις εκμεταλλεύσεις που λαμβάνουν άμεσες ενισχύσεις μεγαλύτερες των 300.00€ αυξάνεται κατά τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες επιπλέον (+4%).
- **Αγροτική Ανάπτυξη 2007-2013**. Οι πιστώσεις που μεταφέρονται στον Β΄ πυλώνα, λόγω εφαρμογής της επιπλέον υποχρεωτικής διαφοροποίησης προορίζονται για τις νέες συνθήκες (κλιματική αλλαγή, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, διαχείριση υδάτων, βιοποικιλότητα) και για συνοδευτικά μέτρα στον τομέα του γάλακτος και προγράμματα για καινοτομίες.

- **Ενιαία Αποσυνδεδεμένη Ενίσχυση.** Τα ελάχιστα όρια για την καταβολή των άμεσων ενισχύσεων για την χώρα μας καθορίστηκαν σε 100€ ή σε 0,4 Ha. Δίνεται η δυνατότητα στα κράτη μέλη που έχουν επιλέξει ιστορικό μοντέλο στην κατανομή των δικαιωμάτων ενιαίας ενίσχυσης να προβούν σε ανακατανομή της αξίας των δικαιωμάτων σε επίπεδο χώρας ή γεωγραφικής περιφέρειας εντός τριών ετών βάσει αντικειμενικών και μη διακριτών κριτηρίων. Προγραμματίζεται σταδιακή αποδέσμευση των ενισχύσεων που παραμένουν δεσμευμένες.
- **Πολλαπλή Συμμόρφωση.** Οι πρόσθετες απαιτήσεις για την τήρηση των προτύπων για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση των εκτάσεων εφαρμόζονται από 1ης -1-2010.
- **Ειδικές ενισχύσεις - Άρθρο 68.** Δίδεται η δυνατότητα για δεσμευμένες ενισχύσεις με την παραγωγή μέσω παρακράτησης έως 10% του ανωτάτου εθνικού ορίου για οριζόντια προγράμματα. Από το συνολικό ποσό, ποσοστό έως 3,5% του ανωτάτου εθνικού ορίου μπορεί να προορίζεται για τομεακά προγράμματα όπως βελτίωσης ποιότητας και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων, προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος, ενισχύσεις στις περιοχές που θα πληγούν από την κατάργηση των γαλ/κών ποσοστώσεων, ενίσχυση σε περιοχές που θα πληγούν από την περαιτέρω αποδέσμευση στον τομέα του ρυζιού. Τα παρακρατηθέντα ποσά μπορεί να χρησιμοποιηθούν για τη χορήγηση επιπλέον δικαιωμάτων ενίσχυσης στις περιοχές που είναι αντικείμενο προγραμμάτων αναδιάρθρωσης ή/και ανάπτυξης.

ΣΤ. Ο διάλογος Ε.Ε. και Ε.Κ. για το μέλλον της ΚΑΠ. Στα πλαίσια της προετοιμασίας για την επόμενη μεταρρύθμιση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προέβη σε ανακοίνωση προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή και Κοινωνική Επιτροπή το Νοέμβριο του 2010. Στην ανακοίνωση αυτή περιλαμβάνονται θέματα τα οποία είναι ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για την χώρα μας, με αλλαγές μείζονος σημασίας στις επιμέρους πολιτικές που εφαρμόστηκαν τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με την Ανακοίνωση, η μεταρρύθμιση της ΚΑΠ πρέπει να συνεχίσει να προωθεί τη μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα, την αποδοτικότερη χρήση των πόρων των φορολογουμένων και να εφαρμόζει αποτελεσματικότερη δημόσια πολιτική σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων, το περιβάλλον, την κλιματική αλλαγή και την κοινωνική και εδαφική ισορροπία.

Οι κύριοι στόχοι της ΚΑΠ που καθορίζονται στη Συνθήκη της Ρώμης παραμένουν οι ίδιοι επί σειρά ετών, όμως η πορεία της μεταρρύθμισης από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 έχει οδηγήσει σε μία απολύτως νέα πολιτική δομή.

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική έχει εξελιχθεί αλλά περαιτέρω αλλαγές είναι απαραίτητες έτσι ώστε:

- Να αντιμετωπιστούν οι αυξανόμενες ανησυχίες σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων σε Ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο,
- Να ενισχυθεί η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων όπως το νερό, τη βιοποικιλότητα και το έδαφος,
- Να αντιμετωπιστεί η αυξανόμενη πίεση στις συνθήκες της γεωργικής παραγωγής που προκαλούνται από τις τρέχουσες κλιματικές αλλαγές όσο και την ανάγκη για τους αγρότες να μειώσουν το μερίδιο ευθύνης τους στην αλλαγή του κλίματος,
- Να παραμείνει ανταγωνιστική σε έναν κόσμο που χαρακτηρίζεται από την αύξηση της

παγκοσμιοποίησης, την αυξανόμενη αστάθεια των τιμών διατηρώντας τη αγροτική παραγωγή σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση,

- Να κάνει καλή χρήση της ποικιλομορφίας των αγροτικών δομών και των συστημάτων παραγωγής της ΕΕ, οι οποίες έχουν αυξηθεί μετά από τη διεύρυνση της ΕΕ, διατηρώντας τον κοινωνικό, περιφερειακό και δομικό της ρόλο,
- Να ενισχυθεί η εδαφική και κοινωνική συνοχή των αγροτικών περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως μέσω της προώθησης της απασχόλησης,
- Να καταστεί η στήριξη που παρέχει η ΚΑΠ πιο δίκαιη και ισορροπημένη μεταξύ των κρατών μελών και των αγροτών και να απευθύνεται στους ενεργούς αγρότες.

3. Η ΚΑΠ ΜΕΤΑ ΤΟ 2013

3.1 Εισαγωγή

Η αντιμετώπιση όλων των προκλήσεων που αναλύθηκαν, είναι απαραίτητη ώστε η ΚΑΠ να συμβάλλει στη στρατηγική της ΕΕ για το 2020. Η κωδικοποίηση που έχει γίνει από πλευράς Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφέρεται σε **«έξυπνη ανάπτυξη, βιώσιμη ανάπτυξη και ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς»**.

Οι μέχρι τώρα αναλύσεις δείχνουν ότι έχουν καθοριστεί τρεις στόχοι για την μελλοντική ΚΑΠ:

1. **Η βιώσιμη παραγωγή προϊόντων.** Η ΚΑΠ οφείλει να συμβάλλει στις προσόδους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και να περιορίσει την μεταβλητότητά τους, να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα του αγροτικού τομέα και να αντισταθμίσει τα προβλήματα παραγωγής στις περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα προς αποφυγή της εγκατάλειψης.
2. **Η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων.** Η ΚΑΠ οφείλει να εγγυηθεί βιώσιμες πρακτικές παραγωγής και να εξασφαλίσει περιβαλλοντικά δημόσια αγαθά, να ενθαρρύνει την πράσινη παραγωγή μέσω της καινοτομίας που απαιτεί νέες τεχνολογίες, νέα προϊόντα και νέες διαδικασίες παραγωγής και να ακολουθήσει τις ενέργειες μετριασμού αλλαγής κλίματος.
3. **Η ισορροπημένη περιφερειακή ανάπτυξη.** Η ΚΑΠ οφείλει να στηρίξει την αγροτική απασχόληση και τη διατήρηση της κοινωνικής δομής των αγροτικών περιοχών, να βελτιώσει την αγροτική οικονομία και να προωθήσει τη διαφοροποίηση για να επιτρέψει στους τοπικούς φορείς να απελευθερώσουν το δυναμικό τους, να καταστήσει δυνατή τη διαρθρωτική ποικιλομορφία στα συστήματα καλλιέργειας και να βελτιώσει τις συνθήκες στα μικρά αγροκτήματα ώστε να αναπτυχθούν οι τοπικές αγορές.

3.2 Ο προβλεπόμενος προσανατολισμός της μεταρρύθμισης

▪ Άμεσες ενισχύσεις

Θεσμοθέτηση Βασικής εισοδηματικής στήριξης (δικαιώματα ενίσχυσης) μέσω της χορήγησης μιας βασικής αποσυνδεδεμένης άμεσης ενίσχυσης που θα παρέχει ένα ομοιόμορφο επίπεδο υποχρεωτικής στήριξης σε όλους τους αγρότες σε ένα κ-μ ή σε μία περιοχή, με υποχρεώσεις πολλαπλής συμμόρφωσης.

Δημιουργία οροφής για τις μεγάλες εκμεταλλεύσεις. Για την κατανομή των κονδυλίων στην πρόταση αυτή θα εκτιμηθούν οι διαθέσιμες επιλέξιμες εκτάσεις της χώρας. Συνεπώς προς εξοικονόμηση της μέγιστης ωφέλειας πρέπει να γίνει καταγραφή, υπολογισμός και τεκμηρίωση όλων των διαθέσιμων εκτάσεων που θα μπορούσαν να αποτελέσουν την βάση υπολογισμού.

Βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων μέσω υποχρεωτικής πρόσθετης περιβαλλοντικής ενίσχυσης για μέτρα που εφαρμόζονται στο σύνολο της επικράτειας της ΕΕ. Οι πρόσθετες ενισχύσεις, αφορούν κοινές δράσεις και προϋποθέσεις για το σύνολο των χωρών. Προώθηση της αιφόρου ανάπτυξης της γεωργίας στις περιοχές με ειδικά φυσικά μειονεκτήματα παρέχοντας μια πρόσθετη εισοδηματική στήριξη των αγροτών στις περιοχές αυτές, συμπληρωματικά προς τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης.

▪ **Μέτρα αγοράς**

Από τη δημόσια συζήτηση για το μέλλον της ΚΑΠ προέκυψε ευρεία συναίνεση για τη διατήρηση του συνολικού προσανατολισμού της αγοράς της ΚΑΠ, διατηρώντας παράλληλα και τη γενική δομή των εργαλείων διαχείρισης της αγοράς.

Η κρίση της αγοράς γαλακτοκομικών προϊόντων το 2009 υπογράμμισε το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι υφιστάμενοι μηχανισμοί για τη στήριξη της αγοράς σε περιόδους κρίσης.

Οι πιθανές προσαρμογές μπορεί να περιλαμβάνουν την παράταση της περιόδου παρέμβασης, τη χρήση των ρητρών διασφάλισης και την ιδιωτική αποθεματοποίηση άλλων προϊόντων, καθώς και άλλα μέτρα για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και τη βελτίωση των ελέγχων.

Έχει ήδη αποφασισθεί η κατάργηση των ποσοστώσεων γάλακτος με έτος εκκίνησης το 2015. Οι πολιτικές για την ποιότητα και την προώθηση θα απλουστευθούν και ενισχυθούν.

▪ **Διαχείριση κινδύνου**

Υπάρχει ανάγκη για περισσότερα εργαλεία, πέραν του υφιστάμενου καθεστώτος διαχείρισης κινδύνου, ώστε να δρουν πιο αποτελεσματικά ως προς την ανασφάλεια του γεωργικού εισοδήματος, είτε αυτή προέρχεται από απώλεια παραγωγής, είτε από κρίσεις αγοράς. Έτσι, θα μειώνουν την επίδραση του ρίσκου παραγωγής και θα συμβάλουν στη σταθερότητα του γεωργικού εισοδήματος.

Υπάρχει απαίτηση για την εισαγωγή ενός νέου εργαλείου σταθεροποίησης εισοδήματος (IST) το οποίο θα αποζημιώνει γεωργούς για σημαντική απώλεια εισοδήματος.

Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι θα ενεργοποιείται για απώλειες εισοδήματος μεγαλύτερες του 30% και θα καλύπτει το 70% της απώλειας πράγμα που είναι συμβατό με τους κανόνες του πράσινου κουτιού του ΠΟΕ.

Το εργαλείο αυτό θα είναι προαιρετικό τόσο σε επίπεδο Κ-Μ, όσο και σε επίπεδο παραγωγού, θα είναι συμβατό με τα εθνικά συστήματα ασφάλισης, θα ανήκει στο 2ο πυλώνα - καθώς το εν λόγω μέτρο είναι πολυετές και συμβάλει στην ανταγωνιστικότητα - και άρα θα είναι συγχρηματοδοτούμενο. Η απώλεια του εισοδήματος θα υπολογίζεται σε σχέση με το μέσο εισόδημα της τελευταίας τριετίας.

▪ **Αγροτική Ανάπτυξη**

Η προσέγγιση για αγροτική ανάπτυξη αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ΚΑΠ και μέχρι σήμερα συμβάλλει στην ενίσχυση της βιωσιμότητας του γεωργικού τομέα της ΕΕ και των αγροτικών περιοχών οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά. Θα ενισχυθεί η συνοχή μεταξύ της αγροτικής ανάπτυξης και άλλων πολιτικών και θα προβλεφθεί ένα κοινό πλαίσιο στρατηγικής με τα άλλα διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ (Περιφερειακό, Συνοχής).

Όσον αφορά στην κατανομή της στήριξης για την αγροτική ανάπτυξη μεταξύ των κ-μ, η χρήση αντικειμενικών κριτηρίων πρέπει να αναμένεται.

Ως ένδειξη πιθανών λύσεων οι οποίες πρέπει να αναλυθούν πριν ληφθούν οι τελικές αποφάσεις παρουσιάζονται οι εξής επιλογές που περιλαμβάνουν τους κύριους προσανατολισμούς:

- 1. Ενισχυμένο status Quo:** Η επιλογή αυτή βασίζεται στην καλή λειτουργία των διαφόρων μέτρων της ΚΑΠ και επικεντρώνεται σε περιορισμένες βελτιώσεις όπως, μεγαλύτερη ισότητα στην κατανομή των άμεσων ενισχύσεων μεταξύ των κρατών μελών. Υποστηρίζεται ότι η συγκεκριμένη επιλογή αυτή εξασφαλίζει συνοχή με την τρέχουσα ΚΑΠ και διευκολύνει τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό.
- 2. Περισσότερο ισόρροπη, στοχευμένη και βιώσιμη στήριξη:** Η επιλογή αυτή απαιτεί σημαντικές αλλαγές πολιτικής με την ευκαιρία της μεταρρύθμισης, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι θα καταστεί πιο βιώσιμη και ότι θα υπάρξει ισορροπία μεταξύ των διαφόρων πολιτικών στόχων. Αυτό μπορεί να γίνει μέσα από πιο ευκρινή μέτρα που και θα ήταν περισσότερο κατανοητά στους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο προσανατολισμός αυτός θα ήταν ο καταλληλότερος για την αντιμετώπιση των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών προκλήσεων. Επιπλέον, θα γίνεται αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων του προϋπολογισμού λόγω της βελτίωσης των στόχων και μείωση του διοικητικού κόστους.
- 3. Κατάργηση των μέτρων ρύθμισης των αγορών και της εισοδηματικής στήριξης.** Πρόκειται για την περισσότερο βαθιά μεταρρύθμιση που θα απαιτήσει σταδιακή κατάργηση των σημερινών άμεσων ενισχύσεων αλλά και των περισσότερων μέτρων αγοράς. Όμως αυτή η εναλλακτική λύση θα μπορούσε να οδηγήσει σε σημαντική μείωση των επιπέδων παραγωγής, της προσόδου των γεωργικών εκμεταλλεύσεων καθώς και του αριθμού των γεωργών στους πλέον ευάλωτους τομείς και περιοχές, με εγκατάλειψη της γης και εντατικοποίηση της παραγωγής σε άλλες περιοχές, με σοβαρές δυννητικά περιβαλλοντικές και κοινωνικές συνέπειες. Πρόκειται για επιλογή που θα συνεπαγόταν ανισορροπία μεταξύ της οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής διάστασης της ΚΑΠ.

Η ΚΑΠ αποτελεί τη μεγαλύτερη κοινή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφού απορροφούσε ανέκαθεν ένα σημαντικό τμήμα του κοινοτικού προϋπολογισμού. Το ύψος του προϋπολογισμού της ΚΑΠ κυμάνθηκε από 75% των πόρων του συνολικού κοινοτικού προϋπολογισμού την δεκαετία του '80 και εκτιμάται ότι θα φθάσει το 35% μέσα στο 2013.

Το ανώτατο όριο των πόρων του κοινοτικού προϋπολογισμού σαν ποσοστό στο συνολικό κοινοτικό εισόδημα αυξήθηκε αρχικά από 1% σε 1,24% και έφθασε με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Κορυφής τον Οκτώβρη του 2005 στο 0,99%.

Στην παρούσα φάση δεν έχει γίνει καμία αναφορά για τον προϋπολογισμό της ΕΕ και τις μελλοντικές δημοσιονομικές προοπτικές (2014-2020) της.

Η Ελλάδα σταθερά στηρίζει μια ισχυρή κοινή αγροτική πολιτική, συνεπή στις αρχές της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης, δημοσιονομικά αλύβητη ώστε να ανταποκρίνεται στις σημερινές προκλήσεις, φιλική προς το περιβάλλον με προσανατολισμό στην παραγωγή τροφίμων και δημοσίων αγαθών και τη διασύνδεση με την αγορά προστατεύοντας τους γεωργούς από τις διακυμάνσεις.

Αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση η διατήρηση των σημερινών επιπέδων της χρηματοδότησης της ΚΑΠ. Ωστόσο, διαφαίνεται πιθανή μείωση του προϋπολογισμού της ΚΑΠ με ορίζοντα το 2020.

Σε κάθε περίπτωση η νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική που θα διαμορφωθεί με ορίζοντα το 2020, θα πρέπει να διασφαλίζει την επιβίωση του αγροτικού πληθυσμού στην ύπαιθρο αλλά και την διατροφική ασφάλεια των Ευρωπαίων πολιτών. Θα πρέπει επίσης να αντιμετωπίζει τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και των περιβαλλοντικών προβλημάτων και να στηρίζει την παροχή δημοσίων αγαθών από τους γεωργούς. Να υποβοηθά τη διατήρηση των αγροτικών τοπίων και της πολιτιστικής κληρονομιάς και παράδοσης. Τέλος, είναι απαραίτητο να δημιουργεί αναπτυξιακές προϋποθέσεις.

3.3 Κύριοι προβληματισμοί που έχουν διατυπωθεί για την εφαρμογή της μελλοντικής ΚΑΠ στη χώρα μας

▪ Ανακατανομή

Η τάση που φαίνεται να επικρατεί στη διανομή των ενισχύσεων μεταξύ των κ-μ, είναι η προσπάθεια προσέγγισης του μέσου όρου για όλη την Ε.Ε.

Υπάρχουν σαφείς εκτιμήσεις ότι έτσι θα υπάρξουν απώλειες για την χώρα μας, αφού σε κάθε περίπτωση ο ελληνικός μέσος όρος της αξίας των δικαιωμάτων βρίσκεται πάνω από τον μέσο κοινοτικό όρο.

Ένα πρώτο σημαντικό σημείο περιορισμού αυτών των απωλειών είναι να υπολογιστεί ο μέσος όρος στη βάση της επιλέξιμης έκτασης και όχι στη βάση της συνολικά χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης (δικαιώματα).

▪ Βασική υποχρεωτική εισοδηματική στήριξη

Η δομή αυτή αφορά μια βασική συνιστώσα (βασική ελάχιστη ενίσχυση) η οποία θα είναι κοινή σε κάθε περιφέρεια ή σε επίπεδο χώρας, όπως αυτή θα οριστεί σε κάθε κ-μ. Αυτό σημαίνει ότι θα υπάρξει μεταφορά πόρων όχι μόνο μεταξύ των δικαιούχων γεωργών αλλά και μεταξύ τομέων οι οποίοι για διάφορους λόγους επιδοτούνταν με υψηλές επιδοτήσεις σε τομείς που είχαν χαμηλότερη ενίσχυση εντός της ίδιας περιφέρειας.

▪ Ανώτατο όριο (capping)

Προβλέπεται η εισαγωγή ενός ανώτατου ορίου στις άμεσες ενισχύσεις. Από μερικούς κρίνεται θετικά η εισαγωγή ενός τέτοιου ορίου, δεδομένου ότι η νέα ΚΑΠ στοχεύει να είναι δικαιότερη, αποδοτικότερη και περισσότερο αξιόπιστη. Ενάντια στην εφαρμογή του ανώτατου ορίου τάσσονται οι περισσότερες χώρες και με δεδομένη όμως την αντίθεση σχεδόν του συνόλου των αντιπροσωπειών, μάλλον μικρά περιθώρια διαπραγμάτευσης μένουν.

▪ Οικολογικός συντελεστής

Πρόκειται για θεσμοθέτηση περιβαλλοντικών κριτηρίων στον υπολογισμό του τελικού ύψους των άμεσων ενισχύσεων. Η βασική ενίσχυση θα συμπληρώνεται από μια «πράσινη» ενίσχυση για επιπλέον δεσμεύσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα τις οποίες θα αναλαμβάνει ο γεωργός και η εφαρμογή των ενισχύσεων αυτών θα είναι υποχρεωτική για τα κ-μ. Η εφαρμογή των μέτρων αυτών εισάγει πρόσθετο διοικητικό

και ελεγκτικό βάρος για τα κ-μ και πρόσθετες απαιτήσεις από τους γεωργούς των οποίων η θέση καθίσταται δυσχερής. Σε γενικές γραμμές ο τρόπος έκφρασης του «πράσινου» σκέλους της ΚΑΠ προτάσσει τον λογιστικό και διοικητικό έλεγχο από την ουσία και το αποτέλεσμα.

- **Ενίσχυση σε περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα**

Πρόκειται για ενισχύσεις για στους αγρότες των ορεινών, απομακρυσμένων, νησιωτικών περιοχών και των περιοχών με φυσικά μειονεκτήματα (L.F.A). Η ενίσχυση στον 1ο πυλώνα θα είναι υποχρεωτική για τα κ-μ και θα είναι συμπληρωματική της βοήθειας στο 2ο Πυλώνα. Πάντως ο ορισμός των περιοχών αυτών θα είναι κοινός και για τον 1ο και για τον 2ο Πυλώνα. Η εφαρμογή του μέτρου θα επιφέρει πρόσθετο διοικητικό βάρος και πολυπλοκότητα στην εφαρμογή του και ενδεχομένως θα αναδείξει νέα προβλήματα στις δομές της ελληνικής δημόσιας διοίκησης.

- **Μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις**

Πρόκειται για χορήγηση πρόσθετης στήριξης σε εκμεταλλεύσεις των οποίων το μέγεθος είναι κάτω από ένα ορισμένο όριο. Από την Ε. Επιτροπή τονίστηκε ότι στόχος της ενίσχυσης των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων είναι να βοηθηθούν ως προς την αναδιάρθρωσή τους και να γίνουν περισσότερο ανταγωνιστικές. Τα κριτήρια ορισμού μικρών εκμεταλλεύσεων θα παίξουν αποφασιστικό ρόλο και ουσιαστικά θα καθορίσουν και τις επιπτώσεις της συγκεκριμένης πολιτικής.

- **Εργαλεία διαχείρισης κινδύνων**

Θα υπάρξει διατήρηση των μηχανισμών της αγοράς με βελτίωση των υφιστάμενων εργαλείων. Για τα προβλήματα σχετικά με την αστάθεια των τιμών των γεωργικών προϊόντων, τη μείωση των αγροτικών εισοδημάτων και τους έντονους κλυδωνισμούς της αγοράς, πρέπει να εξασφαλιστούν τα κατάλληλα εργαλεία ρύθμισης των αγορών στο 1ο πυλώνα της ΚΑΠ μετά το 2013.

- **Αγροτική ανάπτυξη**

Ως προς το συσχετισμό της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης με τις ευρωπαϊκές πολιτικές για τη συνοχή και την περιφερειακή ανάπτυξη, οι σημερινοί άξονες για την ποιότητα ζωής και την ενίσχυση της οικονομικής διαφοροποίησης στην ύπαιθρο αλλά και η σημερινή προσέγγιση Leader, πρέπει να παραμείνουν κομμάτι της ΚΑΠ. Υπάρχει η ανησυχία ότι η μεταφορά τους στο ταμείο περιφερειακής ανάπτυξης θα αποδυναμώσει τις αγροτικές περιοχές και θα μειώσει την αποτελεσματικότητα της ευρωπαϊκής αγροτικής πολιτικής, που κερδίζει δύναμη και συνεκτικότητα από την συνέργεια των δύο πυλώνων της.

3.4 Γενικά Συμπεράσματα

Παρουσιάζονται στη συνέχεια τα πλέον σημαντικά σημεία, που προκύπτουν από την παραπάνω περιγραφή της ΚΑΠ και που αναμένεται να παίξουν τον ουσιαστικότερο ρόλο, σε όλες τις αναλύσεις που πρέπει να γίνουν στα πλαίσια των εκτιμήσεων για τις πιθανές εξελίξεις στο μέλλον του αγροτικού τομέα στο Υδατικό Διαμέρισμα.

1. Η όποια μείωση των γεωργικών ενισχύσεων μετά το 2013 θα επιβληθεί σταδιακά.
2. Η στήριξη ανά προϊόν αποτελεί πλέον παρελθόν για την ΚΑΠ.

3. Οι μορφές στήριξης πλέον είναι: η εισοδηματική, η περιβαλλοντική και η ενίσχυση της αγοραστικής αξίας των τροφίμων (ποιότητα, ολοκληρωμένη, πρότυπα, βιολογική, ΠΟΠ και Γεωγραφικών Ενδείξεων).
4. Η εντατικοποίηση ελέγχων, τόσο οικονομικά όσο και τεχνικά κάνει επιτακτική την ανάγκη για πραγματική αναβάθμιση της διοικητικής μηχανής.
5. Η ενίσχυση της περιβαλλοντικής διάστασης της ΚΑΠ θα οδηγήσει αναπόφευκτα στην εγκατάλειψη κάποιων παραγωγικών μεθόδων και στην αναζήτηση φιλικότερων προς το περιβάλλον.
6. Θα υπάρξει πραγματικός κίνδυνος εγκατάλειψης της γεωργικής δραστηριότητας σε κάποιες μορφές γεωργικής εκμετάλλευσης, λόγω της αποσύνδεσης των ενισχύσεων από την παραγωγή.
7. Καθίσταται πλέον επιτακτική η ανάγκη οριοθέτησης των χρήσεων γεωργικής γης (αρόσιμες εκτάσεις/οικόπεδα, βοσκότοποι/δασικές εκτάσεις).
8. Ευνοούνται οι τάσεις περιορισμού της χρήσης αναλώσιμων εισροών.
9. Το ενδεχόμενο γενίκευσης της συγχρηματοδότησης του 1ου πυλώνα μετά το 2013 δημιουργεί και το ενδεχόμενο σταδιακής επανεθνικοποίησης της γεωργικής πολιτικής.
10. Κρατικοί ή/και διοικητικοί σχεδιασμοί και παρεμβάσεις δεν είναι σε θέση να προσδιορίσουν τη μορφή αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών. Αποδείχθηκε από την πρώτη εφαρμογή της ΕΑΕ ότι τελικά ο καθοριστικός παράγοντας που μπορεί να το επιβάλλει είναι οι αγορές.
11. Υπό κάποιες προϋποθέσεις η νέα ΚΑΠ μπορεί να διευκολύνει και να καταστήσει αποτελεσματικότερη την ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της ελληνικής γεωργίας και συνεπώς να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά της.
12. Οι σχέσεις της ΚΑΠ με τον ΠΟΕ απειλούν για περαιτέρω αύξηση των εισαγωγών από τρίτες χώρες στην Ένωση (και στην Ελλάδα) με τις αναμενόμενες επιπτώσεις στο γεωργικό εμπορικό ισοζύγιο.

4. Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΟ ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΣΗΜΕΡΑ

Το Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής (GR06) περιλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος του Νομού Αττικής (74,9%), τα νησιά Αίγινα, Αγκίστρι, Σαλαμίνα και Μακρόνησο, πολύ μικρά τμήματα του Νομού Βοιωτίας (1,4%) και του Νομού Κορινθίας (12,9%). Η συνολική του έκταση είναι 3.198 km². Ο πληθυσμός του, με βάση την απογραφή του 1991 ήταν 3.502.724 κάτοικοι και σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ήταν 3.737.959 κάτοικοι, παρουσιάζοντας αύξηση 6.7%. Σύμφωνα με τα πρώτα στοιχεία απογραφής του 2011 ο πληθυσμός του Υδατικού Διαμερίσματος ανέρχεται σε 3.769.598 κατοίκους.

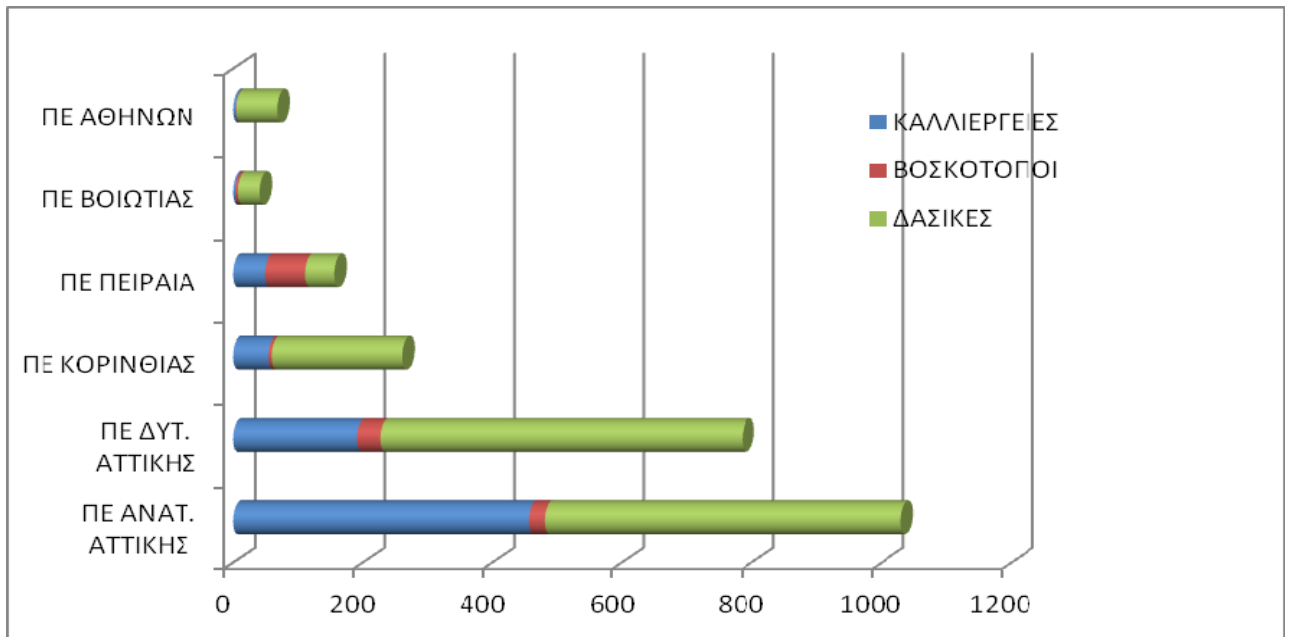
4.1 Χρήσεις γης

Η γεωμορφολογική εικόνα του διαμερίσματος χαρακτηρίζεται από ποικιλομορφία αναγλύφου. Στο διαμέρισμα περιλαμβάνονται τέσσερα βουνά με υψόμετρο πάνω από 1.000 m (Πάρνηθα με 1.413 m, Κιθαιρώνας με 1.401 m, Πεντέλη με 1.108 m, Υμηττός με 1.025 m), ενώ οι περισσότερες πεδινές εκτάσεις βρίσκονται στην παράκτια ζώνη. Το μέσο υψόμετρο του ηπειρωτικού τμήματος είναι 115 m, ενώ των νησιών Αίγινας και Σαλαμίνας 60 και 20 μέτρα αντίστοιχα.

Οι χρήσεις γης στο υδατικό διαμέρισμα και ανά Περιφερειακή Ενότητα σύμφωνα με τα στοιχεία του Συστήματος Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων 2009 του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, παρουσιάζονται στον Πίνακα 4-1 που ακολουθεί, ενώ στον Πίνακα 4-2 παρουσιάζονται οι χρήσεις γης σε συγκεντρωτικό επίπεδο μαζί με την ποσοστιαία τους αναλογία.

Πίνακας 4-1 : Χρήσεις Γης ανά Περιφερειακή Ενότητα και στο Σύνολο του Υδατικού Διαμερίσματος Αττικής (σε στρέμματα Χ10³ - ΣΑΑ ΟΠΕΚΕΠΕ 2009)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ	ΔΑΣΗ & ΔΑΣΙΚΕΣ
ΠΕ ΑΝΑΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ	455,9	24,6	549,8
ΠΕ ΔΥΤ. ΑΤΤΙΚΗΣ	191,5	35,7	557,7
ΠΕ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	54,1	4,8	201,6
ΠΕ ΠΕΙΡΑΙΑ	48,7	61,2	46,9
ΠΕ ΒΟΙΩΤΙΑΣ	3,0	4,1	33,3
ΠΕ ΑΘΗΝΩΝ	3,7	0,8	62,9
ΣΥΝΟΛΑ	757,0	131,1	1452,2

Σχήμα 4-1: Η διάρθρωση των χρήσεων γης που σχετίζονται με τον αγροτικό τομέα ανά Περιφερειακή Ενότητα

Πίνακας 4-2: Χρήσεις γης και ποσοστιαία αναλογία στο Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής με βάση τα στοιχεία του πίνακα 4-1

Χρήσεις γης	Έκταση στρέμματα ($\times 10^3$)	Κατανομή (%)
Καλλιέργειες	757,0	23,9
Βοσκήσιμες εκτάσεις	131,1	4,1
Δασικές εκτάσεις	1452,2	45,9
Αστικές εκτάσεις	549,7	17,4
Λοιπές εκτάσεις	276,5	8,7
Σύνολο	3166,4	100,0

Από τους παραπάνω δύο πίνακες πρέπει να επισημανθούν τα εξής:

1. Οι κατηγορίες χρήσης γης που χαρακτηρίζονται «βοσκότοποι» και «Δάση ή δασικές εκτάσεις» χρησιμοποιούνται από την ποιμενική κτηνοτροφία σε μεγάλο βαθμό.
2. Το γεγονός ότι στη συγκεκριμένη ομαδοποίηση χρήσεων γης, αθροίζονται καλλιέργειες, αγραναπαύσεις (1ης εγγραφής) αλλά και εγκαταλειμμένοι αγροί στην ίδια κατηγορία.

4.2 Η διάρθρωση των καλλιεργειών

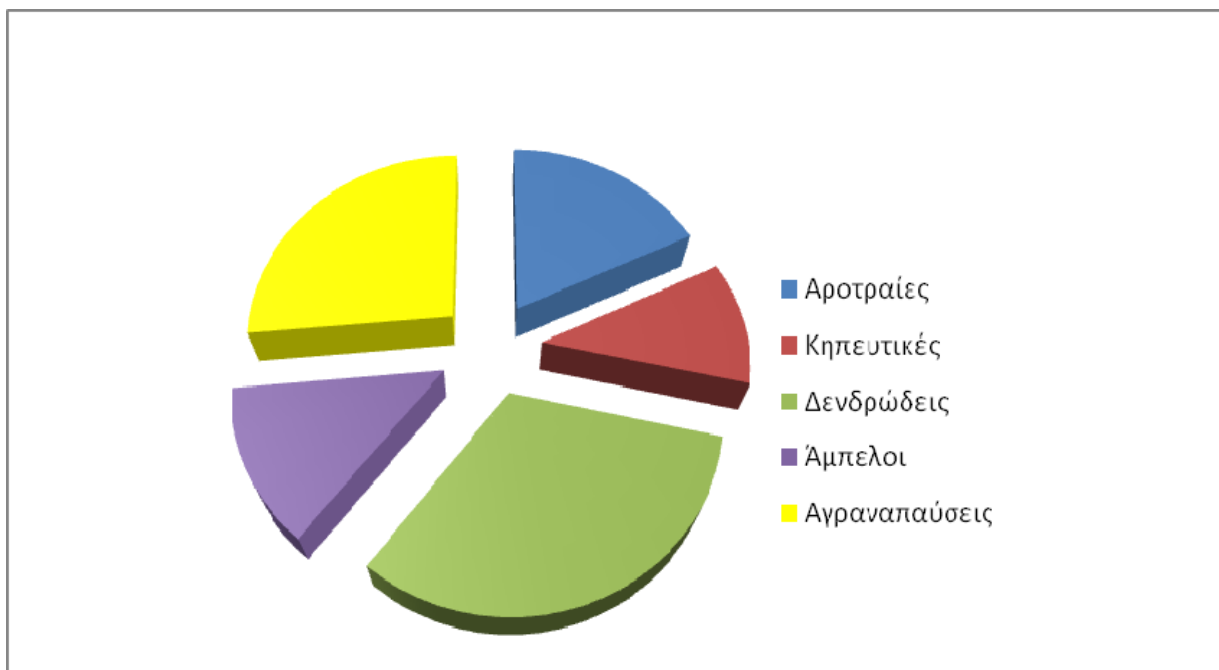
Η καλλιεργητική δραστηριότητα στις γεωργικές εκτάσεις του υδατικού διαμερίσματος, καθορίζεται από τις τοπικές ιδιαιτερότητες σε ότι αφορά τους εδαφοϋδατικούς πόρους και τις κλιματικές συνθήκες, την αγροτική παράδοση των επιμέρους περιοχών και τη γειτνίαση με την Αθήνα, που αποτελεί την μεγαλύτερη αγορά της χώρας, αλλά και το κύριο διαμετακομιστικό κέντρο των αγροτικών προϊόντων.

Παράγοντας που διαφοροποιεί το σύνολο των περιοχών του υδατικού διαμερίσματος, από όλα τα υπόλοιπα Υδατικά Διαμερίσματα είναι η κατά καιρούς μεγάλη πίεση των καλλιεργήσιμων εκτάσεων από τις αστικές περιοχές. Τα τελευταία 60 χρόνια είναι τεράστιος ο ρυθμός με τον οποίο πραγματοποιήθηκε αντικατάσταση των καλλιεργειών από τη δόμηση. Στον Πίνακα 4-3 (Σχήμα 4-2) παρουσιάζεται η ομαδοποίηση των καλλιεργειών στο υδατικό διαμέρισμα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Γεωργικής Στατιστικής του 2007. Η διαφορά σε κάποια στοιχεία μεταξύ του Πίνακα 4-1 και του Πίνακα 4-3 πρέπει να θεωρείται αποδεκτή, αφού το ΣΑΑ χρησιμοποιεί τη φωτοερμηνεία και κατά συνέπεια δεν μπορεί να διαχωρίσει τις αγραναπαύσεις 1^{ης} εγγραφής από τις παλαιότερες αγραναπαύσεις (που νομικά θεωρούνται εγκαταλειμμένοι αγροί).

Αντίθετα, η ΕΛΣΤΑΤ δεν προσμετρά τους εγκαταλειμμένους αγρούς στις καλλιέργειες (αλλά στους βοσκότοπους ή στις δασικές εκτάσεις) και συνεπώς σε ότι αφορά το δεδομένο αυτό δίνει αρκετά πιο αξιόπιστη εικόνα της συνολικής επιφάνειας των εκτάσεων που σχετίζονται με την καλλιεργητική δραστηριότητα.

Πίνακας 4-3: Έκταση των ομάδων καλλιεργειών του Υ.Δ.

Ομάδες καλλιεργειών	Εκτάσεις (στρέμματα)	Κατανομή (%)
Αροτραίες	102.532	17,93
Κηπευτικές	60.255	10,54
Δενδρώδεις	182.666	31,94
Άμπελοι	75.131	13,14
Αγραναπαύσεις (1ης εγγραφής)	151.243	26,45
Σύνολο	571.827	100,0

Σχήμα 4-2: Διάρθρωση ομάδων καλλιεργειών στο Υδατικό Διαμέρισμα

Η καταγραφή της διάρθρωσης της γεωργίας στο Υδατικό Διαμέρισμα, με μεγαλύτερη ανάλυση στις επιμέρους ομάδες καλλιεργειών, γίνεται στον πίνακα 4-4.

Πίνακας 4-4: Αναλυτική διάρθρωση καλλιεργειών του Υδατικού Διαμερίσματος (Επιφάνειες σε στρέμματα, ΕΛΣΤΑΤ 2007)

Αροτραίες καλλιέργειες	102.532
Σιτηρά για καρπό	69.936
Σιτηρά και Ψυχανθή για Σανό	12.088
Σιτηρά και Ψυχανθή για γρασίδι	5.859
Αροτραίες αρδευόμενες	9.776
Λοιπές αροτραίες ξηρικές	4.873
Κηπευτικές καλλιέργειες	60.255
Ελιές	173.289
Δενδρώδεις καλλιέργειες	9.377
Άμπελοι	75.131
Αγροναπαύση	151.243

4.3 Η κατανάλωση λιπασμάτων

Είναι πολυάριθμοι οι παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν τις εφαρμοζόμενες δοσολογίες θρεπτικών στοιχείων που μέσω της λίπανσης επιστρέφουν στα καλλιεργούμενα εδάφη. Μεγάλη παραλλακτικότητα όμως παρουσιάζει και η ένταση με την οποία επιδρά ο κάθε παράγοντας, στη διαμόρφωση της τελικά εφαρμοζόμενης ποσότητας λίπανσης.

Συνεπώς, μόνον όταν όλοι οι παράγοντες αυτοί έχουν εκτιμηθεί σωστά, θεωρείται ορθολογική η εφαρμοζόμενη λίπανση.

Η ορθολογική λίπανση στηρίζεται κυρίως στη γνώση της περιεκτικότητας του εδάφους σε θρεπτικά στοιχεία, και στη γνώση των απαιτήσεων της κάθε καλλιέργειας.

Συχνά όμως στη γεωργική πρακτική δεν εφαρμόζεται ορθολογική λίπανση και οι ποσότητες στοιχείων που επιστρέφουν στο έδαφος είναι πολύ μεγαλύτερες από αυτές που αντλούν οι καλλιέργειες.

Από τα δεκαέξι (16) θρεπτικά στοιχεία που επιστρέφουν στο έδαφος μέσω της λίπανσης, δύο κυρίως στοιχεία έχει αποδειχθεί ότι λειτουργούν ως γεωργικοί ρύποι με βάση τόσο τις χρησιμοποιούμενες ποσότητες, όσο και τις φυσικοχημικές τους ιδιότητες. Αυτά είναι το άζωτο (N) κατά κύριο λόγο και δευτερευόντως ο φωσφόρος (P₂O₅).

Έγινε εκτίμηση των ποσοτήτων λιπάσματος ανά τύπο καλλιέργειας. Χρησιμοποιήθηκαν:

- Πρακτικά Λιπαντικής Αγωγής των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων που έχουν εκδοθεί στα πλαίσια του άρθρου 4 της ΚΥΑ 568/2004 (ΦΕΚ 142 Β'),
- Εκθέσεις Εισαγωγέων και Βιομηχανικών Λιπασμάτων,
- Στοιχεία από επικοινωνία με καταστήματα γεωργικών εφοδίων,
- Σχετικές μελέτες και βιβλιογραφία,
- Γενική εμπειρία μελετητικής ομάδας.

Οι ποσότητες λιπασμάτων που χορηγούνται, κυμαίνονται μεταξύ ανώτατων και κατώτατων τιμών οι οποίες έχουν μεγάλη διαφορά μεταξύ τους και επηρεάζονται από πλήθος παραμέτρων. Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, αποφασίστηκε ο καθορισμός μίας μέσης τιμής ανά είδος καλλιέργειας και θρεπτικό στοιχείο, που ορίζεται ως Εφαρμοζόμενη Λίπανση (ΕΛ) (Πίνακας 4-5).

Πίνακας 4-5: Μεσοσταθμικά εφαρμοζόμενες λιπάνσεις N και P σε kg/στρ

Κωδ. ΕΛΣΤΑΤ	Είδος Καλλιέργειας	N	P ₂ O ₅
101	Σιτάρι Μαλακό	14	5
102	Σιτάρι Σκληρό	12	5
103	Κριθάρι	11	4
104	Βρώμη	8	2
105	Σίκαλη	8	2

Κωδ. ΕΛΣΤΑΤ	Είδος Καλλιέργειας	N	P₂O₅
106	Αραβόσιτος Κανονικής καλλιέργειας	20	2
107	Αραβόσιτος Συγκαλλιεργούμενος	14	2
108-109	Ρύζι	18	4
113-114	Φασόλια,	2	6
115	Κουκιά	2	6
116	Φακή,	2	6
117	Λαθούρια	2	6
118	Ρεβίθια	2	6
119	Μπιζέλια	2	6
120	Λοιπά βρώσιμα όσπρια	2	6
121	Καπνός ανατολικού τύπου	3	7
122	Καπνός Virginia	5	10
123-124	Βαμβάκι	17	7
125	Σουσάμι	6	4
130	Αραχίδα	7	6
132	Ζαχαρότευτλα	20	7
135	Λοιπά Βιομηχανικά	6	4
136	Αρωματικά φυτά	5	
137-145	Κτηνοτροφικά ψυχανθή (Βίκος, Λούπινα, μπιζέλι, λαθούρι κ.α)	2	5
146-147	Σιτηρά για σανό	0	0
148-149	Βίκος και λοιπά ψυχανθή για σανό	2	5
150-151	Μηδική- Τριφύλλια	10	10
153-154	Καλαμπόκι & Σόργο χλωρό	10	2
156-157	Κριθάρι & βρώμη για γρασίδι	8	2

Κωδ. ΕΛΣΤΑΤ	Είδος Καλλιέργειας	N	P₂O₅
158-159	Βίκος & Λαθούρι για γρασίδι	2	5
161	Καρπούζι	12	14
162	Πεπόνι υπ.	10	10
163-166	Πατάτα	20	22
201-217	Λοιπά Κηπευτικά - Λαχανικά υπαίθρου	12	7
221	Βιομηχανική τομάτα	12	22
222-223	Τομάτα (Επιτραπέζια μ.ο. υποστυλωμένης και μη)	25	20
224-226	Φασολάκι χλωρό - μπάμιες	12	7
227	Κολοκύθι	15	7
228-229	Αγγούρι υπ.	35	10
232-233	Μελιτζάνα υπ.	25	15
235	Αγκινάρα	20	5
236	Σπαρράγγι	12	7
237	Φράουλα	35	12
238	Λοιπά	12	7
301-302	Ελιές	15	12
303-305	Εσπεριδοειδή (Λεμονιές, Πορτοκαλιές, Μανταρινιές)	30	15
311-312	Μηλοειδή (Μηλιές, Αχλαδιές)	20	7
313-316 & 323	Πυρηνόκαρπα (Ροδακινιές, Κερασιές, Βερικοκιές, Δαμασκηνιές)	14	12
320-321	Συκιές	10	10
324-328	Ακρόδρυα (Φιστικιά, Αμυγδαλιές, Καρυδιές)	20	14
401-405	Αμπέλια	15	6

Σε ότι αφορά τις δενδρώδεις καλλιέργειες οι ποσότητες του ρυπαντικού φορτίου στον Πίνακα 4-5 αναφέρονται σε kg/στρ/έτος. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η χωρική κατανομή των ρύπων. Στις περιπτώσεις ομαδοποίησης δενδρωδών καλλιεργειών (πχ πυρηνόκαρπα) δίνονται μεσοσταθμικά οι εφαρμοζόμενες ποσότητες. Όλες οι καλλιέργειες θεωρούνται μέσης παραγωγικής ηλικίας.

Με βάση τα στοιχεία του Πίνακα 4-4 για την αναλυτική διάρθρωση καλλιεργειών του Υδατικού Διαμερίσματος και του Πίνακα 4-5 με τις ΕΛ ανά καλλιέργεια, καταστρώθηκε ο Πίνακας 4-6 που περιλαμβάνει την κατανάλωση λιπασμάτων Ν και Ρ στις καλλιέργειες του Υδατικού Διαμερίσματος.

Πίνακας 4-6: Κατανάλωση λιπασμάτων Ν και Ρ σε Kgr

Καλλιέργεια	Έκταση (στρ.)	N	P ₂ O ₅
Σιτηρά	69.936	839.232,00	349.680,00
Σιτηρά και Ψυχανθή για Σανό	12.088	60.440,00	24.176,00
Σιτηρά και Ψυχανθή για γρασίδι	5.859	29.295,00	23.436,00
Αροτραίες αρδευόμενες	9.776	48.880,00	39.104,00
Λοιπές αροτραίες ξηρικές	4.873	48.730,00	29.238,00
Κηπευτικά	60.255	903.825,00	602.550,00
Ελιές	173.289	2.599.335,00	2.079.468,00
Δενδρώδεις	9.377	140.655,00	93.770,00
Άμπελοι	75.131	1.126.965,00	450.786,00
Σύνολα	420.584	5.797.357,00	3.692.208,00

Από τον Πίνακα 4-6 προκύπτει ότι στο Υδατικό Διαμέρισμα καταναλώνονται κατά μέσο όρο 5.797 τόνοι άζωτο (N) και 3.692 τόνοι φωσφόρου (P) κάθε χρονιά. Η μέση ετήσια κατανάλωση ανά στρέμμα καλλιεργούμενης έκτασης ανέρχεται σε 13,8 kg N και 8,8 kg P. Σε επίπεδο σύγκρισης με τους εθνικούς μέσους όρους εκτιμάται ότι σε ότι αφορά την κατανάλωση αζωτούχων λιπασμάτων, υπάρχουν ελάχιστες αποκλίσεις. Ωστόσο σε ότι αφορά τα φωσφορικά λιπάσματα υπάρχει αυξημένη κατανάλωση κατά περίπου 15-20% στο Υδατικό Διαμέρισμα, που αποδίδεται στην πολύ αυξημένη συμμετοχή των κηπευτικών στο σύνολο των καλλιεργειών.

4.4 Η κατανάλωση αρδευτικού νερού στο Υδατικό Διαμέρισμα

4.4.1 Αρδευόμενες Εκτάσεις & Τρόποι Αρδευσης

Οι αρδευόμενες εκτάσεις του Υδατικού Διαμερίσματος Αττικής, ποικίλουν ελαφρά κάθε έτος και θεωρούνται ότι προσεγγίζονται από τις αρδευθείσες εκτάσεις που καταγράφηκαν κατά την τελευταία επίσημη αναλυτική γεωργική στατιστική, αυτή του 2007. Στο πλαίσιο αυτό οι αρδευόμενες εκτάσεις φαίνονται να καταλαμβάνουν μια έκταση περίπου ίση με 100.000 στρέμματα.

Σε περιφερειακό επίπεδο, η Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής καταλαμβάνει την πρώτη θέση στην έκταση των αρδευόμενων εκτάσεων με 49.000 στρ. (49%). Ακολουθεί η Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής με περίπου 37.000 στρ. (37%) και έπεται η Περιφερειακή Ενότητα Πειραιά με 8.500 στρ. (8,5%).

Η μέθοδος άρδευσης που κυριαρχεί στο ΥΔ, είναι η στάγδην άρδευση λόγω της κυριαρχίας των δενδρωδών και κηπευτικών καλλιεργειών. Η τεχνητή βροχή, είτε με τη κλασική μορφή των εκτοξευτών μέσης πίεσης είτε τη μορφή των αυτοκινούμενων εκτοξευτών υψηλής πίεσης (κανόνια) βρίσκεται επίσης σε υψηλά ποσοστά.

Σημειώνεται ότι δεν καταγράφεται από την ΕΛΣΤΑΤ κανένα σύστημα άρδευσης σε μια πλειάδα δήμων, κυρίως σε αυτούς που έχουν τις λιγότερες αρδευθείσες εκτάσεις. Το φαινόμενο αυτό θα μπορούσε ίσως να αποδοθεί στην ύπαρξη της μεθόδου της επιφανειακής άρδευσης στις περιοχές αυτές, αλλά μετά από επί τόπου επισκέψεις διαπιστώθηκε ότι οι περιπτώσεις αυτές ήταν λίγες και διάσπαρτες στην έκταση κάθε Δήμου. Όσον αφορά την ύπαρξη συλλογικών δικτύων εντός των ορίων του ΥΔ, διαπιστώθηκε πως δεν καταγράφεται κανένα.

Είναι φανερό πως η άρδευση στο Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής, δεν έχει το συστηματικό χαρακτήρα που έχει στα άλλα ΥΔ, ακριβώς λόγω του μεγάλου βαθμού αστικοποίησης της περιοχής η οποία συνεχώς αφαιρεί αγροτικές εκτάσεις εις βάρος των αστικών. Παρατηρείται όμως το φαινόμενο, παράλληλα με την αστικοποίηση αυτή, να αυξάνονται οι ανάγκες άρδευσης των χώρων πρασίνου (ιδιωτικών και δημόσιων) που δημιουργούνται. Οι ανάγκες αυτές καλύπτονται κυρίως από το νερό του δικτύου ύδρευσης, δεν καταγράφονται πουθενά συστηματικά και βαίνουν συνεχώς αυξανόμενες εξαιτίας της αύξησης των εκτάσεων αυτών, της επιλογής ιδιαίτερα υδροβόρων φυτών (χλοοτάπητες) και της έλλειψης εμπειρίας άρδευσης από τους χρήστες.

4.4.2 Αρδευτικές Ανάγκες Καλλιεργειών

Αρδευτικές ανάγκες καλλιέργειας, είναι η συνολική ποσότητα νερού, η οποία απαιτείται να δοθεί μέσω αρδευτικών έργων στη συγκεκριμένη καλλιέργεια για την πλήρη ανάπτυξή της στη χρονική κλίμακα και χρονική περίοδο που επιλέγεται.

Το μέγεθος αυτό είναι ίσο με τις ανάγκες καλλιέργειας σε νερό (συνολική ποσότητα νερού, στη χρονική κλίμακα και χρονική περίοδο που επιλέγεται, η οποία απαιτείται για την πλήρη ανάπτυξη της καλλιέργειας στη συγκεκριμένη περιοχή μελέτης) μετά από αφαίρεση της ωφέλιμης βροχόπτωσης της αρδευτικής περιόδου και πρόσθεση των απωλειών.

Ο υπολογισμός των αρδευτικών αναγκών των καλλιεργειών, έγινε με βάση τις ακόλουθες πραγματικές παραμέτρους άρδευσης:

- ανάγκες καλλιεργειών σε νερό,
- αρδευθείσες εκτάσεις,
- χρονικές περιόδους άρδευσης,
- απώλειες.

Για τον καθορισμό του πραγματικού βαθμού απόδοσης (BA) της άρδευσης συνεκτιμήθηκαν:

- Τα στοιχεία απογραφής γεωργίας της ΕΛΣΤΑΤ, που αφορούν αριθμό, είδος και συνδυασμούς αρδευτικών συγκροτημάτων,
- το είδος των καλλιεργειών και η ποσοστιαία αναλογία τους,
- τα στοιχεία της ΚΥΑ Φ.16/6631/2.6.1989 (ΦΕΚ Β 428),
- οι αρχές της επιστήμης, και η έρευνα της μελετητικής ομάδας πάνω στις ειδικές συνθήκες των Δήμων, του Υδατικού Διαμερίσματος.

Με βάση όλα τα παραπάνω, υπολογίστηκε αριθμητικά το πραγματικό ύψος των απωλειών (μεταφοράς-εφαρμογής) και στη συνέχεια από την αφαίρεση του αριθμού αυτού από την μονάδα προκύπτει ο βαθμός απόδοσης (BA) της άρδευσης.

Ο Βαθμός Απόδοσης κάθε αρδευτικού συστήματος, παρουσιάζεται στον Πίνακα 4-7.

Πίνακας 4-7: Βαθμός απόδοσης μεταφοράς και εφαρμογής του αρδευτικού νερού ανά αρδευτικό σύστημα

BA ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΑΓΔΗΝ	0,9
BA ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗ ΒΡΟΧΗ	0,8
BA ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΗ / ΚΑΝΟΝΙΑ	0,7
BA ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΣΩΛΗΝΕΣ	0,95
BA ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΕΠΕΝ. ΔΙΩΡΥΓΕΣ	0,9
BA ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΧΩΜΑΤ. ΔΙΩΡΥΓΕΣ	0,8

Το σύνολο των αναγκών σε νερό των καλλιεργειών του Υδατικού Διαμερίσματος, υπολογισμένο τόσο με απώλειες όσο και χωρίς απώλειες παρουσιάζεται αναλυτικά στον Πίνακα 4-8, στον οποίο φαίνονται ανά είδος καλλιέργειας.

Όπως διαπιστώνεται από τον Πίνακα 4-8, οι αρδευτικές ανάγκες για το σύνολο του Υδατικού Διαμερίσματος υπολογίζονται σε 59.699.992 m³ ανά έτος χωρίς την συνεκτίμηση των απωλειών μεταφοράς και εφαρμογής, ενώ εάν οι απώλειες αυτές συνεκτιμηθούν, η ζήτηση σε αρδευτικό νερό ανέρχεται σε 68.463.294 m³ ανά έτος. Ο μέσος βαθμός απόδοσης του ΥΔ είναι 0,87. Δεδομένου ότι οι αρδευθείσες εκτάσεις το 2007 ήταν περίπου 100.000 στρ. προκύπτει ότι η μέση κατανάλωση ανά στρέμμα ανέρχεται σε 684 m³.

Με βάση τα στοιχεία του Πίνακα 4-8, καταρτίστηκε ο Πίνακας 4-9, όπου παρουσιάζονται οι καλλιέργειες με τη μεγαλύτερη κατανάλωση σε αρδευτικό νερό. Ο κυρίαρχος καταναλωτής, λόγω της σημαντικής έκτασης που καταλαμβάνει, αναδεικνύεται η καλλιέργεια των κηπευτικών η οποία με έκταση περίπου 60.000 στρ καταναλώνει περίπου 47 εκ. m³ / έτος δηλαδή ποσοστό 68% της ετήσιας κατανάλωσης. Ακολουθούν οι καλλιέργειες των

δενδρώνων (κυρίως ελαιώνες), με κατανάλωση της τάξης των 15 εκ. m³ και ποσοστό 21.6% επί της συνολικής.

Πίνακας 4-8: Σύνολο των αναγκών σε νερό των καλλιεργειών του ΥΔ, υπολογισμένο τόσο με απώλειες όσο και χωρίς απώλειες (m³)

Καλλιέργειες	Αρδευθείσα επιφάνεια (στρ)	Ποσοστό (%)	Σύνολο έτους
Αροτραίες	9776,0	9,75%	
Κτηνοτροφικά σανά, γρασίδια	838,0	0,84%	44.120,7
Πατάτες, μποστανικά	4468,0	4,46%	2.306.281,1
Αραβόσιτος	0,0	0,00%	0,0
Μηδική	0,0	0,00%	0,0
Βαμβάκι, όσπρια	4470,0	4,46%	1.920.881,9
Κηπευτικές	60255,0	60,12%	
Κηπευτικά	60255,0	60,12%	40.735.332,5
Δενδρώδεις	25652,0	25,60%	
Ελαιόδενδρα, εσπεριδοειδή	19762,0	19,72%	9.495.295,2
Λοιπά οπωροφόρα	5890,0	5,88%	3.374.866,9
Άμπελοι	4539,0	4,53%	
Άμπελια	4539,0	4,53%	1.823.214,2
Σύνολο αρδευόμενων στρεμμάτων	100.222,0	100,00%	
Ανάγκες χωρίς απώλειες			59.699.992,5
Βαθμός αποδοσης=87,20%			
Ανάγκες με απώλειες			68.463.294,1

Πίνακας 4-9: Κατανομή κατανάλωσης ανά είδος καλλιέργειας

	Δενδρώδεις	Κηπευτικά	Αροτραίες	Άμπελοι
Κατανάλωση νερού (10⁶ m³ / έτος)	14,8	46,7	4,9	2,1
Ποσοστό (%) του συνόλου Αρδ. Αναγκών	21,56	68,23	7,15	3,05

Χωρικά, οι μεγαλύτερες ζητήσεις εμφανίζονται στους πρώην Νομούς (και νυν περιφερειακές ενότητες) Δυτικής και Ανατολικής Αττικής, όπου έχουμε τις μεγαλύτερες εκτάσεις αρδευόμενων καλλιεργειών και συγκεκριμένα στους Καποδιστριακούς Δήμους Μεγαρέων και Μαραθώνα με ετήσιες καταναλώσεις υπολογιζόμενες περίπου σε 25 και 10 εκατομμύρια m³ νερού αντίστοιχα (Πίνακας 4-10).

Πίνακας 4-10: Οι Δήμοι με τη μεγαλύτερη κατανάλωση αρδευτικού νερού ανά Περιφερειακή Ενότητα (σε $10^6 \text{ m}^3 / \text{έτος}$)

Περιφερειακή Ενότητα	Δήμος	Κατανάλωση
Δ. Αττικής	Μεγαρέων	25
Δ. Αττικής	Ερυθρων	5
Δ. Αττικής	Ασπροπυργου	4
Αν. Αττικής	Μαραθώνα	10
Αν. Αττικής	Κρωπίας	2,5
Αν. Αττικής	Μαρκόπουλο Μεσογείων	1,6
Αθηνών	Λυκοβρύσεως	0,25
Αθηνών	Μεταμορφώσεως	0,15
Πειραιώς	Αιγίνης	3,5
Πειραιώς	Σαλαμινος	2
Κορινθίας	Αγ. Θεοδώρων	1,5

4.5 Επαναχρησιμοποίηση Αστικών Υγρών Αποβλήτων για άρδευση

Στις περιοχές με έντονη ανισοκατονομή προσφοράς και ζήτησης νερού και γενικότερα σε περιοχές με ελλειμματικό ισοζύγιο, αποκτά ιδιαίτερη σημασία η ανάκτηση των εκρών υγρών αποβλήτων για εξοικονόμηση ύδατος και εξομάλυνση των ανισοτήτων. Στην Ελλάδα, όπως και σε άλλες χώρες του κόσμου, έχει υιοθετηθεί η πρακτική της ανακύκλωσης εκρών υγρών αποβλήτων προοδευτικά, ακόμη και πριν από τη θεσμοθέτηση σχετικών κριτηρίων. Στη χώρα μας οι βασικές χρήσεις επαναχρησιμοποίησης είναι η άρδευση καλλιεργειών και χώρων πρασίνου (πρανών δρόμων, πάρκων, κ.ά.) και ο εμπλουτισμός των υπόγειων υδροφορέων για την προστασία τους κυρίως από την υφαλμύριση. Η επικρατούσα κατάσταση στην Ελλάδα από άποψη έργων ανάκτησης και επαναχρησιμοποίησης αστικών υγρών αποβλήτων παρουσιάζεται συνοπτικά στον Πίνακα 4-11. Από τον πίνακα συμπεραίνεται ότι επαναχρησιμοποιούνται $188.250 \text{ m}^3/\text{d}$ εκροές τη θερινή περίοδο και αρδεύονται περίπου 50.000 στρ. γεωργικής γης, καθώς επίσης $10.250 \text{ m}^3/\text{d}$ εκροές και αρδεύονται 1.500 στρ. χώροι πρασίνου. Τέλος, υπολογίζεται ότι επαναχρησιμοποιούνται έμμεσα από τους φυσικούς αποδέκτες, κυρίως ποταμούς μέσω της διάθεσης εκρών σ' αυτούς, περισσότερα από $132.000 \text{ m}^3/\text{d}$ για την άρδευση γεωργικών καλλιεργειών.

Πίνακας 4-11: Σημαντικότερα έργα ανάκτησης και επαναχρησιμοποίησης αστικών υγρών αποβλήτων στην Ελλάδα

Αρδευση γεωργικών εκτάσεων		Δυναμικότητα (m ³ /d)	Έκταση (στρ.) ^α	Αρδευόμενα είδη
Έργο	Περιφέρεια	188.250		
Θεσσαλονίκη	Κ. Μακεδονία	165.000	25.000	Αραβόσ., τεύτλα, ρύζι κ.α.
Λιβαδειά	Στ. Ελλάδα	3.500		Ελιές, αραβόσιτος, κ.α.
Άμφισσα	Στ. Ελλάδα	400		Ελιές, βαμβάκι, κ.α.
Νέα Καλλικράτεια	Κ. Μακεδονία	800	1.500	Αραβόσιτος, ελιές, κ.α.
Χερσόνησος	Κρήτη	4.500	1.000	Ελιές, κ.α.
Αρχάνες	Κρήτη	550	14.500	Ελιές, αμπέλια, κ.α.
Κως	Β. Αιγαίο	3.500	5.000	Εσπεριδοειδή, ελιές, κ.α.
Άλλα		10.000		
Αρδευση άλλων εκτάσεων		10.250		
Χαλκίδα	Στ. Ελλάδα	4.000	500	
Χερσόνησος	Κρήτη	500	80	
Α. Κωνσταντίνος	Β. Αιγαίο	200	100	
Κένταρχος	Β. Αιγαίο	100	50	
Κως	Β. Αιγαίο	500	100	
Κάρυστος	Ν. Αιγαίο	1.450	300	
Ιερισσό	Ν. Αιγαίο	1.500	250	
Άλλα		2.000		
Έμμεση επαναχρησιμοποίηση		132.500		
Λάρισα	Θεσσαλία	28.000		Αραβόσιτος, βαμβάκι, κ.α.
Καρδίτσα	Θεσσαλία	22.500		Αραβόσιτος, βαμβάκι, κ.α.
Τρίκαλα	Θεσσαλία	12.000		Αραβόσιτος, βαμβάκι, κ.α.
Λαμία	Στ. Ελλάδα	15.000		Ελιές, αραβ., βαμβάκι, κ.α.

Άρδευση γεωργικών εκτάσεων		Δυναμικότητα (m ³ /d)	Έκταση (στρ.) ^α	Άρδευόμενα είδη
Τρίπολη	Πελοπόννησος	18.000		Μηλοειδή, πατάτες, κ.α.
Θήβα	Στ. Ελλάδα	3.500		
Τύρναβος	Θεσσαλία	3,500		
Άλλα		30.000		
Σύνολο		331.000		

^α Οι εκροές χρησιμοποιούνται από 3 έως 7 μήνες το έτος ανάλογα με την περιοχή, τις επικρατούσες κλιματικές και αγρονομικές συνθήκες, και την κατηγορία επαναχρησιμοποίησης.

Στο ΥΔ06 που έχει ιδιαίτερα ελλειμματικό ισοζύγιο νερού και θα έπρεπε να είναι πρωτοπόρο στην χρησιμοποίηση εκροών υγρών αποβλήτων, καταγράφονται σημαντικές καθυστερήσεις στο τομέα αυτό, οι οποίες σχετίζονται κυρίως με ελλείψεις σε έργα (Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων – ΕΕΛ), ιδιαίτερα στους οικισμούς Β προτεραιότητας Ανατολικής Αττικής, όπως Ραφήνα, Αρτέμιδα, Νέα Μάκρη, Κορωπί κτλ και Γ προτεραιότητας, όπως Γέρακας, Παλλήνη κτλ). Ακόμη και εκεί που υπάρχουν κάποια έργα, αυτά δεν είναι πλήρως λειτουργικά. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η ΕΕΛ Θριασίου δεν έχει τεθεί ακόμη σε πλήρη λειτουργία, η ΕΕΛ Μαρκοπούλου δεν λειτουργεί αλλά βρίσκεται στη φάση αναβάθμισης και η ΕΕΛ Κορωπίου, βρίσκεται στη διαδικασία επιλογής Αναδόχου.

Προς αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης έχουν ενταχθεί 12 έργα, ενώ βρίσκονται υπό αξιολόγηση άλλα 23 έργα στο πλαίσιο του άξονα προτεραιότητας 2 του ΕΠΠΕΡΑΑ «Προστασία και Διαχείριση Υδατικών Πόρων».

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στη μεγαλύτερη ΕΕΛ της χώρας, αυτή της Ψυτάλλειας, που βρίσκεται στο ΥΔ06, όπου καθημερινά παράγονται περίπου 700.000 m³, τα οποία προγραμματίζονται να αξιοποιηθούν σε ποικίλες δράσεις. Οι βασικοί άξονες είναι η επαναχρησιμοποίηση του επεξεργασμένου νερού για:

α) την αναδάσωση του περιαστικού πρασίνου της Δυτικής Αττικής (όρος Αιγάλεω-Ποικίλων Όρος), επιφάνειας περίπου 73.000 στρεμμάτων,

β) για την άρδευση χώρων πρασίνου των Δήμων του ευρύτερου Πειραιά αλλά και της παραλιακής ζώνης από τον Πειραιά έως το Ελληνικό για τους ελεύθερους χώρους, μαρίνες κλπ,

γ) για το πλύσιμο των δρόμων, πλατειών των Δήμων και των εγκαταστάσεών τους,

δ) για την πυρόσβεση,

ε) για την κάλυψη αναγκών υδροβόρων βιομηχανιών και βιοτεχνιών καθώς και του ΟΛΠ με εξοικονόμηση 5.000.000 κυβικών μέτρων πόσιμου νερού της ΕΥΔΑΠ,

στ) για τον εμπλουτισμό του Κηφισού και Ιλισού ποταμού, για την αποκατάσταση της ισορροπίας του οικοσυστήματος,

ζ) και αργότερα, με διπλά πλέον δίκτυα, το νερό αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ακόμη και για οικιακή χρήση, όχι όμως για πόσιμο νερό.

Από τα ανωτέρω προκύπτει πως δεν είναι προγραμματισμένη η χρήση του νερού της ΕΕΛ Ψυτάλλειας για άρδευση καλλιεργειών, τουλάχιστον σε πρώτη φάση, αν και κάτι τέτοιο δεν αποκλείεται.

4.6 Η διάρθρωση της κτηνοτροφίας

Η εκτροφή προβάτων και αιγών και αργότερα βοοειδών στην Ανατολική Μεσόγειο, ξεκίνησε πριν από χιλιάδες χρόνια και βασίζονταν εξ ολοκλήρου στην βόσκηση.

Στην πορεία του χρόνου σημειώθηκαν πολλές εξελίξεις που επηρέασαν την κτηνοτροφική παραγωγή. Στις τελευταίες δεκαετίες οι εξελίξεις ήταν δραματικές. Η εκμηχάνιση της γεωργίας, η χρήση των λιπασμάτων και η ευρεία χρήση συμπυκνωμένων ζωοτρόφων σε υψηλά ποσοστά στα σιτηρέσια των ζώων, ακόμη και σε αυτά των μηρυκαστικών, διαδόθηκε ευρέως. Η αλλαγή αυτή είχε ως αποτέλεσμα την μεγάλη αύξηση στην παραγωγή ζωικών προϊόντων (γάλα, κρέας, κλπ), όπως και στα ποιοτικά χαρακτηριστικά αυτών. Συνήθως, τα συστήματα που βασίζονται στην βόσκηση θεωρούνται εκτατικά (ποιμενικά) και εκείνα που βασίζονται στην χρήση συμπυκνωμένων ζωοτρόφων ως εντατικά (σταβλισμένα).

Κύριο χαρακτηριστικό της εκτατικής κτηνοτροφίας στο Υδατικό Διαμέρισμα Αττικής, είναι η παντελής έλλειψη διαχείρισης βοσκοτόπων και η ανισομερής κατανομή του ζωικού κεφαλαίου στο χώρο και στο χρόνο. Ορισμένοι βοσκοτόποι υπερβόσκονται, άλλοι υποβόσκονται, κάποιοι εγκαταλείπονται και η νομοτική τους αξία μειώνεται στο ελάχιστο. Οι σταβλικές εγκαταστάσεις, ορισμένες φορές, είναι χωροθετημένες γύρω από τα όρια των οικισμών.

Η εικόνα των βοσκοτόπων μαρτυρά τη διαχείρισή τους, που χαρακτηρίζεται από ανομοιόμορφη βόσκηση. Μεγάλη πίεση στους προσπελάσιμους βοσκοτόπους, και πολύ μικρότερη πίεση στους πιο απομακρυσμένους και στους δύσκολα προσπελάσιμους, στους οποίους οι κτηνοτρόφοι θα μετακινήσουν τα κοπάδια τους μόνο όταν οι υπόλοιποι υποβαθμιστούν έντονα.

Το ιδιοκτησιακό καθεστώς, υπό την έννοια της εμπράγματης σχέσης των κτηνοτρόφων με τις εκτάσεις βόσκησης, ωθεί προς την ίδια κατεύθυνση, που είναι η βραχυπρόθεσμη εντατική εκμετάλλευσή τους και η απουσία αειφορικής αξιοποίησής τους.

Από νομικής πλευράς το συντριπτικά μεγαλύτερο ποσοστό των βοσκοτόπων, εμπίπτει στο άρθρο 3 παρ. 2 και 3 του ν. 998/79 «περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της χώρας», όπως έχει τροποποιηθεί με τον ν.3208/2003. Ανήκει δηλαδή στα δάση και τις δασικές εκτάσεις και από πλευράς κυριότητας θεωρούνται κατά τεκμήριο δημόσιες εκτάσεις. Οι εκτάσεις αυτές νομίμως χρησιμοποιούνται από την τοπική κτηνοτροφία ως βοσκοτόποι, με την εξαίρεση των πυρήνων των εθνικών δρυμών γεγονός που προβλέπεται από την παραπάνω νομοθεσία συνεπικουρούμενη από το Δασικό Κώδικα (Ν.Δ. 86/1969). Μικρό ποσοστό βοσκοτόπων έχει εξαιρεθεί από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και εμπίπτει στην αγροτική νομοθεσία. Τη νομή των βοσκοτόπων στους κτηνοτρόφους έχει ο Δήμος με μακρά σειρά νομοθετημάτων ξεκινώντας από το Β.Δ./9-12-1955 και το ΝΔ 216/1973 και καταλήγοντας ν. 3463/2006 (Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων) σε συνδυασμό με την μεταφορά αρμοδιοτήτων από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις στους Δήμους που γίνεται με τον ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης).

Η κατάσταση που περιγράφεται ανωτέρω όσον αφορά στις συνθήκες βόσκησης στους βοσκοτόπους της περιοχής μελέτης, αποτελεί τυπική περίπτωση της κατάστασης, που

επικρατεί στο σύνολο της χώρας, συνδυαζόμενη με τις ιδιαιτερότητες της ευρύτερης περιοχής (Πάρνηθα, Υμηττός, πυκνός αστικός ιστός, τουριστικές ζώνες κ.α.)

Η εσταυλισμένη κτηνοτροφία στην υπό μελέτη περιοχή, παρουσιάζει διακυμάνσεις τόσο σε επίπεδο απασχόλησης όσο και σε επίπεδο ανάπτυξης. Για μεγάλη σειρά ετών στο πρόσφατο παρελθόν η δημιουργία και η οργάνωση μονάδων εκτροφής πουλερικών, χοιρινών και βοοειδών ενισχύθηκε οικονομικά και πολιτικά, τόσο μέσω της ΚΑΠ και των Εθνικών Χρηματοδοτικών Πλαισίων, όσο και μέσω ιδιωτικών επενδύσεων. Σε κάποιες περιόδους μάλιστα θεωρήθηκε από επιχειρηματικής πλευράς ως ιδιαίτερα ασφαλής επένδυση. Μέχρι τις αρχές της προηγούμενης δεκαετίας, τα οικονομικά αποτελέσματα ήταν ικανοποιητικά κυρίως εξαιτίας του χαμηλού κόστους των ζωοτροφών. Στη συνέχεια όμως η συνεχιζόμενη αύξηση στις τιμές των σχεδόν πάντοτε αγοραζόμενων ζωοτροφών άρχισε να δημιουργεί ζημιές στις συγκεκριμένες επιχειρήσεις.

Σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες του Υδατικού Διαμερίσματος παρατηρείται έντονη παρουσία πτηνοτροφικών και αγελαδοτροφικών. Ο κύριος όγκος τους συγκεντρώνεται στη Περιφερειακή Ενότητα Δυτικής Αττικής (Ασπρόπυργος, Μέγαρα) και στη Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής (Κορωπί, Παιανία, Καλύβια).

Οι κατηγορίες ζώων και ο πληθυσμός αυτών, σε αντιστοιχία με τον κωδικό ΕΛΣΤΑΤ όπως απογράφονται στο ΥΔ06, παρουσιάζονται στον Πίνακα 4-12.

Πίνακας 4-12: Κατηγορίες ζώων και πληθυσμός τους στο ΥΔ06

ΚΩΔ. ΕΛΣΤΑΤ	ΕΙΔΟΣ ΖΩΟΥ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
601	α) Ίππτοι Άρρενες	327
602	β) Ίππτοι Θήλειες	300
603	Ημίονοι	76
604	α) Όνοι Άρρενες	108
605	β) Όνοι Θήλειες	87
606	α) Βοοειδή Άρρενα εγχώριων φυλών αβελτίωτα	22
607	β) Βοοειδή Θήλεα εγχώριων φυλών αβελτίωτα	174
608	α) Βοοειδή Άρρενα εγχώριων φυλών βελτιωμένα	431
609	β) Βοοειδή Θήλεα εγχώριων φυλών βελτιωμένα	493
610	α) Βοοειδή Άρρενα ξενικών φυλών καθαρόαιμα	406
611	β) Βοοειδή Θήλεα ξενικών φυλών καθαρόαιμα	3.841
612	Βουβάλια άρρενα	

ΚΩΔ. ΕΛΣΤΑΤ	ΕΙΔΟΣ ΖΩΟΥ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
613	Βουβάλια θηλυκά	
614	α) Χοίροι αναπαραγωγής	2.953
615	β) Χοίροι κρεοπαραγωγής, γενικά	7.206
616	α) Πρόβατα Οικόσιτα	6.201
617	β) Πρόβατα Κοπαδιάρικα	121.336
618	γ) Πρόβατα Νομαδικά	20.725
619	α) Αίγες Οικόσιτες	8.718
620	β) Αίγες Κοπαδιάρικες	55.397
621	γ) Αίγες Νομαδικές	1.415
622	Κουνέλια	25.912
623	Όρνιθες σε συστηματικά πτηνοτροφεία	3.447.900
624	Όρνιθες χωρικής εκτροφής	45.699
625	Χήνες	144
626	Πάπιες	973
627	Γαλοπούλες	747

Από τα στοιχεία του Πίνακα 4-12 προκύπτει η αυξημένη συμμετοχή της συστηματικής πτηνοτροφίας, καθώς και της αγελαδοτροφίας με γαλακτοπαραγωγική κατεύθυνση, σε σχέση με τις αναλογίες που παρατηρούνται σε εθνικό επίπεδο.

Στον αντίποδα σε υποχώρηση βρίσκεται η εκτατική κτηνοτροφία, όπως διαρθρώνεται από τη συμμετοχή βοοτροφίας κρεοπαραγωγικής κατεύθυνσης και αιγοπροβατοτροφίας.

Από τις 27 κατηγορίες κτηνοτροφικών ζώων που ταυτίζονται με αντίστοιχους κωδικούς ΕΛΣΤΑΤ (Πίνακας 4-12), οι 14 θεωρούνται για τις ανάγκες της μελέτης ότι ανήκουν στη σταβλισμένη κτηνοτροφία, όπως αναλύεται στον Πίνακα 4-13. Τα οικόσιτα αιγοπρόβατα συμπεριλαμβάνονται στην εν λόγω ομαδοποίηση, εξαιτίας του γεγονότος ότι παράγουν μη διαχεόμενους ρύπους.

Πίνακας 4-13: Ομαδοποίηση Κατηγοριών κτηνοτροφικών ζώων σταβλισμένης κτηνοτροφίας

Κωδικοί ΕΛΣΤΑΤ	Ονομασία
623, 624, 625, 626, 627	Πτηνά
608, 609, 610, 611	Βοοειδή γαλακτοπαραγωγής
622	Κουνέλια
614, 615	Χοιρινά
616, 619*	Αιγοπρόβατα οικόσιτα

*Συμπεριλαμβάνονται λόγω παραγωγής σημειακών ρύπων

Στην μη σταβλισμένη κτηνοτροφία συμπεριλαμβάνονται 13 κατηγορίες ζώων, οι οποίες ομαδοποιούνται στις ακόλουθες του Πίνακα 4-14.

Πίνακας 4-14: Κατηγορίες κτηνοτροφικών ζώων μη σταβλισμένης κτηνοτροφίας

Κωδικοί ΕΛΣΤΑΤ	Ονομασία ομάδας
601, 602, 603, 604, 605	Ιπποειδή
606,607,612,613	Βοοειδή κρεοπαραγωγής
617,618, 620,621	Αιγοπρόβατα

Ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του κάθε Δήμου αλλά και την οργάνωση και διαχείριση της κάθε εκμετάλλευσης, οι ανωτέρω κατηγορίες ζώων, περνούν έστω και ένα μικρό τμήμα της διαβίωσής τους μέσα σε κάποιας μορφής σταβλική εγκατάσταση, περισσότερο ή λιγότερο οργανωμένη. Η κατάταξή τους σε ζώα μη σταβλισμένης κτηνοτροφίας γίνεται με βάση το γενικό ποσοστό του χρόνου που οι συγκεκριμένες κατηγορίες ζώων και με τις δεδομένες παραγωγικές κατευθύνσεις των εκτατικών εκμεταλλεύσεων διαβιούν στους βοσκοτόπους.

4.7 Η κατανάλωση νερού από την κτηνοτροφία

Οι απαιτήσεις ενός ζώου σε νερό εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες και κυρίως από το είδος του ζώου και το βάρος του, την θερμοκρασία και υγρασία του περιβάλλοντος, τη διατροφή και την παραγωγική κατεύθυνση της εκμετάλλευσης (γαλακτοπαραγωγή, κρεοπαραγωγή).

Όσο μεγαλύτερο είναι το βάρος ενός ζώου τόσο μεγαλύτερες είναι και οι απαιτήσεις σε νερό. Το ίδιο συμβαίνει και με την θερμοκρασία. Όσο αυξάνεται, τόσο αυξάνεται και η κατανάλωση νερού από τα ζώα. Ιδίως το καλοκαίρι, τα ζώα πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους άφθονο και δροσερό νερό. Το είδος των ζωοτροφών που καταναλώνουν τα ζώα παίζει σημαντικό ρόλο στην κατανάλωση του νερού από αυτά. Όσο περισσότερη ξηρά ουσία περιέχουν οι ζωοτροφές τόσο περισσότερο νερό έχει ανάγκη το ζώο. Επίσης, σιτηρέσια πλούσια σε άλατα και πρωτεΐνες καθώς και σε ινώδεις ουσίες αυξάνουν την κατανάλωση του νερού.

Για τον καθορισμό της ημερήσιας ποσότητας νερού ανά είδος ζώου, χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία, αλλά και η εμπειρία της μελετητικής ομάδας, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν ως τώρα καταγεγραμμένα αντιπροσωπευτικά στοιχεία για τον ελληνικό χώρο. Αναλυτικότερα οι παράμετροι που συνεκτιμήθηκαν για τον καθορισμό των ειδικών καταναλώσεων ανά ομάδα είναι:

- Ανάγκες των ζώων σε ύδρευση,
- Ανάγκες σε νερό κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων (π.χ. πλύσεις, βιολ. καθαρισμός),
- Απώλειες συστημάτων των δύο παραπάνω παραμέτρων.

Αναλυτικά, οι ημερήσιες ανάγκες σε νερό ανά είδος ζώου φαίνονται στον Πίνακα 4-15 που ακολουθεί.

Πίνακας 4-15: Ανάγκες ανά ομάδα ζώων στο ΥΔ 06

Ομάδα ζώων	Ημερήσια κατανάλωση (m³/ ημέρα)
Βοοειδή Γαλακτ/γής	0,190
Βοοειδή Κρεοπ/γής	0,115
Πρόβατα	0,009
Αίγες	0,009
Χοίροι	0,012 (0,050)*
Ιπποειδή	0,035
Κουνέλια	0,004
Πουλερικά	0,0003

*(υπολογίζονται και χοιρίδια)

Οι ανάγκες σε νερό της κτηνοτροφίας προκύπτουν από την σχέση:

$$\text{Απαιτήσεις για την κτηνοτροφία} = \text{Ζωικό κεφάλαιο} \times \text{Ημερήσιες Ανάγκες}$$

Με βάση τη μεθοδολογία που προαναφέρθηκε προέκυψε ότι η ετήσια ζήτηση νερού για την κτηνοτροφία στο ΥΔ 06, ανέρχεται στα 1.587.992 m³. Σε επίπεδο παραγωγικής κατεύθυνσης, όπως φαίνεται στον Πίνακα 4-16 η κατηγορία κτηνοτροφικών ζώων με τη μεγαλύτερη κατανάλωση είναι τα αιγοπρόβατα με 639.487, m³/έτος. Η ποσότητα αυτή αντιστοιχεί σε ποσοστό 40,2% της συνολικής ζήτησης νερού. Ακολουθούν τα πτηνά με 373.348 m³/έτος, δηλαδή ποσότητα που αντιστοιχεί σε ποσοστό 23,5%. Τα βοοειδή καταναλώνουν 350.724 m³/έτος, που αντιστοιχεί σε ποσοστό 22,06%.

Πίνακας 4-16: Κατανάλωση νερού ανά κατηγορία ζώου

Κατηγορία ζώων	Κατανάλωση (m ³ / έτος)	Ποσοστό (%)
Ιπποειδή	9.767,7	0,61
Βοοειδή	350.724,7	22,06
Αιγοπρόβατα	639.487,1	40,23
Χοιρινά	179.445	11,29
Πτηνά	373.348,6	23,49
Κουνέλια	36.833,2	2,32

Σε επίπεδο Δήμου, τη μεγαλύτερη κατανάλωση υδρευτικού νερού για τις ανάγκες της κτηνοτροφίας καταγράφει ο Δήμος Μεγαρέων Π.Ε. Δυτικής Αττικής, εξαιτίας των μεγάλων μονάδων πτηνοτροφίας που βρίσκονται εντός των διοικητικών του ορίων (Πίνακας 4-17). Ακολουθούν ο Δήμος Ασπροπύργου εξαιτίας των μεγάλων μονάδων αγελαδοτροφίας και ο Δήμος Κρωπίας Π.Ε. Ανατολικής Αττικής εξαιτίας των μεγάλων μονάδων πτηνοτροφίας.

Πίνακας 4-17: Δήμοι με τη μεγαλύτερη κατανάλωση νερού κτηνοτροφίας σε (m³)/έτος

Περιφερειακή Ενότητα	Δήμος	Κατανάλωση (m ³ / έτος)
Ανατολικής Αττικής	Αχαρνών	53.675,4
Ανατολικής Αττικής	Καλυβίων Θωρικού	58.151,0
Ανατολικής Αττικής	Κερατέας	57.427,6
Ανατολικής Αττικής	Κρωπίας	113.204,8
Δυτικής Αττικής	Ασπροπύργου	294.743,0
Δυτικής Αττικής	Βιλίων	57.031,2
Δυτικής Αττικής	Μεγαρέων	325.169,4
Κορινθίας	Λουτρακίου Περαχώρας	77.609,5

5. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΤΟ ΥΔ

5.1 Παράγοντες που επηρεάζουν τις επιλογές των παραγωγών

Στην επόμενη εικοσαετία οι εξελίξεις στη γεωργία θα καθοριστούν από πολλούς παράγοντες. Κάποιοι από αυτούς θα είναι ανθρωπογενείς, άλλοι θα είναι φυσικοί. Σε μερικούς παράγοντες θα είναι εφικτός ο έλεγχος, ενώ σε άλλους όχι.

Όσον αφορά τη διάρθρωση των καλλιεργειών και της κτηνοτροφίας στο Υδατικό Διαμέρισμα, οι κύριοι παράγοντες που επηρεάζουν τις αποφάσεις των αρχηγών των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σχετικά με τις επιλογές τους, είναι οι εξής:

- **Οι διαθέσιμοι εδαφοϋδατικοί πόροι (Α):** Ο κανόνας που ισχύει είναι ότι η ύπαρξη επαρκών ποσοτήτων αρδευτικού νερού και εδαφών με γονιμότητα άνω του μέσου όρου προδιαγράφουν διαφορετικές καλλιέργειες, που αποδίδουν και διαφορετικό αγροτικό εισόδημα, σε σχέση με περιοχές χωρίς επαρκές αρδευτικό νερό ή/και μικρή γονιμότητα. Δεν είναι πιθανό σε αρδευόμενο και γόνιμο αγρό να επιλεγεί ξηρική καλλιέργεια. Επιπλέον, στις περιοχές που υπάρχουν παθογενή εδάφη και ταυτόχρονα μεγάλες διαθέσιμες ποσότητες ύδατος, η καλλιέργεια του ρυζιού έχει καθοριστικό πλεονέκτημα, ενώ αντίστοιχα ευνοείται η ελαιοκαλλιέργεια στα επικλινή εδάφη με μικρές διαθέσιμες ποσότητες ύδατος. Επίσης, είναι προφανές ότι σε μια περιοχή που εκτελούνται αρδευτικά έργα οι καλλιέργειες της περιοχής τείνουν να γίνουν όλες αρδευόμενες.
- **Οι συνήθειες και οι γνώσεις των παραγωγών (παραδοσιακές εκμεταλλεύσεις) (Β):** Μελέτες έχουν δείξει ότι στη μεγάλη πλειοψηφία των παραγωγών υπάρχει εγγενής τάση να μην πειραματίζονται με νέες καλλιέργειες ή νέες κτηνοτροφικές δομές, αν δεν υποχρεωθούν για κάποιο σημαντικό λόγο. Οι γνώσεις και οι εμπειρίες του μεγαλύτερου ποσοστού του αγροτικού πληθυσμού, που μεταβιβάζονται και από γενιά σε γενιά, προσφέρουν ασφάλεια και αποτελούν καθοριστικό παράγοντα για την επιλογή των καλλιεργειών.

Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι η διάρθρωση των ποσοστών των κυριότερων αρδευόμενων καλλιεργειών του Υ.Δ δεν έχει αλλάξει ουσιαστικά τα τελευταία 50 έτη: τα σιτηρά, το βαμβάκι, το καλαμπόκι, τα κηπευτικά, οι ελαιώνες, η μηδική και το ρύζι κυριαρχούν σταθερά και αυτό προκύπτει από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ. Το ίδιο ισχύει και για τις παραδοσιακές ξηρικές καλλιέργειες, όπως τα σιτηρά. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να τονιστεί ότι η επίδραση των όποιων αλλαγών στη διάρθρωση δεν έχει απαραίτητα ουσιαστικό αντίκρισμα στη ζήτηση νερού, διότι στην περίπτωση αυτή έχει εφαρμογή ο παράγοντας Α και οι διάδοχες καλλιέργειες συνήθως είναι ισοδύναμες από πλευράς υδατικών αναγκών.

- **Οι τιμές και οι τάσεις της αγοράς (Γ):** βραχυπρόθεσμα μπορούν να προκαλέσουν μεγάλες αλλαγές ανάλογα με τις διεθνείς συνθήκες εμπορίου. Αυτός είναι ο λόγος που υπάρχουν μεγάλες αυξήσεις στα σιτηρά τα τελευταία έτη. Είναι φανερό ότι η έστω και πρόσκαιρη αύξηση αυτών των καλλιεργειών συνεπάγεται και αντίστοιχη μείωση της ζήτησης κατά το μέρος που τους αναλογεί. Οι τιμές παίζουν καθοριστικό ρόλο και στην περίπτωση της κτηνοτροφίας. Ο παράγοντας που θεωρείται ότι έπαιξε τον καθοριστικότερο ρόλο στην ύφεση της κτηνοτροφίας στην Ελλάδα την τελευταία

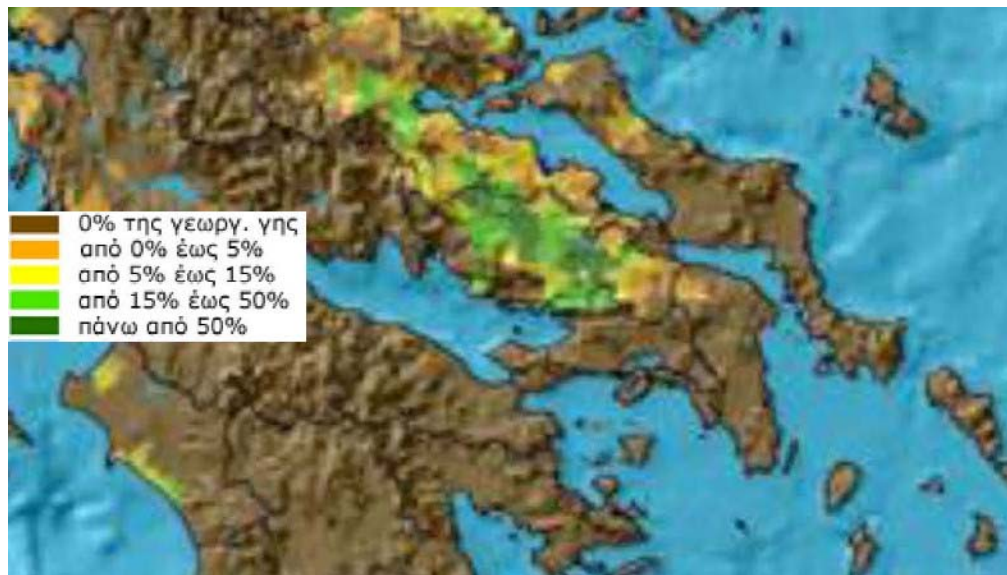
οκταετία είναι οι τιμές των ζωοτροφών.

- **Διοικητικά μέτρα και υποχρεώσεις (ΚΑΠ και Εθνικά) (Δ):** Από πλευράς ΚΑΠ τόσο οι έμμεσες ενισχύσεις μέσω της χρηματοδότησης των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης (2ος πυλώνας), όσο και οι άμεσες μέσω ΕΑΕ, παίζουν σημαντικό ρόλο στη διάρθρωση των καλλιεργειών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η βαμβακοκαλλιέργεια, (Σχήμα 5-1 & 5-2) η οποία ιστορικά κυμαινόταν σε επίπεδα ανάλογα του τρόπου στήριξης της και με τη νέα ΚΑΠ αναμένεται να μην υπάρχουν μεγάλες αλλαγές στην επιφάνεια που καταλαμβάνει.

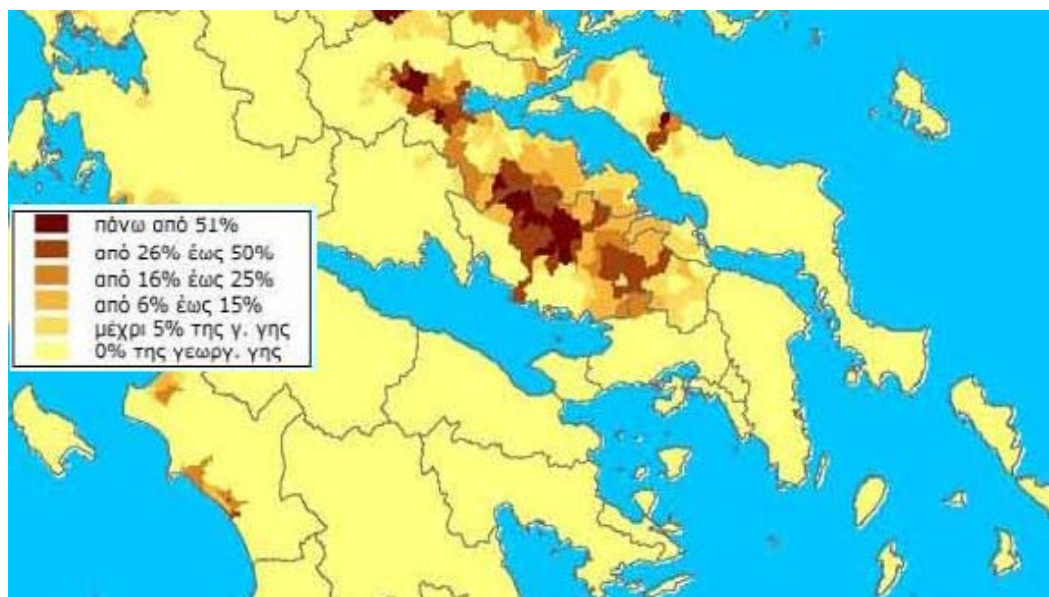
Εθνικά μέτρα που εφαρμόζονται αυτοτελώς είτε σε εφαρμογή της ΚΑΠ, όπως είναι τα προγράμματα αμειψισποράς και αγρανάπαυσης επίσης επηρεάζουν σε κάποιο βαθμό τη διάρθρωση καλλιεργειών.

Στην παρούσα χρονική περίοδο δεν υπάρχουν εκτιμήσεις γενικά αποδεκτές για φαινόμενα βίαιης εξώθησης από ελεγχόμενες καλλιέργειες στο ορατό μέλλον, χωρίς ωστόσο να μπορεί να αποκλειστεί εντελώς το ενδεχόμενο.

Σε ότι αφορά την κτηνοτροφία ο προγραμματισμός είναι συχνά αποσπασματικός και συχνά εθνικά διαρθρωτικά προβλήματα που χρονίζουν, επηρεάζουν την αποτελεσματική έκβαση των πολιτικών της ΚΑΠ. Χαρακτηριστική περίπτωση η βοοτροφία, που ενισχύεται επιχειρηματικά από τα προγράμματα της ΚΑΠ, τόσο από τον 1ο, όσο και από το 2ο πυλώνα. Στα κρίσιμα όμως θέματα των βοσκοτόπων και των χονδροειδών ζωοτροφών, οι αγκυλώσεις παραμένουν τέτοιες που ουσιαστικά αποκλείουν την ορθολογική λειτουργία των μονάδων αυτών, υποχρεώνοντας τους παραγωγούς να στηρίζονται σε αγοραζόμενες και πολύ συχνά εισαγόμενες ζωοτροφές.

Σχήμα 5-1: Η εξάπλωση της καλλιέργειας του βαμβακιού το 1999

Σχήμα 5-2: Η εξάπλωση της καλλιέργειας του βαμβακιού το 2007

5.2 Η Αρδεύσιμη Γεωργία

Ιδιαίτερα για την αρδεύσιμη γεωργία και τη συνεπαγόμενη ζήτηση νερού για άρδευση, η εκτίμηση των εξελίξεων καθορίζεται από την εξέταση της πορείας των εξής παραμέτρων:

- A) τη διάρθρωση των καλλιεργειών,
- B) το βαθμό απόδοσης των αρδεύσεων,
- Γ) τη συνολική έκταση των αρδευομένων εκτάσεων.

Αναλυτικότερα, η διαμόρφωση της αναλογίας των καλλιεργειών επί των αρδευομένων εκτάσεων θα καθορίσει τις καθαρές ανάγκες άρδευσης του τυπικού στρέμματος του υδατικού διαμερίσματος. Έπειτα η τιμή του βαθμού απόδοσης των αρδευτικών πρακτικών θα συνεισφέρει στην εκτίμηση των αρδευτικών αναγκών του τυπικού στρέμματος. Τέλος η συνολική έκταση των αρδευομένων καλλιεργειών θα καθορίσει τη συνολική μελλοντική ζήτηση νερού για άρδευση.

Είναι λοιπόν κρίσιμο να αναλυθούν οι παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξη αυτών των παραμέτρων και να καταγραφεί η κατεύθυνση προς την οποία επιδρούν ώστε να μπορέσουμε να διαμορφώσουμε τα κυριότερα σενάρια εξέλιξης της γεωργίας και της ζήτησης νερού.

Όσον αφορά το βαθμό απόδοσης των αρδεύσεων οι παράγοντες που επηρεάζουν είναι οι εξής:

- **Οι επενδύσεις (δημόσιες και ιδιωτικές) σε εκσυγχρονισμό δικτύων, αλλαγή αρδευτικών συστημάτων, καινοτομίες και αυτοματισμούς.** Η θετική επίδραση που μπορούν να έχουν αυτές οι επενδύσεις, είναι τόσο μεγαλύτερη όσο καλύτερη είναι η διαχείριση των αποτελεσμάτων τους. Βέβαια, εδώ πρέπει να σημειωθεί πως πρέπει να υπάρχει ένα ελάχιστο ποσό ιδιωτικών επενδύσεων ώστε να καλύπτει το κόστος λειτουργίας-συντήρησης-ανανέωσης των υφισταμένων υποδομών. Οι δημόσιες επενδύσεις στον τομέα αυτό εκφράζονται κυρίως από τα προγράμματα χρηματοδότησης του Υπ.Α.Α.Τ. για κατασκευή σύγχρονων σωληνωτών δικτύων και για

τη χρηματοδότηση αγοράς αρδευτικών συστημάτων εξοικονόμησης ύδατος, όπως είναι τα συστήματα στάγδην άρδευσης. Οι ιδιωτικές επενδύσεις είναι συνυφασμένες με τις κατευθύνσεις που δίνονται αφενός μέσω των προδιαγραφών κατασκευής των συλλογικών δικτύων και αφετέρου μέσω του ελέγχου της κατανάλωσης.

- **Το επίπεδο τεχνογνωσίας των αρδευτών και οι αρδευτικές τεχνικές που χρησιμοποιούνται.** Εδώ συγκαταλέγονται οι γνώσεις των καλλιεργητών για τη δόση άρδευσης, το εύρος άρδευσης και τις σύγχρονες αρδευτικές τεχνικές. Στην υφιστάμενη κατάσταση οι γνώσεις είναι εμπειρικές και χωρίς κατάλληλη επιστημονική υποστήριξη. Επίσης, η έλλειψη διαχειριστικού ελέγχου συνεπικουρεί, ώστε ακόμη και αν είναι γνωστά τα σωστά μεγέθη, να σπαταλώνται ποσότητες ύδατος απλά λόγω αδράνειας και αδιαφορίας. Γίνεται έτσι φανερό ότι ο παράγοντας αυτός είναι κρίσιμος και έχει αρκετά περιθώρια βελτίωσης.
- **Η διαχείριση και ο έλεγχος των καταναλισκόμενων ποσοτήτων,** μέσω διαφόρων εργαλείων όπως η τιμολόγηση του αρδευτικού νερού. Επειδή στο τομέα αυτό η χώρα μας υστερεί σε μεγάλο βαθμό, είναι δυνατόν μέσα από μικρές αλλαγές να υπάρξουν μεγάλες βελτιώσεις.

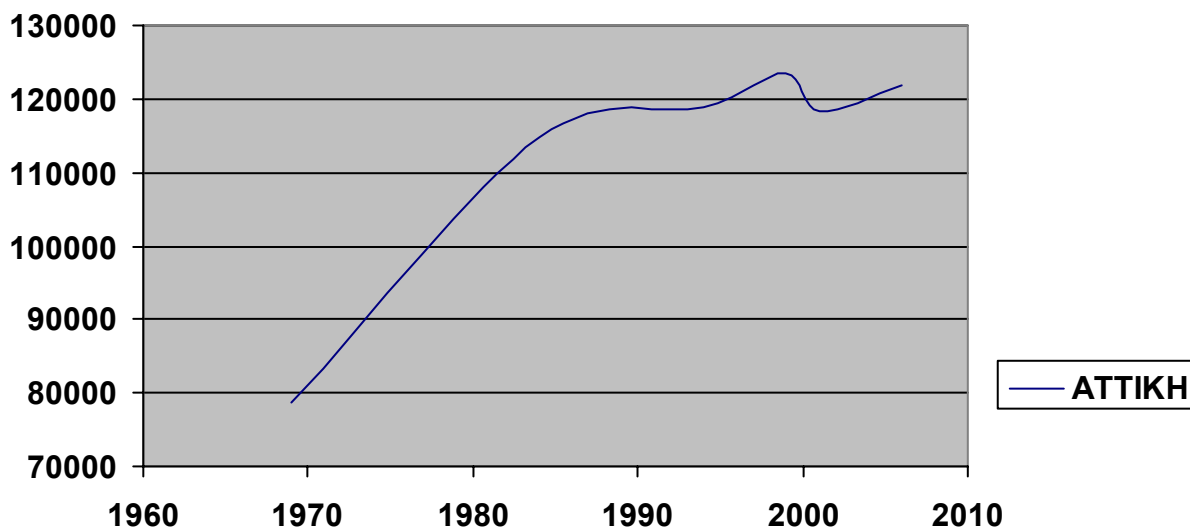
Όσον αφορά την έκταση των αρδευομένων εκτάσεων οι παράγοντες που την επηρεάζουν είναι οι εξής:

- **Η εγγενής τάση αύξησης των αρδευομένων εκτάσεων,** λόγω της ανάγκης εξασφάλισης μεγαλύτερων αποδόσεων και συνεπώς μεγαλύτερου εισοδήματος. Σαφώς αυτή η τάση επηρεάζεται τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα και από τις τιμές και τάσεις της αγοράς, αλλά σε γενικές γραμμές είναι θετική.
- **Οι επενδύσεις (δημόσιες και ιδιωτικές) σε νέα έργα άρδευσης.** Όπως είναι φυσικό οι αναπτυξιακές αυτές επενδύσεις εξαρτώνται άμεσα από το μακροοικονομικό περιβάλλον της χώρας, το οποίο στην παρούσα φάση βρίσκεται σε δύσκολα προβλέψιμη κατάσταση.
- **Η τεχνική δυνατότητα άσκησης της άρδευσης.** Αυτή εξαρτάται από τις εδαφοκλιματικές συνθήκες, τις διαθέσιμες τεχνολογίες άρδευσης και βασικότερα από την ύπαρξη της κατάλληλης ποσότητας και ποιότητας υδατικών πόρων. Καθώς οι εδαφοκλιματικές συνθήκες και οι τεχνολογίες άρδευσης επιτρέπουν σήμερα την επέκταση των αρδευόμενων εκτάσεων σε όλη σχεδόν την έκταση των καλλιεργουμένων, παραμένει πρόκληση η ταυτόχρονη αύξηση των αρδευομένων εκτάσεων και η αειφορική εκμετάλλευση των υδάτινων πόρων.

Μελετώντας τη διαχρονική εξέλιξη των αρδευομένων εκτάσεων (από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ) στη περιφέρεια (Πίνακας 5-1, Σχήμα 5-3) διαπιστώνουμε ότι υπάρχει μια κορύφωση το έτος 1999, ακολουθούμενη από μια σταθεροποίηση τη δεκαετία του 2000. Η σταθεροποίηση αυτή μας επιτρέπει να υποθέσουμε ότι ο αριθμός στην αρδευόμενη έκταση θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα και στα επόμενα έτη.

Πίνακας 5-1: Διαχρονική εξέλιξη των αρδευόμενων εκτάσεων (στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ)

	1969	1984	1994	1999	2001	2006
ΑΤΤΙΚΗ	78566	114828	118929	123386	118408	121961

Σχήμα 5-3: Η Εξέλιξη του μεγέθους των αρδευόμενων εκτάσεων τα τελευταία 50 χρόνια στην περιφέρεια Αττικής

5.3 Επενδύσεις στα αρδευτικά έργα

5.3.1 Επενδύσεις βελτίωση ιδιωτικών αρδευτικών έργων

Από τα στοιχεία του συνόλου των αρδευόμενων εκτάσεων του ΥΔ06 και εξαιτίας του γεγονότος ότι δεν εξυπηρετούνται εκτάσεις από συλλογικά δίκτυα, προκύπτει το συμπέρασμα πως τα ιδιωτικά έργα καλύπτουν το 100% της αρδευόμενης έκτασης. Είναι λοιπόν φανερό πως έχει ιδιαίτερη σημασία για την εξοικονόμηση ύδατος, ο εκσυγχρονισμός των αρδευτικών συστημάτων που χρησιμοποιούν οι καλλιεργητές. Στην περίπτωση αυτή ο εκσυγχρονισμός συνίσταται κυρίως στην αντικατάσταση του χρησιμοποιούμενου αρδευτικού συστήματος με ένα σύστημα στάγδην άρδευσης, το οποίο μπορεί να συνοδεύεται και από την εγκατάσταση αυτοματισμών.

Το ρεαλιστικό κόστος υλοποίησης επενδυτικών δαπανών εξοπλισμού στάγδην άρδευσης, σύμφωνα με την Υ.Α 11308/16-11-2010 (ΦΕΚ 1964/Β/2010), ποικίλει μεταξύ των 200-400 ευρώ/στρ. για υπαίθριες καλλιέργειες, ενώ μπορεί να φτάσει και τα 1000 ευρώ/στρ για θερμοκηπιακές καλλιέργειες.

Μια αδρομερής εκτίμηση του κόστους εκσυγχρονισμού των ιδιωτικών συστημάτων άρδευσης έχει ως εξής: από τα 100.000 στρ του ΥΔ06, ήδη ένα ποσοστό 70% εκτιμάται με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ 2007, ότι αρδεύεται με στάγδην άρδευση. Άρα απομένουν 30 χιλ. στρ που θα μπορούσαν να αντικατασταθούν, τα οποία με μία μέση τιμή των 300 ευρώ/στρ. θα κόστιζαν περίπου 90 εκ ευρώ για τη πλήρη αντικατάστασή τους.

Αρκετά οικονομικότερα (της τάξης των μερικών εκατοντάδων χιλιάδων) στοιχίζει η επένδυση σε βελτίωση των αρδευτικών γνώσεων των εμπλεκομένων στον τομέα των αρδεύσεων και της εφαρμογής νέων τεχνολογιών στη διαχείριση του νερού.

5.4 Οι Κομβικές μορφές γεωργικών εκμεταλλεύσεων για τα επόμενα χρόνια

Κρίνεται σκόπιμο να τονιστεί ότι καλλιέργειες που κατά καιρούς γίνονται το επίκεντρο του ενδιαφέροντος και «αποκτούν δημοσιότητα», είναι πολύ δύσκολο να παίξουν καθοριστικό ρόλο στις εξελίξεις της διάρθρωσης των καλλιεργειών για πάρα πολλούς λόγους. Ο κυριότερος από αυτούς είναι η ζήτηση. Συνεπώς καλλιέργειες όπως η ροδιά, το ιπποφαές ή ακόμη και τα αρωματικά φυτά εκ των πραγμάτων δεν πρόκειται να κυριαρχήσουν σε επίπεδο χώρας ή Υδατικού διαμερίσματος, αφού δεν υπάρχουν ανάγκες τέτοιου μεγέθους στην αγορά. Το ίδιο ισχύει και για την κτηνοτροφία. Πρόσφατο σχετικά παράδειγμα είναι οι εκτροφές στρουθοκαμήλου, όπου από τις δεκάδες επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν για τη δημιουργία νέων μονάδων, στην παρούσα χρονική στιγμή έχει απομείνει στην Ελλάδα μόνο μία λειτουργούσα επιχείρηση.

Αντίθετα, καλλιέργειες όπως η ελιά, τα κηπευτικά και τα σιτηρά υποχρεωτικά θα έχουν την κυριαρχία σε επίπεδο ποσοστών επί του συνόλου των εκτάσεων, ανάλογα πάντοτε με το συνδυασμό ποιότητας εδάφους/ποσότητας νερού που υπάρχει σε κάθε αγρό. Το ίδιο ισχύει και με τους κτηνοτροφικούς κλάδους της αιγοπροβατοτροφίας, της πτηνοτροφίας και της χοιροτροφίας.

Οι μορφές εκμεταλλεύσεων που αναμένεται να παίξουν καθοριστικό ρόλο στο μέλλον, στη διάρθρωση του γεωργικού τομέα στο υδατικό διαμέρισμα είναι:

- **Κηπευτικά:** Όλα τα δεδομένα και οι εξελίξεις αυξάνουν τις προοπτικές του συνόλου των κηπευτικών προϊόντων στο Υδατικό Διαμέρισμα.
 - Η ΚΑΠ έχει καταστήσει επιλέξιμα τα κηπευτικά για όλες τις ενισχύσεις που στοχεύουν άμεσα στην αύξηση της αγοραστικής τους αξίας (Πρότυπα, Ολοκληρωμένη, Βιολογική Γεωργία).
 - Περιλαμβάνονται σαν προϊόντα σε όλα τα σύγχρονα διατροφικά πρότυπα και αφορούν ολοένα και μεγαλύτερο ποσοστό του παγκόσμιου πληθυσμού.
 - Οι περιοχές με γειννίαση με τα μεγάλα αστικά κέντρα, όπως το Υδατικό Διαμέρισμα αποτελούν ιδανικό τόπο παραγωγής κηπευτικών, αφού η τιμή τους αυξάνει όσο πιο φρέσκα είναι.
- **Ελιά:** Το ελαιόλαδο χαρακτηρίζεται πλέον παγκόσμια διατροφικό πρότυπο και συνεπώς ως προϊόν αφορά το 100% του πληθυσμού της υδρογείου. Αυτό αποτελεί πλέον γεγονός, ειδικά μετά την είσοδο της Κίνας στις καταναλωτικές αγορές. Ως καλλιέργεια προσφέρει ικανοποιητικό εισόδημα, αποδίδει σε αρκετούς τύπους αγρών, παρά το σχετικά μικρό κόστος αρχικής επένδυσης και την τριετή παραμονή χωρίς παραγωγή. Αποτελεί μία από τις κύριες μελλοντικές επιλογές σε όλες τις μικρές ιδιοκτησίες.
- **Σιτηρά:** Ο συγκεκριμένος κλάδος καλλιεργειών που είναι και ο αρχαιότερος καταλαμβάνει και το συντριπτικά μεγαλύτερο ποσοστό επιφάνειας επί των αροτραίων στο Υδατικό Διαμέρισμα. Σταθερά αποτελεί την κύρια επιλογή στους ξηρικούς αγρούς ανεξαρτήτως γονιμότητας σε όλες τις μεγάλες ιδιοκτησίες. Σε περιόδους ύφεσης πάντα

αποτελεί στήριγμα για τους παραγωγούς και αποδίδει και καλύτερες τιμές.

- **Βοοτροφία:** Βρίσκεται σε ύφεση και η ανάκαμψή της εξαρτάται από πλήθος παραγόντων. Οι διαρθρωτικές αδυναμίες οφείλονται στο δίπολο που συμπεριλαμβάνει την εθνική πολιτική στο ζήτημα των βοσκοτόπων και την ανυπαρξία δομών για τις ζωοτροφές. Σε γενικές γραμμές και ειδικά σε ότι αφορά τις μονάδες γαλακτοπαραγωγής, πολλές απόψεις συγκλίνουν στο ότι τέτοιες επενδύσεις είναι οικονομοτεχνικά σωστές μόνο σε εξαιρετικά σπάνιες περιπτώσεις, όπου η θέση της μονάδας και η δομή της, πληρούν μεγάλη σειρά κριτηρίων και προϋποθέσεων.
- **Χοιροτοφία:** Μορφή εκμετάλλευσης με προοπτικές αλλά και παράδοση στη χώρα μας. Πλήττειται συνεχώς από τις διαρθρωτικές αδυναμίες της χώρας, στο ζήτημα χρήσεων γης, πολιτικής βοσκοτόπων, ασφαλιστικής νομοθεσίας, δομών και τιμών ζωοτροφών. Υπάρχουν προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι εφικτή η ανάκαμψη του κλάδου. Ειδικά στο Υδατικό διαμέρισμα υπάρχουν ισχυρά θεμέλια τα οποία δίνουν και πολλές προοπτικές. Η ανάκαμψη της χοιροτροφίας μόνο με ιδιωτικές επενδύσεις δεν πρέπει να θεωρείται πιθανή. Από πλευράς ΚΑΠ υπάρχουν κενά στην στήριξη και ειδικά στον τομέα της βιολογικής παραγωγής, αφού και στη συγκεκριμένη περίπτωση η εθνική νομοθεσία παρεμβάλλει εμπόδια στην επίτευξη των στόχων της κοινοτικής. Θα απαιτηθεί και εθνικό πρόγραμμα επενδύσεων για τη βελτίωση των προοπτικών του κλάδου.
- **Αιγοπροβατοτροφία:** Μορφή εκμετάλλευσης με χαμηλές απαιτήσεις σε επενδύσεις που παραδοσιακά αποτελεί διέξοδο σε περιόδους ύφεσης. Η ανάπτυξή της παρεμποδίζεται από τις γνωστές εθνικές αδυναμίες που ταλαιπωρούν την ανάπτυξη του συνόλου της ελληνικής κτηνοτροφίας. Η σύνδεσή της με παραδοσιακά ελληνικά γαλακτοκομικά προϊόντα, αφήνει πάντα καλές πιθανότητες επιτυχίας σε επενδύσεις με σωστό σχεδιασμό. Υπάρχουν χρηματοδοτικά εργαλεία στήριξης μέσω της ΚΑΠ, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν, αλλά και προϋποθέσεις για την παραγωγή πραγματικά ανταγωνιστικών προϊόντων σε διεθνές επίπεδο. Είναι ο μοναδικός κλάδος κτηνοτροφίας που δεν έχει ανάγκη την υποστήριξη του εθνικού προϋπολογισμού για την ανάπτυξή του.
- **Πτηνοτροφία:** Ο κλάδος με τις πιο πολλές πιθανότητες επιβίωσης αλλά και ανάπτυξης στο Υδατικό Διαμέρισμα. Είναι ο μοναδικός κλάδος κτηνοτροφίας που δεν πλήττειται από το απαράδεκτο εθνικό πλαίσιο περί βοσκοτόπων. Τα κύρια προβλήματά του είναι το κόστος ζωοτροφών και τα λειτουργικά. Από την άλλη πλευρά διαθέτει προϊόν που αποτελεί διατροφικό πρότυπο γενικής αποδοχής, μικρή απόσταση από το κέντρο και μεγάλη παράδοση με πολλές εκτροφές. Θα απαιτηθούν διαρθρωτικές αλλαγές, αλλά και συγχρηματοδοτούμενες επενδύσεις. Η ΚΑΠ δεν προσφέρει τις δυνατότητες και τη στήριξη που προσφέρει στην βοοτροφία και την αιγοπροβατοτροφία.

6. ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Με βάση την λεπτομερή ανάλυση της νέας ΚΑΠ που αναφέρεται στο κεφάλαιο 3, τη διάρθρωση του τυπικού στρέμματος στην υφιστάμενη κατάσταση η οποία περιγράφηκε στο κεφάλαιο 4 και την αναλυτική παρουσίαση των παραγόντων που επιδρούν στην εξέλιξη της γεωργίας όπως φαίνεται στο κεφάλαιο 5, μπορούμε να διατυπώσουμε τα εξής σενάρια εξέλιξης του γεωργικού τομέα στο Υδατικό Διαμέρισμα για τα επόμενα χρόνια:

6.1 ΣΕΝΑΡΙΟ Α «απαισιόδοξο»

Στο σενάριο αυτό, του οποίου η διάρθρωση του γεωργικού τομέα παρουσιάζεται στον Πίνακα 6.1 έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Οι δημόσιες επενδύσεις για αλλαγή αρδευτικών συστημάτων είναι μηδενικές.
- Η τιμολόγηση του νερού δεν έχει εφαρμοστεί, ενώ ο έλεγχος και η διαχείριση των απολήψεων δεν πραγματοποιείται.
- Εκτάσεις προερχόμενες από αγρανάπαιση μπαίνουν στην παραγωγή λόγω οικονομικής ύφεσης και επιστροφής μερίδας του πληθυσμού στην αγροτική παραγωγή, ενώ σε μέρος αυτών γίνονται και ιδιωτικές γεωτρήσεις.
- Υπάρχει αύξηση των εκτάσεων των καλλιεργειών ζωοτροφών, λόγω αυξημένων αναγκών της κτηνοτροφίας και λόγω υψηλών τιμών των εισαγόμενων.
- Δεν εφαρμόζονται τα προγράμματα δράσης των προτεινόμενων ΝΕΖ λόγω ανεπαρκών ελέγχων, ενώ παράλληλα υπάρχει μικρή απορρόφηση στα αγροπεριβαλλοντικά μέτρα μείωσης νιτρορύπανσης γεωργικής προέλευσης και βιολογικής γεωργίας. Υπάρχει μικρή πτώση στην κατανάλωση λιπασμάτων λόγω οικονομικής ύφεσης.
- Σημειώνεται αύξηση του ζωικού κεφαλαίου που εκφράζεται κυρίως μέσω της ανάπτυξης του κλάδου της αιγοπροβατοτροφίας. Οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην απασχόληση εργατικού δυναμικού σε αγροτικές εργασίες.

Πίνακας 6-1: Διάρθρωση του γεωργικού τομέα σύμφωνα με το σενάριο Α

Γ Ε Ω Ρ Γ Ι Α		
Ομάδες Καλλιεργειών	Σύνολο (στρ.)	Αρδευόμενες (στρ.)
Αροτραίες	104.000	
Σιτηρά	70.000	
Σιτηρά & Ψυχανθή σανού	12.500	
Σιτηρά & Ψυχανθή γρασίδια	6.000	2.000
Λοιπές αροτραίες ξηρικές	10.000	
Αροτραίες αρδευόμενες	5.500	5.500
Κηπευτικά	63.000	63.000
Ελιές	180.000	24.000
Δενδρώδεις	12.000	8.000
Άμπελοι	75.000	4.600
Αγρανάπαυση	138.000	
Κ Τ Η Ν Ο Τ Ρ Ο Φ Ι Α		
Κλάδος	Αριθμός ζώων	Υδρεύονται
Αιγοπροβατοτροφία	250.000	250.000
Βοοτροφία	4500	4500
Χοιροτροφία	9000	9000
Πτηνοτροφία	3.500.000	3.500.000

Πίνακας 6-2: Κατανάλωση λιπασμάτων (Kgr) N και P σύμφωνα με το σενάριο A

Καλλιέργεια	στρ	N	P
Σιτηρά	70.000	798.000,00	332.500,00
Σιτηρά και Ψυχανθή για Σανό	12.500	59.375,00	23.750,00
Σιτηρά και Ψυχανθή για γρασίδι	6.000	28.500,00	22.800,00
Λοιπές αροτραίες ξηρικές	10.000	47.500,00	38.000,00
Λοιπές αροτραίες αρδευόμενες	5.500	52.250,00	31.350,00
Κηπευτικά	63.000	897.750,00	598.500,00
Ελιές	180.000	2.565.000,00	2.052.000,00
Δενδρώδεις	12.000	171.000,00	114.000,00
Άμπελοι	75.000	1.068.750,00	427.500,00
Σύνολα	434.000	5.688.125,00	3.640.400,00

Πίνακας 6-3: Το σύνολο των αναγκών σε νερό των καλλιεργειών του Υδατικού Διαμερίσματος, υπολογισμένο τόσο με απώλειες όσο και χωρίς απώλειες (m³) σύμφωνα με το Σενάριο A

Καλλιέργειες	Αρδευθείσα επιφάνεια (στρ)	Ποσοστό (%)	Σύνολο έτους
Αροτραίες	7500,0	7,00%	
Κτηνοτροφικά σανά, γρασίδια	2000,0	1,87%	105.300,0
Πατάτες, μπιστανικά	4500,0	4,20%	2.322.798,8
Αραβόσιτος	0,0	0,00%	0,0
Μηδική	0,0	0,00%	0,0
Βαμβάκι, όσπρια	1000,0	0,93%	429.727,5
Κηπευτικές	63000,0	58,82%	
Κηπευτικά	63000,0	58,82%	43.037.347,5
Δενδρώδεις	32000,0	29,88%	
Ελαιόδενδρα, εσπεριδοειδή	24000,0	22,41%	11.531.580,0
Λοιπά οπωροφόρα	8000,0	7,47%	4.583.860,0
Άμπελοι	4600,0	4,30%	
Αμπέλια	4600,0	4,30%	1.847.716,5
Σύνολο αρδευόμενων στρεμμάτων	107.100,0	100,00%	
Ανάγκες χωρίς απώλειες			63.858.330,3
Βαθμός αποδοσης=85,00%			
Ανάγκες με απώλειες			75.127.447,4

6.1.1 Σημαντικά ζητήματα που σχετίζονται με το Σενάριο Α

- Το σύνολο των καλλιεργούμενων εκτάσεων χωρίς τις αγραναπαύσεις ανέρχεται σε 434.000 στρέμματα.
- Οι καλλιέργειες αυξάνονται κατά 13.000 στρέμματα σε σύγκριση με τη σημερινή κατάσταση.
- Η κατανάλωση σε αζωτούχα λιπάσματα ανέρχεται σε 5,7 χιλιάδες τόνους ενώ σε φωσφορικά σε 3,6 χιλιάδες τόνους. Η κατανάλωση ανά στρέμμα καλλιεργούμενης έκτασης είναι 13,1 kg N (μείωση 4,9%) και 8,4 Kgr P (μείωση 4,5%).
- Το σύνολο αρδευόμενων εκτάσεων ανέρχεται σε 107.000 στρέμματα.
- Οι αρδευόμενες εκτάσεις αυξάνονται σε ποσοστό 7% περίπου, δηλαδή κατά 6.800 στρ. (ιδιωτικές γεωτρήσεις).
- Ο βαθμός απόδοσης των αρδεύσεων υποχωρεί στην τιμή του 0,85.
- Η ζήτηση αρδευτικού νερού θα ανέλθει στα 75.127.447,4 κ.μ, θα αυξηθεί δηλαδή κατά 9,73% (Πίνακας 6-3).
- Τα αιγοπρόβατα αυξάνονται κατά 35.000 περίπου.
- Τα βοοειδή γαλακτοπαραγωγής μειώνονται κατά 7%, ενώ οι υπόλοιποι κτηνοτροφικοί κλάδοι παραμένουν στάσιμοι.
- Η ζήτηση υδρευτικού νερού για το ζωικό κεφάλαιο θα αυξηθεί δηλαδή κατά 8% περίπου και θα ανέλθει περίπου στα 1.724.807,5 κ.μ. Σε απόλυτους αριθμούς είναι ασήμαντο σε σχέση με την κατανάλωση στη γεωργία.

6.2 ΣΕΝΑΡΙΟ Β «αισιόδοξο»

Στο σενάριο αυτό, του οποίου η διάρθρωση του γεωργικού τομέα παρουσιάζεται στον Πίνακα 6-4 έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Οι δημόσιες επενδύσεις για εκσυγχρονισμό και αλλαγή αρδευτικών συστημάτων εφαρμόζονται απρόσκοπτα.
- Η τιμολόγηση του νερού εφαρμόζεται πλήρως, ενώ οι μηχανισμοί ελέγχου και διαχείρισης των απολήψεων λειτουργούν.
- Η γενική διάρθρωση των καλλιεργειών σε γενικές γραμμές είναι παρόμοια με την υφιστάμενη, αλλά παρατηρείται αύξηση αρδευόμενων καλλιεργειών.
- Εφαρμόζονται τα προγράμματα δράσης των προτεινόμενων ΝΕΖ, ενώ παράλληλα υπάρχει απορρόφηση στα αγροπεριβαλλοντικά μέτρα μείωσης νιτρορύπανσης γεωργικής προέλευσης και βιολογικής γεωργίας. Υπάρχει γενικότερος εξορθολογισμός στην κατανάλωση λιπασμάτων λόγω ελέγχου των κανόνων πολλαπλής συμμόρφωσης.
- Το μέγεθος ζωικού κεφαλαίου παρουσιάζει σημαντική αύξηση σε ότι αφορά τη βοοτροφία κρεοπαραγωγής, τη χοιροτροφία και την πτηνοτροφία. Σε ότι αφορά την αιγοπροβατοτροφία είναι παρόμοιο με το υφιστάμενο.

Πίνακας 6-4: Διάρθρωση του γεωργικού τομέα σύμφωνα με το σενάριο Β

Γ Ε Ω Ρ Γ Ι Α		
Ομάδες Καλλιεργειών	Σύνολο (στρ.)	Αρδευόμενες (στρ.)
Αροτραίες	102.500	
Σιτηρά	70.000	
Σιτηρά & Ψυχανθή σανού	12.000	
Σιτηρά & Ψυχανθή γρασίδια	6.000	2.000
Λοιπές αροτραίες ξηρικές	10.000	
Αροτραίες αρδευόμενες	4.500	4.500
Κηπευτικά	62.000	62.000
Ελιές	178.000	23.000
Δενδρώδεις	10.000	6.000
Άμπελοι	75.000	4.500
Αγρανάπαυση	144.300	
Κ Τ Η Ν Ο Τ Ρ Ο Φ Ι Α		
Κλάδος	Αριθμός ζώων	Υδρεύονται
Αιγοπροβατοτροφία	210.000	210.000
Βοοτροφία	6000	6000
Χοιροτροφία	11000	11000
Πτηνοτροφία	4.000.000	4.000.000

Πίνακας 6-5: Κατανάλωση λιπασμάτων (Kgr) N και P σύμφωνα με το σενάριο Β

Καλλιέργεια	N	P
Σιτηρά	705.600,00	325.500,00
Σιτηρά και Ψυχανθή για Σανό	50.400,00	22.320,00
Σιτηρά και Ψυχανθή για γρασίδι	25.200,00	22.320,00
Λοιπές αροτραίες ξηρικές	42.000,00	37.200,00
Λοιπές αροτραίες αρδευόμενες	37.800,00	25.110,00
Κηπευτικά	781.200,00	576.600,00
Ελιές	2.242.800,00	1.986.480,00
Δενδρώδεις	126.000,00	93.000,00
Άμπελοι	945.000,00	418.500,00
Σύνολα	4.956.000,00	3.507.030,00

Πίνακας 6-6: Το σύνολο των αναγκών σε νερό των καλλιεργειών του Υδατικού Διαμερίσματος, υπολογισμένο τόσο με απώλειες όσο και χωρίς απώλειες (m³) σύμφωνα με το Σενάριο Β

Καλλιέργειες	Αρδευθείσα επιφάνεια (στρ)	Ποσοστό (%)	Σύνολο έτους
Αροτραίες	6.500,0	6,37%	
Κτηνοτροφικά σανα, γρασιδία	2.000,0	1,96%	94.770,0
Πατάτες, μποστανικά	3.500,0	3,43%	1.625.959,1
Αραβόσιτος	0,0	0,00%	0,0
Μηδική	0,0	0,00%	0,0
Βαμβάκι, όσπρια	1.000,0	0,98%	386.754,8
Κηπευτικές	62.000,0	60,78%	
Κηπευτικά	62.000,0	60,78%	38.118.793,5
Δενδρώδεις	29.000,0	28,43%	
Ελαιόδενδρα, εσπεριδοειδή	23.000,0	22,55%	8.840.878,0
Λοιπά σπρωφόρα	6.000,0	5,88%	2.750.316,0
Άμπελοι	4.500,0	4,41%	
Αμπέλια	4.500,0	4,41%	1.446.039,0
Σύνολο αρδευόμενων στρεμμάτων	102.000,0	100,00%	
Ανάγκες χωρίς απώλειες			53.263.510,4
Βαθμός αποδοσης=90,00%			
Ανάγκες με απώλειες			59.181.678,2

6.2.1 Σημαντικά ζητήματα που σχετίζονται με το Σενάριο Β

- Το σύνολο των καλλιεργούμενων εκτάσεων χωρίς τις αγραναπαύσεις ανέρχεται σε 427.500 στρέμματα.
- Οι καλλιέργειες αυξάνονται κατά 7.000 στρέμματα.
- Η κατανάλωση σε αζωτούχα λιπάσματα ανέρχεται σε 4,95 χιλιάδες τόνους ενώ σε φωσφορικά σε 3,5 χιλιάδες τόνους. Η κατανάλωση ανά στρέμμα καλλιεργούμενης έκτασης είναι 11,5 kgf N (μείωση, 16%) και 8,2 Kgf P (μείωση 6,5%).
- Το σύνολο αρδευόμενων εκτάσεων ανέρχεται σε 102.000 στρέμματα.
- Οι αρδευόμενες εκτάσεις αυξάνονται κατά ένα ποσοστό 2% περίπου δηλαδή κατά 2.000 στρ. περίπου (ιδιωτικές γεωτρήσεις).
- Ο βαθμός απόδοσης των αρδεύσεων ανεβαίνει στην τιμή του 0,90.
- Η ζήτηση αρδευτικού νερού θα ανέλθει στα 59.181.678 κ.μ, και συνεπώς μειώνεται κατά 13,5% (Πίνακας 6-6).
- Η αιγοπροβατοτροφία παραμένει στάσιμη.
- Τα βοοειδή γαλακτοπαραγωγής αυξάνονται κατά 15%, ενώ τα βοοειδή κρεοπαραγωγής αυξάνονται κατά 25%.
- Οι χοίροι και τα πτηνά αυξάνονται κατά 20 και 50% αντίστοιχα.
- Η ζήτηση υδρευτικού νερού για το ζωικό κεφάλαιο θα ανέλθει περίπου στα 1.780.470 κ.μ, θα αυξηθεί δηλαδή κατά 12%. Η αύξηση αυτή σε απόλυτους αριθμούς είναι ασήμαντη σε σχέση με την κατανάλωση από τη γεωργία.

6.3 Σύγκριση και αξιολόγηση σεναρίων

Τα σενάρια που αφορούν τις ενδεχόμενες εξελίξεις του αγροτικού τομέα (γεωργία και κτηνοτροφία) και αναλύθηκαν στο παραπάνω κεφάλαιο παρουσιάζουν μεγάλες διαφορές μεταξύ τους. Οι διαφορές αυτές μπορούν να διακριθούν σε δύο κατηγορίες:

- Στις συνθήκες που λαμβάνονται ως δεδομένες για τη διάρθρωση του σεναρίου.
- Στα πρακτικά και μετρήσιμα αποτελέσματα που ο κάθε συνδυασμός συνθηκών δημιουργεί.

Στον Πίνακα 6-7 γίνεται η συνοπτική παρουσίαση όλων των παραμέτρων που συνθέτουν τις «ταυτότητες» κάθε σεναρίου.

Πίνακας 6-7: Συγκριτική παρουσίαση των σεναρίων

Παράμετροι	Σενάριο Α	Σενάριο Β
Υλοποίηση δημόσιων ή/και κοινοτικών επενδύσεων για εκσυγχρονισμό ή συντήρηση αρδευτικών δικτύων και συστημάτων	*	***
Τιμολόγηση αρδευτικού νερού/έλεγχος και διαχείριση απολήψεων	*	***
Πραγματοποίηση νέων ιδιωτικών γεωτρήσεων	***	*
Αξιοποίηση ενισχύσεων 1ου πυλώνα ΚΑΠ	**	**
Αξιοποίηση ενισχύσεων 2ου πυλώνα ΚΑΠ	*	***
Συνολική επιφάνεια καλλιεργειών (χωρίς τις αγραναπαύσεις) (στρ)	434.000	427.500
Διαφορά (στρ/%)	14.000 (3%)	7.000 (1%)
Αροτραίες καλλιέργειες (στρ.)	104.000	102.500
Διαφορά (στρ/%)	4.000(4%)	2.000(2%)
Κηπευτικές καλλιέργειες (στρ.)	63.000	62.000
Διαφορά (στρ/%)	3.000(5%)	2.000(3%)
Ελαιόδενδρα (στρ.)	180.000	178.000
Διαφορά (στρ/%)	7.000(4%)	5.000(3 %)
Δενδρώδεις (στρ.)	12.000	10.000
Διαφορά (στρ/%)	2.500 (26%)	500 (5%)
Άμπελοι (στρ.)	75.000	75.000
Διαφορά (στρ/%)	0	0
Σύνολο των αρδευόμενων εκτάσεων(στρ)	104.000	102.000
Διαφορά (στρ/%)	4.000 (4%)	2.000(2%)
Λίπανση Ν Σύνολο (τόνοι)	5.688	4.956
Διαφορά (τόνοι/%)	-109(-2%)	-841(-15,9%)
Λίπανση Ρ Σύνολο (τόνοι)	3.640	3.507
Διαφορά (τόνοι/%)	-52 (-1,5%)	-185(-5%)
Λίπανση Ν ανά στρέμμα (kg)	13,10	11,6
Διαφορά ανά στρέμμα (kg/%)	-0,7(4.9%)	-2.2 (-16%)
Λίπανση Ρ ανά στρέμμα (kg)	8,38	8,2
Διαφορά ανά στρέμμα (kg)	-0,4(-4,5%)	-0,6(-6,5%)

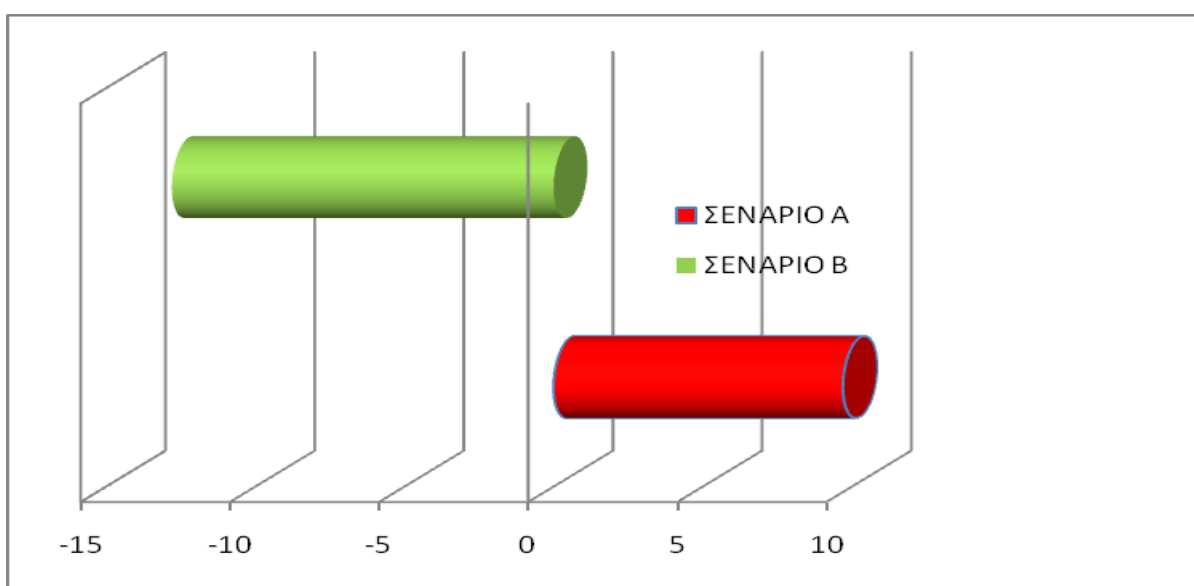
Παράμετροι	Σενάριο Α	Σενάριο Β
Ζήτηση αρδευτικού νερού (m ³ Χ10 ⁶)	75,1	59,2
Διαφορά (m ³ Χ10 ⁶)/%	6,6 (9,7%)	-9,2(-13,5%)
Βαθμός απόδοσης αρδεύσεων (%)	85	90
Αιγοπροβατοτροφία (άτομα))	250.000	210.000
Διαφορά (άτομα/%)	37.000 (17%)	0
Βοοτροφία	4.500	6.000
Διαφορά (άτομα/%)	-700 (-13%)	800(15%)
Χοιροτροφία	9.000	11.000
Διαφορά (άτομα/%)	-1000 (-10%)	2.000(20%)
Πτηνοτροφία	3.500.000	4.000.000
Διαφορά (άτομα/%)	0	500.000(14%)
Ζήτηση υδρευτικού νερού για κτηνοτροφία (m ³ Χ10 ⁶)	1,724	1,780
Διαφορά (m ³ Χ10 ⁶)/%	0,14 (8%)	0,2 (12%)
Συνολική Υδατοκατανάλωση αγροτικού τομέα (m ³ Χ10 ⁶)	76,8	61,0
Διαφορά (m ³ Χ10 ⁶)/%	6,8 (9,7%)	-9 (-12,8%)

(*) = Ελάχιστη, (**) = Μεσαία, (***) = Μέγιστη

6.4 Συμπεράσματα

Από την ανάλυση των επιμέρους δεδομένων του κάθε σεναρίου, όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 6-7, προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- Η εφαρμογή του προγράμματος μέτρων μπορεί να αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα σε ότι αφορά τον έλεγχο της κατανάλωσης νερού από τον αγροτικό τομέα και ειδικότερα από τις καλλιέργειες. Έτσι στην πλήρη υλοποίηση του προγράμματος είναι δυνατή η εξοικονόμηση 9 εκατομμυρίων m^3 νερού στο Υδατικό Διαμέρισμα. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 12,8% της υφιστάμενης σήμερα υδατοκατανάλωσης του τομέα. Αντίθετα, στην περίπτωση της μη εφαρμογής του προγράμματος μέτρων, αλλά της διαφαινόμενης εγκατάλειψης του γεωργικού τομέα χωρίς έλεγχο των καταναλώσεων και χωρίς συντήρηση δικτύων, εκτιμάται σοβαρή αύξηση των καταναλώσεων του τομέα κατά 6,8 εκατομμύρια m^3 νερού που αντιστοιχούν στο 9,7% περίπου της υφιστάμενης σήμερα υδατοκατανάλωσης.

Σχήμα 6-1: Οι διαφορές υδατοκατανάλωσης (%) του αγροτικού τομέα για κάθε σενάριο σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση

- Η μικρή αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων θεωρείται δεδομένη, υπό οποιεσδήποτε προϋποθέσεις και αυτό επιβεβαιώνεται από πολλά στοιχεία. Όμως στην περίπτωση υλοποίησης του προγράμματος μέτρων η αύξηση αυτή θα είναι μικρότερη, αφού θα συνδυάζεται με ανάπτυξη και άλλων κλάδων της οικονομίας της περιφέρειας.
- Αυξήσεις θα υπάρξουν στο μέλλον και στο συνολικό μέγεθος των αρδευόμενων εκτάσεων. Τόσο στην περίπτωση του Σεναρίου Α η αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων της τάξης του 4%, όσο και στην περίπτωση του Σεναρίου Β η αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων της τάξης του 2% θα οφείλεται σχεδόν εξ ολοκλήρου σε ιδιωτικές γεωτρήσεις.
- Στο σενάριο Α η μη εφαρμογή του προγράμματος μέτρων αλλά και η διαφαινόμενη εγκατάλειψη του γεωργικού τομέα χωρίς έλεγχο των καταναλώσεων και χωρίς συντήρηση δικτύων συνδυάζεται με διάρθρωση καλλιεργειών υπό προϋποθέσεις οικονομικής ύφεσης, με έμφαση σε καλλιέργειες που εστιάζουν στη διατροφή, αλλά και

σε εκμεταλλεύσεις χωρίς απαιτήσεις σε δαπανηρές υποδομές. Στην περίπτωση του Σεναρίου Β η πλήρης εφαρμογή του προγράμματος μέτρων συνδυάζεται με υλοποίηση πολιτικών στήριξης των επενδύσεων στη γεωργία, παράλληλη αύξηση καλλιεργειών με εξαγωγικά προϊόντα, αλλά και ανάπτυξη των τομέων της κτηνοτροφίας που απαιτούν υποδομές με αυξημένες δαπάνες.

- Σε ότι αφορά τη διάχυτη ρύπανση που προκαλείται από τη λίπανση των γεωργικών καλλιεργειών, καταγράφονται μεγάλες διαφορές μεταξύ των σεναρίων, ιδιαίτερα σε ότι αφορά την κατανάλωση αζώτου. Στο σενάριο Α σημειώνεται μείωση του συνολικά καταναλισκόμενου Ν λίπανσης της τάξης του 2 % σε επίπεδο διαμερίσματος και 5 % σε επίπεδο τυπικού στρέμματος, αποδιδόμενη κυρίως σε κριτήρια οικονομικής ύφεσης. Στο σενάριο Β τα αντίστοιχα μεγέθη είναι 14,5% και 16% αντίστοιχα. Η μεγάλη διαφορά μεταξύ σεναρίων, αλλά και μεταξύ σεναρίου Β και υφιστάμενης κατάστασης, μπορεί να αποδοθεί κατά το μεγαλύτερό της ποσοστό στην πλήρη εφαρμογή του προγράμματος μέτρων σε ότι αφορά τη μείωση νιτρορύπανσης γεωργικής προέλευσης (προγράμματα δράσης, νέες ΝΕΖ, αγροπεριβαλλοντικά μέτρα). Ωστόσο, ουσιαστικό ρόλο θα παίξει και η συνεργιστική δράση των παραπάνω με τα μέτρα διαχείρισης ζήτησης.

7. ΠΗΓΕΣ

1. ΕΛΣΤΑΤ, 2007. Αναλυτική Γεωργική Στατιστική
2. ΟΠΕΚΕΠΕ. Στοιχεία Χρήσεις γης του Συστήματος Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων (ΣΑΑ, 2008)
3. ΟΠΕΚΕΠΕ. Στοιχεία κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων ΟΣΔΕ 2009
4. Πρακτικά Λιπαντικής Αγωγής των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων που έχουν εκδοθεί στα πλαίσια του άρθρου 4 της ΚΥΑ 568/2004 (ΦΕΚ 142 Β')
5. Πέζαρος, Π. 2004. Σύντομη Επισκόπηση της Ελληνικής Γεωργίας
6. Πολύζου, Π. 2011. Η πορεία της ΚΑΠ και το μέλλον της μετά το 2013
7. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ, COM(2010) 672/5, 2010. Η ΚΑΠ με χρονικό ορίζοντα το 2020. Η αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων όσον αφορά τη διατροφή, τους φυσικούς πόρους και το έδαφος.
8. Δέρκας, Ν, 2001. Μαθηματικά ομοιώματα για την ανάταξη και τον εκσυγχρονισμό των συλλογικών αρδευτικών δικτύων πίεσης.
9. Παρανυχιανάκης, Ν. Β., Κοτσελίδου, Ο. Ν. και Βαρδάκου, Ε. και Αγγελάκης Α. Ν. (2009). Προδιαγραφές Ανάκτησης και Επαναχρησιμοποίησης Εκρών Επεξεργασμένων Αστικών Υγρών Αποβλήτων στην Ελλάδα. Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας και Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης Ελλάδας (ΕΔΕΥΑ). Λάρισα, σ. xxiv, 160

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Κατάλογος Υδατικών Συστημάτων και Προτεινόμενα Μέτρα

Κατηγορία ΥΣ	Κωδικός σώματος	Όνομα σώματος	Εφαρμογή παραγράφου Π.Δ 51/2007	Αριθμός εφαρμοζόμενων βασικών μέτρων	Αριθμός εφαρμοζόμενων συμπληρωματικών μέτρων	Βασικά μέτρα που εφαρμόζονται	Συμπληρωματικά μέτρα που εφαρμόζονται
RW	GR0626R000000008N	Ρ. ΛΑΚΑ	παρ.4 Άρθρο 4	11	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_024, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
RW	GR0626R000002009N	Ρ. ΠΑΛΙΟΜΙΑΟΥΛΗ	παρ.4 Άρθρο 4	11	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_024, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
RW	GR0626R000100010N	Ρ. ΡΑΦΗΝΑΣ 1	παρ.4 Άρθρο 4	10	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
RW	GR0626R000100011N	Ρ. ΡΑΦΗΝΑΣ 3	-	10	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
RW	GR0626R000100012N	Ρ. ΡΑΦΗΝΑΣ 2	παρ.4 Άρθρο 4	10	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
RW	GR0626R000200001H	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 1	παρ.4 Άρθρο 4	10	9	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053, RBD06_SM18_055
RW	GR0626R000200002N	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 2	παρ.4 Άρθρο 4	10	10	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_037, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053, RBD06_SM18_055

Κατηγορία ΥΣ	Κωδικός σώματος	Όνομα σώματος	Εφαρμογή παραγράφου Π.Δ 51/2007	Αριθμός εφαρμοζόμενων βασικών μέτρων	Αριθμός εφαρμοζόμενων συμπληρωματικών μέτρων	Βασικά μέτρα που εφαρμόζονται	Συμπληρωματικά μέτρα που εφαρμόζονται
RW	GR0626R000202003N	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 3	-	11	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_024, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
RW	GR0626R000204004N	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 4	-	11	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_024, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
RW	GR0626R000206005N	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 5	-	10	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
RW	GR0626R000208006N	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 6	-	10	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
RW	GR0626R000210007N	Π. ΚΗΦΙΣΟΣ 7	-	10	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
RW	GR0626R000300013N	Ρ. ΠΙΚΡΟΔΑΦΝΗΣ	-	10	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
RW	GR0626R000300014N	ΕΡΑΣΙΝΟΣ Ρ.	παρ.4 Άρθρο 4	10	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053

Κατηγορία ΥΣ	Κωδικός σώματος	Όνομα σώματος	Εφαρμογή παραγράφου Π.Δ 51/2007	Αριθμός εφαρμοζόμενων βασικών μέτρων	Αριθμός εφαρμοζόμενων συμπληρωματικών μέτρων	Βασικά μέτρα που εφαρμόζονται	Συμπληρωματικά μέτρα που εφαρμόζονται
LW	GR0626L000000001H	ΤΕΧΝΗΤΗ ΛΙΜΝΗ ΜΑΡΑΘΩΝΑ	παρ.4 Άρθρο 4	14	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_006, RBD06_OM06_008, RBD06_OM06_011, RBD06_OM06_013, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
CW	GR0626C0001N	Νότιος Ευβοϊκός - Μαρκόπουλο	-	10	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
CW	GR0626C0002N	Ακτές κόλπου Πεταλιών - Ραφήνα	-	10	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
CW	GR0626C0003N	Θάλασσα Λαυρίου - Μακρονήσου	-	10	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
CW	GR0626C0004H	Λιμάνι Λαυρίου	-	10	9	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053, RBD06_SM18_054
CW	GR0626C0005N	Κόλπος Αλκυονίδων	-	10	9	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM07_041, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
CW	GR0626C0006N	Δυτικός Κόλπος Ελευσίνας	παρ.4 Άρθρο 4	12	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_022, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_025, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053

Κατηγορία ΥΣ	Κωδικός σώματος	Όνομα σώματος	Εφαρμογή παραγράφου Π.Δ 51/2007	Αριθμός εφαρμοζόμενων βασικών μέτρων	Αριθμός εφαρμοζόμενων συμπληρωματικών μέτρων	Βασικά μέτρα που εφαρμόζονται	Συμπληρωματικά μέτρα που εφαρμόζονται
CW	GR0626C0007N	Ανατολικός Κόλπος Ελευσίνας	παρ.4 Άρθρο 4	12	10	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_022, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_025, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM07_041, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053, RBD06_SM18_054
CW	GR0626C0008H	Ακτές Περάματος – Πειραική	παρ.4 Άρθρο 4	10	9	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053, RBD06_SM18_054
CW	GR0626C0009N	Κόλπος Φανερωμένης	παρ.4 Άρθρο 4	12	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_022, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_025, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
CW	GR0626C0010N	Δυτικός Σαρωνικός Κόλπος	παρ.4 Άρθρο 4	10	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
CW	GR0626C0011N	Έσω (Κεντρικός) Σαρωνικός - Ψυτάλλεια	παρ.4 Άρθρο 4	10	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
CW	GR0626C0012N	Έσω (Κεντρικός) Σαρωνικός	παρ.4 Άρθρο 4	10	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
CW	GR0626C0013N	Έξω Σαρωνικός Κόλπος	-	10	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
CW	GR0626C0014N	Νησίδα 1	-	10	8	RBD06_OM04_001, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_018, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053

Κατηγορία ΥΣ	Κωδικός σώματος	Όνομα σώματος	Εφαρμογή παραγράφου Π.Δ 51/2007	Αριθμός εφαρμοζόμενων βασικών μέτρων	Αριθμός εφαρμοζόμενων συμπληρωματικών μέτρων	Βασικά μέτρα που εφαρμόζονται	Συμπληρωματικά μέτρα που εφαρμόζονται
GWB	GR0600010	Λουτρακίου	-	21	9	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_003, RBD06_OM05_006, RBD06_OM06_007, RBD06_OM06_009, RBD06_OM06_010, RBD06_OM06_012, RBD06_OM06_013, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600020	Δυτικών Γερανείων	-	21	9	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_003, RBD06_OM05_006, RBD06_OM06_007, RBD06_OM06_009, RBD06_OM06_010, RBD06_OM06_012, RBD06_OM06_013, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600030	Κεντρικών Γερανείων - Καλαμακίου	-	17	9	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_003, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_032, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600040	Ανατολικών Γερανείων - Μαυροβουνίου	παρ.4 Άρθρο 4	16	15	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_003, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM08_043, RBD06_SM08_044, RBD06_SM08_045, RBD06_SM09_046, RBD06_SM10_047, RBD06_SM14_049, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053

Κατηγορία ΥΣ	Κωδικός σώματος	Όνομα σώματος	Εφαρμογή παραγράφου Π.Δ 51/2007	Αριθμός εφαρμοζόμενων βασικών μέτρων	Αριθμός εφαρμοζόμενων συμπληρωματικών μέτρων	Βασικά μέτρα που εφαρμόζονται	Συμπληρωματικά μέτρα που εφαρμόζονται
GWB	GR0600050	Μεγάρων Αλεποχωρίου	παρ.4 Άρθρο 4	19	18	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_003, RBD06_OM05_005, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_029, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_032, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_037, RBD06_SM05_039, RBD06_SM06_040, RBD06_SM07_041, RBD06_SM08_042, RBD06_SM08_043, RBD06_SM08_044, RBD06_SM08_045, RBD06_SM09_046, RBD06_SM10_047, RBD06_SM14_049, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600060	Πατέρα	-	16	9	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_003, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600070	Οινόης	-	17	9	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_003, RBD06_OM06_007, RBD06_OM06_012, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600080	ΒΑ/κής Πάρνηθας	-	17	10	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_003, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_029, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM06_040, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053

Κατηγορία ΥΣ	Κωδικός σώματος	Όνομα σώματος	Εφαρμογή παραγράφου Π.Δ 51/2007	Αριθμός εφαρμοζόμενων βασικών μέτρων	Αριθμός εφαρμοζόμενων συμπληρωματικών μέτρων	Βασικά μέτρα που εφαρμόζονται	Συμπληρωματικά μέτρα που εφαρμόζονται
GWB	GR0600090	Θριασίου Πεδίου	παρ.4 Άρθρο 4	18	17	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_003, RBD06_OM05_005, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_032, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_037, RBD06_SM05_039, RBD06_SM07_041, RBD06_SM08_042, RBD06_SM08_043, RBD06_SM08_044, RBD06_SM08_045, RBD06_SM09_046, RBD06_SM10_047, RBD06_SM14_049, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600100	Καπανδριτίου	-	16	9	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_003, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600110	Λεκάνης Κηφισού (Λεκανοπεδίου Αθήνας)	παρ.4 Άρθρο 4	19	15	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_002, RBD06_OM05_003, RBD06_OM05_004, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_032, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_037, RBD06_SM05_039, RBD06_SM07_041, RBD06_SM08_042, RBD06_SM08_043, RBD06_SM08_044, RBD06_SM10_047, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053, RBD06_SM18_055
GWB	GR0600120	Μαραθώνα (α)	-	17	10	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_003, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_029, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM06_040, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053

Κατηγορία ΥΣ	Κωδικός σώματος	Όνομα σώματος	Εφαρμογή παραγράφου Π.Δ 51/2007	Αριθμός εφαρμοζόμενων βασικών μέτρων	Αριθμός εφαρμοζόμενων συμπληρωματικών μέτρων	Βασικά μέτρα που εφαρμόζονται	Συμπληρωματικά μέτρα που εφαρμόζονται
GWB	GR0600130	Μαραθώνα (β)	παρ.4 Άρθρο 4	17	12	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_003, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_029, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM06_040, RBD06_SM08_042, RBD06_SM08_045, RBD06_SM09_046, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600140	Πεντέλης	-	17	10	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_003, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_029, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM06_040, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600150	Μεσογαίας	παρ.4 Άρθρο 4	20	15	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_002, RBD06_OM05_003, RBD06_OM05_004, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_029, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_032, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_037, RBD06_SM05_039, RBD06_SM06_040, RBD06_SM08_042, RBD06_SM08_043, RBD06_SM08_044, RBD06_SM09_046, RBD06_SM10_047, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600160	Υμηττού	-	16	10	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_003, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_038, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053

Κατηγορία ΥΣ	Κωδικός σώματος	Όνομα σώματος	Εφαρμογή παραγράφου Π.Δ 51/2007	Αριθμός εφαρμοζόμενων βασικών μέτρων	Αριθμός εφαρμοζόμενων συμπληρωματικών μέτρων	Βασικά μέτρα που εφαρμόζονται	Συμπληρωματικά μέτρα που εφαρμόζονται
GWB	GR0600170	Λαυρεωτικής	-	17	13	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_003, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_029, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM06_040, RBD06_SM08_042, RBD06_SM08_043, RBD06_SM08_044, RBD06_SM14_049, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600180	Αναβύσσου	-	16	9	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_003, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600190	Σαλαμίνας (α)	παρ.4 Άρθρο 4	19	14	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_002, RBD06_OM05_003, RBD06_OM05_004, RBD06_OM05_005, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM08_043, RBD06_SM08_044, RBD06_SM08_045, RBD06_SM09_046, RBD06_SM10_047, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600200	Σαλαμίνας (β)	παρ.4 Άρθρο 4	19	14	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_002, RBD06_OM05_003, RBD06_OM05_004, RBD06_OM05_005, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM08_043, RBD06_SM08_044, RBD06_SM08_045, RBD06_SM09_046, RBD06_SM10_047, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053

Κατηγορία ΥΣ	Κωδικός σώματος	Όνομα σώματος	Εφαρμογή παραγράφου Π.Δ 51/2007	Αριθμός εφαρμοζόμενων βασικών μέτρων	Αριθμός εφαρμοζόμενων συμπληρωματικών μέτρων	Βασικά μέτρα που εφαρμόζονται	Συμπληρωματικά μέτρα που εφαρμόζονται
GWB	GR0600210	Σαλαμίνας (γ)	παρ.4 Άρθρο 4	19	14	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_002, RBD06_OM05_003, RBD06_OM05_004, RBD06_OM05_005, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM08_043, RBD06_SM08_044, RBD06_SM08_045, RBD06_SM09_046, RBD06_SM10_047, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600220	Αίγινας (α)	παρ.4 Άρθρο 4	21	15	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_002, RBD06_OM05_003, RBD06_OM05_004, RBD06_OM05_005, RBD06_OM06_007, RBD06_OM06_009, RBD06_OM06_010, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM08_043, RBD06_SM08_044, RBD06_SM08_045, RBD06_SM09_046, RBD06_SM10_047, RBD06_SM11_048, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600230	Αίγινας (β)	παρ.4 Άρθρο 4	19	15	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_002, RBD06_OM05_003, RBD06_OM05_004, RBD06_OM05_005, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM08_043, RBD06_SM08_044, RBD06_SM08_045, RBD06_SM09_046, RBD06_SM10_047, RBD06_SM11_048, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053
GWB	GR0600240	Αίγινας (γ)	παρ.4 Άρθρο 4	19	14	RBD06_OM04_001, RBD06_OM05_002, RBD06_OM05_003, RBD06_OM05_004, RBD06_OM05_005, RBD06_OM06_007, RBD06_OM07_014, RBD06_OM07_015, RBD06_OM07_016, RBD06_OM07_019, RBD06_OM08_020, RBD06_OM09_021, RBD06_OM09_023, RBD06_OM09_026, RBD06_OM09_027, RBD06_OM09_028, RBD06_OM10_030, RBD06_OM11_031, RBD06_OM14_033	RBD06_SM04_034, RBD06_SM04_035, RBD06_SM04_036, RBD06_SM05_039, RBD06_SM08_042, RBD06_SM08_043, RBD06_SM08_044, RBD06_SM09_046, RBD06_SM10_047, RBD06_SM11_048, RBD06_SM15_050, RBD06_SM15_051, RBD06_SM15_052, RBD06_SM15_053

ΕΙΔΙΚΗ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΥΔΑΤΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ &
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ
ΑΛΛΑΓΗΣ

www.ypeka.gr

Ειδική Γραμματεία Υδάτων,
Μ. Ιατρίδου 2 & Λεωφ. Κηφισίας 115 26 Αθήνα
Τηλ: 210 693 1265, 210 693 1253,
Φαξ: 210 699 4355, 210 699 4357
E-mail: info.egy@prv.ypeka.gr

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

www.epperaa.gr

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης